

ھونەرکۈنلەرگە دایەتلىك كارا

12 كليل بۇ گەپلەرنى بە لوتكە

نوسىنى وانەيىژى جىھانى
د. ئىبراھىم فەقى

Dr. Ibrahim Eifikh

مەنىدى اقرا الثقافى

www.igra.afslamontada.com

وەرگىنلىك
كەرىمىيان مەھمەد ئەخمەد

2014

منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

هونەری سەرکردایەتی کارا

۱۲ کلیل بۆ گەشتن بە لوتکە

نوسینی وانە بیژی جیهانی

د. ئیبراهیم فەقی

وەرگیڕانی: گەرمیان محەمەد ئەحمەد

چاپی یەكەم

۲۰۱۴

لەبلاوکراوه کانی خانە ی چاپ و په خشی رنما

زنجره (٤٩١)

ناسنامه ی کتیب

- ناوی کتیب: هونه ری سه رکردایه تی کارا
- نویسنی: د. نیبراهیم فهقی
- وه رگیرانی: گهرمیان محمد نه محمد
- تایپ: وه رگیر
- بهرگ: فواد که وئوسی
- شوینی چاپ: چاپه مه نی گنج
- سالی چاپ: ٢٠١٤
- نۆبه تی چاپ: چاپی یه که م
- تیراژ: ١٠٠٠ دانه

له بهر توه برابره تی گشتی کتیبخانه گشتیه کان ژماره سپاردنی: (١٣٦٥) ی سالی ٢٠١٤ ی پندراره.

ناونیشان:

سلیمانی — بازاری سلیمانی — بهرامبهر بازاری خه فاف:

ژماره ی موبایل: (٠٧٧٠١٤٧٤٢٩٣)، (٠٧٥٠١١٩١٨٤٧)

پېرسىت

- ۱۳ لە بارەى ئىبراھىم فەقىيەوہ چىيان گوتوہ؟
- ۱۵ ئەم بەرتوکە پېشکەش بىت
- ۱۷ سوپاس و رېزى
- ۲۳ ھەموو پۆژىك
- ۲۵ كلىلى يەكەم
- ۲۵ بېيار رېگە يەك بەرەو سەركەوتن
- ۲۷ ۱ - ھىزى بېياردان:
- ۳۰ ۲- ھەشت جۆر بېياردەر:
- ۳۳ ۳- دە ھۆكار بۆ بېياردانى ھەل:
- ۳۷ ۴- دە نامۆشيارى بۆ دانى بېيارى دروست
- ۴۱ ۵- چۆن بېيارىكى بەكۆمەل دەدەيت؟
- ۴۳ ۶- چۆن بېيارى تەندروست دەدەيت؟
- ۴۵ ۷- رېزگرتن لە خود و کردارەى بېياردان :
- ۴۹ ۸- کردارە (عەمەلە يە)ى بېياردان:
- ۵۱ كلىلى دووہم

- ۵۱ ھاندان ھىزى پالتىرى جيا كىردىنە ۋە يى مۇقايە تى ..
- ۵۲ ۹-ھاندان .. چىيە؟ ماناي چىيە؟ : ..
- ۵۵ ۱۰-كىردارە (عەمەلىيە) ي ھاندان : ..
- ۵۷ ۱۱-سى جۆرەكە ي ھاندان: ..
- ۶۲ ۱۲- دە خىراتىرىن رىگە بۇ داپووخانى كارمەندان : ..
- ۶۶ ۱۳-پىنج رىگە ي بەسود بۇ ھاندانى كارمەندان: ..
- ۶۹ ۱۴-بىست رىگە ي كارا بۇ ھاندانى كارمەندان : ..
- ۸۴ ۱۵-پىنج رىگە ي كارا بۇ ھاندانى خۇت: ..
- ۸۸ ۱۶-بەرنامە ي زمانە ۋانىيەنى دەمار ۋ ھاندان: ..
- ۹۲ كىلى سىيە م ..
- ۹۲ گۇران كەتۋارى راستەقىنە ي ژيان ..
- ۹۵ ۱۷-تاۋچە ي ھەسانە ۋە گىلىتى نواندن: ..
- ۹۸ ۱۸-پىنج ھۆكار ۋە ھا لە خەلك دەكەن رىيان لە گۇرانكارى بىت: ..
- ۱۰۳ ۱۹- پىنج بنەماي گىرنگ لە كاتى رۇدانى گۇراندا دەبىت پەچاۋى بىرئىت: ..
- ۱۰۷ ۲۰-چۇن ۋە ھا لە دەستە ي كارمەندانت دەكەيت بە گۇرانكارى قايلبن؟ ..
- ۱۱۱ كىلى چۈارە م ..
- ۱۱۱ دلە ۋاۋكى ۋ گۇشارى كار گىرە ۋە ئاستەنگ (تەھەدى) ي مۇيى سوتە مەنىيە بۇ سەركە ۋەتن ..

- ۱۱۳..... ۲۱-ھۆكارەكانى پشت دلەپاوكى لە دەستى خۆماندايە !!
- ۱۱۶..... ۲۲-كاميان باشترە: زۆركەم يان زۆر زۆر؟
- ۱۱۸..... ۲۳-ھۆكارەكانى دلەپاوكى:
- ۱۲۲..... ۲۴-نیشانەكانى دلەپاوكى :
- ۱۲۴..... ۲۵-پىكھاتەى بەرگى لە خۆكردن دژى دلەپاوكى:
- ۱۳۰..... ۲۶-سىستىمى ((فەقى)) بۆ ھەسانەوہ:
- ۱۳۵..... كىلىلى پىنچەم.....
- ۱۳۵..... توانايى و بەھرەكانى پەيوەندى دابەستىن پىگەيەك بەرەو ھىزى خوددى.....
- ۱۳۷..... ۲۷-پەيوەندى دابەستىن جگە لە جۆرئىك پەيھەست(ئىدراك) ھىچى دىكە نىيە:
- ۱۴۱..... ۲۸-نھىنى ھۆگربوون:
- ۱۵۳..... ۲۹-كەسانى كارگران دەوربەرتيان تەنبوہ:
- ۱۵۴..... ۳۰-چۆن لەگەل تۆتەرزەكەى كەسانى كارگراندا رەفتاردەكەيت؟
- ۱۵۹..... ۳۱-بىست قەدەغەكراوہكەى كاتى پەيوەندى بەستىن رەگەل كەسانى تردا:
- ۱۶۱..... ۳۲-دە ئامۆزگارى پىئويستە بەكارىان بەيئىنى..لەبىريان بكەى ئەنجام لەئەستۆدەگرىت:
- ۱۶۲..... ۳۳-ئايادەزانى چۆن لەگەل مروقى دوو پوودا رەفتار دەكەيت؟
- ۱۶۳..... ۳۴-ئايادەزانى چۆن ورتەورت و واتەوات چارەسەر دەكەيت؟
- ۱۶۴..... ۳۵-چۆن مەلمانئى نىوان كارمەندانئ چارەدەكەيت؟

- ۳۶- په چته ی کارا بۆ په یوه ندى سرکه وتوو: ۱۶۶
- کللی شه شم ۱۷۳
- دیاری کردنی نامانج ریگه یه ک به ره و به خته وهری و سره نج پاکیشی ۱۷۳
- ۳۷- ئایا ده زانی تو به ره و کوئوه ده پویت؟ ۱۷۵
- ۳۸- پینج هوکار وه ها له ۹۷٪ی خه لکی ده کات نامانجیان دیاری نه کن: ۱۷۹
- ۳۹- پینج سوودی پشت دیاری کردنی نامانجه کان: ۱۸۳
- ۴۰- چواره شه که ی دیاری کردنی نامانج: ۱۸۶
- ۴۱- سی شپوه که ی نامانج : ۱۹۳
- ۴۲- چۆن نامانجه کانت ده ست نیشان ده که یت-سیازده بنه ما: ۱۹۶
- ۴۳- چۆن نامانجه کانت به دی ده هیتیت؟ ۲۰۴
- ۴۴- سوده کانی دیاری کردنی نامانجه کان له بواری کاردا: ۲۰۸
- ۴۵- هه و لدانی که سیتی بۆ دیاری کردنی نامانجه کان: ۲۱۲
- کللی حه و ته م ۲۱۵
- به کارهیتانی کات به های راسته قینه ی ژیان ۲۱۵
- ۴۶- بۆچی خه لکی کاتی خویان به فیرو ده دن؟ ۲۱۷
- ۴۷- دوو کۆسپی ده روونی پیش به کارخستنی کات: ۲۲۰
- ۴۸- پینج ته رزه که ی به پتوه به رانی کات: ۲۲۴

- ۴۹- شه‌ش سو‌ده‌که‌ی پشت به‌کاربردنی کات: ۲۲۷
- ۵۰- پازده دزه‌که‌ی کات (که زۆرتیرین ویرانکاری ده‌نینه‌وه) ۲۲۹
- ۵۱- بیست ریگه‌ی زۆر کارا بۆ پاراستنی کات: ۲۳۴
- ۵۲- چۆن ده‌توانی خووی کارا بۆ به‌کارخستنی کات گه‌شه‌پیتده‌ی: ۲۴۳
- کلیل هه‌شته‌م ۲۴۷
- سه‌رکردایه‌تی کردن ریگه‌یه‌ک به‌ره‌و لوتکه‌ی نه‌نجامدان ۲۴۷
- ۵۳- شیوازی تۆ چۆنه‌؟ ۲۴۹
- ۵۴- ۲۰ تاییه‌تمه‌ندی بۆ سه‌رکردایه‌تی: ۲۵۵
- ۵۵- چوار شیوازه‌که‌ی سه‌رکردایه‌تی کردن: ۲۶۴
- ۵۶- چۆن ده‌سته‌لات به‌ده‌ست ده‌هینی و به‌کاریشی دینی: ۲۶۷
- کلیلی نۆیه‌م ۲۶۹
- دروستکردنی ده‌سته‌هیزیکی ره‌ها بۆ دامه‌زواوه‌ی سه‌رکه‌وتوو ۲۶۹
- ۵۷- ده‌سته‌ی کار .. شوین ده‌ست دیار: ۲۷۱
- ۵۸- پینچ بنه‌ما بۆ دروستکردنی ده‌سته‌گروپی کار: ۲۷۵
- ۵۹- حه‌وت بنه‌ما بۆ دروستکردنی ده‌سته‌یه‌کی سه‌رکه‌وتوو: ۲۷۸
- ۶۰- کی پنیوسته به‌هینیه‌ نیو ده‌سته‌که‌ته‌وه (هه‌لبژاردنی که‌سانی گونجاو): ۲۸۲
- ۶۱- چۆن وه‌ها له ده‌سته‌که‌ت ده‌که‌یت به‌ره‌م هین بن؟ ۲۸۶

- ۶۲- چۆن له گەل ئه وانه دا په فتار ده که يت حه زيان له گوشه گيريه ؟ ۲۹۱
- ۶۳- چۆن له گەل کيشه کانی نيو ئه ندامانی ده سته که تدا په فتار ده که يت ؟ ۲۹۳
- کلیل ده يه م ۲۹۷
- پى سپاردن پىنگه يه ک به ره و ئازادى ۲۹۷
- ۶۴- شت به که س ده سپىرى ؟ ۲۹۹
- ۶۵- ئه و شەش هۆکاره ی وه ها له به پتوه به ران ده که ن رقیان له پى سپاردن (بریکاردانان) بىته وه : ۳۰۱
- ۶۶- ده سوودى پى سپاردن- بریکاردانان (تفویح) : ۳۰۵
- ۶۷- ئه و کارانه چين ده توانى به وانی تری بسپىرى ؟ ۳۰۸
- ۶۸- پى سپاردن چۆن نه نجام ده ده يت ؟ ۳۱۲
- کلیلى يازده هم ۳۱۵
- کۆبونه وه کان ده بم .. يان نابم ۳۱۵
- ۷۰- حوت هۆکارى پشت به ستنى کۆبونه وه کان : ۳۲۰
- ۷۱- حوت چۆر خه لک له نيو کۆبونه وه کاندا : ۳۲۳
- ۷۲- ده هۆکارى پشت شکست هينانى کۆبونه وه کان : ۳۲۶
- ۷۳- يازده بغه له کاتى ئاماده بوون له کۆبونه وه کاندا : ۳۳۱
- ۷۴- بىست بنه ما بۆ سه رخستنى کۆبونه وه کان : ۳۳۳

- ۳۳۹ ۷۵- خشته ی کار.. چیه؟
- ۳۴۱ ۷۶- شش کلیل بۆ به ستنی کۆبونه وه ی کارا و به هیتز:
- ۳۴۳ ۷۷- که ی کۆبونه وه ده به ستیت؟
- ۳۴۹ ۷۸- کۆبونه وه کانت له کوی ده به ستیت؟
- ۳۵۱ ۷۹- کۆبونه وه کان ریزگرتن له خود.....
- ۳۵۳ کلیلی دوازده یه م.....
- ۳۵۳ دامه زانندن جیاوازی دروست ده کات.....
- ۳۵۵ ۸۰- ئاماده به ..کاره که ئاسان نییه:
- ۳۵۷ ۸۱- تۆ هۆکار ده به نه هۆی زۆربوونی تیچوون له کاتی دامه زانندن:
- ۳۶۱ ۸۲- ههشت هۆکار وه ها له به رپۆه به ران ده کات که سانی نوگونجاو دابمه زینن:
- ۳۶۴ ۸۳- ده هۆکار بۆ دۆزینه وه ی که سی ناوازه:
- ۳۶۸ ۸۴- چۆنیتی خستنه پوو و هه لیبژاردنی باشترین؟
- ۳۷۰ ۸۵- کرداره ی دامه زانندن:
- ۳۷۹ ۸۶- کرداره ی پاش دامه زانندن:
- ۳۸۴ ۸۷- بیست هه نگاهوی بغه له کاتی دامه زانندی کارمندی نویدا:
- ۳۸۶ ۸۸- ده رکردن ..کاریک هه ره سه ره تاوه له سه ری پیک که وتوون:
- ۳۸۸ ۸۹- کرداره ی ده رکردن:

۹۰- دە خالى بىقە لە كاتى دەركردنى ھەر كارمەندىكدا: ۲۹۲

۹۱- چۆن دە زانىت تىشك خراوہ تەسەر تۆ؟ ۲۹۴

كۆتاوشە كان ۲۹۶

بەناوى خۇدا كە دەھندە و دلۇفانە

[خوا لہ ہیچ گەلیك ناکۆرى، تا ئەوان دلپان نەگۆرن]

(رعد-ھەورەگرمە: ۱۱)

خۇداى كەورە راستى فەرموۋە

لەبارەی ئیبراهیم فەقیهەوه جیان گوتوو؟

ئىبراهیم فەقى كەسىكى تايبەتمەندە، كۆرەكانى بە جوانى و بەرنامەكانى بە سانايى پيشكەش دەكات. بە هەموو شارەزايى و ناشنايه تيه كانى ئاماژە پيدەرى تەواوى ژيانە، پيويستە هەمان هەلى گەيشتنە خزمەتبيان بۆ برەخسيتت..

(Rose Sollazzo...AT & T Canada)

كۆر و وانەكانى ئىبراهیم فەقى وەكو كليلى سەرکەوتن وەهان..

(Collette Assaab...Bell Canada)

كۆرەكانى ئىبراهیم فەقى بە هەموو شيوە و پيوەريك كاريگەر و گونجاون

(Andre Dostie...Chrysler – Canada)

ئىبراهیم فەقى جياوازىكى دانسقهيه، كۆرەكانى زۆر بە پيژ و بونيات نەريشن.

(Marcel Cheujer...Pepsi Cola)

لەمپۆژە تايبەتیه دا، ئاهەنگى سالانەمان بەم شيوەيه سەرکەوتوو نە دەبوو گەر

ئىبراهیم فەقى نەبوايه..

(Bernard Thibault...Greater Montreal Beal Estate Board)

رێنمايه نائاساييه كانى ئىبراهیم فەقى بوو هۆى هاندان و وروژاندنمان بۆ سەرکەوتنى

مەزن...

(Alain GerardTelToute Communication)

ئه‌م په‌رتوکه پیشکەش بێت

به هه‌موو ئه‌وانه‌ی پۆژێك پێیان گتووم نه‌خێر.. به‌بێ ئه‌وان نه‌مده‌توانی توانا راسته‌قینه‌كانم بدۆزمه‌وه و سه‌رکه‌وتن له‌ ژياندا به‌دیينم..
به‌ ئامالی هاوسه‌رم.. كچه‌ جوكمه‌كانم نانسى و نه‌رمين ..

د. ئیبراهیم فه‌قی

پیشکەش بێت به‌و كه‌سه‌ی فێری سه‌رکردایه‌تی كردنی كردم و داناییم لێوه‌ چنگ خست... به‌ مێرده‌كه‌م، له‌ خوا داواى بۆ ده‌كه‌م بێخاته باخى نه‌پراوه‌ی نه‌مرانه‌وه و ئه‌م كاره‌ باشانه‌ی بكاته كێشكانى چاكانى..

ئامال فه‌قی

سوپاس و ریژ

له کاتیکدا ئەم په پرتوکه بهری سالانیکى زۆرى فیریوون و گه رانه، هه مدیس ئەنجامی ماندووبونیکى ماوه دریزی دهسته یه کی کارى بلیمه تی ناوازه شه. بۆیه لیتره وه و له قولایى هه ناومه وه ده مه ویت سوپاس و نه وازش ناراسته ی هه موو ئەو که سانه بکه م که

یارمه تی و هاندانه کانیان له بهرجه سته بوونی ئەم په پرتوکه دا رهنگ ریژ بووه، به هۆیانه وه ئەم په پرتوکه به پاستینه یه کی که تواری بووه.

به تایبیت ده مه ویت سوپاسی هاوړی و هاکاری ژیانم و هاوبه شه خه باتم (ئامال) بکه م" له بهرام بهر ئەو هه موو هه ول و ماندووبونانه ی له گه شتی ژیانمدا بۆی نواندوم و یارمه تی کردووم بۆ ریڅخستنی گه شت و کۆر و وانه کانم. سوپاسی ئامال ده که م به هۆی مانه وه ی تا درهنگانیکى شه و" بۆ ئاماده کردن و ریڅخستنی یادگاری نامه و بهرنامه و بیویستیه کانم له کات و جیتی خۆیدا.

سوپاس بۆ هاریکاره که م Pina DeFabrizo بۆ ئەو ئەمه کداری و ماندوو نه ناسیبیه ی که له کاره که ی خۆیدا ده ی نواند. سوپاس بۆ هه موو ئەو که سانه ی له لایه که ی تری کیشوه ره که وه کاریان ره گه ل کردووم، ئەوانه ی یارمه تییان داوم بۆ هاتنه به ره مه ی ئەم په پرتوکه و به تایبیت به ریڅه بهر Sylvain Bedard بۆ ئەو نامۆشیارییه به به ها و هاندانه بهرده وامانه ی که پیشکه شی ده کردم. سوپاس بۆ Pol Mall به هۆی ئەو هونه رکاری و پازاندنه وه یه ی که له م په پرتوکه دا ئەزیه تی پیوه کیشاوه.

Regis Nadeau خۆشه ویستترین هاوړیم، که هه میسه جی نیازی من بووه.

Holiday Inn Crowne Fehim Sofraci ھاوپېم و جیگری سەرۆکی
 Metro Center، Plaza بە ھۆی ھاندانە بەردەوامەکانیەوہ بۆمن .
 سوپاس بۆ ھاوپېم Alain Laroche ئەندامی لیژنە ی گەشەپێدان لەشاری
 Verbun بۆ ھاندانە بەردەوامەکانی بۆمن .
 سوپاس بۆ ھاوپېم Joseph Sidaros بەرپۆە بەری ھەریمی کۆمپانیای London
 Life بۆ ئەو متمانە و باوەرە زۆرە ی بەمن ھەییوو. بۆ David
 Meyers بەرپۆە بەری Sunlife of Canada .
 سوپاس بۆ Toni DiFruscio بەرپۆە بەری گشتی Preston Phipps .
 سوپاس بۆ Benito Migliorati بەرپۆە بەر و سەرۆکی میوانخانە ی Hotel
 Chateau Vaudreuil .
 بۆ Angela Prevost ی خاوەن و بلاوکاری پۆژنامە ی Premiere Edition .
 سوپاس بۆ ھەموو ئەوانە ی لە کۆر و وانە کاندادا ئامادە بوون، بۆ سەرچەم سەرۆک و
 بەرپۆە بەرانی جیبە جی کاریی کە رینگە ی چاوپێکەوتنیان پێدام .
 سوپاس بۆ ھەموو بە ھەرە داران کە بە شداریتییان ھەمیشە بوو تە سەرچەشمە ی گیان و
 پە یام و کاریگەر یە کانم، بە تاییبەت خوا لیخۆشبووان: د. نۆرمان فینسیت بیل، د. رۆبیرت
 شۆلر، د. جۆن گیندر، د. پچارد باندلیر، د. دیباک شوبرا، د. زج زیجلار و برایان تراسی .
 سوپاسی تاییبەت بۆ ھەمووتان . . خودا موارە کتان بکات .

تیبینیەک لە نوسەرەوہ

بۆ ئاسانکاری خۆیندەوہ، وشە ی (ئەو) م بە کارھێناوہ، وەک
 ئاماژە دان بە بەرپۆە بەر یان سەرکردە کان لە نیو ئەم کتیبە دا، بۆ
 نێر و مێش ھەمان شت وتراوہ و بە کارھێندراوہ .

پیشه کی

چون ئەم په پرتوکه ده بیته رینوینی کارت" به ره و سه رکه وتن؟

تۆیش وهکو من بروات وهایه که له داهاتوودا
نه ختیک جهان ده گۆریت؟ کیپرکی کاری نوئی و
به هیزتر دیار وچی ده بن، ده توانن هه بووه کانی
ئیسنا بهاین و تیا بهرن و ون ناو بکه ن،
بیگومانیش ون ناویان ده که ن؟ گه ر به به ئی
وهلامی هه ردووک پرسیاره که ت داوه ته وه ئەوا

بزانه که من و تو له م باره یه وه هاو پاین، هیچ شتیکیش نییه مانا و ناوی هه لسه و پاندنی
مانه وه یاخود کارگێری مانه وه بیته. تو ده زانی سه رکه وتن ته نها به بیرکردنه وه چی
نابیت، به هه لسه و پاندنیش، به فرۆشتن به هه مان شیوازی کۆن، یاخود زالبون به سه ر
چالاکى ئەوانی تر دا، له راستیدا شیتییبه مرۆف له سه ر هه مان چه شنه چالاکى کۆنی
به رده وام بیته و به رده وام بی و چاوه پوانی ئەنجامی جوړاو چه شن بی. نایتنجال له "
کایه ت هه لسه و پاندنه " دا باسی چیرۆکی پیاویکمان بو ده کات که له پیشی ناگرداننیک
دانیشتووه و ده لیت: " گه رمیم پی بیه خشه، کۆتره دارت پی ده به خشم " ، بو ماوه یه کی
زۆر بی ده سته و تنی گه رمی مابویه وه " چون له بیری کردبوو که پتیویسته له سه ره تادا
بیه خشیته و کاری خۆی ئەنجامدات به ر له وه ی هیچی ده ست بکه ویت یاخود ئەنجامی
به رچنگ که ویت.

به پشتیوانی ئەزمونم بۆم دیارکه وت که زۆریک له به رپۆه به ران هیشتا که به م چه شنه
بیرده که نه وه، ئەوکاته ی ده ستم دایه نوسینه وه ی ئەم په پرتوکه و ئەنجامدانی
چاوپیکه وتن په گه ل به رپۆه به رانی ئیش و پله جیاوازدا، هه موویان سه بیران له وه ده هات

كە بۆجى ئەنجامى باشتريان چىنگ ناكە وىت؟! ياخود بەلای كە مەوہ ناتوانن ئەو ئەنجامەش بپارىزن كە پىي پاگە يىشتون؟!

تاكە رىنگە بۆ برەودان بەمانەوہ لە كىپر كىيى ئەو چەرخەي كە ھەرگىز بە كۆتا نايات- لەسايەي پىشكە و تنى خىراي بواري تەكنە لۆژياوہ - ئەوہ يە كە گەشە بە خۆت بدەيت، بە ھەري نوئى يادبگريت، بە سەر كەدە يە كى باشتربيت، ھاندەر و روژىنە رىكى خاسترويت، بە مەشق پىكارىكى چاكتربى، بە باشتراكاتەكانت بە كاربىنى، ئامانجەكانت دىاري بكەيت" بۆئەوہي بە ھەرەكانت لەسمارتە بدەي، بە ھەري ھەمووانى دەوروپە رىشت ھەست پىبەكەي.

رېسايە كى زۆر ساكار ھەيە، يان بۆ پىشەوہ پىش دەكەوي، ياخود ئەوانى تەدە تىشيلان. تۆم بىترز جارىك گوتى: "دوو جۆر بەرپۆئە بەر ھەيە: خىرا و مردوو"، تۆ پىويستت بەوہ يە خىرايبت بۆئەوہي داھىنە رىي و مانەوہي خۆت لە بازارەكاندا بپارىزى. زۆر يەي بەرپۆئە بەران بەر لەوہي پىيان بگوتريت بەرپۆئە بەر، ھەمىشە دەستكەوتەكانيان ناوازە و ناياب بوو، بەلام ھىشتاكە ئامادەي بەرگە كرتنى ئەوہ يان تىادا بەر جەستە نەبوو كە لەگەل دەستكە و تنى نازناوى بەرپۆئە بەردا توشيان دەبىت" لە داواكارى كۆتا نەھاتوو.

باوہ كو چرۆك كىكت بۆ بگىر مەوہ: جارىك پاوچىيەك سەگ كى بۆ پاو بە كرى كرتبوو، بەخت ياوہ رى بوو، پاو كى باشى بە قىسمەت بوو. پاشى مانگىك پاوچىيەكە ھاتەوہ بۆ بە كرى كرتنى ھەمان سەگ، لە بەرئەوہي ناوى سەگە كەي نەدەزانى ھەستا بە پەسندانى سەگەكە بۆ خاوەن سەگەكە و ئەويش گوتى: "ئەھا سەگە كات دەلئى، ئىستا كرى پۆژانەي بەرزكراوہ تەوہ بۆ پارزە دەلارى پۆژانە". پاوچىيەكە پارەكەيدا، ئەمجارەشيان بەخت ياوہ رى بوو. پاشى يەك مانگى تر گەرايەوہ و داواي ھەمان سەگى كەردەوہ، خاوەن سەگ داواي ۲۵ دۆلار پۆژانەي كەرد "چون ببوہ پالەوانى فرۆشەكان، پاوچىيەك دەيزانى سەگەكە ئەوہ نەدە و زىادترىش دەھىنەيت بۆيە پارەكەيدا و بردى بۆ پاو، ئەمجارەش پاو كى باشى بۆي چىنگ خست، جارى داھاتوو گەرايەوہ بۆ بە كرى

گرتنه وهی هه مان سهگ، به لام خاوه ن سهگه که گوتی: " بیوره ناتوانم به کری ئه و سهگهت پییده م!" ، به کریگی ریش پرسی بو؟ ئه ویش گوتی: " چونکه ئیستا سهگه که ته نها له سه رکلی داده نیشیت و دهحه پیت و هیچی تر ناکات".

بو بی بهختی و چاره ره شی زۆریک له به پیره به ره کان هه مان چه شنه ره فتار ده نوینن بو ئه نجامدانی کاره کانیا ن، واده زانن گه هه مان شت نه نجام بدهیت نه نجامی باشتر چنگ دهخهیت. ئه م په رتوکه وه کو قسه کردنی دوو به پیره به ره گه ل یه کتر وه هایه، ئه م په رتوکه پوخته ی بیست و پینج سال له شاره زایی و فیروون و نه زمواندن و گه رانه. ئه م په رتوکه نویتترین بیروکه و ستراتژییه تی باوت پیشکesh ده کات" بو یارمه تیدانت له بو نه وهی:

- وه لامی گونجاو بو هه موو ئه و ئاریشانه بدۆزیته وه که پۆژانه توشه ده بن.
- بره و به وه رنامه ی سه رکه و تنی تاییه تیت بدهیت.
- فییری به هره ی کارگییری کارابیت، به ئاسانی په یوه سستی شیوازی خوزاراو و په سه ندی خوئی بکهیت.

- بیرکردنه وه کانت داهینه رترین، به خاوه نی وایینینیکی به هیزییت.
- هه روه ها یارمه تیت ده دات بو ئه وهی:
- بریاری دروست بدهی.. باشترین بریار.
- هانی خوئی و هه موانی ده وروبه رت بدهی.
- له گه ل گورانه کانتا خوئی بگونجینی.
- دلّه پراوکیکانت هه لیسورپینی.
- به سه رکرده یه کی به هیزییت.
- ده سته یه کی به هیزی چی بکهیت.
- به باشتر له جارن کاته کانت هه لیسورپینی.

● به ئاسانى و متمانە و بېكىشەوہ په يوه ندى به ناجۆرتىن مرۆفە كانىشەوہ بگەيت.

● به جۆرىك كۆرەكانت هەلسوپىنى باشتىن ئەنجاميان هەبىت.

● فىرى هونەرى دامەزراندن و دەرکردن بىت.

● شتى زۆرتىش.

ئامانج له دارپشتنەوہى ئەم په پرتوكه ئەوہ به كه: تۆ ئاشنا بگەم به دۆزىنەوہ و هەستکردن به زۆرتىن كليلەكانى به پىوہ بردنىكى زندەبى و پىويست، له پىناو فىربوون به هاوژيانىکردن و ئاشنابوون به گومان و ئەو كىشانەى چاره كىردنيان ئاسان نىيە، سەربارى ئاشناكردنت به وەرنامەگەلىكى ناوازەى بوارى كارگىرى به نرخ و پىويست.

بۆ ئەوہى لەمپۆوہ به رزرتىن ئاست چنگ بخەيت، وەها لەگەل هەر ئارىشەيه كدا بجۆلئىرەوہ كه تاكه كىشەى ژيانته، بۆئەمەش پىويستت به خوئىندنەوہى تەواوى ئەم په پرتوكه به. كاتى تەواو به خۆت ببه خشە بۆ خوئىندنەوہى جاراو جارى دواى يەكى ئەم په پرتوكه " هەر كىشەيهك له خۆگرتەى بنچىنەى خودى چاره سەريەتى ". ئەم په پرتوكەش تىابووى هەموو ئەو چاره سەرانەيه كه پىويستت پىيەتى " بۆ ئەوہى به وە بىت كه دەتەوئىت.

ئىستاش وەرە باوہكو پىكەوہ ئاشناى يەك به يەكى هەر دوازدە كليلەكەى سەركەوتنى به پىوہ بەرانى زۆر سەركەوتوو بىن.

هه موو روژنیک

هه وئی ئه نجامدانی کارنیک بده پیشتر
 ئه نجامت نه دابیت، ئیشیککی وه ها
 ئه نجامبده پیشتر توانای ئه نجامدانیت
 نه بویت.

... روژانه گه شه به خوت بده " نه خته نه خته .

... فیری به هره ی نویتربه .

... چاره بو کیشه نوئییه کانت ببینه وه .

... یه ک میل پتر برۆپیشه وه، به مهش له سه ر پیکهت ده بیت بو به دیهاتنی شکومه ندی

بالای خوازراو .

د. ئیبراهیم فهقی

کلیلی یەكەم

بریار...

رینگە یەك بەرەو سەرکەوتن

((نەیننی سەرکەوتنی ژیان لەووه سەرچاوه دەگرتیت که مروفنیک نامادهی
قۆستنهوهی ئەو هەله بییت که بۆی دەرەخسیت))

بنیامین سیززالی

1- ھیزی بریاردان:

((ھیچ شتێک نییە پێگەری ھیمەت بێ، خۆ دورخستنەوەش لە ھەر ھەوایێکی ھەلە جگە لە ھەنگاوێکی تر بۆ پیشەوێ ھیچی تر نییە))

تۆماس ئەدیسۆن

سەرباری ئەوێ ھەولەکانی تۆماس ئەدیسۆن نزیکەی دەھەزارجار شکستی ھێنا، بەلام بەردەوام بوو تاوێکو گۆنۆپی کارەبایی دۆزییەو، ھنری فۆردیش پێنج جار مایە پوچ بوو بەر لەوێ بە مۆدیلی T سەرکەوتن بە دەست بەینیت، وائت دیزنی شەش جار شکستی ھێنا بەر لەوێ شاری دیزنی لاندی بە ناوبانگ دروستبکات. ئەوکاتە ۱،۰۰۷ چێشتخانە بیروکە مریشکی کنتاکی پەتکرەوێ کولونیل ساندرز

کۆلی ئەدا تاوێکو (KFC) قایلەندی پێ بەخشی. کەواتە خالی ھاوبەشی ھەموو ئەو کەسە سەرکەوتوانە چیبە؟ بێگومان پابەندی و پێداگیری، بەلام ئەم ھیزە لە کوئیوێ ھیناوە؟ بە بریاردان دەستی پێکردووە، ھەموویان بریاریانداوێ بۆ ئەنجامدانی ئەوێ پێویستە بۆ سەرکەوتن، بێگومانیش توانییان ھەموو کاریکی پێویست ئەنجامدەن بۆ بەدیھاتنی سەرکەوتنی باو، ورد و دروستتریش دەبیت گەر بلێین: ئەم کەسانە خۆیان پێگە لە سەرکەوتنی خۆیان دروست کردووە، ئەمەش پەگەل و تەکە لە ھانیپالدا ھاوتایە: "یان پێگە لە دەدۆزینەو، یاخود پێگە لە دروست دەکەین".

کەچی تۆ گرنگی بە دروستکردنی پێگەت نادەیت و گرنگ نییە بەلاتەو ئیستا تۆ کبیت یاخود چی دەکەیت؟ بۆنمۆنە: ئەو شیوازە لە بۆ دانیشتن ھەلت بژاردووە، ئیستا، ئەو شیوازە لە خۆراکی پێ دەخۆی و پێی دەجۆلێتەو، ئەو شیوازە لە ئەم پەرتوکە لە

پى ده خوینیتته وه یاخود لئی ده نالتینی یاخود به چاره ی ده بینى، ههروه ها ئه و پینگه یه ی ئامانجه کانی پى ده بینى و کاته کانتی پى پىگه ده خهیت، له گه ل خه لکدا په وتارده که بیت هه موو ئه مانه له بریاردانه کانتته وه سه رچاوه ده گرن، ئه م بریاره ش یان ئه وه تا به ته واوی هۆشته وه داوته وه یان به ی هۆش و وشیاریه وه بریارت لیداره و ته نانه ت گرنگی به بریاردانیش نادهیت، ئه مه ش بۆخوی بریاره ((بریاردان بۆ به یارنه دان)).

گه ر کرداره ی بریاردوستکردن تا ئه م ناسته به هیز و گرنگه، گه ر به که مین کاره بۆ به پتوه بردن و هه لسه وپاندن، به جوریک به شیکى سه ره کی ژیان پیکده هینیت، که واته بۆچی به شتیکی نارچه حه ت و نه کرده لئی ده نواری؟ بۆچی هه رتاکیک ئه نجامی نادات؟ بۆچی بۆه مووان بووه ته کیشه؟ وه لاهه که ش خوی له ترسدا ده بینیتته وه... ترس له شکست“ چون هه ر بریاریک بۆخوی هه لگرتی چه شنیک له سه رکیشی و مه ترسییه و ئه مه ش مانای دۆرانه - لای زۆر که س. هه ندیک بییان باشه له شوینیکى ئاسایشداردا بمیننه وه و توانا شاره وه کانیا ن به کارنه هینن“ چون له دانی بریای هه له ده ترسین. به لام تۆماس ئه دیسۆن، وائت دیزنی، هنری فۆرد، لۆنیل ساندهرز، گاندی و زۆیتیش له بریارداندا سه رکه وتوو بوون، پابه ندی به جی هینانی بوون.

له وانه یه نه زانی که توانای گۆراندنی شته کانت پترة له وه ی هه سستی پیده که بیت، ئه مه شت چنگ ناکه ویت مه گه ر ئه و کاتانه نه بییت که خۆت بریارده ری خۆت ده بییت و ده پرسیت: چۆن ده توانم ئه مه به دیبه یتم؟ وه لاهه که ش ئه وه ده بییت که: خۆت بناسه وه و خۆت بدۆزه ره وه. بابلیلیۆس سیرس ده لیت: ((هه یچ پینگه یه ک نییه بۆ زانیی ئه وه ی که سیک ده توانی چی بکات مه گه ر هه ولئیکى بۆ بدات)).

زۆر به پتوه به ر هه ن هه موو شتیک ئه نجام ده ده ن بۆ دوورکه و تنه وه له بریاردان. ئه م کاره به که سیکى تر ده سپین بۆئه وه ی له م ترس و سه رکیشیه به دووربن، ئه م جوره که سانه پتویستیان به فیربوون و یادگرتنی به هره و شیواز گه لیکه یارمه تیده ریان بییت بۆ دانی بریاری ته ندروست.

ئەم بەشەت پێشدهست دەخەم که یارمەتی دەرت دەبیّت بۆ گەشەپێدانی ئەو ماسولکەیهی که کاری بریاردانی لەئەستۆ دەبیّت، هه‌روه‌ها بۆ تیگه‌یشتنی راسته‌قینه‌ له بریاره‌کان و بوون به بریاردرۆستکاریکی ناوازه‌ش.

۲- ههشت جۆر بپاردهر:

((هیچ کەس نیه له وه کە ساس و کلۆتربیت کە بپارنه دان بووه ته تاکه خووی)) .

وليام جیمس

یه که مین ههنگاو بۆ دانی بپاری دروست ناسینه وهی شیوازی گونجاوی خۆته بۆ بپاردان، ههروهها ئاشنا بونه به شیوازی بپاردانی ئهوانی تریش. ههشت جۆر بپاردهر هه، به م شیوهیه:

۱- سه رکیشی خواز:

ئهم جۆره کەسه کەم ههوسه له و بی جیقله، ئهم کەسه ههزی به سه رکیشی و جهربه زه بیه، خاوهنی کە سیتییه کی به هیزه، زۆر گرنگی به زانیاریه کان نادات و به خیرایی بپاردهدات و به هۆیه وه زۆر جار توشی بی ئومیدی ده بیت.

۲- خۆ به دوورگر له کیشه کان:

ئهم جۆره کەسه بپاردهرانه هه موشتیک ئه نجام ده دهن ته نها بۆ ئه وهی له بپاردان وه دوورین. ئهم کەسانه پتیانه باشه کە سیکێ تر له بریاندان بپاره کە بدات. خووی هه میشه یی خۆ دوورگرته له توشبوون به کیشه. ئهم جۆره کەسانه زۆر سه رزه نه شتی ئهوانی تر ده کەن، لۆمهی ئه و کۆمپانیا یان حکومه ته ده کەن کە ناچار یان کردوه بۆ بپاردان.

۳- دوودل یان پارا:

ئهم جۆره کەسانه ناتوانن به ئاسانی بپاری کۆتایی بدن، گهر بپاریکیشیان دا ئه وا زۆر جار هه لده گه رینه وه و لیتی په ژیوان ده بنه وه ئه و جا ده شی گۆپن. ئهم پینگه

ناجیگیره‌ی بۆ بریاردان گرتویانه‌ته‌به‌ر زۆرجار ده‌بیته‌ هۆی نانه‌وه‌ی کیشه‌ و ناریشه‌ له‌ نێوان خۆی و گه‌وره‌تره‌کانیدا.

۴- خاوه‌ن لۆژیک:

ئهم‌ جۆره‌ که‌سانه‌ هیچ‌ کات‌ بریار ناده‌ن تاوه‌کو زۆرت‌رین زانیاری کۆده‌که‌نه‌وه‌. کرداره‌ (عه‌مه‌لیه‌)ی کۆکردنه‌وه‌ی زانیاریش کاتی زۆری پێویسته‌، بۆیه‌ ئهم‌ که‌سانه‌ زۆرجار له‌ بریاردان دوا‌ده‌که‌ون و به‌هۆیه‌وه‌ توشی په‌ژێوانی ده‌بنه‌وه‌.

ه- لیکۆله‌:

ئهم‌ که‌سه‌ زۆر به‌گومانه‌، حه‌زی له‌وه‌یه‌ خۆی له‌ شته‌کان بکۆلیته‌وه‌ پێیان ناشناییت، له‌ ده‌ورپشتی بکۆلیته‌وه‌ و بپرسیت به‌ر له‌وه‌ی بریارێک بدات که‌ پشت‌ به‌ستوه‌ به‌و زانیاریانه‌ی کۆی کردونه‌ته‌وه‌.

۶- به‌سۆز:

ئهم‌ چه‌شنه‌ که‌سانه‌ بۆ بریاردان پشت‌ به‌ سۆز و هه‌سته‌کان ده‌به‌ستن. ئهم‌ که‌سه‌ متمانه‌ی به‌ په‌ی‌ردنه‌پووداو (حه‌ده‌س)ی خۆی هه‌یه‌، هه‌رگیز نایه‌وێت نازاری که‌س بدات، پاش له‌ گۆیگرتن له‌ که‌سانی تر بریارێک ده‌دات هه‌لقولای هه‌ناویه‌تی.

۷- دیمۆکراتی:

ئهم‌ جۆره‌ی مرۆف‌ حه‌زی به‌ کۆکردنه‌وه‌ی ده‌سته‌ی کاره‌که‌یه‌تی بۆ پاوه‌گرتنیان له‌ باره‌ی دۆخه‌ تیکه‌وتوه‌که‌یانه‌وه‌. ئهم‌ چه‌شنه‌ که‌سانه‌ بریاره‌کانیان پشت‌ به‌سته‌ به‌کۆرا، پشت‌گیری ده‌سته‌یی “به‌لا‌ئو کیشه‌ تاییه‌تیانه‌ی توشی ئهم‌ جۆره‌ که‌سانه‌ ده‌بیت له‌م کاته‌دا ئهم‌ که‌سه‌ که‌سی وه‌های ده‌ست ناکه‌وێت بۆ راویژکردن پشت‌ پێ به‌ستراوێت.

۸- خاوهن بپاری (دواین سات):

ئەم جۆره مروفه تاوه کو دواین سات چاوه پروانه ئەوجا بپار دەدات، یاخود چاوه پری دەکات تاوه کو دەکه ویتە ژیر گوشاره وه، لەم کاتە شدا جگە لە بپاردان هیچ ئەگە ریکی دیکە ی دەپیش نابیت.

ئێستاش.. تو کام جۆره بپاردە ریت؟ کام جۆر به باشترین دەزانی؟

بە زۆری.. لە زۆریک لە و کۆرانی دەبیە ستم خەلکان لیم دە پرسن: کام جۆر لەم کەسانە باشترینانە؟ منیش هەمیشە دەلیم: هیچ کام لەم هەشت جۆره لەوانی تر باشتر نییە. دەتوانی تۆیش بە خاوهنی شیوازیکی تاییبەتی بیت کە ئەم جۆرانە هەمووی لەخۆ بگریت و تەری گونجای تو بۆ بە پێوه بردن بنوینیت. گرنگ ئەو یە چاوت بخەیتە سەر یەك وشە ((کشتۆکی - مرونەت)) و بە پیتی ئەمە پەوتاریکەیت. پەنگە شیوازی بپاردانت دیمۆکراتیانە بیت کە چی بە پیتی قایلەندی بە کۆمەل بپاردەیت. بەلام زۆرجار پێویست بەو یە پشت بە لۆژیک ببەستی و زانیاری زۆر کۆبکەیتە وه. لە جاره کانی تردا کە پێویستی کرد دەتوانی پشت بە پەیردنه پودا (حە دەس) ت ببەستیت و متمانە ی پێبکەیت. کلێلە کە ئەو یە کشتۆک بیت جا بە بەهەر پێگە یە کیش بپاردەیت.

۳- دە ھۆکار بۆ بریاردانى ھەلە:

((سەربارى فرەیی... کەمیش لەبونە))

ھیبۆکراتس

ئەو کاتەى ھۆکارەکانى پشت بریاردانى ھەلە دەزانیت، ئەمە بۆخۆى یرمەتى دەرت دەبیت بۆئەوہى باشتر خۆت نامادەبکەیت" گەر دووچارى دۆخى ھاوشیتوہى ببیتەوہ، لێرەدا گوتەيەکی فیرجیلت بێردەخەمەوہ، کە دەلێت: " لەو موقەبەختەوہرتەر نییە کە بە ھۆکارى پشت شتەکان ئاشنايە"، لێرەشدا دە ھۆکارت بۆ دەخەینەپوو کە ھۆکار دەبن بۆ بریاردانى ھەلە:

۱- دودلى و گوشارى کار:

ئەوکاتەى بە راستییەوہ دەکەویتە ژێر گوشاریکەوہ، پەنگە ئەمە ببیتەھۆى ئەوہى کە بەیەکەم بېرۆکەى بۆھاتوت قایل بیت و بەبى گرنگیدان بە بېرۆکە گەلیتر بریارى لەسەربدەى. دودلى دەتخاتە دۆخیکى ئاوەزى ناسروشتییەوہ، کاردەکاتەسەر ھەستەکانت، ئەمەش وەھات لێدەکات بریارى ناتەندروست بەدەیت.

۲- پەبیبێردن (ئیدراک) ی ھەستى (حسى):

کاتیك دەتەویت راستیى دۆخیک دووپات بکەیتەوہ کە توشى ئارەزووہکانت ھاتوہ، بەلام راستى گەلى پالپشتى بونیان نییە، ئەوا تۆ لەم کاتەدا لایەنگیری بېرۆکەيەکت دەبیت، کە کۆکردنەوہى ئەو زانیاریانە لەخۆدەگریت کە یارمەتى بپروا و ھەستەکانت

دهدات و دواتریش له سایه ییدا بریارده دهی، بۆیه ههولە کانت له بۆ پشتیوانی کردنی تیروانین و ههسته تایبه تیه کانت هانت دهدهن بۆ بریاردانی ههله.

۳- ترس:

گه ر بیره که به کی پیشوه ختت ههیه له بریاردانی شکست خواروو، ئەوا توشی ترس ده بیت له شکست، جا گه ر به ویت له ئیستا یاخود له داهاتوویدا بریارده بیت هه مان شت ئەزمون ده که بیت. ئەزمواندنی شکستی پیشوو برواکانت بۆ دوباره شکست خواردنه وه زیاد ده کات. ترس وه ها له مرۆڤ ده کات به شیوه یه که ههست بکات که هیچ بگۆر و هیزیکى نییه، به ندیه که له نێو ئەندیشه نه رینه کانیدا، ئەمهش هانی دهدات بۆ بریاردانی ههله. ئەمهش راستیتی قسه که ی فرانسیس بیسکۆن دووبات ده کاته وه کاتیک ده لیت: " هیچ شتیک نییه به ترسینیت جگه له خودی ترس ".

۴- تورپه یی:

تورپه یونیش هۆکاریکی سه ره کی هه له بریاردانه " چونکه له دۆخی تورپه ییدا بریاره کان پشت به ستن به و زانیاریانه ی که په نگه هیچ په یوه ندیه کیشی به خودی بابه ته بنچینه ییه که وه نه بیت و بریاری له سه ر بده بیت. بۆنونه: هه لده ستیت به وه ده رنانی کارمه ندیک کاتیک تۆ تورپه بیت، دواتر که داده مرکیتیه وه په شیمان ده بیته وه. به داخه وه زۆریک له به رتیه به ران له دۆخی هه لچون و تورپه ییدا بریارده ده ن و ده شرانن هه له یه، به لام هه ر بریاری لیده ده ن. تورپه یی وه ک هوراس ده لیت: " جگه له ماوه یه کی کورتی شیتیتى هیچى دیکى نییه " .

۵- کارتێکاری دەرەکی:

پهنگه هۆکاریکی دەرەکی فاکتەری پشت هەستکردنت بێت بە دارووخاوی. بۆنمونه:
گەر چاوه‌پوانی وەرگرتنی قەرزێکی گرنگیت، بانکه‌کەش ئاگادارت دەکاتەوێ که پێت
نادریت، یاخود گەر پوویدا کارکاریکی تاییه‌تمەند لە دەست بەدەیت، یامەکو پەيوەندیت بە
سەرگەرە که تەوێ باش نییه، هەموو ئەم کارتێکار و هاوشیۆه‌کانی کاریگەری تەواوی
هەیه لە سەر بپارەکانت، تەنانەت هانت دەدات بۆ دانی بپاری هەله.

۶- بپکردنەوێ ئاسۆ تەسک:

زۆر جار که بە خێرای بپاریک دەدەیت بۆ چاره‌کردنی شتێک یام دۆخێک بە خێرای،
پهنگه ئەم بپاریدانه له داها توودا کێشە ی گەرەت توش بکات، بۆنمونه: بە پێوه‌بەریک
بپاری که مکردنەوێ بانگەشه و پیکلام دەدات بۆ که مکردنەوێ خەرجییه‌کان و
زیاوکردنی داها تەکان، بەلام ئەم کارە ی هەلی قازانجی گەرە ی داها تووی لە دەست
دەردەکات " لە داها توودا. زۆر جار بپاری پەله هەله‌دەبیت و کارەکه پتر دە ئالۆزینیت.

۷- نمونەیی:

کاتی که دەتویت نمونەیی بپاری، بپارەکانت تەندروست بن، ئەوا کاتیکی زۆرت پێویسته
بۆ کۆکردنەوێ زانیاریه‌کان، ئەمەش بۆخۆی ناچارت دەکات بپاری هەله‌بدهی.
کۆکردنەوێ زانیاریه‌کان کاریکی زۆرباشه، بەلام تەوێ زەلی و دواخستنی کۆکردنەوێ
زانیاریه‌کان ناچارت دەکات هەست بە دله‌پاوکی بکه‌یت " بەهۆی که می کاتی بەردەستی
ماوه‌وه، ئەو جا بپاری هەله‌ت لیۆه سەرچاوه‌ دەرگرت. لەم کاتە شدا گوته‌یه‌کی
بابلیلیۆس سیرست وەکو نمونە بۆ دەهینمەوه که دەلێت: " کاتی که له بپکردنەوه
دەوێستین، ئەوا زۆر جار هەله‌کانمان لە دەست دەردەچیت."

۸- گرنكى نەدان بە خىزايى بپياردان:

بۆنمونه گەر ويستت شويىنى بانگەشە كىردنە كەت لە پۆژنامە يە كدا بەيئىتە وه، دواتر ئەم كارە ھەلبوھ شىيىتە وه و بلئى بۆ جارى داھاتوو، بە لام كە دواتر دەتە ويىت ديسانە وه بانگەشە لە و پۆژنامە يە دا دەست پىيەكە يتە وه پىت دەلئىن: ئە و ماوہ يە ي قەول بووہ لە نىوانماندا تە واوبووہ. گرنكى نەدان بە خىزايى بپياردان و تە مەلئى تىدا كىردنى ناچار ت دەكات بپياري ھەلە بە دەيت. لئىرە شدا كوتە يە كى كۆنقوشىۆست بىردە خە مە وه كە دە بىزىت: " گەر مرقۇ ھەستى بە كىشە دورە كان نە كرد، ئە وا پارتر و دلە پراوكىدارتر دە بىت كاتىك نىزىكتر دە بىت."

۹- پۆك نە خستىن و تىكە لۆكردنى لە پىشپىيە كان (ئە ولە ويات):

پىكە خستىن و تىكە لۆكردنى لە پىشپىيە كان، بە ناچارىيە وه دەتخەنە ژىر كارىگەرى دلە پراوكى وه، كە ئە مەش ناچار ت دەكات بپياري ھەلە بە دەيت. كاتىك چە ندىن شت لە يەك كاتدا دەتە ويىت ئە نجام بە دەيت، ئە وا دەكە ويىتە دۆخىكى پارايى و خە مۆكيە وه، ئە و جا ناشوانى بپياري تە ندروست بە دەيت، بابىليۆس سىرس دە لئىت: " ئە نجامدانى دوروست لە يەك كاتدا، ماناى ئە نجام نەدانى ھەردووكيانە."

۱۰- بپياردان لە سەر بىستراو:

كاتىك لە ھەموو پاستىيە كان بى ناگادە بىت، گوپت بۆ قسە كانى خە لك سوك دە بىت، ئە و جا خۆت نامادە ي بپياردانى ھەلە يش دەكەيت، ئمرسو دە لئىت: " ناتوانى ھەلە بكەيت بە بى گرفتارىيون بە ھەلە."

ھەموو ئە وانە ي پىشوو تر باوترىن پىگە و ھۆكارە كانى پشت بپياردانى ناتە ندروستن، لە بەرئە وه ي تۆ ئىستا كە دە زانى دە بىت چى نەكەيت، باشتر وە ھايە نامادە بىت فىرى ئە وانەش بىت كە دە بىت بىان كەيت، بۆئە مەش مە نشۆس دە لئىت: " پىويستە خە لكى بپياردەن دە بىت چى نەكەن، بۆئە وه ي بە خرۆشە وه ئە وه ئە نجامبە دن كە بپياردەن بىكەن."

۴- ده نامۆشیاری بۆ دانی بریاری دروست

((گەر بهری لیمۆت بۆ بهردهسته، ده بیئت ئاوگراوهی لیمۆ دروست بکهیت))

بۆلیۆس پۆزینۆلد

له بهر ئه وهی هه نوکه تۆ شتیوازی بریاردانت و
هۆکاره کانی پشت هه له بریاردانت ئاشنایت، ئیستایش
کاتی ئه وه هاتوو هه و شتیوازه کارایانه ئاشنابیت که
یارمه تی ده رت ده بن بۆ بریاردانی ته ندروست.
لیزه شدا ده نامۆشیاریت بۆ بهردهست ده خهین له بۆ
بریاردانی راست و بی مه لام:

۱- راهاتن له سه ر بریاردانی پۆزانه و دووباره کردنه وهی:

وه ک له پیشدا گوتمان که : کرداره ی بریاردان وه کو ماسولکه وه هابه، که واته پتیۆستی
به مه شق و بهرده وامی پیدانه بۆ ئه وهی به هیز و دروست بیئت. ئه و کاته ی پۆزانه
بریارده دهیت- ته نانه ت گه ر بریاره کانیش نا گرنگ بن- به مه ش خۆت بۆ که سیکی خاوه ن
بریاری ته ندروست ئاماده ده که ییت و توانای بریاردانی پتیۆست و ته ندروستت بۆ چی
ده بیئت.

۲- له ئه زمونه کانی پیشوترته وه فیزیبه:

هه و لێبه ده له هه له کانی پیشوترته وه فیزیبت و سو دیان لی بیینی، هه روه ها له
سه ر که و تنه کانیشه وه فیزیبت و که لکیان لی بیینی.

۳- پاوویژی شاره زایان بکه:

ههولئی پاره رگرتنی ئه و که سانه بده که به لاته وه په سهندن، ئه وانهی که متمانته به بریار و داناییه کانیانه، ههولبده لئیانه وه فیریت که چۆن بریارده دهیت، به لام ده بیت ئه وه شت له یادنه چیت که تیروانینی شاره زایان بۆ بواره که یارمه تیبیه کی مه زن ده بیت بۆ بریاردانی ته ندروست، به لام مه رجیش نییه به ته واوه تی بی خوش بیت.

۴- وای دابینی تو که سیکی تریت:

ههولئی پوانین له دۆخه که ت بده له چاوی که سیکی تره وه، یا خود له گوشه ی جۆراوجۆره وه له دۆخه کانت پوانه، ئه مه ده بیته هۆی زیابوونی هه لێژاردنه کانی پیشووترت، به شیوه یه کی گشتی بۆ هه ر کیشه یه ک سی پوانگه و بۆچوون بوونی ده بیت: تیروانینی تو، تیروانینی که سیکی تر، تیروانینی پاست و دروست.

۵- لایه نگیره مه به:

به دووربه له بریاردانی پشت به ست به هه سترکردن و سۆزه کانت به رامبه ر که سیکی تر، ده بیت له پوانگه ی جۆراوجۆره وه له دۆخه که پوانیت و هیچ لایه نگیره یه کی تیدا نه بیت.

۶- وشیاربه له لوتبه زنی پینگه:

رهنگه بروت وه هابیت ته نها له به ره وه ی پله ت به رزه و نازناوت مه زنه ئیتر هه موو بریاره کانت دروستن؟! به لکو پیویسته بریاره کانت پشت به ست به راستیه کان دابمه زرتینی و نه که ویته ژیر کاریگه ری پۆست و پینگه ی کارتێ کردوته وه.

7- جیبە جێکردن:

کاتیکی بڕیارێک دەدەیت، بۆنمونه: بڕیارت داوه پێژەیی فرۆشەکانت بە ۱۰٪ بەرزتر بکەیتەوه، بڕوای تەواوت بە گەشتن بەم دۆخت هەیه، پێویستە هەنگاری شیواو بنیوی بۆ زێدەترکردنی سەرکەوتنەکانت و سەرکەوتنی نەخشەرێکانت لەخۆ بگریت.

8- بەکێش بە:

گەر بڕیارێکت دا، جیبەجیت کرد، هەولبەدە کە بەکێش بیت و نامادەیی ئەنجامدانی چاکسازی پێویست بیت بۆئەوهی پلانی سەرکەوتنت لەخۆبگریت.

9- لە گشتاندن خۆت بەدووربگره:

کاتیکی وشەگەلی گشتاندنی وهکو ((هەمیشە، هەرگیز، گشت)) بەکاردێنی بە درۆزن دیاردەکەوی، بۆنمونه گەر گووت: ((من هەمیشە گرنگی بە کڕپارەکانم دەدەم))، ئەم چەشنە بانگەشانه و بەکارهێنانی وشەیی هەمیشە بۆخۆی مانای ناراستی قسەکەیه "چونکە ناتوانی بەبەردەوامی کاری وهها ئەنجام بدەي. هەر وهها کاتیکی دەلێی: ((من هەرگیز بڕیارێکی نادەم مەگەر پراویژی دەستەیی کارکارم بکەم)). ئەم چەشنە دەستەواژانە رەنگە ببنەهۆی ناراست دەرخستنی قسەکانت. بۆیه پێویستە خۆت لە وشە گشتاندنەکان بەدووربگریت و بەدیاریکراوی لە دۆخ و شتەکان بدوێی " لەکاتی هەر چەشنە بڕیاردانێکدا.

10- بەدواداچوون:

بەدواداچوون هۆکاریکی گرنگ و بنچینهیی سەرکەوتن و شکستی کۆمپانیاکانە. هەر بۆیه پێویستە بەدواداچوونی ئەو بڕیارانەت بکەي کە لە جیبەجێکردندان، دڵنایبیت

له وهی هه مووان کار و بهرپرسیاریتی خۆیان ده نوینن و پیتی پیچکه ی کاره که ده گرن.
 له بېرت بیت به دواداچوون هه مان کاریگه ری و گرنگی بریاردانی هه به، بگره زیادتریش.
 ژیانى داها تووت پشت به سه به و بریارانه ی نه مپۆ دهیدهیت، بۆیه ژیانت باشت ده بیت
 گه ر به باشت فیری بریاردان بیت. له مپۆوه ده ست پتیکه و بریاری ساده و ساکاریده،
 له ماوه یه کی که مدا فییری پۆیشتنه سه ره وه ده بیت به سه ر پله کانه ی سه رکه وتندا، ده توانی
 بریاری باشت و گرنگترین بده ی.

۵- چۆن بریاریکی به کۆمه ل ده دهیت؟

((ژیان یان سه رکیشیه کی جوامیرانه یه، یاخود هیچ نییه))

میلین کیلر

بریاری به کۆمه ل سوودی زۆر و ئاویتیه ی هه یه .
هه ولبده له نێو دهسته ی کاره که تدا به پرپرسیاریتی
بریاردانی هاوبه ش و متمانه ی هاوبه ش بنافرینتی .

بۆئه وه ی بریاری به کۆمه ل ده دهیت، پێویسته ئه مانه ئه نجام ده ی:

- ۱- بابه ته که بنوسه ره وه بۆئه وه ی شیکردنه وه ی بۆ بکه یته به هه موو هه لۆیست و پوانگه کانه وه .
- ۲- له به رگراوه یه کی بده به هه موو ئه ندامانی کاره که، له بیرت بیت که پێویسته هه موان به باشی ناشنای کیشه که بن.
- ۳- داوا له ئه ندامانی ده سه ته که بکه هه لۆیست و بۆچوونی شیاوی خۆیانی له باره وه بخه نه پوو .
- ۴- هه موو تێپوانینه کان به راورد و دیاری بکه .
- ۵- ده نگه ی زۆرینه بۆ چاره ی پێویست و شیاو به ده سه ته بخه " له پێگه ی وه لامدانه وه ی ئه م چوار پرسیاره وه :
 - أ- چهنده تی ده چیت؟
 - ب- مه ترسیدارترین ته گه ر بۆ پوودان چیه ؟ چۆن ده توانین چاره ی بکه ین؟
 - ت- ده توانین چی بکه ین؟ چۆنیش له سه ری به رده وامبین؟

- پ- کاریگه ریبه لاهه کییه دوور و نزیکه کانی ئەم بریاردانه چین؟
- ۶- له دهسته که بپرسه و بزانه کامیان ههزی له جیبه جی کردنه، به پرسیاریه تیه کانیش دیاریبکه بۆ زامنکردنی سه رکه وتن.
- ۷- ده بیته به دوادا چوونی جیبه جی کردنی بریارکه بکهیت، ئە نجامه کانیش دیاری بکهیت، وهك وه لیام چیمس ده بیژیت: " کاتیک دهگه یته بریاریک، جیبه جی ده کهیت، پیویست چاو له هه موو به پرسیاریتیه کان بیوشی و گرنگی به ئە نجام بدهی"، وهك وه لیام چیمس ده بیینی هه ر کاتیک هه لیکی بۆ به شداری کردن هه یه له بریاردانی به کۆمه لدا، لیژه وهش بریاره کان له سه ر بنه مایه کی پته و ده درین و ئە نجامی خوازراو چنگ ده خات.

۶- چۆن بريارى تهنديروست دهدهيت؟

((گهر ههول نهدهيت شتيك نهجام بدهيت دورترينت لهوهى فيرى بوويت، نهوا ههركيز پيش ناكهويت))

رؤنالد. ئوسپورت

زۆرچار توشى ههنديك دۆخ دهبيت بريارى راستهوخوى بى دواخستنى پتيويسته، لهبهرنهوهى سهركردهيت، پتيويسته به توانابيت بۆ پووبه پوو بوونهوهى ئهم چهشنه دۆخانه به متمانه وردى تهواوهوه، بۆنمهش دهتوانى ئهم ريگايانه بۆ برياردانى بهكلاكارهوهى تهنديروست و متمانه پيكراو بهكاربيني:

۱- شتيوازي پير (كوبى دانا):

كاتيك بنيامين فرانكلين توشى كيشهيهك دههات كه چارهسهرىكى راستهوخوى پتيويست دهبوو، دوو هيتلى ستونى لهسهر لاپهريهك دهكيشا، لهسهر ستونى بهكهم دهينوسى (بهلى)، لهسهرى ئهوى تريش دهينوسى (نهخير)، نهوجا لايهنه ئهرييهكانى لهبهشى بهليدا دهنوسى و نهرينيهكانيشى لهبهشى نهخيردا دادهرشتهوه، ههركام ستونيك زيدهتر بوايه نهوهى به نهجام وهردهگرت بۆ برياردان:

نهخير (هۆكاره نهرينيهكان)	بهلى (هۆكاره نهرييهكان)
..... ۱- ۱-
..... ۲- ۲-
..... ۳- ۳-
تيكرا	تيكرا

۲- پوانىن لە كىشەكە لە گۆشەى جۆراوجۆرەوہ:

دەبىت لە گۆشەى تازەوہ لە كىشەكان بىروانىت، جىگرەوہ گەلىك بدۆزىتەوہ كە بتوانىت يارمەتت بكات لە كردارەى بىرىارى دروستدا.

دۆخەكە لە پوانگەى جۆراوجۆرەوہ

- * ئافرانىدى كەشىكى باشتربۇ
- كار كردن و باشتىركردنى رازەى
- پىشكەشكراو بە كېرپار.
- * بانگەشەشى فراوان، قازانچ و
- فروشى زۆر.
- * زىاوبونى سود لەرىگەى دامەزاندنى
- كارمەندى زۆرتەرەوہ.
- * يارمەتى دانى بۆبەرچەستەكردنى
- داھاتووى لە جىگەيەكى باشتىر .

دۆخەكە

- * خەرجكردنى پارە بۇ نوپىكردنەوہ.
- * زىاوبونى تىچونەكانى بانگەشە.
- * زىاوبونى خەرجىەكانى مووچە.
- * دەركردنى كارمەندىك.

پوانىن لە كىشەكان لە پوانگەى نوپوہ ھەلبىزاردنى زۆرت بۇ بەردەست دەخات و بۆچوونى فرەجۆرىشت بۇ دەستەبەر دەكات كە لای خۆيەوہ يارمەتت دەدات بۇ دانى بىرىارى باشتىر.

گرنگ

((كاتىك پابەندىت پىويستە بىرىارى يەكلاكارەوہ بەدەى، دەبىت وردتر و خۆپارىزتر بىت، ھەولبەدە بەر لە بىرىاردان بەجوانى و بەكاتىكى باش بىر لە بىرىارەكانت بکەيتەوہ)).

٧- ریزگرتن له خوود و کرداره‌ی بریاردان :

((گرنگترین دۆزینه‌وه‌ی هاوته‌مه‌نانم، نه‌وه‌یه‌ که مرۆڤ ده‌توانیت ژبانی بگۆریت " که‌ر بتوانیت ناراسته‌ ناوه‌زیه‌کانی بگۆریت)).

وليام جيمس

ریزگرتنی خود کاریگه‌ری راسته‌وخۆی ده‌بیت له‌سه‌ر هه‌موو لایه‌کانی ژبان، تاوه‌کو پتر ریزی خۆت بگریت خۆشه‌ویستیت بۆ خۆت زێده‌تر ده‌بیت، بریاره‌کانت باشتر و دروستتریش ده‌بن. ریزگرتنی خود کلیلی سه‌رکه‌وتنه، په‌گه‌زی سه‌ره‌کی ژبانیکی به‌خته‌وه‌ره. که‌واته ریزگرتنی خود چیه‌؟ چۆن ده‌توانی به‌دی به‌ینی؟ ناشانیل بران‌دین نوسه‌ری په‌رتوکی (چۆن ریزگرتن له‌ خود به‌دیده‌هینی) وای

ده‌بینی که: ریزگرتنی خود شیوازی هه‌ستکردن و برابوو‌نه به‌رامبه‌ر به‌خۆت. ریزگرتنی خود هه‌ستکردنه به‌ ناشتی هه‌ناوی له‌گه‌ل ده‌روندا.

زۆر که‌س بریاریان وه‌هایه‌ که هه‌ستکردنی باش به‌رامبه‌ر به‌ خود، له‌ بریاری نه‌ندروسته‌وه سه‌رچاوه ده‌گریت. به‌لام نه‌مانه پیچه‌وانه‌که‌ی تیگه‌یشتون "چونکه نه‌وه بریاری راسته له هه‌ستکردنی باش به‌رامبه‌ر خوده‌وه هه‌لده‌قولیت، نه‌وه‌ک پیچه‌وانه. نه‌م هه‌سته باشانه به‌شیوه‌ی وینه‌ی هه‌ناوی که‌سه‌که دیارده‌که‌ویت، له‌بری نه‌وه‌ی له‌م پوانگه‌یه‌وه بریارده‌ی، یان بلتی: ناتوانم بریاری دروست بده‌م، نه‌وا له‌م چه‌شنه تاوتووی کارییه نه‌رینیا‌نه له‌گه‌ل خۆتدا خۆت به‌دوربگره" چونکه هه‌ستکردنی خۆ به‌که‌م زانین له هه‌ناوتدا به‌رجه‌سته ده‌کات، په‌نگه نه‌مه‌ش به‌سه‌ر خۆتدا زالبکه‌یت و نه‌زانیت که زۆر

خه لک به م هۆیه وه توشی شکست هاتوون و زۆر دامه زراوه و کۆمپانیاش به هۆی
بیرکردنه وه له وشه ی (ناتوانم) ه وه له لایه ن خاوه ن و به رێوه به ره کانیه وه توشی مایه پوچ
بوون هاتوون.

((ئه وه ی له ده ستمان رۆیشتوو ه و ئه وه شی چاوه پروانمانه بی به هاده بییت گه ر به راوردی
بوونی هه ناومانی بکه یین))

پالف و ئیمرسۆن

چۆن ریزی خودیت پونیات ده‌ئیت ؟

١- تییبینی نه‌ ووشانه بکه به‌ خوتی ده‌ئیی.

٢- به‌ پیتی توانایی خۆت ئه‌م دیرانه‌ دووباره

بکه‌ ره‌ وه‌.

• هه‌ موو پۆژیک ریزگرتنم له‌ خودم بالاتر ده‌بیت.

• من خۆم خۆش ده‌وی و ریزی خۆیشم ده‌گرم

به‌ بی‌ مه‌رج.

• ده‌توانم به‌ ئاسانی بریاریده‌م.

• من بریار دروستکاریکی ناوازه‌م.

٣- ته‌ مه‌نت دابه‌شی سی قوناغ بکه‌ .. گریمان نه‌ نجامه‌ که‌ت ١٥ ده‌رچوو ..

• ئیستایش سی بریاری راست بیری خۆت بخه‌ ره‌ وه‌ که‌ له‌ و کاته‌ وه‌ی له‌ دایک

بوویه‌ تاوه‌ کو ته‌ مه‌نت گه‌ یشتۆته ١٥ سال داوته‌، تۆماری چۆنیته‌ کارتیکردنی ئه‌م

بریارانه‌ت بکه‌ له‌ سه‌ر هه‌سته‌کان و باشترکردنی ژیاونت.

• هه‌ مان شت بۆ ماوه‌ی نیوان ١٥ - ٣٠ سالیته‌ دووباره‌ بکه‌ ره‌ وه‌.

• هه‌ مان شتیش بۆ ته‌ مه‌نی ٣٠ - ٤٥ سالی ته‌ مه‌نت.

ئیستایش ... تۆ خاوه‌نی ٩ بریاری به‌ هیزی، بریارگه‌ لیک وه‌ های لی کردوی هه‌ست به‌

مه‌زنی خۆت بکه‌یت. ئه‌مه‌ش به‌ لگه‌یه‌ بۆئه‌ وه‌ی که‌ تۆ توانیوته‌ به‌ درژیایی ته‌ مه‌نت نو

بریاری دروست و یه‌ کلاکاره‌ بده‌ی. جار نا جاریک ئه‌م بریارانه‌ بخوینه‌ ره‌ وه‌، بۆ

به‌ هیزکردنی ریزگرتن له‌ خودت په‌ نایان تیبگره‌. له‌ مرۆوه‌ ده‌ست پێیکه‌، متمانه‌ت به‌ خۆت

هه‌بیت، ده‌شتوانی سه‌رکه‌ و تووبیت، توانا دارده‌بیت که‌ بریاری ته‌ندروست بده‌ی.

لیره شدا گوتیه کی ئوج ماندینۆت بیر ده خه مه وه که ده لیت: "همیشه تییکوشه،
 نه وه ی نه مرق ده یوه شینی سبه ی به ره که ی هه لده گرینه وه)).
 د. نورمان قینسینت بال ده بیژیت: ((نه وکاته ی بیر کردنه وه کانت ده گریت، تو به م
 کاره ت هه مور جهانت ده گریت)).

۸- کرداره (عمه له یه) ی بریاردان :

((کاتیك دۆخه که په یوه ست ده بیټ به تایبه تمه ندیی بالاوه، به س سه رایده رکردن به س

نابیت، به لکو پیوستت به هه وله بۆ یادگرتنی زانین و قوستنه وهی))

کۆنفلوشیۆس

زانین هیزه !! .. ئایا نه مه راسته ؟ به تایبهت له م چه رخه ماندا (چه رخی زانیاری)، به لام نه م زانینه ته نها به شیوه ی زانیاری ده مینیتته وه گه نه یخه یته بواری جیبه جیکردن و به کارهیتانه وه. له م به شه دا هه موو بنه ماکانی بریاردانی دروستم پیشکەش کردی، به هیوام په یامی چۆنیتی نه نجامدانیم پی ناساندبیت.

نه ره ستۆ ده لیت: ((مرۆڤ بنچینه ی هه موو نه و شتانه یه نه نجامی ده دات))، تۆمارس

هکسلی ده لیت: ((ئامانجی بالا له ژياندا زانین نییه، به لکو کاره)) .

((چه ند خوله کیک له کاته کانت بۆ نه نجامدانی نه م نه رکه په سنده ته رخان بکه

بۆنه وهی له مپرووه به سه ر په کانه ی سه رکه وتندا به ره و سه ری هه نگاوینیتی)).

۱- سی بریار بنوسه ره وه که پیشتر نه ختیک دوات خستوون. نه خشه ی کارت دیاریبکه،

کاتی گونجاویش بۆ هه ر بریاریک ته رخان بکه :

بریار	نه خشه ی کار	دوا کات	نه نجام
۱-		
۲-		
۳-		

۲- ئیستاش دەست به جی به جیکردن بکه، په یوهندی ته له فۆنی نه نجام بده، کۆبونه وه بیهسته، قسه له گه ل نه م که سدا بکه، نامه بۆ نه ویتر به نهیره، گرنګ نه وه په بریاره که ت بچینه یواری جینه جی کردنه وه.

گومانی تیدانییه که تو جار به جار بریاری هه له ده دهیت، به لام گرنګ نه وه په تینگه ی که دۆخیکی سروشتیه مړۆ هه له بکات. له راستیدا وه ک سیگمۆند ده لیت: ((له کاتیکدا مړۆ له هه له په که وه بۆ هه له په کی تر ده گوازیته وه، راستی ته واوی بۆ دیارده که ویت)). گرنګی نه م هه لانه له وه دا دیارده که ویت لئیانه وه فیریت، فیریت که چون له داهاتودا بریاری گونجاو ده دهی.

به نازایه تی و بویری خۆت چه کداربکه “ بۆنه وه ی هه ر ئیستا بریار بده ی. نه وه ت له بریت که هیلن کیلر گتویه تی: ((ژیان یان سه رکیشیه کی بویرانه یه، یاخود هیچی تر نییه)). هه موو سه رکه وتنیکي مه زن پریشکی یه که می به بریار دهستی پیکردوه.

پیداگیری بکه له وهی بیته بریارده ریکی سه رکه وتوو.

کلیلی دووهم

.. هاندان

هیزی پالنه‌ری جیا‌کردنه‌وهی مروّقایه‌تی

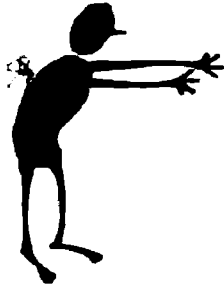
((هموو کرداره‌کانت - جا ره‌گه‌زمانه‌ت هه‌رچییه‌ک بی‌ت، یاخود کار و پیشه‌ی نه‌دجام
دراوت چی بی‌ت - له‌ ره‌گه‌زی هاندانی هه‌ناوت‌ه‌وه سه‌رچاوه ده‌گرت، جا نه‌م هاندانه
نه‌رییی بی‌ت یاخود نه‌رییی))

د. نیبراهیم فه‌قی

۹- هاندان .. چیه؟ مانای چیه؟ :

((نه و کاره سه ره کیه ی که مرؤڈ له ژیانیدا ده که ویتنه نه ستوری، نه وه به بدوی و خوی ناراسته بکات))

نارش فرؤم

تویش له گهل مندا هاوړای له وه ی که : کهر
هاتوړه گزی هاندان و بزواندنمان
له ده ستدا به های کاریشمان له ده ست
ده ده یین؟ ئایا که سیک ده ناسی خاوه نی
ئیشیکی باش بو بیت " چیژی لی بینی بیت،
پله که شی باش بو بیت، به لام سه رباری
نه وه ش که چی ده ستی له کارکی شایته وه

له به ره وه ی هاندانی نه ماوه و وروژینه ره کانی له ده ستدا وه؟

کاتیك هاندراو ده بیت، ئاستی نواندن و نه نجامدانت له ترؤپکدا ده بیت، راستیه کی
دروستیشه، کاتیك هاندانت له ده ست ده ده بیت ئاستی نواندن و نه نجامدانت که م
ده بیت وه، ئیستا پتر له هر کاتیکی پیشتر هاندان بووه ته جیگه ی باس و بایه خ،
په پتوکی زوری له باره وه بلا بووه ته وه، که دووپاتی گرنگیه که ی ده که نه وه. هه نو که
به ریوه به رگه لیکی زور هه ولی فیریبون و یادگرتنی هونه ره کانی هاندان و هاندوره کان
ده بن، له گهل چۆنیتی به کارهینان و قوستانه وه ی به رامبه ر کارمهنده کانینان" بو نه وه ی
باشتر کاربکن و به هۆیه وه به نامانجی خوازراو بگن و قازانجی بالای و یستراو چنگ
بخن.

ره ننگه تویش بپرسیت: نه ی هاندان چیه؟ نه و وشه به له کوپوه سه رچاوه ی گرتووه؟

ئەم وشە يە لە كۆنە وشە يە كى يۆنانىيە وە ەرگىراو ە ماناى بزواندن و جولاندن دەگە يە نىت. فەرەنگى ويستر هاندان بە كار دە ناسىنىت، ياخود گوتنى شتىكە پال بە كە سىكە وە دە نىت بۆ ئە وەى كارىك ئە نجام بدات، لە زمانى ئىنگلىزىشدا وشەى هاندان Motivation دە تىوانىت بە Motive-action يىش بخوئىرنىتە وە، واتە: هاندان كىردارىكە لە هاندە رىكە وە سەرچاوە دە گرىت. بە لام ئەم هاندانە لە كۆپو ە ئە دە قولىت؟ د. دىنىس واتلى - نوسەرى پەرتوكى (هاندان لە پووى دە روونىيە وە) - دە لىت: ((هاندان لە ئارە زو ە سەرچاوە دە گرىت، كاتىك ئارە زو ە يە كى پتە و بە ەيزت ە يە بۆ بە دىهاتنى ئامانجىكى ديارىكراوت، ياخود ئە و كاتەى جۆرىك كىشەت دووچار دە بىتە وە، لە و كاتەشدا تۆ دە تە وىت گۆرانىك بەرە و ئاستىكى بالاتر ئە نجام بە دىت، ئە و تۆ هاندراو دە بىت، لەم وە ختەشدا كە تۆ لە لوتكەى هانداندا دە بىت بەرە و بە دىهاتنى ئامانجە كەت ەنگا و دە نىتى، بۆ بە دىهاتنى ئەم ئامانجەشت ەيچ لە مپەر و دارووخاوييەك نابىتە رىگرت)).

۱۰- کرداره (عهمه لیه) ی هاندان :

((رهنگه یه کیک بیت له په چوه کانی ژبان، نه وهی که هرچی بهک له ناستی لوتکه نزم ترییت تو ره تی بکه یته وه، نه وا تو به لوتکه ت ده گه یته)).

سؤمرست موم

به رله قوستنه وهی هیزی مه زنی هاندان بؤ
به دیهاتنی نامانجه کان، پیویسته له سه ره تاوه
خودی کرداره ی هاندان ناشنابی و فیری بیت.

۱- ناره زوو:

هاندان به بوونی ناره زوویه کی به هیز بؤ به دیهاتنی ژیانیکی باشر ده ست پیده کات.

۲- وادانان :

وای دابنی که تو خه ونه کت به دی هیئاوه، تو به راستی له نیو خه ونه که تدا ده ژیت.

۳- قسه کردن له گه ل خؤدا:

له گه ل خؤدا قسه بکه، به شیوه یه ک هیزت پی ببه خشیت، هیمه ت بوروژینیت، له بیرت بیت هه میشه به خؤت بلی: ده توانم نه مه نه نجام بده م، ده توانم نه نجامی بده م...
به رده وامبه له سه ر وتنه وهی نه م دروشم و قسه یه تاوه کو ده بیته به شیک له که تواریت.

۴- کردار (جیبه جی کردن):

زانین و هیزت بخره بواری کردارییه وه، له بیرت بیت پیویسته ببیت و نه جامبده بیت و به دهستی بیئی نه وه ی ده ته ویت.

نمونه یه ک بۆتۆ: گه ر خون به وه وه ده بیئی به به پتوه به ری گشتی کۆمپانیای ئیش تیکراوت بیت، چاوانت دابخه، وای دابنی تۆ به پراست به م پیگه یه گه یشتوی، نه و جا ده جار به دوای یه کدا بلئی: من ده توانم به مه بم.. نه و جا ده ستبکه به کار کردن بۆ به دیهاتنی نه م ئامانجه مه زنه ت. دایفید فیسکۆت ده لئیت: "ده ست پیبکه و وای دابنی به وکه سه بویته که ده ته ویت ببیت)).

۱۱- سی جۆره که ی هاندان:

((لای کهسانی تازه دهست بۆ بریوو نه گره کان زۆن، به لام لای شاره زا که مه))

شاتریق سوزوسکی

۱- هاندەری مانەوی بنچینه یی:

ئیهرایم ماسلۆ ده بیژیت: ((گرنگترین بزۆینه ری مرۆڤ هاندەری مانەویه))، ئەم چهشنه هاندەره هه موو پتیوستیه بنچینه ییه کانت ده گریته خو، وه کو: خۆراک و ئاو و نه وه وایه ی هه لی ده مزیت، گه ره که ی که له م پتیوستیانه ت له ده ستدا نه وا پالنه ریکت له هه ناوه وه بۆ چی ده بیته و ناوه نده کانی ده ماری جۆراو جۆرت له میشکدا بۆ ده بزۆینه ییته، له کاتی که هه لچونه کانی خانه ده مارییه کانت زیاده بیته، تۆ به جهسته هاندە دریت بۆ نه نجامدانی نه وه ی پتیوسته له بۆ به دیهاتنی تیژی نه م پتیوستیه .

هه ره که نه م ئاتا جیه ته تیژیوو دۆخت ده گه ریته وه باری ئاسایی خو ی، به خو دورگرتن له ئالۆزاندن نمونه یه که تی ده به خشم:

گه ره پۆژیک پاش ماندوبونیک ی زۆر گه راپته وه مالی، نه وه نده شه که ت بووی نه تده توانی هیه شتی که نه نجام بده یته، له ناکاو.. گویت له ده نکیک ده بیته که هاوارده کات: ئاگر.. ئاگر.. ده نگی ئاگادار کردنه وه ی که وتنه وه ی ئاگر ده بیستی، خه لکی لیته وه له وی به ره و دور له ئاگره که ده پۆن، نه ی تۆ چی ده که یته؟ بیگومان تۆیش وه کو نه وان نه نجام ده ده یته و به ره و دور له ئاگره که ده پۆی. که واته نه م هیژی پۆیشته نه ت له کو یوه بۆ هات؟ وه لامه که: تۆ به هاندەری مانەوه پالپشتی کرابووی بۆ نه وه ی گیانی خو ت پزگاریه که یته. به لی، ئانه مه یه له هه ناوته وه نه و زه یه ی پی به خشیویت که به هۆیه وه ده توانی خو ت پزگاریه که یته.

له کۆرپیکدا لییان پرسیم: ئایا هاندەری مانەوه ده توانیت که سیک بجولیتیت که نه خو ش بیته و تازه له نه خو شخانه وه ده ره که وتبیته؟ گوتم: به لی، وای دابنی سه گیک ی

زۆر برسی و هار له نزیکیه وهیه تی و له ناکاو په لاماری ده دات، ده بینیت که خیراتر له پراکه رانی گۆرپه پانه کان هه ل دیت. به شیوه یه کی گشتی که دۆخه که دیته سه رمانه وه تو ده بیته داهینه ر، به ناگا، هاندراو، وای دابنی که هه موو کاتیک ئه م هانده رت هه بیته ده بینی ده بیته داهینه ریکی مه زن و ئه و ئه نجامانه ی به دهستی ده هیئی ناوازه ده بیته.

۲- هاندانی دهره کی

ئهم چه شنه هاندانه له چوارچیویه ی دهره وه وه سه رچاوه ده گریته، بۆ نمونه: له دهسته واژه و قسانه وه ی که هه سه ته کان ده خرۆشینن، یان له هاوپی و خیزانه وه. په نگه وتاریک بیت له گۆفاریک یاخود له ده زگایه کی پراگه یاندنه وه بلاو بیته، په نگه سه رچاوه ی ئه م هاندانه ت سه رۆک ئیشه که ت بوو بیته، کیشه ی ئه م هانده ره دهره کیانه ئه وه یه بۆ ماوه یه کی زۆر به رده وام نابیت، پاشی ماوه یه کی کورت هیزی هانده ریت ده پوکیته وه.

بۆ نمونه: هه رگیز بووه، جاریک پووکه یته کۆرپیک له باره ی هاندانه وه؟ گه ر وه لاهه که ت به ئی بیت، ئه وای پرسیا ری مه وای کارایی ئه م کۆرپه ت لی ده که م بۆ هاندانت؟ پاشی ماوه یه که کاریگه ریه کانی له سه ر تو چون بووه، پاشی مانگیک، ئه ی دوا ی سالتیک؟ ئه ی ئیستا؟ بیگومان ئاستی هاندانت به تپه په ربوونی کات لاواز ده بیته و ده پوکیته وه. وه ره با پرسیا ریکی دیکه ت لی بکه م: گه ر سه رۆک ئیشه که ت به پیکه نینیک پیشوازی لی کردی، ئه مه چون کارده کاته سه ر ئیشی ئه و پۆژه ت؟ ئه ی ئه گه ر پیچه وانه پوویدا، ئایا ئه مه ش کار له پۆژه که ت ده کات؟ دلنیا م له وه ی کار له هه سه ته کانت ده کات، ئه م کارتیکردنه ش بۆ ماوه یه کی زۆر ده مینیته وه، بۆ نه گه تی مرۆفه هه میشه پشت به هاندانی دهره کی ده به سستیت بۆ هه سته کاردن به وه ی ئه وان جیگه ی پیزی سه رۆک یان هاوپی یاخود هاوبه شی ژیان یان هه رکه سینکی تری گرتن.

ولیا م جیمس له م وارده دا ئیژی: ((گه ر چاوه پوانی ستایش و په سندان ی ئه وانی تری ئه وای زۆر به زووی ده بیته نیچیریکی ئاسانی فرت و فیل و ته له کان)). له ریگه ی

لێكۆلینەوه كانهوه بۆم دیاركەوت كۆمپانیاكانی دنیایای سالاڤه كیبركییهك بۆ كارمەندانیان رێك دەخەن، ئەوكارمەندەیی باشتەین فرۆشی و قازانجی هەبێت ئەوا بەبێ بەرامبەر دەبریت بۆ گەشتی دوورگەیهكی بچۆلانه و جوان. بێگومان لەكاتی ئەم كیبركییهدا ئەو كارمەندەیی هەفتانه فرۆشی دەگاتە ۲۰۰۰ بەرزى دەكاتەوه بۆ ۳۰۰۰ دۆلار . واتە بەرپێژی ۵۰٪ فرۆشی زیاد دەكات، بەلام پاشی كیبركییهك، بەرپێ فرۆشهكانی كەمەبێتەوه بۆ ۱۵۰۰ دۆلاری هەفتانه، واتە بەرپێژی ۵۰٪ نزم دەبێتەوه، پاشی ماوهیهكی كورت ژمارهیهكی زۆری كارمەندهكان یان دەست لەكاردهكێشنهوه یاخود دەردەكێژن! سەرباری ئەوهی هەمان كارمەندان لەگەڵ هەمان خەلكی ناوچه و بۆهەمان كۆمپانیا كاردهكەن كەچی بەهۆی هاندەرەكەوه گۆرانی گەوره لەفرۆشیاندا روو دەدات، ئەمەیه كێشهیی هاندانی دەرەكی، كە بە تێپەرپوونی ماوهیهكی كەم هەلدهپهوقیت و نامینیت.

لێرهدا قسهیهكی كۆنفۆشیۆس ت بێردینمهوه، كە دەلێت: ((ئەوهی مرۆفی بالا هەولی بۆ دەدات لەهەناویدا دەستهبەرە، بەلام مرۆفی لاواز لای ئەوانی تر دەستهبەرە)).

۳- هاندانی ناوخۆیی:

ئەم جۆرهی هاندان کاریگەرترین و بەردهوامترینی سی جۆرهكەیی هاندانه. ئەمەش دەگەریتەوه بۆ سروشتی ئەم جۆرهیان " چون لەم كاتەدا تۆ بە هێزی خودی و بالات هاندراویت بۆ بەدیھاتنی نامانجەكانت. بەر لە ۲۰۰۰ سالی پابردوو سۆكراتی فەیلەسوفی گەوره یەكەم كەس

بوو ناماژی بەم جۆره یاسایە ئاوهزییه هۆكارییه كردوو، لەمڕۆشدا لەلایەن زاناكانی

دەرون ناسىيەوہ ناماژەى ((ھۆکار و ئەنجام)) ى بۆ بەکار دەھىتنن. ھەموو ھۆکارىك ئەنجامىكى ھەيە گەر ھەمان ھۆکار دووبارە بوويەوہ ھەمان ئەنجام چنگ دەگەوتتەوہ، بە مانايەكى تر گەر بتوانى ھەمان ھاندەرەكانى پابردووت چنگ بخەيتەوہ ئەوا بەردەوام ھاندراودەبىت .

لە وەرنامەى زمانەوانىيەتى دەماريدا گريمانەيەك ھەيە ناماژەدەكات بەوہى كە:
 ((لە ميژووى ھەر مرقىتەكدا ھەموو ئەو سامانانە ھەن كە دەتوانىت لە سايەياندا ھەموو گۆرانىكى ئەرتى ئەنجام بەدات)) .

بۆيە پرەگەل مندا ھەولى ئەنجامدانى ئەم ئەزمونكراوہ زانستىيە بەدە:
 چاوانت داخە، بە قولى لە لوتەوہ ھەناسە بەدە، بىر لە كاتىك بەكرەوہ كە لە لوتكەى ھانداندا بویتە .

بىر لە ئەزمونىكى ديارىكراوت بەكرەوہ كە بتەويت دووبارە تىيدا بژىتەوہ" لە كەتوارى ئىستادا. بە ھەمان شىوازى پىشوو ھەناسە بەدە، دانىشە يان بە ھەمان شىوہ ھەستە، ھەولبەدە ھەست بە ھەمان چەشنە ھەستى ئەزمونى پابردووت بەكەيتەوہ، گەر بتوانى ئەم مەشقە بە جوانى ئەنجام بەدەى ئەوا ھەمان چەشنە ھاندانت بۆ دەستەبەر دەبىت .

ھاندانى ھەناويت وەكو كارى ھەناوى وەھايە، ئىمە پىويستمان بەوہيە ھانى خۆمان بەدەين بۆ ئەوہى ھاندانمان لە قولايى خودمانەوہ بىت، پىويستمان بە ھىچ كارتىكارىكى دەرەكى نابىت، مارك تۆين ناماژەدەكات و دەلىت: ((گەر نەتوانى ستايش چنگ بخەيت، ئەوا خۆت بە ھەر شىوہەيەك بىت پەسنى خۆت بەدە.. گەر ئەوانى تر بەشان و بالتدا ھەلىيان نەدا، ئەوا خۆت بە خۆتدا ھەلبەدە)) .

ھەولبەدە لە قولايى ھەناوتەوہ مەلەبەكەى، ئەزمونەكانى پابردووت بەگىرەوہ، ھەستى پىيكە، چىژى لى وەر بگرە، ھەولبەدە بەپىي توانا تىيدا بژىت. ئەلىكسەندەر گراھام بىل دەلىت:

((من ناتوانم بڵێم ئەم ھێزە بەچی دەبێ، بەلام دەزانم ھەبە، ئەم ھێزە تەنھا لەکاتیگدا بەردەست دەبێت کە مرۆڤ لە دۆخیکی ھزری وەھادابێت کە لە ڕێگەیەوێ بزانێت بە تەواوەتی چی دەوێت؟ سۆردەبێت لەسەر ئەوێ نەووستێت تاوێکو بەو دەگات کە دەپەوێت)).

لەبیرت بێت کە ھێزیکی خودی بێ شومار لەھەناوتدایە بۆ ھاندانت، ئەوێ لەسەر تۆیە ئەوێ کاتێک بدۆزیتەوێ کە تۆ تێیدا ھاندراوبیت، ھەولێ دیسانەوێ ژيانەوێ لەم ئەزمونە بدە "بەھەموو سۆزو ھەستەکانتەوێ.

۱۲- ده خیرترین رینگه بۆ دارووخانی کارمه‌ندان :

((له کاتیکدا من له کارمدا بۆ پیشی هه‌نگاو ده‌نیم گرنکی به‌وه ناده‌م خه‌لکی چیم له‌باره‌وه ده‌لین، به‌لام گرنکی به‌وه ده‌ده‌م که نه‌نجامی ده‌ده‌ن))

نه‌ندری کارنگی

به‌داخه‌وه تاوه‌کو ئیستا زۆریک له به‌پیره‌به‌ران ترس به‌هۆکاری یارمه‌تی ده‌ری هاندان داده‌نین، به‌ یارمه‌تی ده‌ری ده‌زانن بۆ نه‌نجامدانی کاری گرنگ به‌شیوه‌یه‌کی خیرا له‌گه‌ن به‌دیها‌تنی نه‌نجامی باشترین، له‌کاتیکدا پیچه‌وانه‌ راسته. خۆ راسته به‌کاره‌یتانی

ده‌سه‌لات و سزا ده‌بیته هۆی به‌دیها‌تنی نه‌نجامی خیرا، له‌ راستیدا تاکه نه‌نجام له‌م کاته‌دا شله‌ژان ، دله‌راوکی و دارووخان له‌ به‌دیها‌تنی ئامانجه‌ خوازراوه‌کان ده‌بیته. ده‌ رینگه‌ت بۆ پیش ده‌سه‌ت ده‌خه‌م که هۆکاری پشت دارووخانی کارمه‌ندانن: (ده‌توانی تو لای خۆته‌وه که لکی لی ببینی).

۱. ناجیگیری :

ره‌نگه‌ کۆمپانیاکه‌ت توشی ناجیگیری بیته " که‌ر شیوازی په‌یره‌و لیکراوی کارگیتری به‌خیرایی بگۆریت، یاخود جاریه‌ دووی جار کیشه‌ به‌سه‌ر کۆمپانیاکه‌تدا دیت، یاخود به‌هۆی دووچاربوون به‌ ئاریشه‌وه نه‌خشه‌ رینگای په‌یره‌و کراوی ده‌گۆریت. نه‌م چه‌شنه‌ هه‌ستکردنانه‌ ده‌بنه‌ هۆی ناجیگیری، نه‌مه‌ش لای خۆیه‌وه ده‌بیته‌هۆی ناها‌ندانی کارمه‌ندان.

۲. موچه ی نه گونجاو:

ئه و موچه یه ی بۆ کارمه ندانت ده بیرپته وه به قهت به هایانه ؟ که ی بووه دواین جار کریکانیانت به رز کردۆته وه ؟ تیبینی بکه و بزانه که موچه ی نه گونجاو ده بیته هۆی کوشتنی هاندره کان، بۆیه به دستکه وتنی یه که مین هل ئه م کاریان جیده هیئن.

۳. سه رزه نه شت و خراب مامه له:

ئایا تو پاهاتووی له سه ر ئه وه ی له پیش چاوی ئه وانی تر په خنه ی کارمه ندانت بکه ییت؟ له به رده م ئه وانی دیکه به سه ریاندا داده بارئیت؟ له بیرت بیته خراب مامه له کردنت په گه ل کارمه ندانتدا ده بیته هۆی که مکردنه وه ی هاندانیان بۆ باش کارکردن.

۴. ئومیدی درۆ:

ئایا پوویداوه به ئینی پله به رزرکردنه وه ت به کارمه ندیکت دابی و به ئینه که ت نه بردبیته سه ر؟ یا خود به ئینی ئه وه ت پی دابیت که پاداشی بکه ییت و نه ت کردبیته ؟ به جوانی بیربکه ره وه، ده بینی ئه مه بۆخۆی ده بیته هۆی له ده ستدانی متمانه ی نیوان خۆت و کارمه نده کانت، هاندانه کانیان تیا ده چن و ده پوکینه وه.

۵. پۆتینانه ت (ناپۆیست و بیزارکان):

ئایا هه میشه هه مان کار به سه ر کارمه نده کانتدا ده ده ییت؟ ئایا کارمه نده کانت پاهاتوون له سه ر ئه نجامدانه وه ی هه مان کاره کان؟ ده بیته تیبینی ئه وه بکه ییت که مرۆڤ هه میشه بیته ی به نویبونه وه و فیروونی به هره ی نوییه. پۆتینیش یه کیکه له وه هۆکارانه ی مرۆڤ ده گه یه نیته دۆخی پوکانه وه و هۆکاری پشت نزمکردنه وه ی ئاستی هاندانیان ده بیته.

٦. خراپى بهرهمى پښککه ش کراوت:

بهرهمه پښککه ش کراوه کانت خراپييه کيان تڼدايه؟ کارمهنده کانت توشى ره خنه ده بنه وه له کاتى پښککه ش کردنى بهرهمه کانت به وانى تر؟
 هه ولى به رزکردنه وهى ئاستى باشى بهرهمه کانت بده " چون پيويسته مړوڅه هست به شانازى بکات له وهى ده يفرؤشيت، شانازى بکات به وهى نه نجامى ده دات.
 هه ربويه بهرهمى خراپ هؤکارى پشت شهرمه زار بوون و بيزار بوونى کارمهنده،
 نه مه ش دواتر هؤکارى پشت که مېونه وهى هاندانيانه.

٧. ناماجى دژ به يهک :

نايا پرويداوه شتېک بلتى، دواتر لى به شيمان بوويته وه؟
 ده زانم که دژ به يهکى نامانجه کان ده بنه هؤى دلّه پراوکى و نازاوه، هه روه ها جورېک له له ده سندانى متمانesh ده نافرېنيت و له تواناييه کانت وه کو به پړوه بهر که مده کاته وه،
 نه مه ش بيگومان کار له کارمهنده دانت ده کات.

٨. ناراسته کردنى لومه و سه رزه نشت:

کاتېک توشى هه ر شکستېک ده بيت لومهى کارمهنده دانت ده که يت؟ خووگرتن به سه رزه نشتن کردنى نه وانى تر کارېکى ناسانه و ده بيته هؤى نه وهى په پړه وى پړگه يهکى لاواز بکه يت بؤ کارگيپى و به پړوه بېردن، نه مه ش ده بيته هؤى هان نه دانى کارمهنده بؤ باشتار کارکردن.

٩. لايه نگرتن:

بى جياوازى له گل هه موو کارمهنده کانتدا کارده که يت يا خود هه نديکيان به سه ر نه وانى ترده باشتار ده سه پيڼى؟

خاترگرتن و لایه نگرتن ده رکی وتی وتی ده کاته وه و واته وات له نئیو کارمه نده کانتدا دروست و بلاوده کات، نه مه ش بیگومان ده بیته هوی لاوازکردنی هاندانیان.

۱۰. ره فتاری تاییه تیت:

نایا تو له و که سانه ی که مترین پیکه نین له سه ر پوو خسارت دیارده که ویت؟ کاتیک به وانی تر ده گه یت سلاویان ده که یت؟ تیبینی بکه و بزانه که ره فتاری تاییه تیت هۆکاریکی گرنگه بۆ لاوازکردنی ئاستی هاندانی کارمه ندانت، ئه و پیگه یه ی ره فتاریان ره گه ل ده که یت و به هوی وه لییان نیزیك ده که ویت، هه موو نه مانه ره نگه ببینه هوی لاوازیوونی هاندانی کارمه ندانت. بیگومان ئه م لیسته ده شیت دریتز ترییت، به لام من ئه م ده هۆکاره که م به کاریگه رترین و باوترین زیان گه یه نه ره کان به دامه زروه کان زانیوه، بۆیه ئاماژه م پی داون. خۆت له نئیو به ندیک یاخود زیده تریش له و لیسته دا ده ببینیته وه؟ گه ر وه ها نه بوو ئه و پیرۆزباییت لی ده که م بۆ گه یشتن به لوتکه .. به لام گه ر له نئیو لیسته که یت ئه و هه ر ئیستا هه ندیک گۆر انکاری ئه نجام بده .. به لی، هه ر ئیستا، تاوه کو پتر خیراترییت ئه وه نده باشتر ده بیت.

۱۳- پىنج رىگەى بە سود بۇ ھاندانى كارمەندان:

((بەھىزترىن شت لەم جھانەدا، ئەو ەيە بىرۆكەيەك لەكاتى خۆيدايت))

ئىكتور ھۆكۈ

لەكاتى بونم بە ميوانى بەرپۆەبەرى كۆمپانیايەكى چنى، لىم پرسى: بەچى رىگەيەك ھانى كارمەندەكانت دەدەيت؟ گوتى: بە پارە ھانىان دەدەم.

بەپىكەننەو ە لىم پرسىيەو ە: لەپال ئەمە چى تر ئەنجام دەدەيت؟ گوتى: بۇچى دەبىت ھانىان بدەم؟ نازانىت چەندە بى كار ھەن و بەدووى كاردا دەگەپىن؟ ئەو ەتا منىش كارم بۇ ھەندىك لەمانە رەخساندو ە.

تاو ەكو باشتر كارىكەن منىش بەخشنەتر دەبم لەگەلىاندا، گەر و ەھا ئەنجام نەدەن ئەوا منىش بى سىدوو دەريان دەكەم و كاركەرى دىكە دەھىتم.

لەم كاتەدا پرسىيەرى پىزەى گۆپىنى كارمەندى كۆمپانیاكەيم كرد، لەو لەمدا گوتى: ۶۳٪، بەراستى زۆرم سەير لىھات !

لەم كاتەدا پىنج رىگەى بەكەلكم خستە پىش دەستى بۇئەو ەى بتوانىت ھانى كارمەندەكانى بدات:

(۱) كەمكردنەو ەى تىكپراى خولانەو ەى كارمەندان:

كاتىك كارمەندان رىز و ھاندان دەبىنن بەبى زىادكردىنى پارەش ەزى بەردەوامبونيان بۇ دەستەبەر دەبىت و تەنانەت گەر لەجىگەى ترىش موچەى زىادترىشان بدەنى رەنگە نەپۇن. كەسىك دەناسى رەتى پىشنىيەرى كۆمپانیاكەى موچە زىادترى كردىت بەھۆى پەيوەستى بەم كارەى ئىستاو ەى؟ چونكە بەختەو ەرە و خەمى نىيە. پارە ھۆكارىكى ھاندەرە، بەلام ھەمووشتىك نىيە، چونكە ھەموو كارمەندەكان تەنھا پىويستيان

به‌پاره‌نییه بۆ کارکردن، به‌لکو پتر پتویستیان به ریز و خوشه‌ویستی بۆده‌ربیرینی هوسه‌نگ و جیاوازی نه‌کردنه له‌نیوانیاندا.

(۲) که‌مکردنه‌وه‌ی ریزه‌ی ناماده نه‌بوون:

کاتی‌ک کارمه‌ندان ئیشه‌کانیان به‌دل ده‌بیت که‌مترین جار ناماده‌نابن، ته‌نانه‌ت له‌دۆخی نه‌خۆشیشدا. بۆخۆم به‌پتوه‌به‌ریک ده‌ناسم که نه‌شته‌رگه‌ری پیتی نه‌نجامدبوو، به‌لام پاشی نه‌شته‌رگه‌ریه‌که‌ی راسته‌وخۆ بۆسه‌ر ئیشه‌که‌ی پۆیشته‌وه! په‌نگه‌ نه‌مه به‌زیده‌پۆیی بزانی، په‌نگه‌ تۆ له‌مه‌دا راست بیت، به‌لام مه‌به‌ستم نه‌وه‌یه کاتی‌ک کارمه‌ندی‌ک وه‌ها هه‌ست ده‌کات بۆخۆی کارده‌کات، نه‌وا هاندراده‌بیت، هه‌زی بۆ ئیشکردن ده‌جولیت، خۆی له‌ ناماده‌نه‌بوون به‌دور ده‌گریت، مه‌گه‌ر دۆخه‌که‌ی زۆر ناچاری بیت نه‌گینا بۆ سه‌ر کاره‌که‌ی دیت.

(۳) په‌فتاری باش بۆ کارمه‌ندان:

کاتی‌ک کارمه‌ندان هاندراده‌بن، نه‌وا هه‌زیان به‌ ژینگه‌ی کارکردنیان ده‌بیت، پتر پتۆ ده‌کهنن و په‌کتریان خۆش ده‌ویت، نه‌مه‌ش بێگومان کار له‌ شتیوازی په‌فتارکردن له‌گه‌ل کریان و سه‌ردانکاراندا ده‌کات.

(۴) به‌دییه‌تانی نامانجه‌کان:

هاندان هیتزیک‌ی پالنه‌ره بۆ نه‌نجامدان، به‌جۆری‌ک وه‌ها له‌ کارمه‌ندان ده‌کات به‌ خۆشه‌وه کاربکه‌ن بۆ به‌دییه‌تانی نه‌وا نامانجه‌ی وه‌کو نامانجی خۆیان هه‌ستی پتۆ ده‌کهن، لی‌ره‌وه هاندان ده‌بیته‌ گرنه‌ترین هۆکاری پشت به‌دییه‌تانی نامانجه‌کان.

(۵) وزه:

هاندان دیسانه‌وه به‌ره‌م هینه‌ریکی سه‌ره‌کی وزه‌شه، کاتی‌ک مرۆڤ هاندراده‌بیت، نه‌وا (له‌شی به‌جیاوازتر ده‌جولیت) به‌شتیوازی باشتر هه‌ناسه‌ ده‌دات، ده‌بیته‌ خاوه‌نی

چالاقى وزىندەيى و بەشپۆە يەكى گىشتى بارى جەستەيى خاستر دەبىت لەكەسىك
 ھاندانى نىيە . ئەوكاتەي كارمەندانى ئەم وزە يەيان لا دەستە بەرە ، بىگومان باشتەرە بۇ
 پىترکردنى بىرى بەرھەم و يارمەتى دەرىشە بۇ بەدبەھاتنى ئامانچە بەپىزەكان .
 بىگومان ھەر ھەولەك بۇ ھاندانى كارمەندانى بەدەي ، سود و كەلكى باشى بۇت دەبىت و
 ئەنجام و بەرھەمەكانت باشتەر دەبىت لەوہى پىشپىنيت كىردوہ .

۱۴- بیست ریځه‌ی کارا بۆ هاندانی کارمه‌ندان :

((باشترین ریځه بۆ دیاریکردنی شه‌وه‌ی چی خه‌لکی هانده‌دات شه‌وه‌یه لییان بپرسیت))

هارولد. ماک شه‌لیندۆن

ئیتستایش باوه‌کو ۲۰ ریځه‌ت پیشکه‌ش بکه‌م که

گرنگن بۆ هاندانی کارمه‌ندان:

(۱) ستایش و پیزگرتن:

هه‌رگیز پوویداوه سوپاسی کارمه‌ندیکت بکه‌یت؟ ولیم جیمس ده‌لایت: ((قولترین بنه‌مای سروشتی مروق‌ه‌ز و ئاره‌زوه بۆ هه‌ستکردن به‌رین)). پیزگرتن له کارمه‌ندان به‌هیزترین ئامرازه‌ی بتوانی به‌کاری به‌ئینیت بۆ هاندانیان“ چونکه هه‌ستکردن به‌گرنگی و به‌هاداری ده‌رون و پیزگرتنی خود و هه‌ستکردن به‌متمان‌ه‌یان له‌لا ده‌ئافرنیت، بۆ چاره‌په‌شی به‌پتوه‌به‌رگه‌لیکی نۆر له‌م راستیه‌ی بی‌ئاگان، یاخود په‌نگه‌مه‌ودای گرنگی و کارایی هاندان له‌پتی پیزگرتنه‌وه نه‌زانن.

تویژینه‌وه‌یه‌ک له‌لایه‌ن کۆمپانیای پیشخستنی کارگێپه‌وه نه‌جامدراوه شه‌وه‌ی دیارخستوه که ۱۱٪ی به‌پتوه‌به‌ره‌کان به‌ته‌ن‌ها په‌سنی کارمه‌ندان‌یان ده‌که‌ن و پیزیان ده‌گرن، هه‌روه‌ها تویژینه‌وه‌که دیارخستوه که ۲۷٪ی کارمه‌ندان‌ی به‌پتوه‌به‌ران هه‌زی گواستنه‌وه‌ی کاره‌که‌یان بۆ کۆمپانیایه‌کی تر هه‌بووه، به‌هۆی بوونی هانده‌ر و پیزگرتن له کارمه‌ندان له‌و کۆمپانیایه‌ی دیکه‌. شه‌و پیزه‌ی مه‌به‌ستمانه‌ ته‌ن‌ها بانگێشت کردنی کارمه‌نده‌که‌ت نییه بۆ نوسینگه‌که‌ت و ته‌وقه‌ی له‌گه‌ل بکه‌یت و سوپاسی بکه‌یت،

پیزگرتن ده بیئت له سەر بنه ماگه لی دیاریکراو بیئت، بۆنه وه ی پیزگرتنه که ت کارا بیئت پیویسته ره چاوی ئەم پێسایانه بکهیت:

- ۱- ده بیئت پیزگرتنه که له پیش چاوی هه موو کارمه ندان بیئت.
- ۲- پاش ئە نجامدانی کاریک شیاوی پیزگرتن بیئت پیز له کارمه نده که ت بگره .
- ۳- هه ولبده راستگو و دیاریکراو بیئت، بۆنمونه مه لی: سوپاست ده که م بۆ یارمه تیه که ت، باشتر وه هایه بلئی: من ده زانم تو زۆر خۆت ماندوو ده که ییت و دوینیش بۆ ته واوکردنی راپۆرته که له کاتی خۆیدا کاتیکی زۆر سه رقان بوویت، من پیزی ئەم کاره ت ده گرم.
- ۴- زیاده پۆیی مه که .
- ۵- له وه ش گرنگتر، له بیرت بیئت که نابیی ئە مه له بیربکه ی، واته: پیزگرتنی کارمه ندانت له یاد مه که .

کاتیک پیز له هه ولی کارمه ندانت ده گریت، ئە وان باشتر کارده که ن، نه وه ک ئە مه به ته نها، به لکو شیوازی هه سترکردنیان به رامبه ر خۆیشیان و تۆیش باشترده بیئت، ئە مه ش وه هات لی ده کات هه ست به وه بکه ییت تۆیش مه زن و خۆشه ویستی، بۆیه له مپۆوه ده ست پیبکه، په سندان کارمه ندان بکه ره خووت، ده بیینی پاداشه کانت مه زن ده بن، سوکرات ئیژی: ((ئە وه ی به باشی له گه ل خه لکدا ره وتاریکات بۆ پیشه وه ده پوات))، له بیرت بیئت ده توانی هه رکاریک له بیربکه ی ته نها سوپاسکردنی کارمه ندانت نه بیئت، هه ولبده به به رده وامی خۆت ئەم کاره ئە نجام بده ییت.

۲) خه لات/پادا هشت:

خه لات به نامپازیکی گرنگی هاندان داده نریت، بۆ ماوه یه کی زۆریش ئەم هاندانه به کارایی ده میتیته وه . دیاریبه که باشتروه هایه مه دالیای لیه اتوویی یاخود

تابلویهك بیت که ناوی کارمهنده خهلات کراوه که ی له سهر هه لکۆلدرابیت له گه ل هۆکاری خه لاتکردنه که ی، یاخود ههر جۆره خه لاتیکه تری باشتریش. باشتر وه هایه له ناههنگیکدا به کارمهنده که بدریت، ههروه ها کاریگه ریه که ی باشترده بیت گه ر تاکه کانی خیزانه که ی به نهینی بانگیشته بکه ی و وه کو دۆخیکه چاوه پروان نه کراو به کارمهنده که ی بیه خشیت و نه وانیش له بینینی ئه م دیمه نه گرنکه بیتشه نه بن. ده توانی پیتشبینی کاریگه ری ئه م خه لاته له سهر کارمهنده نانت بکه یته؟ ئه توانی بزانی چه نده هاندهر و پالنه ریشه بۆنه وه ی به باشتر کاربکه ن.

کاتیک کارمهنده نانت خه لات ده که یته وه های لی ده که ی باشتر له به رامبه ر خۆی و خۆت و نه وانی تریشدا بیربکاته وه بپوانیت، بۆیه شیوازی خه لاتکردن بقۆزه وه بۆ به رزکردنه وه ی و ده ی نه وانی تر بۆنه وه ی و ده و قازانجی تۆیش پتر به رزبکه نه وه. وه ک جۆن نه ندرو هۆلمز ده لیت: ((هیچ ئه زمونیک بۆ دل باشتر نییه له گه یشتن به بنک و به رزکردنه وه ی نه وانی تر)).

۳) کتیرکی:

له کاتی ئاماده کردنی لیکۆلینه وه که مده به رپۆه بهر گه لی زۆر قسه یان ره گه ل کردم، CEOs، VPs، ههروه ها خاوه نی کۆمپانیاکانیش، بۆم دیارکه وت که زۆر دامه زراوه و کۆمپانیا شیوازی کتیرکی وه کو ئامپازیک بۆ هاندان به کارده هینیت، خه لاته که ش نان

خواردنیک ده بیت له گه ل به رپۆه بهری گشتی یاخود دانیشتن و قسه کردن و کات به سه ربردن ره گه ل گرنگترین که سی کۆمپانیاکه، ئیستاش ده مه ویت له تو بپرسم: ئایا تو ئاماده ی بۆ نه وه ی به راستی کاربکه یته بۆنه وه ی بکه یته به وه ی له گه ل سه رۆکدا نان بخۆی؟ رهنگه هه ندیک بلین به لی. به لام ئه و کارمهنده نه ی ئه م خه لاته ده به نه وه توشی دله پراوکی ده بن، بیر له پۆشیننی ئه و جله ده که نه وه که ده پۆشن، شیوازی قسه له گه ل

کردن و چه شنی خۆراك خواردن، ئەمانە دە ترسین پەفتاریکی گە مژانە ئە نجام بە دەن، بۆیە گەر دە تەوێت کێرکی ببیتە هۆکاریک بۆ هاندانی کارمە ندانت ئە م شتانە ت لە بیربیت:

۱- لە بارە ی جۆری دیارییە کە وە لە کارمە ندانت بپرسە، با خۆیان جۆرە کە ی دیاریبگەن “ چون ئە مە دە ببیتە هاندەری راستە قینە یان.

۲- خە لاتە کە باو هە کو بۆ دوو کە س بیت، گەر خە لاتە کە گە شتیگە بۆ دوورگە یە ک ئە و باو هە کو گە شتە کە بۆ دوو کە س بیت “ چون ئە مە هە لێک بۆ کارمە ندانت دە پە خسینیت بۆ ئە وە ی ژنە کە ی یاخود هەر کە سینکی تری گرنگ لە م گە شتە دا پە گە ل خۆ ی بە ریت.

۴) پلە بەرزکردنە وە:

بە پە خساندنی هە لی پلە بەرزکردنە وە هە ستی کارمە ندانیش باشتەر هاندراو دە ببیت و دواتریش داها توویە کی گە ش بۆ کۆمپانیا کە دا بین دە ببیت، بە داخیشە وە زۆرێک لە بەرپۆه بە ران بۆ پێ کردنە وە ی پۆستە فالاکان کارمە ندی نوێ دادە مە ززینن، م ن نالیم ئە مە تە و او هە لێ یە، بە لام لە سەر تادا کارمە ندانی

کۆمپانیا کە ی خۆ ت هە ن و دە ببیت پلە یان بەرزتریکە ی تە وە. هە لی پلە بەرزبونە وە بۆ دە ستە ی کارکەرانت پە خسینە “ بۆ ئە وە ی بەرە و پێشە وە هە نگاوبنن، کاتی ک پلە بەرزکردنە وە ی دە ببیتە پلە کانی قالدەرمە ی کۆمپانیا کە ت ئە و بە مە هاندراو دە بن و ئە و پەری توانایان دە خە نە گەر بۆ بە دیهاتنی ئە نجامیکی نایاب.

گەر ئە م هە لە ت بۆ کارمە ندانت پە خساند ئە وانیش ئە و پەری هە ولی خۆیان دە دەن بۆ یارمە تی دانی تۆ و دا بین کردنی داها توویە کی گە شیش بۆ خۆیان. هە نری دا یقە د سۆرێ ق دە لیت: ((گەر مە زبە و لایە دا پێشکە و ت کە خە و نیه تی و پە های دە پە هانی لە و ژانە دا دە ژیت خە و نی پێ وە بینێ وە، ئە و سەرکە و تینیکی ناچارە پە هان کرا و لە کاتیکی کە مە دا

به‌ده‌ست ده‌هینیت)) ، یارمه‌تی ده‌سته‌ی کارکارانت بکه بۆنه‌وه‌ی پیشبکه‌ون و خه‌ونه‌کانیان به‌دیپینن، بیگومانبه له‌وه‌ی نه‌مه ده‌بیته‌هۆی سه‌رکه‌وتنی دانیایی تو.

(۵) مه‌شق:

ده‌توانی مه‌شق وه‌کو نامپازیکی گرنگ بۆ هاندانی کارمه‌ندانن به‌کاربیتی، پیکخراو و دامه‌زراوه‌کان له‌مړۆدا پتر له‌هر کاتیکی رابردوو بره‌ویان به‌کاربگه‌ری مه‌شق و پاهیننان هه‌یه وه‌کو هاندهریک بۆ کارمه‌ندانن. بیگومان سه‌رکه‌وتنی کۆمپانیاکه‌ت له‌ داهاتویدا به‌شێوه‌یه‌کی گه‌وره‌ پشت به‌ستوه به‌چۆنیتی ره‌فتارکردنت له‌گه‌ل کارمه‌ندانن و شیوازی له‌نه‌ستۆدانی به‌رپرسیاریتیه‌کانیشیان. تاوه‌کو به‌باشتر مه‌شقیان پیکه‌ی، نه‌وه‌نده‌ش نواند و تواناییان پتر بالتر ده‌بیته، متعانه پیکراوتر ده‌بن له‌ پوه‌به‌هرو بوونه‌وه‌ی هه‌ر دۆخیک، نه‌مه‌ش پتر هاندهریان ده‌بیته بۆ نه‌جامدانی کاره‌کانیان. پێژه‌ی قازانجی گه‌راوه بۆ خۆت و کۆمپانیاکه‌ت پاش مه‌شق پیکردنی کارمه‌ندانن بنه‌لای ده‌بیته، هانی کارمه‌ندانن ده‌ بۆ گوینگرتن و سه‌یرکردنی کاسیتی گه‌شه‌پیدانی خوددی و په‌نا به‌ مه‌شقه‌وانیکی کارا بگه‌ر بۆ پاهیننان کردن به‌ کارمه‌ندانن، نه‌مه‌ش نه‌جامیکی زۆرباشی بۆت ده‌بیته.

(۶) متعانه:

لۆتسو ده‌لیته: "نه‌وه‌ی متعانه به‌وانی تر نه‌کات هه‌رگیز به‌ متعانه‌پیکراویان نابینیت".

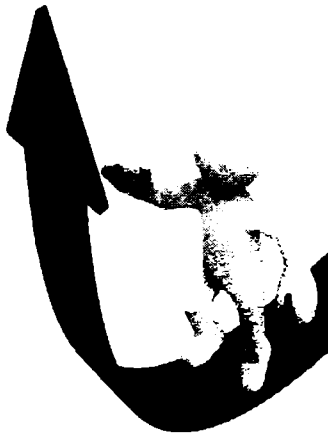

بۆیه، نه‌و به‌په‌به‌ره‌ی متعانه به‌ کارمه‌ندانن ناکات، پیدایگری له‌سه‌رته‌وه‌ش ده‌کات خۆی کاره‌کانی نه‌جامیدات، به‌رده‌وام ده‌بیته له‌ پیداجونه‌وه به‌کاره‌کانیان، په‌خه‌یان ناراسته‌ده‌کات،

خۆى به بار قورس ده زانئيت، ئهوجا ده بئيتته خاوهنى دهسته يه كى كارى ناكارا و بئى خروش بۆ كار كردن.

به لام كاتئك متمانە به كارمه ندانى ده كات، وه هايمان لئده كات ههست به نازادى بكه ن، نه نجامئكى زۆر خوازراوى ده بئيت. جۆرجس. باتۆن ده لئيت: "هه رگيز به كه س مه لئى چۆن نه و كارهت نه نجامدا. نه وهى گزنگه پئى بلئى كه چى ده كات، ده بئىنى به هئزه دامئنانئيه كانى تئپرا ده مئئئيت".

۷) ديارى كردنى ئامانجه كان:

ديون بيات ده لئيت: "كهسى مه زن نه وه يه به يارمه تى ئاوه زى نه وانى تر ده توانئيت كاره كهى نه نجامبدات"، ديارى كردنى ئامانجى دامه زراوه كهت په گه ل كارمه ندانندا سوئىكى زۆرى هه يه، تۆ به م كارهت ته نها هاندانئيان له لادا دروست ناكه يت، به لكو كۆمه كئيان ده كه يت بۆ نه وهى و ابئىنى ئىكئيان هه بئيت له بارهى سروشت و چۆنئيتى به شدارى كردنئيان له به ديهاتنى ئامانجه كانى

كۆمپانئيا كهت. توئزئنه وه كان سه لماندوئيانه نه و كارمه ندانهى له سايهى ئامانجئىكى ديارى كراوه وه كارده كه ن پتر هاندراو و كارا ده بن وهك له وانى تر. بۆيه گه ر ده ته وئيت به پئوه به رئىكى كارابئيت، هانى كارمه ندانئت بدهى بۆ به دهاتنى ئامانجى بالا و مه به ست، پئويسته پئنگه به كارمه ندانئت بدهى په گه لئندا هاوكار بن بۆ دارشتنه وهى ئامانجه كانى كۆمپانئيا كه و دانانى نه خشه پئنگهى به ديهاتنى.

بۆ نمونه: خولئىكى ديارى كردنى ئامانج بۆ كارمه ندانئت بكه ره وه، داوايان لئيكه ئامانج و پئش بئىنىه كانئيان بنوسنه وه، له گه ل كاتى به ديهاتنى. دلئىابه له تئنگه يشتنئيان له م هه شقه، نه و جا په گه لئيان كۆببه ره وه و سود له بئروكه كانئيان وه رىگه ر بۆ ديارى كردنى

ئامانجه گونجاوه کانی خۆت له گه ل چۆنیتی جیبه جی کردنیدا، ئالبیرت هابند ده لئیت: " پيشكه وتن به دی نایه ت، ته نها له ریگه ی قوستنه وه ی شاره زاییه کانه وه نه بیته " ، بۆیه کاتیك په گه ل کارمه ندانی کۆمپانیا که تدا - که خاوه نی بۆچوون و بیرۆکه ی لیک جودان - ریتنامه و ئامانجی کۆمپانیا که ت داده پێژیته وه به ره و به بهاتنی سه رکه وتنت هه نگاو ده نیی، د. پۆبیرت شۆلر ده لئیت: " ئامانجه کان ته نها پێویست نین بۆ ئافراندنی هانده رمان، به لکو بنچینه شن بۆ مانه وه مان له ژياندا " .

(۸) نه نجام و ده سته که وت:

((به ره مه ی ئه مرۆت ئاماژه یه بۆ هه وله کانی نوینیت)) . ده سته که وت به خته وه ری بۆ ژيانی خۆت و کارمه ندانت چی ده کات، ئاماژه و پوونکاری ئه وه س که : تو و کارمه ندانت به و په ری تواناتانه وه هه ولتانداهه بۆ به ده باتنی ئامانجه دیاره کانی کۆمپانیه که . ده سته که وت گرنه گرتین هۆکاره بۆ هاندانی هه موان و به رزکردنه وه ی پاده ی ریزگرتن له خود و هه سته کردن به به های ده روون . ده سته که وت بۆ هه موو جهان و ده ورویه ری ده سه لمینیت که تۆ به و په ری تواناوه هه ولتداوه و که لکت له ژیریتیت وه رگرتوه . ده سته که وت وه ها له کارمه ندانت ده کات باشتر له خۆیان بپروانن، له کاره کانیشیان، یارمه تیشیان ده دات بۆنه وه ی گه شه بکه ن و هه ولی به ده ست هێنانی شته ئه سته مه کانیش بده ن . کاتیك ئامانج بۆ کارمه ندانت داده پێژیت هه ولی به دشارپیکردنی کارمه ندانت بده و باوه کو ئامانجه کانت که تواریانه بن و هانیان بده و یارمه تیشیان بده بۆ به ده باتنی ئه م ئامانجان، ده بیینی ئه نجامه که باش و گونجاوه بیته ، فرانکلین پۆزفالت ده لئیت: " به خته وه ری له چێژی ده سته که وته وه سه رچاوه ده گرتت، مه سته تی تیکۆشانی داهینه رانه شه " .

۹) پروا راستى (مسداقيه ت)

له لىكۆلئىنه وه به كدا كه له سه ر پىنج گه وره ترين ئوتىلى مۆنترىال ئەنجام درابوو، پرسىارى ئه وه له كارمەندان كرابوو كه: ئايا به ويه پرى تواناتانه وه كارده كه ن؟ ۷۲٪ يان به نه خىر وه لامىان دابوو به وه، كاتىك هۆكاره كه يان لى

پرسى بوون، له وه لامدا گتبو يان: پاداشى كاره كانىان بۆ به پىتوه به ره كانمان ده بىت نه وه ك خۆمان، ئىتر بۆچى زۆر خۆمان ماندوو بگه يت!! بۆيه پىتويسته هه ركه سه و به پىتى كارى خۆى پاداش بگرتىت و نابىت كه س له برى كه س پاداش وه بگرتىت، به م كارەش متمانه ي كارمەندان ت بۆخۆت و كۆمپانىا كه ت به ده ست ده هىنىت و هه مىشه هاندر او ده بن بۆ ئىشكردى باشتر، بۆيه هه ركاره و پاداشىك بۆ خاوه نه كه ي دانى و به دادگه رى به وه به سه ركه وتن هه نكاو بنى و لايه نگرى به به .

۱۰) برىاردروستكردن:

به شدار پىكردى كارمەندان له كرداره ي برىاردروستكردن به گرنگترين هۆكاره كانى پشت هاندا ن داده نرئىت، مه به ستم ئه وه نىبه له هه موو برىارىكدا به شدارىان پىبكه ي، نه خىر" چونكه توىش وه كو هه ر به پىتوه به رىكى دىكه پىتويستت به وه به زۆر جار خۆت خاوه نى برىارى خۆت بىت، به لام له برىاردان له باره ي مه شق پىكردن و دامه زاندى كارمەندى نوئ و خزمه تكردى كرىاران و شتى له م جۆره دا ده توانى پاوئى كارمەندان بگه يت. ده بىت پىگه شىان پىبده يت بۆئه وه ي خۆيان بىنه برىارده رى خۆيان، كىشه كانىان خۆيان چاره سه رى بكن به بى ئه وه ي به ناچارى بۆتۆ بگه پىنه وه، پىگه يان پىبده بۆئه وه ي فىربىن و بزائن كه چۆن پۆل و نواندنىان باشتر ده كەن و شىوازى په يوه ندى دابه ستن و په فتارىان خاستر ده كەن و خشته ي كاره كانىان به جوانى به ره و پىشه وه ده بن و جىبه جى ده كەن... هتد. به مه ش متمانه ي كارمەندان به خۆيان باشتر ده كەيت و

هه‌ستکردنیان به‌ئمه‌گگیری (ئینتیمای) یش بالآتر ده‌کات، هه‌روه‌ها بۆ پێشه‌وه‌یان ده‌بات، له‌گه‌ڵ به‌شدار بونیشیان له‌که‌موکوپیه‌کان و به‌رپرسیاریه‌تیه‌کانیش له‌ئه‌ستۆ ده‌گرن و هه‌ول بۆ به‌دیها‌تنی ئاما‌نجی خوا‌زواو ده‌ده‌ن.

(۱۱) پاسپاردن:

له‌ په‌رتووکی: ((ئه‌و حه‌وت خووه‌ی زۆرینه‌ی خه‌لك شوینی ده‌که‌ون)) ی نوسه‌ری به‌ناویانگ و پرفرۆشی کتێبه‌کان له‌جهاندا سته‌یندن. کوفای دا هاتوه: " پاسپاردنی ئه‌وانی تر بۆ ئه‌نجامدانی کاره‌کان به‌ کارایی باشته‌ترین کاری هه‌یزه‌خش و کاریگه‌ره ". پاسپاردن

سو‌دی زۆره، کاتی ته‌واوت پی ده‌دات بۆ چرپه‌رکردنه‌وه (ته‌رکیزکردن) له‌ دۆخ و کاره‌ گرنه‌گه‌کان. هه‌روه‌ها هانی کارمه‌ندان‌ ده‌دات بۆ باشته‌ر ئه‌نجامدانی کاره‌کان به‌ ئومیدی پله‌به‌رزبوونه‌وه " له‌ داها‌تو‌دا، هه‌روه‌ها پێزله‌ خۆگرتن و متمانه‌ به‌ خۆکردن له‌ لایه‌ن کارمه‌نده‌کانه‌وه بالآتر ده‌کات، بۆیه پاسپاردن و به‌بری‌کارکردن بخه‌ره‌ پیزی یه‌که‌می به‌رنامه‌کانته‌وه. لیستی ئه‌و کارانه‌ دیاریبکه‌ که‌ به‌ کارمه‌ندان‌تی ده‌سه‌پیری و دواتریش لیستی کارمه‌ندان‌ی بپرواپێکراوت بنوسه‌ره‌وه، دواتر به‌پیتی هه‌ردوو لیسته‌که‌ کاری گونجاو بۆ که‌سی گونجاو دیاریبکه‌، فیزی چۆنیتتی ئه‌نجامدانی کاری پی سپێردراویشیان بکه‌، ئه‌وجا کاتیکیش بۆ ئه‌نجامدانی ئه‌و کاره‌شیان بۆ دیاریبکه‌، دواتریش به‌دواداچوونت له‌بیرنه‌چیت، ئه‌وجا به‌ شتۆه‌یه‌کی رێک و گونجاو له‌گه‌ڵیان کۆببه‌ره‌وه و بزانه‌ کاره‌کان‌ت چۆن به‌پێده‌که‌ن.

(۱۲) گه‌شه و بالابوون:

((په‌نگه‌ جوانترین شت که‌ مرۆڤ له‌ژیانیدا قه‌ره‌به‌ویی پی وه‌ریگرتته‌وه ئه‌وه‌یه‌ که‌ یارمه‌تی ئه‌وانی تر بدات، به‌مه‌ یارمه‌تی خۆیشی ده‌دات)) ، گه‌ر یارمه‌تی کارمه‌ندان‌ت

بکه ی بۆنه وه ی پیش بکه ون و گە شه بکه ن، ئە مه ده بیته هانده ریکی مه زنیان، بۆنه مه ش کارمه ندانت به شداری کۆره کا بکه بۆ فیربوونی به هره ی نوێ، هانیان بده بۆنه وه ی به رده وام بن له فیربوون یان به لای که مه وه دبۆم له نیش و کاریاندا به ده ست بیئن. گەر بتوانی باشتر وه هایه نه ختیک له پووی دارایشه وه بۆ ئە م مه به سه کۆمه کیان بکه یته .

پێگه مه ده به کارمه ندانت بۆما وه یه کی زۆر هه مان کار نه نجام بده ن، بۆنه وه ی بیزار نه بن، وه ها هه سه تبه کن که به سالدا پۆده چن به لام له کاردا پۆنا چن، ناپلیۆن پۆنا په رت ده لیت: ((دانایی ئە وه یه وه ها له خه لگ نه که یته به سالدا پۆچن، له کاتی که له هه مان کاردا پۆده چن)) .

خه لکی به به دیه اتنی گۆپان و گە شه هه سه ت به باشتربوونی دۆخی گشتییان ده که ن، سۆکرات ده لیت: ((مرقۆ چۆز له گە شه پیدانی زه وه یه که ی و دوا یین ئە سه پیه ی ده بی نیته، به لام من چۆز له وه ده بینم پۆز له دوا ی پۆز خۆم پیش بخرم)) .

تویش کاتیک یارمه تی کارمه ندانت ده ده ی بۆنه وه ی پیش بکه ون، که لگ له م شاره زایی زیده یان ده بی نی. زج. زجلار ده لیت: "ئە وه ده بیته و به ده سه ت دینیته له ژیا نندا که ده ته ویت، گەر یارمه تی ئە وانی تریش بده ی به وه بن و به ده سه ت بیئن ده یانه ویت" .

۱۳) ره فتاری که سی تیت:

د. کلیم ستن ده لیت: " جیاوازییه کی ئاسایی له نێوان خه لکه ده یه، به لام ئە م جیاوازییه که مه ناچونییه کی گه وه ی ئافرانده وه. جیاوازییه ئاساییه که ش ره فتاری ئە ریی یان ئە رینییه" .

گەر یه ک هۆکاری بنچینه یی به که لگ هه بیته بۆ هاندانی کارمه ندانت ئە وا ره فتاره کانی تویه، بۆنونه شیوازی قسه کردنی تو، گو یگرتن و پیکه نین و شیوازی جوله کانت، تو وه کو ئە و به رپۆه به ره وه های که هه می شه له ژیر چاودیرییه کی ورددایه، ده بیته جیگه ی

شیکردنه‌وه و په‌خنه، بریار له‌سه‌ردانت. په‌فتار و پله‌ی په‌یوه‌ندیت په‌گه‌ل کارمه‌ندان و کرمانیه‌که‌شتدا له‌هر شتیکی تر گرنگتره.

ئیتستایش تو ناشنای ئه‌و پڼگه‌یه ده‌که‌ین که بتوانی له په‌فتارتدا بو هاندانی ئه‌وانی تر پی‌په‌وی بکه‌یت:

(أ) هه‌لگری پڼکه‌نینی گه‌رمی سه‌ر پوو‌خسارت به، پڼکه‌نین به‌سۆزیت پیشان ده‌دات، ئاسوده‌یی به‌خۆیشت ده‌به‌خشیت و ئارامیش به کارمه‌ندان، ئیمرسۆن له‌م باره‌یه‌وه ده‌لئیت: "ئه‌وکاته‌ی که‌سیکی خۆش‌حال دیته ژورڼکه‌وه و وه‌کو ئه‌وه وه‌هایه گلۆپڼکی تازوت داگیرساندیت".

(ب) گوئی بو کارمه‌ندان پادیره. زینۆ ده‌لئیت: "دوو گوئی و یه‌ک زمانمان هه‌یه بوئه‌وه‌ی پتر بییستین و که‌م بدوین". له کارمه‌ندان بپروانه که‌له ده‌وربه‌رتن، گرنگیان بو دیاربخه. پرسپاریان ئاراسته‌بکه و وه‌هایان لڼیکه هه‌ست به گرنگی بکه‌ن. خه‌لکی حه‌زیان به‌و که‌سانه‌یه گوئیان لی ده‌گرن بۆیه ئارامگیش به، تاوه‌کو ده‌توانی گرنگی پیدانی خۆتیان بو دیاربخه، مه‌هیله هیچ شتیکی له‌مه‌ت دامالیت.

(ت) کارمه‌ندان به ناوی خۆیانه‌وه بانگیش بکه، ناوه‌کانیان خۆشترین وشه‌ی بیستراویانه، بۆیه کاتیک مرۆیه‌ک به ناوی خۆیه‌وه بانگ ده‌که‌یت وه‌های لڼده‌که‌یت هه‌ست به گرنگی پیدان و ویستراوی بکات، بۆیه هه‌ولبده ناوی هه‌موو کارمه‌ندان له‌یادبیت، پڼیویسته به‌جوانترین شتواز بانگیشتیان بکه‌یت.

(پ) به‌رپرسیاری هه‌موو هه‌له‌کانت به، هه‌ولی سه‌رزنه‌شتکردنی ئه‌وانی تر مه‌ده، به‌تایبه‌ت کاتیک ویستت هه‌ندیکی کار به‌وانی تر پراسپڼیت، که‌وتنه هه‌له شتیکی ئاساییه و له‌کاردا هه‌یه، به‌لام گرنگ ئه‌وه‌یه به‌رپرسیاریتی هه‌لگری و تیشک بخه‌یته‌سه‌ر دۆزینه‌وه‌ی چاره‌کان.

(ج) دادگه‌ربه، لایه‌نگیری که‌سیکی مه‌به له‌سه‌ر هیساپی ئه‌وانی تر، هه‌روه‌ها پڼگه مه‌ده نازناو و پڼگه‌ی به‌پتوه‌به‌ریت بیته له‌مه‌ریکی نیوانتان. دال کارنیکی ده‌لئیت: "

لەبىرت بېت بەختە وەرى لە پەگە زنامە و مولکە کانتە وە سەرچاوە ناگرتت " چون بەختە وەرى راستە و خۆ پەيوەستە بە بېرۆکە و بۆچوونە کانتە وە ". لىرە وە بۆت دياردە کە ویت کە پەفتارە کانت یارمە تیت دەدات بۆ هاندانی کارمە ندادنت، هەروەها دەشتکات بە و کەسەى هەلگى بەرپر سيارىتى هەموو گرە و کیشە کان دەبیت. د. تۆرمان فینسینت بال دەلئیت: " هەر راستىیەك پەيوە پەرومان بېتە وە ئەوەندە گزنگ نىیە لە چاوە پەفتارمان بەرامبەر ئەو راستىیە " چون ئەو کاردانە وەى پەفتارمانە پادەى سەرکەوتن و شکستمان دیارى دەکات".

(۱۴) ناشنای گۆرانە کانیاں بگە:

گۆران بوو تە تاییە تمە ندییى باوى ئەم ژيانە مان، هەولبەدە کارمە ندادنت ناشنای گۆرانکارىە کانى دامە زراوە کەت بگەیت " چون ئەمە بۆخۆى واتە واتە کان لە ناو دەبات. ئەوەک تەنھا ئەمە و بەس، بەلگۆ کارمە ندادنت توشى نارامى دەکات " چون دەزانن چى لە دە وروپشتیان دەگوزە ریت و هۆکاری پشت ئەو گۆرانکارىانە چىن، ئەمەش لای خۆیە وە دەبیتە هاندەریان بۆ کارکردن.

(۱۵) پێژ لە کارە کانیاں بگرە:

بۆ چارە پەشى زۆرێک لە بەپێوە بەرە کان پێزى کاتى کارمە ندانیاں ناگرن، بۆنومە: کاتێک بەپێوە بەرێک دەیه ویت چاوى بە کارمە ندیكى بگە ویت، داواى لى دەکات هەمووشت دەست لى هەلبگریت و بېتە ژۆرە کەى، یاخود داواى لى دەکات دەس و دەم پاپۆرتىكى بۆ تەواوبکات! پەگەزى کات هۆکارىكى گزنگە بۆ هەستکردن بە گزنگى و پیزگرتنى خود، گەر پێزى کاتى کارمە ندادنت نەگرت، تۆ بەم کارەت لە شکۆمە ندییاں کەم دەکەیت، توانای هاندانىشیاں کەم دەکەیت، بەلام گەر کەلکت لە پیزگرتن لە کاتە کانیاں

گرت، ئەوا هانیان دەدەیت و دەیان وروژینی و هەستی قولیان بۆ دەپه‌خستینی له‌بۆ
پێزگرتنی خودیان و هەمدیس پێزی بە‌های کاتیان فێردە‌کەیت.

(۱۶) بە‌تایبەت گرنگیدان بۆ کارمە‌ندانە‌ت دیاربە‌خە:

هە‌ولبە‌دە بزانی‌ت کارمە‌ندانە‌ت حە‌زیان بە‌ چیبە‌،
گەر ئارە‌زوویان لە‌ وەرزش بوو، بۆ‌نمونه‌: بزانه‌
کام جۆره‌ وەرزش: هۆکی، پی، باله‌، سه‌رمیز،
هە‌ولبە‌دە خالێکی هاوبە‌ش لە‌نیوان تۆ و ئە‌ندامانی
دە‌ستە‌ی کارمە‌ندانە‌تدا بدۆزیتە‌وه‌، پە‌نگە‌ خویندە‌وه‌
یان تێ‌رامان، یۆگا، ئۆتۆ‌مبیل بیت.

هە‌ولبە‌دە وه‌ها بۆ کارمە‌ندانە‌تی دیاربە‌خە‌ی که‌
بێ‌گومان تۆ گرنگیان پی دە‌دە‌یت، هە‌میشە‌
پرسیاری دۆخی خۆیان و خێزانه‌‌که‌یان بکه‌، له‌

بۆ‌نه‌کانیاندا هاوبە‌شبه‌، ئە‌مه‌ دە‌بێ‌ته‌ هانده‌ریان و که‌‌لکیشیان لی‌ وەرده‌‌گرن، هە‌روه‌ها
پاده‌ی خۆش ویستنی تۆ‌یش لای ئە‌وان پتر دە‌بێ‌ت و پاده‌ی هە‌ستکردنیان بە‌
ئە‌مه‌‌کگیری (ئینتیمایان باشتر دە‌بێ‌ت.

(۱۷) دیاری:

دیاری هۆ‌کاریکی هانده‌ری گرنگە‌ جابا دیاریبه‌‌که‌ گرانیش نه‌‌بێ‌ت، گرنگ ئە‌وه‌یه‌ به‌
وردیه‌وه‌ دیاریی و که‌سه‌کان هە‌لبێ‌ژی. دیاری ئە‌وکاته‌ کاراده‌‌بێ‌ت که‌ به‌‌دلی کارمە‌ندانە‌ت
بیت نه‌‌وه‌ک تۆ. گەر کارمە‌ندیك زۆری حە‌ز به‌‌شتیکه‌ ئە‌وا باوه‌‌کو دیاریه‌‌که‌ت له‌و
بواره‌‌بیت، بۆ‌نمونه‌: گەر حە‌زی له‌ یاری هۆکیبه‌ ئە‌وا باوه‌‌کو دیاریه‌‌که‌ت پلێ‌تیکی
ناماده‌‌بوون له‌ یاری هۆکی بیت. ئە‌م چه‌‌شنه‌ دیاریبانه‌ هانی دە‌دات و بۆ باشتر کارکردن و
خۆشویستنی تۆ و‌کاره‌‌که‌‌یشی.

۱۸) جەژنی لە دایک بوون:

ناھەنگ گێڕان بە جەژنی لە دایکبوونی کارمەندانت پەنگە ببیتە ھۆی ھاندانی کارمەندانت، مەرج نییە ئەم ناھەنگە لە ھۆل یان ئوتیلێکی گران بە ھادا ئەنجام بەدریت، بە لکو دەتوانی تەنھا مێژیک و کێکێکی بۆ نامادەبکە و ھەموو کارمەندانی تەر لە دەوری کۆببنەو و چەند خولەکیک ناھەنگ بگێرن، دیارکەشت با کارتیک بیت لە تۆوہ کە واژووی تۆی لە سەربیت و دواتریش واژووی ھاوکارەکانی و کەسانی تری گرنگی دامەزراوەکانی لە سەر دا بنریت، پەنگە ئەمە زۆر ساکاربیت بە لام زۆر کاریگەرە و ئەنجامی باشی دەبیت بۆ ھاندان و باشتر متمانە بە خۆکردن و بریاردان.

۱۹) بەرھەمی باش:

ئەو بەرھەمی دەرخەتە بازارپەوہ گەر خراپ بوو ئەوا خەم و نیکەرانی توشی کارمەندانت دەکەیت و ناچاریان دەکەین دووچاری گلەیی بە کاربەران ببینەو، بە پێچەوانەشەو کاتیک ئەنجامە کەت باش و ئاست بەرز دەبیت، ئەوا کارمەندانت شانازی بە نیشە کە یان و تۆی بەرپۆتە بەریانەوہ دەکەن، بریکارەکانیشت شانازی بە فرۆشتنی بەرھەمە کانتەوہ دەکەن، بێگومان ئەمەش ھاندەرە بۆ باشتر کارکردنی کارمەندانت.

۲۰) گەر وەکانیان بۆ پیش چاوبخە:

ھیلین کلیر دەلێت: " لە بەرئەوہی من مرقفێکی تاکم، بۆیە ناتوانم گشت شت ئەنجام بدەم، بە لام یە ک شت ھەبە دەتوانم بیکەم، ئێویش ئەوہیە پەتسی ئەوہ نەکەمەوہ کە دەتوانم ئەنجامی بدەم " .

ھەولێدە ھەلێک بە کارمەندانت بەدەی بۆ ئەوہی فێری بە ھەری نوێین و بە ھۆیەوہ ئامانجە کانت بۆ بەدی بینن، ئەمەش لای خۆیەو ھانیان دەدات بۆ باشتر کارکردن، بە لام ئەمەش بۆخۆی پشت بەستە بە شیوازی پەفتاری تۆ پەگەل کارمەندانت و چۆنیتی گونجاندن و نامادەکردنیاں لە گەل لە مەپەر و ئاریشە نوێیەکان، بۆنمونە: دەتوانی داوا لە

سه په ره شتیارانی لقه کانی کۆمپانیا که ت بکه ی که ۱۰٪ ریزه یی فروشیان زیاد بکن، یاخود داوا له به شی پاژه ی کپاران بکه که ۱۰٪ ریزه ی سکا لکان کم بکه نه وه. تیبینیت کرد پاره توخمیکي بنچینه یی نه بووه له نئو هه موو خالانی پیشووتر؟ ده زانی بۆچی؟ چونکه:

له لیکۆلینه وه به کی تایبته به فاکته ره کانی هاندان که له سه ر ۲۰۰ کارمه ند له ۲۲ بانک نه نجام درا دیار که وت که زیاد کردنی موچه پله ی نۆیه می گرتبوو له نئو هۆکاره گرنه کانی هاندانی کارمه ندان. پاره هانده ریکي گرنه به لام گرنه گرتین نییه. راسته پاره وه کو پیویستییه که وه هابه که له ژیر سیبه ری مانه وه دایه و که می ده بیته هۆی ناجیگیری و که می هانده ریش، نه مه ش ده بیته هۆی به جی هیشتنی کار. به لام نه مه ش مانای وه ها نییه تا وه کو موچه ی کارمه ندانت به رزیکه یته وه باشتر و باشتر کارده کهن، نه خیر! هه روه ها ده توانی داوا له کارمه ندانت بکه ی کاری نویت بۆته نجام بدهن، نه مه ش قازانجی زۆری بۆت ده بیته " چون به ره مه مت به مه زیاد ده بیته و هانی باشتر کار کردنی کارمه ندانت ده ده ی و متمانه به خۆ کردنیان بالاتر ده که یته.

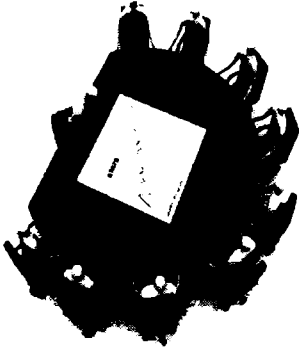
مارک کرۆلی ده لیت: " گه ر پوو دانی نه مه حه تمی بیت، نه وا بۆ خۆم ده گه ریته وه "

IF IT TO BE IT IS UP TO ME

۱۵- پىنج رىگەى كارا بۇ ھاندانى خۆت:

((بۇ دەرپىن و ئەجامدانى ھەرىشتىك ھەمىشە رىگەى كى باشتر ھەيە، تۇيش تەنھا پىويستە بىدۇزىتەو))

توماس ئەدىسون

ھاندانى كارمە نىدانت بىگومان كارىش لەخۆت دەكات. بە لام پىويستە فىرېبىت و بزانىت چۆن خۆت ھاندە دەيت بۆئەوھى توانادارىبىت لەبۇ پووبە پووبونەوھى ئەو ئاستەنگ و كىشە لە ژمارە نەھاتوانەى دووچارىت دەبنەوھ و بتوانى ھەلىان بسورپىنى. بۆئەمەش پىنج رىگەت بۇ بەردەست دەخەم كە دەتوانى خۆتياىان لەرىگەوھ ھانبدەى:

۱- ديارى كردنى ئامانجەكان:

كاتىك ئامانجەكانى ژيانىت دەست نىشان دەكەيت ھەست بەھىزىكى نەبراوھ دەكەيت بۇ بەدېھاتنى ئامانجەكانت. ئەمەش لای خۆپەوھ دەبىتە ھاندەرت" تاوھكو بتوانى ئامانجىت بېكىكى ئەوئەندەى تر ھاندراو و بەھىزىتر كاردەكەيت.

دەتوانى بە نوسىنەوھى لىستىك لەو شتانەى كە ھەزىت پىيەتى و دەخوازى ئەنجامى بەدەى يان پىشكەشى بكەيت دەست پىيكەى. ئەوجا ئەم ھىوايانەت بەپىى گىرنگىيان لە بەكەوھ بۇ سى ئامانج بىنوسەرەوھ، ئەمەش گىرنگى نايابى دەبىت بۇ ھاندانت، بۆئەمەش پىويستە كاتىك ديارى بكەيت بۇ بەدېھاتنى ئەم ئامانجانەت.

لێرە بە دواوە هەولێ ئەنجامدانی ئەو شتێتانە بەدە کە یەك ئینج زیادتر لە بەدیھانتی ئامانجەکت نیزیکت دەکەنەو، ئەوجا فێرە هەموو پۆژتیک بەر لەوێ بنووی ئامانجەکت بخوینیتەو، وای دابنێ تۆ بەدیت هیناون، کاتیک بەئاگا دیتەو هەولێ نوسینەوێ ئەم ئامانجانە بەدە، بەلام بەشیوێ کاتی پانە بردوو. بۆنمونه: دەمەوێت کیشم بگاتە ۷۰ کیلۆ، دەمەوێت ۱۰۰،۰۰۰ دۆلار سالانە داھاتم بێت، دەمەوێت من بیمە بەپێوە بەری گشتی. ئەمە تەنھا پینج خولەکی لەکاتی تۆ پێویستە، دواتر وای بینە پێشە چاوی خۆت کە بێگومان ئامانجەکت بەدیھیناوە. هەموو بەیانییەکی زۆر ئەم کارە ئەنجام بەدە، بێگومان بەوێ ئەمە دەبیتە زیادکردنی ھاندانت بۆ باشتر کارکردن و ھانت دەدات بۆ گۆرینی خەونەکت بۆ راستی، بۆیە ھەمیشە ئەم گوتە بەی ناپلویۆن ھیلت لەیادبیت: " ھەرشتیک ئاوەزی مرۆفە بتوانی پەیی پتیبەریت و بھوای پی بەھینیت دەتوانی بەدی بەھینیت ".

۲- گەشەپێدانی خود:

پۆلاند . ئۆسپۆرن دەلێت: " تۆ ناتوانی پێش بکوی مەگەر ھەولبەدی شتیک ئەنجام بەدی لەو بەلاتریت بە ئاوەزدا دیت ". گەر جار بەدووی جار لە ئەنجامدانی ئەم کارە بەردەوام بیت، ئەوا ھەمیشە ھەمان ئەنجامت چنگ دەکەوێتەو. ھەولبەدی لەناوچەیی خەمۆک بەخش و ھەلپەرقینەر بەدووربیت، شتی نوێ ئەنجام دەربە. ھەندیک کاسیت بکەر، لەکاتی لیخوورینی ئۆتۆمبیلتدا گوێیان لیبگرە، پۆژانە بەلای کەمەو ۲۰ خولەک و گۆشار و کتیب بخوینەرەو، فێری شتی نوێیە " لەپێگەیی کۆر و کۆبوونەو کەنەو، خۆبیت دەتوانی شتی نوێتر و باشتر فێری خۆت بکەیت. ئیمە ئیستا لەچەرخێ زانیارین کە زانیاری بوو تە ھیز، تاوەکو زیدەتر فێربیت، ئەو ھەندەش بۆ پێشەو ھەنگاوە دینیی، ھەرەھا باشتر بەرامبەر خۆت ھەست دەکەیت. بەردەوام ھەست بە پزیزگرتن لە خۆت و بەھای بالایی خۆت بکە بۆئەوێ ئەمەش ببیتە ھاندەرت و لە بەدیھانتی ئامانجەکت

نۆزىك تىرت بىكاته وە . فېنس لۆمبارى دەلئىت: " سىروشتى ژيانى مۇقەكەن ھاوتايە لەگەن مەوداى پابەندى بۆ بەدىھاتنى ئامانجەكانى، بە چاۋ پۆشۈن لەو بوارەى ھەلى بۆاردوۋە ".

۲- گىرنگى پېئادانى تايىبەتى:

ھەز يان گىرنگى پېئادانى تايىبەتتە ھەيە ؟ ھەزىت بە ۋەرزىشە، نوسىن يان چىشت لىئانە ؟ بە چاۋپۆشۈن لەۋەى گىرنگى پېئادەكەت چىيە، گىرنگ ئەۋەيە ئايا تۆ راھاتوۋى لەسەر ئەنجامدانى بەردەۋامى ئەۋ شتانەى ھەزى پى دەكەيت ؟ گەر ھىۋايە تىكت نىيە ھەۋلى دۆزىنەۋەى بەدە " چۈن بەرەۋ ژيانىكى جىگىر و ھاۋسەنگت ئاراستە دەكەت . مەن زۆرىك لە بەرپۆۋە بەرانى جىيە جى كارى دەناسم ھەزىان لە يارى تىنس يان ۋىنە كىشەنەشە، ھەۋلى ئەنجامدانى دەدەن بە يەك بۆ دووجار بەلاى كەمەۋە لە ھەفتە يەكدا، ھاۋرپىيەك دەناسم ھەزى بەۋەيە لە ناۋ باخچە كەيدا كارىكەت، ھەندىك مەشقى جەستەيى ئەنجام بەدات، مەن بۆخۆم زۆرم ھەز بە چىشت لىئانە " چۈن لە خەمەكانى كار دوورم دەخات . مەلى كاتم بۆ ئەمە نىيە، ياخود بە گىرنگى نازانى، دەبىت ئەمە ئەنجام بەدەى، دەبىنى چى ئەنجامىكت دەبىت كاتىك لىتى تىپادەمىنى . ھىۋايەت يارمەتت دەدات بۆ چىز ۋەرگرتن لە كاتەكەت، ھەروەھا ھانت دەدات بۆ كار كىردن بە چالاكىيەۋە . ھەزى فۆرد دەلئىت: " ئەۋ كەسەى بەردەۋام فېردەبىت، بەگەنجى دەمىنىت، مەزنىرەن شت لە ژياندا ھىشتەنەۋەى ئاۋەزە بە گەنجىتى " .

۴- يانەى تايىبەتمەندان:

ئەم بېرۆكەيە ھىشتاكە يەككە لە مەزنىرەن و كارىگەرتىن بېرۆكەى ھاندەرم . يانەيەكەم دامەزىاند و ناوم لىئا يانەى تايىبەتمەندان . دە بەرپۆۋە بەرى سەر كە وتووم ھەلبۇزارد، ئەۋانەى خۆم دەيان ناسم و لە بېر كىردنەۋەدا ئەرىيىن، سوبجە ياننى ھەموو دوو شەممانىك يەكترمان دەبىنى لە كاترۇمىر ھەۋت بۆ نۆ، ئەمەش پاش قاۋەلتىيەكى تەندروست بوو، تاۋتوۋى گىرگەتەكانى پېشمان دەكرد، ھەر ھەفتە يەك كىشەى يەككىمان

ئاوتۇي دەكرد، بىرمان لەچارەكردنى دەكردەو، زۇرچار دەيان چارەيان بۇ كېشەيەك دەدۇزىيەو. ئەم چاوپېكەوتنە ھەمىشە ئەرىيى كارىگەر بوو، شتى نوتى فېرى ھەموومان دەكرد، تۇيش دەتوانى ھەمان شت ئەنجام بەدى، لىستى كۆمەلېك بەپۇەبەرى سەركەوتو بنوسىتەو، ئەوانى لەگەل تۇدا لە كېپكېدا نىن، پەيوەندىيان پىتو بەك، بىرۆكەكەتيان بۇ بخەرە پوو، ئەنجامەكەى ناوازە دەبىت، ئەمە تەنھا ھانت نادات، بەلگە بازنى ناسراوى و زانىنەكانت فراوانتر دەكات و فېرى بەھەرى نوپتر دەبىت. جورج برنارد شو دەلېت: " تۇ دەبىنى شتەكان پوودەدەن، دەپرسى بۇچى پوودەدەن؟ بەلام من خەون بەو شتانەو دەبىنم كە پورويان نەداو و دەپرسم بۇچى بەپاستى پوونادەن؟" .

۵- تىانوسى ئەنجامدراوەكانى پۇژانە:

پۇژانە چى ئەنجام دەدەيت لە تۆمارى پۇژانەتدا بىنوسەرەو، ھەولېدە تىشك بخەيتەسەر ئەوئە بەپاستى ئەنجام داو، ئەو ك ئەو شتانەى ئەنجامت نەداون. بەم كارەت ھىز و توانا و سەركەوتنەكانت مەزنتەر دەبن. ئەم نوسراو پۇژانە بخوئىنەرەو و بەخت بلېت كە ئەمەت ئەنجام داو و دەتوانى جارېكى تىرىش بەباشترەو ئەنجامى بەدى. بە تىپەپوونى كات تىانوسى ئەنجامدراوەكانى پۇژانەت دەبىتە ھاوتى بەسۆزت. وەك دەبىنى، ھىچ شتېك نەكردەيى(مەحال) نىيە، دەتوانى ھاندەر بۇخۆت بئافرىنى، جا ھەرچىبەكېش پوونىدات و بوپت تۆ ھەر دەتوانى ھاندراوبىت. جۆن ھاپۇد دەلېت: " ھىچ شتېك نەكردە نىيە لە پېشى دلېك ھەز و ئامادەيى تىايە"، ھەرەھا جۆر س. باتۆن دەلېت: " گەر مرۇ باشترىنى ئەنجام دا ھىچ شتېك دواى ئەمە بوونى ئابىت"، بۇيە تۇيش باشترىن ئەنجام بەدە و دەبىتە خاوەنى ھاندەر و وزەى پىويست بۇ بەدىھاتنى ژيانىكى باشتر.

16- بەرنامەى زمانەوانىانەى دەمار و ھاندان:

((مروژە خۆى بەختى خۆى دروست دەکات))

فرانسىس بېکۆن

بەرنامەى زمانەوانىانەى دەمار کە بە (NLP) ئاماژەى پىدەکرىت لەسالى ۱۹۷۳ ھەسەر دەستى ھەردوو پزىشكى دەروونى : جۆن گرىندەر و پىچارد باندلر ديارکەوت، ئەم بەرنامەى بە شوپىن کەوتنى نمونەىەكى سەرکەوتوو دەبىت، بەوھى تۆر پىچکەى کەسىنگى سەرکەوتوو دەگرىت، بەکوت وەمتى ھەمان شتەکانى ئەو ئەنجام دەدەيت بۆ گەيشتن بە ئەنجامەکانى ئەو، ئەم بەرنامەىە لە ديارکەوتنىەو تاوھکو ئىستا سەرکەوتنى خۆى تۆمارکردوو و لە ماوہىەكى کەمدا توانىوہىەتى ئەنجامى مەزن و سەرسوپھىنەر بە دەستەو بەدات، بەکەلکە بۆ چارەکردنى فۆبىيا (شۆک)ى ترس، ھەروہا بۆ ستراتىژىەتى سەربازى و ھۆکارى پشت ھەستکردنى خەلگى بە ھەندەرەکانىان بەکەلکە، ھۆکارى دارووخانىشيان پيشان دەدات.

لەپىگەى جىبەجىکردنى ستراتىژىەتى ھاندانەوہ مروژە دەتوانىت ھاندراوہىت بە پلەىەكى بالا، بۆىە پىگەم پىدە نمونەىەكى ھاندان پىشکەش بکەم لە پىگەى پروگرام سازى زمانەوانىانەى دەمارەوہ کە ھەرتىستا ھاندراوت دەکات.

ئەزمونىکت لەبىرە کە تۆ تىيدا لە لوتکەى ھاندانداہىت؟ بۆ نمونە پۆژى تەواوکردنى زانکۆت کە پلەىەکت بە دەست ھىناہىت؟ چاوانت داخە و ھەست بە ھەمان دۆخت بکەرەوہ کە لە لوتکەى متمانە و بەختەوہرى و ھانداندا بويە. وەکو ئەوھى ئەم ئەزمونە ئىستا پوویداہىت وەھا بۆى، ھەولبەدە ھەمووشتىک بەيادى خۆت بەھىنەتەوہ ئەوھى بىنوتە و بىستوتە و ھەستت پىکردووہ لەو کاتەدا. تىبىنى بکە و بزانه لەو کاتەدا چىت بەخۆت

گتوه؟: کاتیک له م نه‌زموه‌دا ده‌گه‌یته لوتکه‌ی په‌یوه‌سته‌یی، مشتی راستت بنوقینه، نامه‌یه‌ک بۆ ئاوه‌زی هه‌ناویت بنیره و به‌هه‌مان شیوازی پیشوو هه‌ناسه‌بده، هه‌ست به هه‌مان هه‌ستت بکه، له‌هه‌مان دۆخدا بژی، بیگومانبه له‌وه‌ی هه‌رجاریک مشتت به‌م شیوه‌یه بنوقینی هه‌مان هه‌ستت ده‌ست ده‌که‌ویت، ئیستایش مشتت کانت بکه‌ره‌وه و هه‌ولبده دووباره بینوقینه‌وه، چی پووده‌دات؟ گه‌ر بگه‌ریتته‌وه بۆ هه‌ستکردنت به هاندان نه‌وا سیستمی پرۆگرام سازی زمانه‌وانیانه‌ی ده‌مارت به‌یاشی کارده‌کات گه‌ر شتیک روویش نه‌دات، هه‌ولبده له‌گه‌ل ئه‌م نه‌زموه‌دا هاوژیان به، هه‌ولبده ئه‌مه به‌شیوه‌یه‌کی کاریگه‌رییت، نه‌وجا مشتت بنوقینه‌ره‌وه.

ئیستایش سترتیژییه‌تیکی هاندانت پیشکesh ده‌که‌م که کاره‌کانت ئاسانتر

ده‌کات:

۱-هه‌ناسه‌دان:

هه‌ناسه‌یه‌کی قول هه‌لبمژه تاوه‌کو سیت پر له هه‌وا ده‌بیته (تاوه‌کو یه‌ک بژمیره) نه‌وجا هه‌ناسه‌که‌ت ده‌ریکه‌ره ده‌ره‌وه (تاوه‌کو ژماره چوار بژمیره به‌دریژه‌پیدانی) وه‌کو نه‌وه‌ی فوو له‌ کورانه‌وه‌ی مؤمیک بکه‌یت، دواتر ئه‌مه پینج جار دووباره بکه‌ره‌وه.

۲-وادانان :

وای دابنی تو له لوتکه‌ی هاندانی، ئه‌مه‌ش وه‌ها لیبکه وه‌کو ئه‌وه‌ی راسته‌قیینه‌بیته. وه‌ها هه‌ستبکه که هیچ شتیک ناتوانیته بتوه‌ستیینی و سنور بۆ هاندانت دانیته.

۳-باری نه‌ندامی:

هه‌سته و دانیشه له‌گه‌ل په‌چاوکردنی ئه‌وه‌ی که پشتت له‌باریکی پیکی دابیت و سه‌ریشته بۆ سه‌ره‌وه.

۴- دووپاتی:

به خۆت بلّی: ((ده توانم ئەمە ئەنجام بدەم)) پینچ جار، ئەجا به دەنگیکی بەرز ئەو دەستەواژەیه دووبارە بکەرەوه.

۵- هەستەکان:

دووپاتییه کانی پێشووتر بکەرە هەستی راستەقینە و هەولبەدە به هەموو هەستەکان هەستی پێبکەیت.

۶- مشتت:

کاتیك ئەو هەنگاوانەى سەرى ئەنجام دەدەى مشتت بنوقینە، دواتر بیکەرەوه، ئەوجا بۆ چرکەیهك دایبخەرەوه، بەردەوام به لەسەر ئەنجامدانی ئەم تاقیکردنەوهیه تاوهکو دەبیتە بەشیک لەتۆ. ئیستایش کەى ویستت بگەیتە لوتکەى هاندان دەبیت مشتت بنوقینی "بۆئەوهى هەستى ئەم هەنگاوانەت بۆ بگەریتەوه و هەمان هەستت بۆ پەیدا بێتەوه. وایزانم ئەمە نوێ و باشترین بنەماکانی هاندانە، تۆیش دەتوانى ئەوانى تر هانبدەى، ئەوجا به دووبارە خویندەنەوهى ئەم بەشە هەموو خالەکانى جییه جی بکە. کۆنارد هیلتون دەلیت: "سەرکەوتن به تەواوەتى پەيوەستە به کار و کردارەوه، کەسى سەرکەوتوو لەکارەکەى بەردەوام پەنگە بکەیتە هەلەوه، بەلام هەرگیز ناوەستیت". بۆیه به وریاییهوه بەردەوامى به کارەکەت بدە و هەرگیزمەوهستە، دەبینى ئەنجامە کانت ناوازه دەبن، وهك جۆن د. پۆک فیلیر دەلیت: "هیچ شتیکی پێویست بوونی نییه بۆ بەدیھانتى سەرکەوتن له کۆلنەدان گرنگتر بێت" چون بەم هۆکاره به سەر هەموو شتیکیدا زال دەبیت "تەنانەت سروشتیش". هەولبەدە سود لەم ستراتیژییه تە کارایانە وەرگری و لەمپۆوه دەست به کردنە کرداریان بکەى.

((زۆرینه نامۆشیاری وەردهگرن، بەلام تەنھا زاناکان سودى لى دەبینن))

بریارده بیت به که‌سیکی هانده‌ری ناوازه و تایه‌تمه‌ند.

کلیلی سییه‌م

گۆران..

که‌تواری راسته‌قینه‌ی ژیان

((ئوه‌ی دله‌پاوکتیم توش ده‌کات سه‌رنه‌که‌وتنه له‌یواری کاری خۆمدا، سود له‌هه‌موو نه‌وانه‌ش وه‌رنه‌گرم که خویندومن، نه‌زانم کام شت باشترین و دروسته، نه‌توانم بگۆرپیم بۆئوه‌ی به‌دیبه‌یتیم و بجم به‌که‌سیکی که‌م توانا بۆ چاره‌کردنی شکست و بیده‌سته‌لاتیه‌کانم))

۱۷- ناوچه‌ی حه‌سانه‌وه و گیلیتی نواندن:

((هه‌موو مروؤ مان نه‌وه‌ی هه‌یه سهرکډلپه به ژیانیه‌وه بکات" له هه‌ولدان بۆ

پزگارکردنی))

جان جاک پۆسۆ

گۆپان پاستینه‌ی که تۆاری (واقیعی) ژیانه،
بۆیه مانه‌وه‌یه‌کی به‌رده‌وامه. گۆپان
هۆکاریکه بۆ گه‌شه و پیشکه‌وتن و گه‌یشتن
به ئاسۆی نوی. هه‌رگۆپانه یارمه‌تی
دامه‌زراوه‌کانی داوه بۆ مانه‌وه و بره‌ودان به
به‌رده‌وامی، نه‌و کلپه‌یه که به‌هۆیه‌وه
سهرکه‌وتن و ده‌سنگه‌وت به‌دی دیت، که‌واته

گه‌ر گۆپان نه‌م هه‌موو قازانج و که‌لکه‌ی هه‌یه بۆچی زۆرینه‌ی خه‌لک لیتی به‌دوور و
ترساون؟ بۆچی به‌پێوه‌به‌ره‌کان گۆپان به‌ نه‌رینی ده‌بینن و هه‌میشه له‌ دۆخی به‌رگری
نه‌گۆپاندان؟ بۆچی هۆراسی فه‌یله‌سووف کتویه‌تی: " گه‌ر ویستت دوژمنت هه‌بیت، نه‌وا
هه‌ولی گۆرینی شتیک بده ". وه‌لامی نه‌م پرسیارانه له‌ ترسدا خۆی ده‌بینیته‌وه: ترسان
له‌ نادیار، ترسان له‌ شکست و سهرکډلپه‌ی. سروشتی ئیمه‌ی مروؤ حه‌زی جیگه‌یربوون و
ئارامی به‌سه‌ردا زالک‌ردووین. زۆرکه‌س حه‌زیان به‌ گۆپانه، به‌لام زۆرینه‌ی کۆمه‌لگه و
به‌پێوه‌به‌رانیش لیتی ده‌ترسین؟! چونکه له‌ ناوچه‌ی حه‌سانه‌وه و گیلیتی نواندنیان
دوورده‌خاته‌وه، نه‌م که‌سانه به‌رده‌وام بوونه له‌سه‌ر نه‌جامدانی کارگه‌لیک له‌سه‌ر هه‌مان
پێچکه و په‌وتی دووباره‌یی و بۆماوه‌یه‌کی زۆر، بۆیه ده‌ترسین و هه‌ست به‌دله‌راوکی
ده‌که‌ن له‌ گۆپانکاری و توشی نه‌جامدانی سهرکډلپه‌ییان ده‌کات. نه‌م که‌سانه حه‌زیان
به‌وه‌یه تاوه‌کو ماون هه‌مان جۆره ئیش نه‌جامبده‌ن، جا گرنگ نییه چه‌ندسال و

چه ندجاری دوباره ده که نه وه هه مان نه نجامیشیان چنگ ده که ویته وه. بۆیه هه موو شتیك ده که ن بۆنه وه ی له گۆرانیان دوربخاته وه و هیچ کاتیش ناماده ی هه نگاونان نین به ره و به دیهاتنی گۆرانکاری له ژیان خۆیان و دامه زراوه که یاندا.

به لام گۆران هه ره هه یه و ماوه ته وه و تیاناجیت، جا بمانه ویت یانیش رقمان لئی بیت. گه به جوانی له ده و روپشتت پوانی ده بیینی هه مووشت له گۆراندایه، به رده وام ده گۆرین. له سروشتدا وه رزه کان ده گۆرین، کهش ده گۆریت.

له خۆت بپوانه ده بیینی ته مه نت ده گۆریت، چه زه کانت ده گۆرین، ته نانه ت ناتاجی و ویستراوه کانیشت ده گۆرین، کار و پله کانت ده گۆرین، هه موو نه مانه به هۆی گۆرانه وه به دیهاتوه.

تیبینی گۆرانی که رتی ته که نه لۆژی بکه له بواری کارکردندا، ئیستا تو ته له فۆن (دورژنه وت) یکی ئالۆزترت له لادا به رده سه ته، فاکس، نامیری وینه گرتنی به لگه کان، ده زگای کۆمپیوته ر^(۱)، له بواری پزیشکیدا ده بیینی پۆژانه ده یان جۆر له نامراز و شیوازی نوئی نه شته رگه ری دیته بوون، بۆیه گۆرانکاری شتیکی زۆر گرنگه و ده بیت له ژیاندا بوونی به رده وام بیت.

نه لیانق پۆزفیلت ده لیت: "هیز و نازایه تی و ممانه له هه ر نه زمونیکه وه به ده ست ده هیینی که له سه ره تاوه به ترساوی لئی وه ستاوی". ده توانی بلتی: "له ماوه ی نه م دۆخه ناخۆش و ترسناکه دا ژیاوم و ده توانم له پیشی هه موو نه گه ر و ناسته نگه کانی

۲ کۆمپیوته ر: ده زگای زانینی، زانیاری پیکخار، زانینه شروقه کار، ده زگای هونه رکاری زانیاری، ده زگای پیکخستنی زانیاری، زانینه پیکخار، زانین گه ر، نامیره ناوه ز، ناوه زه نامیر.

ته که نه لۆژیا: زانیاری هونه ری، ده زگای پیکخار، توخمه پیکخاره، په گه زه چاره سه ر، نامیره هونه ر، نامیره ژیره، نامیره ورده ژیره (وه رگنپ)

فاکس: نامه نامیرییه کاغه زینه، نامیره نامه.

تیشدا بوه‌ستمه‌وه "؟ ده‌بیت ئه‌وکاره ئه‌نجام بده‌ی که بپروات وه‌هایه ده‌توانی ئه‌نجامی بده‌ی.

له‌بیرت بیت تاکه جیاوازییه‌کی ناوه‌پۆکی که به‌پێوه‌به‌ره‌کان له‌یه‌کتر جودا ده‌کاته‌وه توانای وه‌رگرتنی گۆرانه. به‌پێوه‌به‌ری سه‌رکه‌وتوو ئه‌وه‌یه که ده‌ست به‌گۆرپان ده‌کات و ده‌ستی لی‌ه‌ئناگریت، یاخود ده‌یه‌ویت خۆی له‌گه‌لدا بگونجینیت گه‌ر توشی بوو. ژاپۆنیه‌کان به‌شکست خواردوویی له‌جه‌نگی جیهانی دووه‌مدا پۆیشتنه‌ده‌روه، ئیستا له‌زۆربه‌ی بواره‌کانی ژیاندا پێشبرکیتی به‌که‌مین ده‌که‌ن. ئیتمه له‌چه‌رخ‌ی ته‌کنه‌لوژیاین و پێویسته سه‌رکه‌شتی پێشکه‌وتن بکه‌وین. بۆیه پێویستمان به‌وه‌یه خیراترین و کشۆک‌ترین بین بۆئه‌وه‌ی خۆمان په‌گه‌ل هه‌موو ئه‌و دۆخانه‌دا بگونجین که‌له بازارپاریماندا توشمان ده‌بیت. پێویسته سه‌رکێشی بکه‌ین، له‌ئه‌زمونه‌کانی پێشووترمانه‌وه‌ فێربین، له‌و که‌سانه‌شی به‌ر له‌ئیتمه به‌م هه‌نگاوه‌دا تیپه‌پیون. هه‌ولی پێککردنه‌وه‌ی ئامانجه‌کانمان "بده‌ین به‌به‌رده‌وامی دان بۆئه‌وه‌ی به‌ئامانج و ئه‌نجامی خوزراو بکه‌ین. پۆبیرت چۆرفیتا(سه‌رۆکی جیبه‌جیکاری کۆمپانیای کۆکا کۆلا) ده‌لێت: "په‌نگه‌شکست بیتی گه‌ر سه‌رکێشیت کرد، به‌لام به‌دنیایه‌وه‌شکست ده‌هینتی گه‌ر سه‌رکێشی نه‌که‌یت، گه‌وره‌ترین سه‌رکێشیش ئه‌وه‌یه هیچ نه‌که‌یت".

ئامانجی ئه‌م به‌شه ئاشناکردنته به‌و به‌هره و تواناییه کارایانه‌ی که هانت ده‌ده‌ن بۆ پووبه‌پووبونه‌وه‌ی گۆرانه‌کان و خۆ له‌گه‌ل گونجاندنی، که ئه‌مه‌ش کۆمه‌کت ده‌کات بۆ ئه‌وه‌ی به‌خیرها‌تنی گۆرانه‌کان بکه‌یت و هونه‌ره‌کانی فێربیت، هه‌روه‌ها ئاشنای شیوازه‌کانی ده‌ستکردن به‌گۆرانت ده‌کات.

تاوه‌کو پتر له‌باره‌ی گۆرانه‌وه‌ بزانیته‌وه‌نده‌ی تر پێی قابل ده‌بیت، ده‌یکه‌یت به‌به‌شیک له‌ژیانی پۆژانه‌ت، کاتیکیش هونه‌ری گۆرانه‌کاری یاد ده‌گریت، ده‌توانی سه‌رکه‌وتن و داھێنان به‌دیپینی و ده‌وله‌مه‌ند و باشتریت.

۱۸- يىنج ھۆكار وەھا لە خەلك دەكەن رقيان لە گۆرانكارى بىت:

((ھىچ شتىك نە ماوہ بىمىنئەتە وە تەنھا گۆران نە بىت))

ھەرقل

چەندىن ھۆكار ھەن وەھا لە مرۆى دەكەت
خوەشى لە گۆرانكارى نە يەتەرە، ھەست بە
نائاسودەبى بکەن لە دوچاربوونىدا، بىچىنەى
پشت ئەم ھەموو ھۆكارانەش شىۋازى
پەرورەدەکردن و چۆنىتى پەفتارکردنى باوك و
دايكە پەرگەل گۆرانكارىيە كاندا. بۆنمونه: گەر
كە سىك لە ژىنگە يەكدا گەرورە كرابىت كە بە
گۆرانكارى قايلبىت، ئەوا ئەمىش ئامادە دەبىت
بۇ قايل بوون بە گۆرانكارى لە داھاتوو،

پىچە وانەش راستە، گەر لە ژىنگە يەكى تەواو جىگىر گەرورە بىي، كە گۆرانكارى و
چاكسازى تىدا قپول نە كراوہ، ئەوا كاتىك لە داھاتوودا گۆرانكارىيەكى توش دەبىت
دووچارى گرفت و دلە پاوكى دەبىت. بۆيە بەھا و باوہ پەمان كاردانە وە مان بە رامبەر
گۆرانكارىيە كان دەست نىشان دەكەن جا ئەرىيى بن ياخود نەرىنى. لە گفتوگۆيە كەمدا
پەرگەل بەرپۆە بەرىكدا، گوتى: ھەست بە خەوشدارى ناكەم بە رامبەر گۆرانە كان، بەلام
ھەمدىس كاتىك دووچارى دەبمە وە ترس و بى متمانەبى بەرۆكم دەگرىت، كاتىك
ھۆكارە كەم لى پرسى؟ گوتى: لە ژىنگەى ساكاردا گەرورە بووم، باوكم ھەمووتە مەنى تەنھا
يەك جۆرى كارى تاقى كردۆتە وە و لە يەك دامە زراوہ دا كارى كرد، ھەرگىز كارەكەى
نەگۆرى، ھەمىشە لە سەركىشى و شىارى دەكردمە وە. ھەمىشە دەيگوت: "چۆلەكە يەك
لە دەستدەبى باشتر لە دە چۆلەكە لە سەر درەخت بى"، ئەم دۆخە ژيانەى تاوہكو

تەمەنی شەست و سێ ساڵی برەوپێدا و لەو تەمەنەدا هەر بەهەمان كارەوێ سەری نایەو، منیش هەمیشە وشەكانی باوكم لەیاد بوو و نەمدەوێرا توخنی هیچ گۆرپانكارییەك بكەومەوێ.

بەها و باوەرمان كار لە رەفتارمان دەكات بەرەو گۆرپان، كاردانەوێمان بەرامبەر گۆرپانەكان دیاری دەكات و پێك دەهێنێ، بۆئەوێ وردترین ئیستایش پێنج هۆكار ت بو بەردەست دەخەم كە باون و وێها لە بەرپۆبەرەن دەكات خۆیان لە گۆرپانكاری بەدووربگرن، ئەوانیش:

۱-گومان:

بەرپۆبەرەكان هەمیشە پێشبینی پوودانی زیان و شكست دەكەن لە گۆرپانەكانەوێ، هەمیشە ئەمە دەلێنەوێ: " ئەمە سوودی نییە"، یاخود "پێشتر ئەمەمان تاقیكردۆتەوێ"، بۆئەوێ چواردووبەری بەهەمان شیوەی ئەم هەست بكن، بەدووی ئەو وشە و هۆكارانە دەگەرێت كە ناماژەیی شكستن.

شكسپیر راستگۆبوو كاتیك گوتی: "گومانەكانمان دەمانترسێن، وێهەمان لێدەكەن ئەوشتانە لەدەستبەدین كە دەتوانین بەردەستی بخەین، كەر لەهەنگاوان بەردەوام نەبین".

۲- سه رکيشى:

ده بىنين به پرتوه به ره که به چپى تيشک ده خاته سه رکات و پارهى له ده ست دراو بۆ بوودانى گۆرانکارى. بۆ نمونه: پرواى وه هاىه بۆ کردنه وهى لقيكى نوؤ پتويستى به ۳ کارمى ندى دىکه هه به، هه ريه که يان سالانه ۲۵ هه زار دۆلارى پتويسته، نه مه له کاتىکدايه که هه ريه که يان

ده توانن ته نها ۱۵۰۰۰ دۆلار به ره ميان هه بيت، به پرتوه به ره که بىر له م سه رکيشيه ده کاته وه که له خه رچکردنى نه م پارهى دا خۆى ده بىنيتته وه نه وه که له خه رچ نه کردنى. وه که جۆن ف. که نه دى ده لىت: " هه ره رنامه يه کى کار تيا بوو مه ترسى و تىچوونى زۆده، زيانى نه و کارانهى ئاسوده به خش و بى کيشه ن زياتره له وانهى سه رکيشى دار و تىچوون فرهى ماوه درؤن ".

۳- ئالوده بوون:

له چوارچىوهى کاردا رهنگه گويت له که سىک بيت بلىت: " ئيمه ليره دا شوينکه وتهى پىره ويكى ديارىکراوين، ناتوانين بىگۆرپين"، ياخود: ئيمه وابؤماوهى ۲۰ ساله هه مان کار نه نجام ده ده ين به هه مان شىواز، که واته ئىستا چۆن تو ده توانى ئىستا بىگۆرپين؟ ياخود کۆمپيوته ر بۆ

که سانى ته مبه له و ئيمه ده توانين به بى کۆمپيوته ر باشتر کاره کانمان نه نجام بده ين؟! ده بىنى به پرتوه به رىک بۆخۆى بىخه م دانىشتوو وه هه مان شىوازی کار پىره وه ده کات، که چى چاوه پوانى نه نجامى باشتر و نويتره و سه ىرى له وه ش دىت که بۆچى ده سته که وته کانى نه گۆراون و بۆباشتر هه نگاوپى نه تراون؟!

۴- ترس:

ترس له هه‌ستی ئاسایی په‌نگه زۆر جار به‌که‌لک بیت، به‌لام گه‌ر ترس بووبه له‌مپه‌ری پیش قۆستنه‌وه‌ی تواناکانمان، ئه‌وا پتویستمان به‌ پووبه‌پوو وه‌ستانه‌وه و زالبوونه به‌سه‌ریدا. هه‌ستکردنی به‌پتویه‌به‌ریک به‌ ترس پتگیری لیده‌کات له‌ قایل بوون به‌ گۆرانکاری، هه‌موو شتیک ئه‌نجام ده‌دات بۆ وه‌ستانی ئه‌م گۆرانه. ئه‌م به‌پتویه‌به‌ره ئامرازیکێ نوێ ناکریت و هیچ ئه‌نجام نادات ته‌نها مه‌گه‌ر بۆ خۆلادان بیت له‌زیانیکی چاوه‌پوان کراو، ئه‌گینا بۆ پتکردنی قازانجی گۆرانکاری پوونادات.

ئه‌ره‌ستۆ ده‌لێت: " ترس ئازاریکه‌ له‌ پتیشینی خرابه‌وه سه‌رچاوه ده‌گریت ".
هۆراس یش ده‌لێت: " ئه‌وه‌ی له‌ترسدا بژیت هه‌رگیز ئازاد نابیت " .

۵- په‌تکردنه‌وه‌ی کۆمه‌لایه‌تی:

له‌ گرنگترین هۆکاره‌کانی هه‌زنه‌کردنی به‌پتویه‌به‌ران به‌ پوودانی گۆرانکاری، ترسه له‌ بوون به‌گالته‌جار له‌پیش چاوی ئه‌وانی تر، ترسه له‌ دووچاربوون به‌ په‌تکردنه‌وه و به‌دزیووبوون له‌پیش چاوی ده‌سته‌که‌یدا، ئه‌وجا به‌دووی پشتگیری هه‌موواندا ده‌گه‌ریت بۆ ئه‌نجام نه‌دانی گۆرانکاری.

به‌ه‌وای ئه‌م جۆره به‌پتویه‌به‌رانه ئه‌وه‌یه که خه‌لکی به‌ه‌وایان پتیه‌تی، گه‌ر دیتی دووکه‌س پتیکه‌وه قسه‌ده‌که‌ن وه‌ها هه‌ست ده‌کات به‌خراب باسی ئه‌م ده‌که‌ن و گالته‌ی پتیه‌ ده‌که‌ن. ئیمرسۆن ده‌لێت: " ئه‌وه‌که‌سه‌ی ده‌لێت ئه‌مه ئه‌نجام نادریت، ئه‌وا له‌ناکاوه‌که‌سیک قسه‌که‌ی پتیه‌ ده‌بهریت و ئه‌و ئیشه ئه‌نجام ده‌دات " .

ئامپازیتک له بیره که به سود بووبیت بۆ پاره ژماردن له سالانی شهست و حهفتاکانی سدهی بیسته مده؟ گهروه لامه کهت (NCR) ه نه و اتۆ راستگۆیت، به لام ئیستا که پشت پی به ستراو نییه، ده زانی بۆ؟ چونکه به کارهینه رانی ره تی به کارهینانی ده که نه وه به هۆی داهاتنی ئامیری نوی بۆ ژماردنی پاره ی نه لیکترۆنی، ئیستا کۆمپانیای دیکه هاتونه ته بازارپی پاره وه و پله ی یه که میان له داهینانی ئامپازی ژماردندا گرتوه .

له بواری مایکروکۆمپیوته ریشدا پیشتر کۆمپانیایه ک دهیتوانی بۆماوه ی یه ک سال پله ی یه که م بگریت به ر له وه ی کۆمپانیایه کی تر بتوانیت پیشی بدات، به لام ئیستا چه ند پۆژیک زیاده تر ناخایه نیت و بیروکه ی به هیزتر ده خریته پوو. بئگومان ئیستا هیچ کۆمپانیایه ک ناتوانیت بۆماوه یه کی زۆر ببیته گه وده ی بازار، مه گه ر به رده وام له گۆران و نوێکاری پیشکه وتوتردابیت.

IBM زۆر به ناویانگ بوو، هه میشه به ره می نوی هه بوو، گۆرانی نوی داههینا و کارمه ندانی وه هاین ده گوت که: IBM کورتکراوه ی I Will Be Moving ه وه هاتوه که مانای من هه میشه پیش ده که وم ده دات . کیبرکیش له نیوان کۆمپانیاکانی ئۆتۆمبیل ته واو نابیت، له نیوان کۆمپانیاکانی ئاری گازی، نه م کۆمپانیانه ئیستا زۆر به هیز و مه زدن و سه رکیشی گه وره نه نجام ده دن و به رده وام له گۆرانان. بئگومان نه مانیش که وتونه ته هه له وه، به لام توانیویانه هه له کانیا چاک بکه نه وه و ئامانجه کانیا ن به دی بینن.

سیگمۆند فرۆید ده لیت: " کاتیک که سیک له هه له یه که وه بۆ هه له یه کی تر ده پروات نه وکات راستی ته واوی بۆ دیارده که ویت " .

۱۹- پىنج بىنەماي گىرنگ لەكاتى پودانى گۆرانددا دەبىت رەچاوى بىكرىت:

((ھەرچىيەك مەۋقە دروستى كىردىت دەتوانىت بىگۆرىت))

فريدريك مۇرڧىنسۇن

ئىستائىش پىنج بىنەماي پىش دەست دەخەم
كە پىويستە رەچاوى بىكەيت و بىگىرىتەبەر
بۆنەۋەى بە گۆراندكارىەكان قايل بىت و
بەخىرھاتنى لىيىكەيت:

۱- گۆراند بىكەرە بىنەماي سەرەكى ژيانى خۆت و كارمەندانت:

ھەۋلىدە بەشىۋەى پۆژانە و بەردەوام لەبارەى گۆراندەۋە قىسەبىكەيت، تىببىنەكانت
بىنئىرە بۆ دەستەى كارمەندانت بۆ ھاندان لەبۆ داھىنان، ھەموو ھەفتە يان مانگىك
پۆژنامەيەكى ھەۋالىيان بەسەردا دابەش بىكە. بەم پىگەيە ۋەھا لەكارمەندانت دەكەيت بە
گۆراندكارى قايل بن، فىرى چۆنىتى خۆگونجاندنيان دەكەيت لەگەل گۆراندكارىەكاندا.
دواترىش، كاتىك گۆراندك پوودەدات بە شتىكى ئاسايى دەبىنن، بە كىردارىكى سىروشتى
دېتە پىش چاويان، ئەمەش لەۋە دوورت دەخاتەۋە كە زۆرىبەى كارمەندانت ھەست بە
نىگەرانى و ترس بىكەن لەۋ گۆراندانەى پوياندانەۋە.

۲- ھەستىكرىن بە ئازادى بە كارمەندانت بىبەخشە:

خۆت قەتەيس مەكە بە پامبارىتى ئالۆز و كار و ئەنجامدراوى ماۋە درىژەۋە، بەلكو
پىگە بە كارمەندانت بدە كە چاكسازى گونجاۋ ئەنجام بدەن و چى شاىەنى گۆراندە

بیگزین. من بە پئوہ بەریکی گشتی دەناسم بریاری بۆیە کردنی دیوانی ئوتیلە کە ی ئەدا تاوہ کو پرسى بە پینج کەسى لەخۆی گەرەتر کرد، پاشى نۆ مانگ بە تەواوەتى ئەو پینج کەسە پامەزاندییان پێدا، بەلام لەم کاتەدا پێژەى قازانجى ئەم ئوتیلە دا بەزى بوو بۆ ۷٪ و بەناچارى ھەموو ئوتیلە کە یان بۆیە کرد بە ۲ ملیۆن دۆلار، بەلام بۆ بیتەختى ئەو کاتەى ئەمان سەرقالی بۆیە کردن بوون ئوتیلێکی تر ھەلە کە ی قۆستەوہ و بەھۆیەوہ ئوتیلە کە بە تەواوەتى داخرا، بۆیە ھەموو بریاردان و پامیارییەکان لای خۆت قەتیس مەکە و نەختیک رینگەش بە کارمەندان بەدە کە چى باش بوو ئەوہت بۆ نەجام بەدەن.

۳- جارناچارێک بە پیتی شیتوانی گوجاوار کارمەندان لە بەشیکەوہ بۆئەوی تر

بگوازەوہ:

کاتیکی کە سێک دادەمەزرتینی پێژەى قازانجى سالی بە کەمى دەگاتە ۶۰٪ و سالی دووہمى ۷۰٪ و سێیەم ۸۰٪ - ۸۵٪

پاشى دە سالی ئەم پێژەى بە دادەبەزیت بۆ ۳۰٪، ئەمەش ھەمان رینگە کە ی بیتی بەسەردا دەچەسپیت کە دەلێت: مەزۆف کە گەیشتە ئاستى نەگرنجاوی باشتەر وەھایە لە بەشیکەوہ بۆ بەشیکى تری بگوازیتەوہ.

کاتیکی کە سێک لیم دەپرسیت: کە ی باشتەرىن کاتە کە مەزۆف شوینی کارە کە ی بگوریت؟

ئەوا منیش وەلامەکانم بەم شیتوہیە دەبیت:

- کاتیکی وەلامى ھەموو پرسیارەکانت لەلادا دەستە بەریت و چارەسەرى ھەموو کیشەکانت بزانی، ھیچ کیشە بەک نابینی بۆ ھاندانت لەسەر کارکردن.

- ئەوکاتە ی رەخنەى زۆر لە سیستى کارە کە ت دەگریت.

- ئەوکاتە ی ھەستت بە تەمبەلى تەواو دەکەیت کاتیکی لەنیو جینگە کە ت دیتە دەر

حەز ناکەیت برۆی بۆسەر کارە کە ت.

- ئەوکاتەى پیت باشە هەموو شتیک ئەنجام بەدەى بەس ئەم کارە نەبیت، بۆ هەموو جینگەیهک بپۆی تەنھا بۆ سەر کارەکەت نەبیت.
- ئەوکاتەى لەکاتی خۆ شتەنى بەیاناندا لەگۆرانى چپین دەکەویت و پقت لە پۆیشتەنە بۆسەر ئیشەکەت.
- گەر هەستت بەم چەشنە هەستانە کرد ئەوا بزانه کاتی گۆپینی کارەکەت هاتوو، ئەگینا ناچارى و بەناچارى دەیکۆریت.
- لەهەموو ئەو دامەزراوانەى من بەپتووبەرى بووم، هەلەستام بە گۆپینی کارمەندان لە بەشیکەوه بۆ بەشیکى تر، ئەمەشم کردبووه کارىکى ئاسایى، بۆنمونه: لە ئوتیلدا دەتوانى مەشوق بە کارمەندى پیشوازی بکەیت بۆئەوهى ببیتە کارمەندى تەلەفۆن(دوربیتز)، ئەوجا مەشوقى کارمەندى دەرەکى، لەهەمان کاتیشدا وهکو ژور پاقرکاری رابینە، ئەوکاتەى شارەزایی ئەم هەمووبەشانه چنگ دەخات، دەتوانیت مەشوقى کارکردنى لە چیشتخانەدا پبیکریت... .
- ئەم جۆرە جی گۆرکێیانە یارمەتى کارمەندان دەدات بۆ پاهاتن لەگەڵ گۆرانکاریەکاندا. هونەرى گۆرانیان فێردەکەیت.

٤- شوپینی شتەکانى دەورپشتت بگۆرە:

کات نا کاتیک لۆکەر و دۆلابەکانى دۆسیەکان لە جینگەیهکەوه بۆ جینگەیهکى تر بگوازەرەوه، شیوازی پیکخستنى ناومالەى ژورى نوسینگەکەت بگۆرە و شیوازیکی تازەى پى ببهخشە و وهامى لیبکە شیوهى جیاواز وهربگرت، هەر ساکارتەرىن گۆرانیک دەتوانیت جیاوازییهکى ژور دروست بکات.

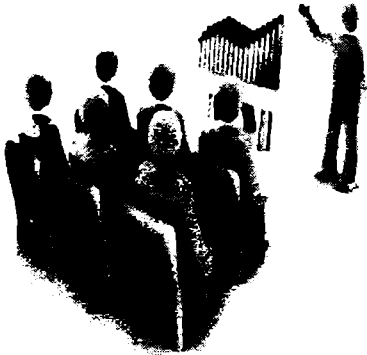
5- شىۋانى كۆبونەۋەكانت بگپرە و شىۋانى نوئى بە كارپىئە:

پىگە بە كارمەندىكت بدە دەست بە كۆبونەۋەكە بكات، ياخود شويىنىكى نوئى بۇ بەستنى كۆبونەۋەكانت دىارى بگە.. گەر بتوانى بە شىۋەى پۇژانە كۆپانكارى ئەنجام بدەيت دەتوانى پووبەپووى كۆپانى نوئىترىيت و خۆگونجاندىش لەگە لىدا ئەنجامبەدى. بىرناردشۇ دەلئەت: " پىشكەوتن پىگەپەكە لە پىگەكانى نەكردەپى لەكاتى نەپوونى كۆپاندا، ئەوانەى بى تۋانان لە كۆپاندى ئاۋەزىان، ناتوانن هېچ شتىك بگپرە " .

۲۰- چۆن وهها له دهستی کارمه ندانت ده کهیت به گۆرانکاری قایلین؟

((تاکه ینگه ی گه شه قایل بوونه به گۆران، بۆنه مهش ئەم بنامایه وه بگره:
(ههنگاوینکی تر بۆ پیشه وه، مۆقی سه رکیش مۆقی نازاده)) .

بهندی چینی

- (۱) نه خشه یه کی سه ره خۆ دابریژه .
- (۲) چوارچیوه یه کی کاتی بۆ دانی .
- (۳) شیکردنه وه و پوونکردنه وه ی نه خشه کهت به پوونی و تیگه یشتوویی دیاریخه .
- (۴) به شیوه یه کی ئه رییی ئەم پوونکردنه وه و شیکردنه وه یه نه انجامده .
- (۵) کاریگه ری گۆرانکاریه کان به پوونی له سه ر دامه زراوه کهت دیاریخه .
- (۶) له بهرگه یراوه یه که له م وه رنامه و نه خشه ینگه یه به هه موو نه ندامانی دهستی به شدارت بده .
- (۷) پیشبینی له مپه ره کان بکه، ناماده ی بهر په رچدانه وه یان به .
- (۸) ناماده ی قایل بوون به نه انجامه کان به، زۆر کهس به ئه رییه وه به نه انجامه کان قایل ده بن، له کاتیگدا زۆریکی تر به نه ریینه وه لیتی ده یوانن، تیبینی په فته ره کان یان بکه .
- (۹) هه ولبده خۆیشت له کاتی دیارکه وتنی نه انجامه کاندایه دامه زراوه کهت بیت و دهستی یارمه تی بۆ ئه وانی تر درێژیکه یته و وه هایان هه ست بۆ دابین بکه ی که تۆیش هاوبه شه کاریانی .

- (۱۰) بەرپرسىياري ئەنجامە كانبە، جا ھەرچۆنىك بېت.
 (۱۱) تۆسكە تۆسكە دەست بە بەدواداچوون بگە.
 (۱۲) كىشۆك بە ۋە ۋەلى ئەنجامدانى گۆرآنكارى پىئويست بدە، بەردە ۋامبە لەسەر ئەم كارەت تاۋەكو دەگەيتە سەرگەوتن.

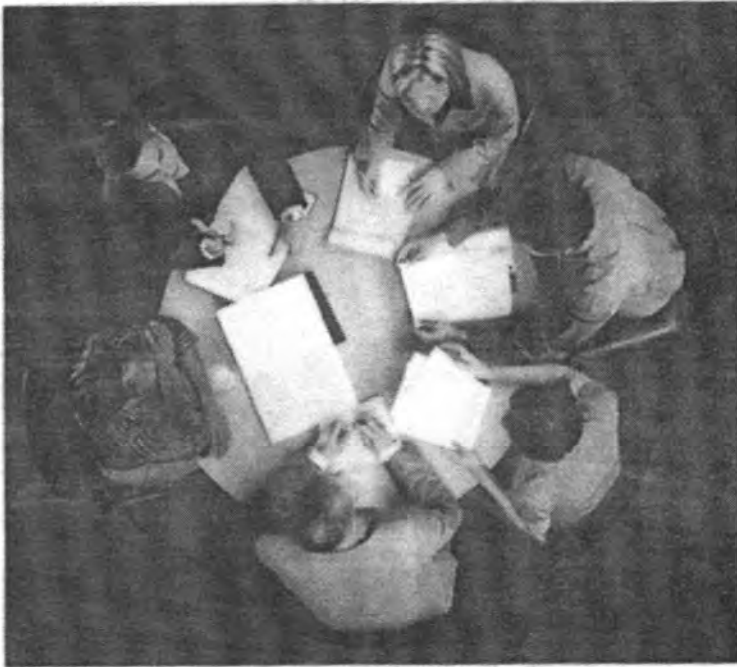
رەنگە ئىستا بزانى كە سەركىشى ئەنجامى باشى بۇتۇ دەبېت..

لەسەرەتاي ژيانى كارکردنمدا قاپ شۆر بووم، ئەوجا بووم بە گارسۆن لەبەشى خزمەتكارانى ژورەكانى ئوتىلىك، لەم كارەمدا زۆر سەرگەوتو بووم، پارەى باشم دەست دەخست. بەلام بېيارمدا ژيان ۋ داھاتووم بگۆرم، بەوپەرى توانامە ۋە كارم كرد تاۋەكو توانىم بە ئامانجەكانم بگەم ۋ بېم بە بەپىئو بەرى گىشتى ئوتلىكى پىنج ئەستېرەبى.

كاتىكىش بووم بە پلەدار لە باشترىن ئوتىلى كەنەدادا پارە ۋ داھاتم زۆر بوو، بەلام بېيارمدا سەركىشى ئەنجام بدەم ۋ ھەموو ژيانم بگۆرم. بۇيە دەستم داىە دامەزاندنى كۆمپانايەكى تايبەت بەخۆم، يەكەمىن كىتىم نوسى بەناۋى: ((بەدەم پىگەۋە ھونەرى فرۆشتن يادگرتن))، ئەم كىتیبە ئىستا بە زمانى ئىنگلىزى ۋ فەرەنسى لە كەنەدادا باشترىن ۋ بەرزترىن پىژەى فرۆشى ھەيە. گەر سەركىشىم ئەنجام نەدابايە بۇ گۆرپىنى ئىشەكەم تاۋەكو ئىستايىش ھەر گارسۆنى ئوتىلەكان بووم! بۇيە تاۋەكو ئىستايىش كە ۱۶ سالە زۆرىك لە ھاۋلەكانم ھەمان كار ئەنجام دەدەنەۋە، گەر بېروات ۋە ھاىە ناتوانى خۆت ۋ دۇخت بگۆرپىت ئەۋا ئەم بۇچوونەت بگۆرە. يانور پۇزفلىت دەلئىت: " پىئويستە ئەۋ شتانە ئەنجام بدەى كە بېروات ۋە ھاىە ناتوانى ئەنجامى بدەى ". ھەۋلبدە لە نارچەى ئاسودەبى ۋ ئارامى بەدووربىكەۋىت " چونكە نارچەى مردوۋە. لەگەل گۆرانداندا خۆت بگونجىنە ۋ فىرى بە، ھاۋرپى گۆرانبە، ھەۋلى فراوانترکردنى ئاسۆت بدە بۇبەدىھاتنى ئەۋەى فىرى نەبويتە " بۇئەۋەى فىرى بىت ياخود بە ئەندىشەتدا ھاتوۋە ۋ بەدى نەھاتوۋە. كۆنفرۆشىۋس دەلئىت: " چەند سالىكم پى بېخشە، ئەۋكاتەى گەيىشتە پەدجا

سالی، ئەوجا کتێبی پەبەنەکان کە ناوی (کۆپانە) دەخوینمەوه و بەهۆیەوه لە زۆر
هەلە لەشی پزگارم دەبیت."

هونەری گۆرانکاری فێرە ..

کيلی چوارهم

دلہ ٻاوکي و گوشاری کار...

کره وه ناسته نگ (ته جه دی) ی مروی سوته مه نییه بو سه رکه وتن

((هیچ کس ناتوانیت تو په یی یان دلہ ٻاوکي له هه ناوتدا چی بکات، به لکو نه وه خوتی

به رپرسی به دیهاتنی نه مه ی“ له پئیگی کلژر وینه کردنی جهان که ته وه))

واين و. دایر

۲۱- هوکاره کانی پشت دل‌پراوکی له دهستی خوماندایه!!

((هموو نهوهی نه نجامت داوه هیچ نییه جگه له نه نجامی هموو نهوهی بیرت لی کردۆتهوه))

بودا

ئیمه به راستی به درێژایی ژیانمان کارده کهین له پیناوهی ههست به دل‌پراوکی بکهین. ئایا نه مه سهیره به لای تۆوه؟ با نه ختیك پوونتر قسه بکه، هه ندیک خه لک ده لێن: گهر له ئیشیکی باشترا کارم کردبایه به خته وهرتر ده بووم، یا خود گهر ئۆتۆمبیلێکی مۆدیل تازه ترم هه بویه

دلشادتر ده بووم، یا خود گهر خانوو یان پارهی باش و زۆرترم هه بویه نه وا ناسوده تر ده بووم... ئه وجا کاتیک نهوهی ده یانه ویت بویان به دی دیت، نه وکات ده گه پینه وه خالی سه ره تا، داوی زیاده تر ده کهن. بۆخۆم که سینک ده ناسم هه موو شتیکی نه نجامدا بۆ نهوهی ئافره تیک بخواریت، ئیستایش ده یه ویت خۆی لینی پرگاریکات! هاوپییه کم هه بوو زۆری چه ز به وه بوو بیته خاوهنی مندال که چی ئیستا گازه ندهی سی منداله که ی ده کات.

بۆخۆم ویستم بيم به به رپۆه به ری گشتی، کاتیک به م پله یه م گه یستم له خۆم پرسى: ئایا نه مه هه موو شتیکه؟ ئایا شتیکی تر نییه نه نجامی بدهم؟ له راستیدا سروشتی مرۆف وه هایه له گه ل له پیش چاوگرتنی نهوهی که دل‌پراوکی تاراده یه کیش به که لکه و گهر سنوری تیبه پاند کوشنده ده بیت. له نمونه کانی دل‌پراوکی به که لک:

• به پړوه به ريك به وپه پرى توانايه وه كارده كات بۆنه وهى ئيشه كهى له ماوهى ديارىكراودا جيبه جى بكات، بىگومان توشى دلّه پراوكى ده بىت و گوشارى كاركردى له سر كۆده بىت، به لام ئەم چه شنه دلّه پراوكيه يارمه تى ده دات بۆنه وهى پړۆزه كهى له كاتى ديارىكراودا ته واويكات.

• خویندكارىك به وپه پرى توانايه وه كارده كات بۆنه وهى له تاقىكردنه وه به كدا به كۆنمى به باش ده ربجىت، بىگومان شه و درهنگ ده نویت و پړۆيش زوو به ناگادىته وه“ بۆنه وهى ده ربجىت، له م كاتانه شدا توشى دلّه پراوكى ده بىت بۆ به ديهاتنى نه وهى به دویدا ده گه پىت.

• خانمىك مندالى ده وىت، له كاتى سكه پرىدا توشى چه ندان جور له گۆرانى ده روونى و جه سته بى ده بىته وه، كه نه مهش دلّه پراوكى توش ده كات، به لام ئەم جوره دلّه پراوكيه هانى ده دات بۆنه وهى گرنكى به خۆى بدات و خۆراكى باش بخوات“ بۆنه وهى مندالىكى ساغ و بى كيشه به بىنىته دونياوه.

هه ندىك خه لك، وه رزش كه لىك نه نجام ده دن كه توشى دلّه پراوكيان ده كات، له شپوهى: شه ره بۆكى و زۆرانباى، يا خود خلىسكانى سر سه هۆل، كه چى چىزى لى ده بىن و به هۆيه وه چىزىش له ژيان ده بىن.

((دلّه پراوكى به خته وهى ژيان تيانابا، به لكو به پىچه وانوه دلّه پراوكى يارمه تىت ده دات بۆ به ديهاتنى))

د. بىترج. هانسۆن

دلّه پراوكى به پى جياواى ژىنگه و پيشهى كه سه كان به جياواز كار له مۆفه كان ده كات. هه ريه كه له ئىمه له قوناغىكى ژيانماندا بوينه ته قوربانى دلّه پراوكى، به لام كاتىك ئەم دلّه پراوكيه ده گاته مه وداى خۆى نه وا ده بىته هۆى هه ستردن به داپووخان و توپه بى و نىگه رانى و به رزبوونه وهى گوشارى خوین و نازارى سر و نۆرهى دل و نه خوشبه كوشنده كانى دىكه.

له سالی ۱۹۷۷ دا دامه زراوه ی زانستی نیوده ولته تی له هه ریمه به کگرتوه کانی نه مه ریکا هه ستا به نه جامدانی تو یژینه وه یه ک و به هویه وه گه یشت به و نه جامه ی که : دله پراوکی کیشه یه کی سه ره کییه و کارله ژیا نی پوژانه مان ده کات، په نگه بیته هوی دیار که وتنی خۆبه که م زانی نی ده روونی و جه سته بی و کۆمه لایه تی، هه روه ها زیانی ۱۰ ملیۆن دۆلار سالانه به خیزانی نه خوشه کان ده گه یه نیت که به هویه وه بیکار ده بن و له قه ره بوو کردنه وه کان بیبه ش ده بن و باری مردنی پیش وه ختی لیوه به ره م دیت.

۲۲- کامیان باشته: زۆرگەم یان زۆر زۆر؟

((ژیان تەنھا ئەو نەیبە زیندووبیت، بە لکو ئەویشە تەندروستییه کی باشت هەبیت))

مارشال

دڵەپاوکێ بەسودە یان بەزیانە بۆ ئیمە؟ د.بیترج
هانسون لە کتییی ((چێژی دڵەپاوکێ)) دا وای
دەبینیت کە: " دڵەپاوکێ زۆرگەم و زۆر زۆریش
زیاناویین"، بەپێوە بەرێک کە بۆ چەندین کاتژمێری
زیادەیش کاردەکات و گوێی بە تەندروستی خۆی
نادا، گرنگی بە خیزان و ژیانای تایبەتی خۆی نادا
توشی هەمان جۆرە دڵەپاوکێ دەبیتەو کە ئەو

بەپێوە بەرە توشی دەبیتەو کە هەمیشتە لە کاردا بێت و سەرۆکە کە ی هانی نەدات و
دەست خۆشی لێناکات و ئەمەیش کاری زۆر قورس و گران دەکات.

دڵەپاوکێ زیالو هەد دەبیتەهۆی کە مکردنەوێ بەرەمی تاک، وەهای لێدەکات
چرپیرکردنەوێ نەهێڵیت و متمانەشی بە دەروونی خۆی کەمبکاتەو، ئەمەش کار لە
هەستەکانی دەکات و باری هزیریشی تیکدەدات و بەهۆیەو توشی چەندین نەخۆشی
کوشندە دەبیت.

بەلام دڵەپاوکێ زۆرگەم، کە لەسایەیدا کەسێک پاهاتوو بەدریژایی ژیانای کاربکات و
پاش خانەنشین بوون متمانە و پێزلەخۆگرنتی کەم دەبیتەو و بەهۆیەو توشی
نەخۆشی کوشندە دەکات، گەر ئەم کەسە لە ماوێ دووسالی خانەنشینیدا توشی

هەندیک گرفت نەبێت بۆ ئەوێ توشی دڵەپراوکی بکات ئەوا توشی نەخۆشێ کوشندەکان دەبێتەو، بەپێی رای دەهانسۆن ه.

گەر دڵەپراوکی بەم هێندە مەترسیداره و رەچەتەیهکی راستینە و کەتواری ژیاومانە، کەواتە بۆچی خەلکان ناخەنە جینگە ی تیروانینیانەو.

بۆچی خەلکی رەتی ئەو دەهکات بە دڵەپراوکیدا تێپەرپووبی؟ بۆچی برۆیان وەهایە کە شتیکی و تەنها توشی ئەوانی تر دەبێت و دووچاری خۆیان نابێتەو؟ ناتوانین دڵەپراوکی پتریکەین بەلام دەتوانین هەلی بسورپینین و فیری چۆنیتی لەناویردنی شوینەواره مەترسیدارهکانی بین. بەلی، ئامانجی سەرەکی ئەم بەشی کتیبە ئەوێە کە فیری چۆنیتی هەلسوراندنی دڵەپراوکی بیت و بەهۆیەو ستراتیزیەتی بەرگری لەخۆکردن دانیتی. پێویستە لەسەرەتاو دڵەپراوکی بناسیت و بزانی کە تۆیش کەوتویتە ژێر ئەم بارە قورسەو.

بۆیە تۆ پێویست بەوێە کە ئاوەزی هۆشیارت لەئەمە بەئاگابیت “بۆ ئەوێ ئاوەزی ناووشیارت بتوانیت بۆتۆ لەدژی دڵەپراوکی بجەنگیت، ئەمەش بەشیوێەکی خۆکرده دەبیت، بەم شیوێەش دەتوانی ژیانی پر لەخۆشیت بۆ دەستەبەربیت و مل بە دڵەپراوکی نەوی بکەیت” بۆ بەدیھاتنی ئامانجەکان و گەیشتن بە سەرکەوتن دەکاری بخەیت.

۲۳- ھۆكۈمەت كانى دۆلەت پاكى:

((لە جھاندا دۆلەت پاكى بونى نىيە، بە لكو مرقۇ گە لىك ھەن بىرلەشت گە لىك دەكە نەوہ ناماژەى نىگە رانى و دۆلەت پاكىن))

د.واين و .داير

ئەو ھۆكۈمەت كانى ھانى توش بون بە دۆلەت پاكى دەدەن جۆراوجۆرن و دەگۆرپىن بە پىي ھەلۆيىست و كات و دۆخەكان، رەنگە بە ھۆى فاكەت رىكى ژيانى تايبەتى تۆ و بارى كارىان تەندروستى ياخود دۆخى دارايىتەوہ لىت سەرھەلېدات.

لە توژىنەوہ يەكدا كەلەسەر ۳۰۰ بەرپۆوہ بەرى ۱۲ كۆمپانىادا ئەنجامدرايوو، بۇ د. جۆن ھ. ھوارد

دياركەوت كە: چوار تايبەتمەندى سەرەكى ھەن كە ھۆكۈمەت پىشت توشبونى بەرپۆوہ بە رانى جىبەجى كارىن بە دۆلەت پاكى، ئەوانىش:

۱- كەم تونايى:

رەنگە بەرپۆوہ بەرىك ھەست بە كەمتونايى بكات لە بەر ئەوہى كاتىك كىشە يەكى توش دەبىت بۆخۆى دەزانىت چارەى بكات، بەلام بە ھۆى ناچارى پابەندى بە بەرپۆوہ بە رانى سەرووى خۆيەوہ ناچارە چاوەروانى بىرپارى ئەوان بكات بۇ ھەنگاونان بەرەو بە دىھاتنى چاكسازى، بۆيە لەم كاتەدا ئەم بەرپۆوہ بەرە توشى داپووخان و ھەستكردن بە كەمتونايى و دواترىش دۆلەت پاكى دەبىتەوہ.

ھىرۆدۆت ى فەيلەسوفى مەزن دەلىت: " تالترىن نازار لاي مرقۇ ئەوہ يە كە خاوەنى زانىارىيەكى نۆدە كە چى كەم ھىزە "

۲- گومان و نادانیایی:

زۆر جار کێشه‌ی ناسنورداری کار توشمان دەبێتەوه و ئەمەش دەبێتەهۆی ئافراندنی جۆریک لە گومان، کاتیکی بەرپۆه بەریک ناچار دەبیت بپاریک بدات لەسەر کۆمەڵە زانیارییه‌کی نامتمانەیی یاخود لەسەر بنەمای پامیارییه‌کی ناپوون ئەوکات دۆخی بەرپۆه بەره‌که‌ گران و قورس دەبیت بۆ دانی بپاریی دروست و گونجاو، ئەمەش دلەپاویکی توش دەکات.

۳- ماندوو بوون لە کاردا:

کاریکی ئاساییه کارکردنی بەرپۆه بەر لە هەفته‌یه‌کدا بگاتە ۵۵ بۆ ۶۵ کاتژمێر، زۆریک لە بەرپۆه بەران تەنها تیشک دەخەنەسەر ئەنجامه‌کان بە چاپۆشین لە کاتەکانی کارکردنی، ئەم جۆره خۆماندوکردنه‌ لە کاردا دەبێتەهۆی دروستکردنی دلەپاویکی، هه‌روه‌ها هەندیک کێشه و ئاسته‌نگ لەژیانی خودی بەرپۆه بەره‌که‌دا دەنافرینیت.

۴- پێداگیری:

د. هوار دەلێت: "بەرپۆه بەر هەر چه‌وت خوله‌ک جارێک کاریکی نوێ ئەنجام دەدات"، پرۆژه و پاپۆرتە زۆره‌کان گوشاریکی زۆر لەسەر بەرپۆه بەره‌که‌ دروست دەکات، ئەمەش وه‌های لێده‌کات هه‌ست به‌ دلەپاویکی بگات.

هوار دەشلیت: "خراب بەرپۆه بێردن هۆکاریکی سهره‌کی توشبوونی بەرپۆه بەره‌ به‌ دلەپاویکی، گەر سه‌رۆکه‌که‌ی خاوه‌نی توانا و ژیرییه‌کی ته‌واونه‌بیت بۆ نه‌خشه‌دانان، ئەمەش وه‌ها ده‌کات نه‌توانیت بۆچوونیکی دیاریکراوی هه‌بیت و نه‌شرانیت به‌باشی ره‌فتار په‌گه‌ل ئەوانی تردا بگات". زێده‌باری ئەو چوار هۆکاره‌ی پیشی‌که‌ د. هوار خسته‌پوو، بۆخۆم وای ده‌بینم که چه‌وت هۆکاری تریش هه‌ن:

۱-كەم دەستەلاش: كاتىك بەرپۆە بەرىك ھەست دەكات بەرپرسىيارىتى زۆرى لەسەر شانە و لەگەل ئەو ھەشدا ناتوانىت ھىچ برىارىك بدات بۆ چاكسازىي ياخود بەدبھاتنى گۆران، ئەمە لاي خۆبەو ۋە ھاي لىدەكات توشى دلەپراوكى بىت.

۲-پەلە بەرزكردنەو:

بەرپۆە بەر ھەست بە دلەپراوكى دەكات گەر دلئىانە بىت لەپەلە بەرزكردنەو ۋە خەلاتكردنى و دلئىاش نەبىت لەسەر داھاتوى كارەكەي.

۳-تەنھايى:

زۆرىك لە بەرپۆە بەران پىيان باشە ھەرچى كىشەيانە تەنھاي لاي خۆيان بىت و بەشدارى ھاوسەر و برادەرانى ناكات، ئەو ھى دەيەويت ئەو ھى پاشى پۆژىك لە كاركردنى قورس بگەرپتەو ھەمە مالى ژەمە خۆراكىكى بەتام ھەبىت و بتوانىت نەختىك بەسەتتەو، بەلام بە پىچەوانەو توشى چەندىن كىشەي ناھەموار دەبىتتەو، ۋەكو: كىشەكانى مندال و خويىندنگە، قىستى مانگانە و بارمتەگىرى خانووكەي و ... ھتد .

۴-نارىكخراوھى:

كاتىك بەرپۆە بەرىك نارىكخراوبىت ھەمىشە بەدوى دۆسيەكانىدا وىلە، پاپۆرت و كىلىي ئۆتۆمبىلەكەي نازانىت لەكويىيە، ئەوجا ھەموانى دەورپىشتى بە دزى و گەندەل تۆمەتباردەكات، ئەمەش ۋە ھاي لىدەكات ھەست بە دلەپراوكى بكات.

۵-دېمەن:

دېمەن و پووخسارى بەرپۆە بەر كارىگەرىيەكى گەرەي ھەيە لەسەر ھەستكردنى، گەر خوى خۆراكى خراب بىت و توشى قەلەوى ھاتبىت، ئەوا ۋە ھەست دەكات كە دېمەنى

ناشیرینه، ناتوانیت دیمه نیشی بگوریت، نه مهش وه های لیده کات ههست به دلّه پراوکی بکات.

۶- نازاری جهستهیی:

به پیره به ره که توشی دلّه پراوکی ده بیتته وه گه توشی هه نازاریک بیت له جهسته یدا، له شیوهی: نازاری گه ده، یان سه رنیشسه، یا خود گه چاره روانی نه جامدانی نه شته رگه ریه ک بیت، یا خود ته نانهت گه نه ژنوی بهر میزه که ی بکه ویت توشی دلّه پراوکی ده بیت.

۷- نازاری دهروونی و سۆزی:

به پیره بهر ههست به دلّه پراوکی ده کات گه ههستی به له دهستانانی که سیتی کرد، یا خود توشی نه زمونی جیا بونه وهی هاوسه رگری ببوو.

ئیتستا تر به هیچ کام له و دڤخانه دا تیده په ریت؟

نایا تر هۆکاری پشت دلّه پراوکی کارمه ندانیت؟

زۆریک له به پیره بهرانی جیبه جیکاری ده بنه هۆی دروستکردنی دلّه پراوکی بۆ کارمه ندانیان“ چونکه ته نها تیشک ده خه نه سه ره له کان و گه وهی ده که نه وه، زۆر به که می په سنی کارمه ندانی ناوازه یان ده دن.

جۆریکی تری به پیره بهرانی په نگه میهره یان و به بزه بن، به لام کارمه ندانی توشی دلّه پراوکی ده کات“ چونکه تیبینی زۆره و له سه ر بۆ چونیک ناوه سنی و ناشتوانیت بۆخوی بریاری یه کلاکاره وه بدات. بۆیه زۆر وریابه و مه به ره هۆی دروستکردنی دلّه پراوکی بۆ کارمه ندانت. هه ولّیده کیشه کان له قه باره ی خویان گه و ره تر مه که، کاتیک له گه ل که سینکدا قسه ده که بیت هه له پیشتریه کانی خۆتت له یاد بیت.

۲۴- نیشانه کانی دلەراوکی :

((گۆی له جهسته بگره" چونکه هه مووشتیکت پی ده لیت" له باره ی بکوژه بی دهنگه کانه وه))

د. نیبراهیم هه قی

ئیتستا تو هه ندیک له وهۆکاره سه ره کیانه ت ناسیوه و زانیوه که ده بنه هۆی دلەراوکی . ئیتستایش بهیته باوه کو پیکه وه ناشنای نیشانه کانی دلەراوکی بین:

- له ده ستدانی چه زی خۆراک خواردن.
- به رزیبونه وه و زیابوونی لیدانه کانی دل .
- زیاده ره وی کردن له چیتستخواردن.
- ره فتاری دوژمن کارانه .
- نازاری سه ر(سه رئیشه) .
- داپووخان.
- له بیرکردن.
- گرنگی نه دان به چالاکي جۆراوجۆر.
- توپه بی.
- ماندوو بوون.
- نازاری پشت و مل.
- ورژاندن.

ئه م لیسته ره نگه درتزه بکیشیت و دیارکه وته کانی زیادین، به لام ده بیت زۆر به خیرایی خۆت له م نیشانه ده ریازیکه ییت و سه ردانی پزشکی شاره زای ده روونی بکه ییت.

کاتیڤک هەست بەو دەکەیت ناتوانی بەسێتێتوێه زۆر بەخێراییی هەڵدەچیت، کاتیڤک دۆخەکان بەحەزی خۆت نابن و هەست بە ماندوو بوون دەکەیت بەکەمترین ئیشکردن، زۆر بەکەمی دەتوانی بەچەری بێرێکەیتوێه و زۆر بەزویی شتەکان لەبەر دەکەیت، زۆر کاردەکەیت و ئەنجامت باش نییە، نیکەرانی بەگۆرە و جگەرە کێشان و خواردنەوێهی مەبێشت فرەس.

هەموو ئەمانە ئاماژەن بۆ ئەوێ تۆ کە وتوێتەتە ژێر کاریگەری دڵەپراوکیئوێه، پێویستە کاریڤک بەکەیت و خۆتێ لی پزگاریکەیت.

۲۵- پىكھاتەي بەرگىر لە خۆكردن دژى دلە پراوكى:

((كەسى مەزن دلنپايە و ئازادە لە دلە پراوكى، لە كاتىكدا مرزى ئاسۆتەسك ھەمىشە
گرفتارى دلە پراوكىيە))

كۆنلۆشىيۇس

ئىستائىش ھەندىك پىگەي زۆر كارات بۇ بەردەست دەخەين لە بۇ پووبە پوو بوونە وەي
دلە پراوكى و زالبوون بەسەرىدا، بۆنە وەيشە بتوانى بۇ پراژەي خۆتى دەكاربخەي لە بەرى
ئە وەي بە خراب ببىتە كۆيلەي باشار وە ھايە بىكەت بە داردەستى خۆت.

۱- پىسپاردن:

كاتىك ھەندىك ئىش و كارى پۆژانەت بە كارمەندانەت دەسپىرى، دەتوانى كاتىكى نۆر و
ھەلى باش بىرە خسىنى بۇ ئە وەي بە گرنگترە وە پەگەل دۆخە كاندا بگونجىي.

2- پىكخستن:

كاتىك سىستىمى كارى دە وروبەرت، كات و ئىشە لە پىشىيە كانەت پىك دەخەيت، يارمەتى
كارمەندانەت دەكەيت بۇ ئە وەي كاروئىشيان پىكبخەن، دەتوانى خۆت بە دوربىگىرەت لە
كەوتنە داوى زۆر دۆخگەلى وە ھا كە ھانت دەدەن بەرە و دلە پراوكى.

۳- كاركردن بە گيانىكى دۆستانەي دەستانە وە:

كاتىك كاركردن بە گيانىكى دەستەيى و ھاوبە شىيە وە دەبىت بۇ بىپاردان، ئەمە
نەختىك بارى سەرشانت سوك دەكات و كەمتر دوچارى دلە پراوكى دەبىتە وە.

٤- پیشبینی کردنی ئەو هەلۆیستانە ی دەبنە هۆی ئافراندنی دلەپراوکی:

پیشبینی ئەو دۆخ و هەلۆیستانە بکە کە وەهات لێدەکەن دلەپراوکی داربیت، دەبیت، پیشتر خۆت بۆی ئامادە کردبیت، بۆنمونه: ئەنجامدانی کۆبوونەوێ کارگێڕی، کۆبوونەوێ لەگەڵ سەرۆکەکەت، یان کارمەندان.

٥- وشیاربە لەقسەکردن لەگەڵ خۆ بە شیوازێکی نەرێنی:

گەر لەخۆتەوێ بیستت کە ئەم دەستەوازانە بەخۆت دەلێتەوێ: ئەمە کارێکی زۆر گرانه، باشە بۆهەموو ئەمانە پوو دەدەن؟ باشە سەرۆکەکەم بۆچی وەهام لێ دەکات؟ کارکردن لێرەدا زۆر گرانه، گەر ئەم شتەنەت بیست ئەوا بە دەنگی بەرز بەخۆت بلی: بوەستە!

پووبەپووی ئەم قسە نەرێنیانەت بوەستەوێ و بەم شتێوێ وەلامی بدەرەوێ: من بەدۆخی خراپتر لەمەدا تێپەرپووم، توانیومە بەسەریدا زالبم، من دەتوانم ئەم کارە ئەنجام بدەم " چونکە پیشتر ئەنجام داو، دەشتوانم دیسانەوێ ئەنجامی بدەمەوێ... لەبیرت بیت چی بە ئەندێشەتدابیت بۆئەوێ ئەنجامی بدەیت دەتوانی ئەنجامی بدەیت، بۆیە بە دووی چارەسەردا بگەرێ و قسە لەگەڵ خۆداکردنەکانت هەلسورێنە، دەتوانی بەسەر دلەپراوکیشتدا زالبیت.

٦- ئاکامی دلەپراوکی:

ئەم پرسیارانە ئاراستە ی خۆت بکە:

* خراپترین شت چییە ئەگەر ی هەبیت لێم

پووبادات؟

* چیم لێ بەسەر دیت؟

* باشترین چی دەبیت بۆم؟

بە خۆت بلى: پاش نيوە پۆى ئەمىر گىرنگى بەم دۆخەم دە دەم.
 كىشە كەت بنوسەرەوہ . . پىنج چارەسەرىش بۆەر كىشە يەكت بدۆزەرەوہ .
 خۆت بە كىشە يەكەوہ سەرقال مەكە كە پاشى مانگىك پوویدات. بەلكو دلەپراوكىكەت
 بۆ مانگى داھاتو ھەلبىگرە "رەنگە لەو كاتەشدا بە بى كىشە پزگار بىت ، بۆیە دىل
 كارنگى دەلەت: " كە ۹۰٪ ى ئەو شتانەى دەبنەھۆى دروستكرىنى نىگەرانى و دلەپراوكى
 پوونادەن، بەلام لە ۱۰٪ ەكەش پەنگە لە دەرەوہى خوازوىستى خومانەوہ پوویدات و
 ئەم رىژە يە دەستەلاتى ئىمەى بەسەردا نەبىت .

۷- ستراتىژىيەتى ئەجامدراوہ كانى پۆزانە:

دەتوانى تىانوسىك بەئىت و لەسەرى بنوسىت: ((تىانوسى ئەجامدراوہ كانى
 پۆزانەم))، ئەوجا ھەولبەدە پۆزانە بەلای كەمەوہ يەك شتى ئەجامدراوت بنوسىتەوہ، بەم
 شىوہ يە فىرى ئەوہ دەبىت كە چۆن تايبە تەمەندىيە ئەرىيەكانت بەكار دەھىتى و كاتىك بە
 دۆخىكى نەخوازوودا تىدەپەرىت و دونيا بە تارىكى دەبىنى تىانوسى ئەجامدراوانت بىتە
 و ھەناسە يەكى قول ھەلبىمژە و بىناخووتەرەوہ، ئەوجا دەبىنى نەختىك ھەست بە
 ھەسانەوہ دەكەيت، كە لە تىانوسەكە دەپوانى دەبىنى كارى زۆرباشت ئەجام داوہ و
 دەتوانى باشترىش ئەجام بەدەيت، جا دۆخەكان ھەرچىيەك بن.

۸- نمونەى بالە:

نمونەى كەسايەتى مەرفىك ھەربىگرە كە پىنى سەرسامىت، با ئەم كەسە تارادە يەكى
 باش خاوەن زانىارى و دانايى بىت و چارەسەرى زۆربەى كىشە كانى لەلادا دەستە بەرىت،
 ئەم كەسە باوہ كو بە جوانى بىناسىت، كاتىك كىشە يەكت توش دەبىت، وای
 بىنەپىشە چاوى خۆت كە ھەمان كەسىت، بە ھەمان رىگەى ئەو بىر لە چارەسەرى
 كىشەكانت بەكەرەوہ .

کۆنفۆشیۆس ده لئیت: " کاتیك كه سێك له پێگه یه کی بالادا ده بینى، وه هابیربکه ره وه که تۆیش به وه بگهیت "

۹- شیۆزى هه ناسه دانى ۴-۲-۸ :

دانیشه و گرنگی به هه ناسه دانت بده. دلنیا به له وهی هیچ که سێك بۆ ماوهی که متر له ده خولهك بیزارت نه کات.

- هه ناسه کی قول هه لّمژه" له رێگه ی لوته وه باوه کو ۴ چرکه بخایه نیت.
- بۆ ماوهی ۲ چرکه هه ناسه که ت له هه ناوتدا بهیله ره وه.
- به هیمنی ته واوه وه له ماوهی ۸ چرکه دا هه ناسه که ت ده ربکه ره ده ره وه.
- ئەم مه شقه به لای که مه وه ۱۰ جار له سه ر یه ک ئە نجام بده.

۱۰- حه سانه وهی هزی بۆ ماوهی ۱۰ خولهك :

به ئە ندیشه ت کاتیك یادی خۆت بخه ره وه که تۆ له و کاته دا له لوتکه ی حه سانه وه دا بویته، له پیرت بیّت له کویش بویته.

بۆ نمونه: تۆ له مۆله تیك بویته له باهاما له سه ر لوتکه ی چپایه ک یا خود باخچه یه ک.

- دانیشه و به ئاسوده یی پابکشی.
- مه شقی ۴-۲-۸ ئە نجام بده.
- چاوانت دا بخه.
- به ئە ندیشه ت گه شتی ئە و شوینه بکه که حه زت لئیه تی، جارێکی تر له نیو ماوهی مۆله تتدا بژی، ئە م جاره یان هیچ خه رج ناکه ی ت ته نها ئە ندیشه ت نه بیّت.
- به هه موو هه سه ته کانته وه وه های بینه پیشه چاری خۆت که تۆ له وئی، ئە و جا تیشک بخه ره سه ر شیۆزی هه ناسه دانت.

۱۱- مەشقى ۋە رزىشى:

بەشى پزىشكى زانكۆى ماساسىۋسچ ھەستا بە ئەنجامدانى توۋىنە ۋە يەك لەسەر ۳۰۰۰ بە پىۋە بەرى جىبە جى كار (تەنفىزى) لە بارەى چۆنىتى پوۋبە پوۋ بوۋنە ۋەى دلە پراۋكى، ۋە لامى زۆربە يان ۋە رزىش بوۋ.

ئەنجامە كان بە م شىۋە يە بوۋن:

- ۷۲٪ پۆىشتن ۋ پىاسەى ئاساىى .
 - ۶۴٪ بە كارھىئنانى بزۆىنەرى جىگىر .
 - ۶۶٪ پىكردن ۋ مەلەۋانى .
 - ۵۷٪ بە رزىكردنە ۋەى قورساىى .
 - ۲۵٪ تىنس يان پراكىت .
 - كە مترینيان گۆىگرتن بوۋ لە مۆسىك، ئەنجامدانى تىرپان بوۋ .
- بۆىە پىۋىستە بە ھەر جۆرىك بىت چالاكى جەستەىى ئەنجام بدەىت، بۆنە مەش رەچەتە يەكى ئاسانت بۇ ئامادە دەكەم كە دەبىت بە يانپان پاش ئەۋەى بە ئاگا دىتتە ۋە ئەنجامى بدەى:

• بە سىستىمى ھەناسەدانى وزە ھەناسە بدە، ھەناسە يەكى قول ھەلپمژە، سىبەكانت بە ئۆكسجىن پىرپىكە، ئەۋجا ھەۋاكە ۋە ھا دەرىكەرە دەرى ۋەك ئەۋەى مۆمىك ۋە كۆزىنى، ئەمەش ۵ جار لەسەر يەك ئەنجام بدە .

- بۆماۋەى ۵ خولەك پاكىشى .
- لە ۋ شۆىنە دا بۆماۋەى ۵ خولەك پىاسە بىكە .
- ھەندىك مەشقى گوشارى ئەنجام بدە " گەر توانىت .

بۇ ئاشنا بوۋنى زىادتر لە بارەى وزە ۋە دەتۋانى بگە پىتتە ۋە بۇ كىتتە بەم : ((بە دەم رىنگە ۋە ھونەرى فرۆشتن يادگرتن)) .

۱۲- گرنكى پيدانى تايبه تي:

زور حەزت بە چييه؟ حەزت لە چيشت ليتانه، يان ويته كيشان، ياو موسيك يام خويندنه وه.. هتد، ئەوا ئەنجامداني ئەم حەزەت يارمه تيت دەدات بۆ ئەوهی نهختيك چرپير كردنه وه كانت لە باره ی ئيش كردنه وه بگورين و نهختيك لە دلە راوکی بە دوريبیت. گەر هيچ گرنكى پيدانتيكى تايبه تيت نه بيت؛ ئیستا كاتی ئەوه هاتووہ بيريگه يته وه لە حەزيك يان شتيك “ بۆ ئەوهی گرنكى پيبدەي، لە بېرت بيت ئەمە بۆتۆ زور بە سوود دەبيت.

بيگومان پيويستت بە راويژ كردنه ره گەل پزيشكي تايبه تدا” بەر لە وهی هيچ مه شقيكي وەرزشی ئەنجامبدهی.

26- سیستمی ((فەقی)) بۆ حەسانەوہ:

((گرنگ نییە تۆ لە کوپۆه هاتووی، گرنگ ئەو یە دەتەوێت بۆ کوئی بپووی))

لە کاتی کارکردنمدا لە نۆزینگە (عیادە) کەم سیستمیکم دارێشتەوہ کە هەم بۆ کارناسانکردن بۆخۆم و هەمیش بۆ چارەکردنی نەخۆشان زۆر بەکەلک بوو، ئەویش:

۱- بێرلە کێشە یەک بەکەرەوہ کە دەتوروزێنی و چاوانت دا بخە:

- ژمارە ی مۆبایلە کەت بە بیری خۆت بەینەرەوہ، بە دەنگی بەرز بیلێرەوہ.
 - جارێکی تر ژمارە ی تەلەفۆنە کەت بە دەنگی بەرز و بە پێچەوانە ی جاری بەکەمەوہ بیلێرەوہ.
 - وشە ی کۆنتریاڵ یان هەر شار و ولات کە تۆ تێیدا ی بیری خۆت بخەرەوہ.
 - بە دەنگی بەرز بیلێ.
 - بە پێچەوانەوہ ی پێتەکانی بیلێرەوہ.
- ئایا هێشتاکە بێر لە کێشە کە دەکەیتەوہ؟ کەواتە بە باشی مەشقە کەت ئەنجامداوہ، وەلامە کەت دەبێت نەخێر بێت" چونکە ئێمە ناتوانین لە یەک کاتدا بێر لە دووشت بکەینەوہ، کاتی کە دلە پراوکێکانت بۆ چەند ساتیک لە بێردە کەیت، ئەمە هەلیکت دەداتێ بۆئەوہ ی کە مەر لەو دۆخەدا پۆبجیت کە توشی گرفتی کردووی.

۲- بەلە کانت بۆ پێشی خۆت بەینەرەوہ و بە هێزەوہ دا بێگرە:

بەردەوام بە لەسەر ئەنجامدانی ئەم کارە، جار بە دوای جار هێزی پتری تێدا بە کاربێنەر، ئێستایش دەستە کانت دا بگرە و بیحە سێنەرەوہ، تێبیشنی جیاوازی نێوان گوشار و حەسانەوہ بەکە.

ه‌ردو ده‌سنت بخه‌ره سه‌ر کورسیه‌ک، ئه‌وجا به‌هیزه‌وه به‌رزی بکه‌ره‌وه. به‌رده‌وامبه له‌سه‌ر ئه‌م کاره‌ت و جار به‌دوای جار هیزی زیادتری تیدا به‌کارینه. ئیستایش ده‌سته‌کانت به‌سه‌ینه‌ره‌وه، ئه‌م مه‌شقه ۵ جار ئه‌نجام بده. تیبینی بکه که چۆن ئه‌م مه‌شقه یارمه‌تیت ده‌دات بۆ پرکاربوون له‌وزه نهرینه‌کانت و حه‌سانه‌وه و ئاسوده‌بیت پی ده‌به‌خشیت.

۲- به‌شیوازی ۴-۲-۸ هه‌ناسه‌ بده:

- چاوانت دابخه و به‌چپی تیشک بخه‌ره‌سه‌ر هه‌ناسه‌دانت .
- به‌هزرت بگه‌رێوه بۆ ئه‌و ساته‌ی له‌لوتکه‌ی حه‌سانه‌وه و ئاسوده‌بیدا بویته، هه‌ولبده چیت له‌و ئه‌زمونه‌وه دیته‌وه و بیستوه و چیشتوه و بۆنت کردوه وه‌سه‌ت پیکردوه هه‌مووی به‌یادی خۆت بخه‌یته‌وه .
- کاتیک له‌قولایی ئه‌م ئه‌زمونه‌ی رابردوتدا ده‌بیت، په‌نجه‌گه‌وره‌ت به‌په‌نجه‌ی ناوه‌راستی ده‌ستی چه‌پت بگه‌ره .
- ئه‌مه‌ش ده‌بیت له‌نگه‌رت و که‌ی پێویستت به‌وه‌لام بوو بۆتی ئاماده‌ ده‌کات، باوه‌کو ناوی لانکه‌ی حه‌سانه‌وه‌ی لی بنین.
- به‌شیوازی ۴-۲-۸ هه‌ناسه‌ بده .
- به‌رگی پرسه‌ت داکه‌نه و میتشکت ئاسوده‌ بکه .

۴- ستراتیژی‌یه‌تی حه‌سانه‌وه:

له‌کاتی هه‌ستکردن به‌ حه‌سانه‌وه و وه‌رگرتنی نواندنی حه‌سانه‌وه له‌په‌نگه‌ی ده‌سته‌کانتوه، تیشک بخه‌ره‌سه‌ر ئه‌مه:

- به‌ته‌واوه‌تی هه‌موو پارچه‌کانی له‌شت ئاشنا به، له‌په‌نجه‌ی پێیه‌کانتوه ده‌سه‌ت پێیکه و به‌ده‌نگی به‌رز به‌خۆت بلی: ئه‌م به‌شه‌ی له‌شم به‌ته‌واوه‌تی حه‌ساوه‌ته‌وه .

بۆنمونه: پییه کانم به ته واره تی حه سانه ته وه، ئه وجا له سه ر ئه م کاره ت به رده وام به تا وه کو هه موو له شت ده حه سیته وه.

● بلی من به ته واره تی حه ساومه ته وه.

۵- ئیستایش ده توانی شوپینیک بۆ حه سانه وه ت هلبزیری، چاوانت به هیمنی بکه ره وه، ده ست له و شوپینه بده که تی ده حه سیته وه، ده بینی که ئه مه کار له شیوازی هه ناسه دانت ده کات، ئه وجا کار له حه سانه وه ی هه موو له شت ده کات.

۶- گه ر ئه و شوپینه ی لپی ده حه سیته وه نه بووه هۆی حه سانه وه ت، جارێکی تر بکه رپۆه هه نگاوی ژماره ۲، به لام ئه م جار ه یان هه ولبده چرپه رکردنه وه ت له هه ناوه وه پتر قولتربیت وه ک له جاری پیشووتر.

۷- ئه م کرداره به رده وام ئه نجام بده ره وه “بۆنه وه ی هه مان ئه نجامی ئاسوده کارت چنگ بخات و به پپی توانات که لکی لی وه ربگره.

۸- ئه م کرداره یه رۆژانه ئه نجام بده تا وه کو ده بیته شتیکی ئاسایی به لاته وه “ ده بیته به شیک له سروشتت. ئیستایش تیده گیت له وه ی دله پراوکی چی ده ئافرینیت له مه ترسی و نه هامه تی، هه روه ها ئه وه ش ده زانیت که له رێگه ی نیشانه ی جۆراوجۆره وه ئاشنای دله پراوکی ده بیت. هه روه ها چۆنیتی هه لسه ورا ندنی و که لک لی بینینی ئاشنا ده بیت و ده زانیت چۆنیش به سه ریدا زالد ده بیت و ده یقۆزیه وه “ بۆ خزه تکردنی خۆت.

ته نها ئه وه به س نییه بزانی په گه ل دله پراوکیدا چۆن په فتار ده که ی، به لکو ده بیته ئه وه ی له باره یه وه ئه نجامی ده ده ی ئه ریپی بیت.

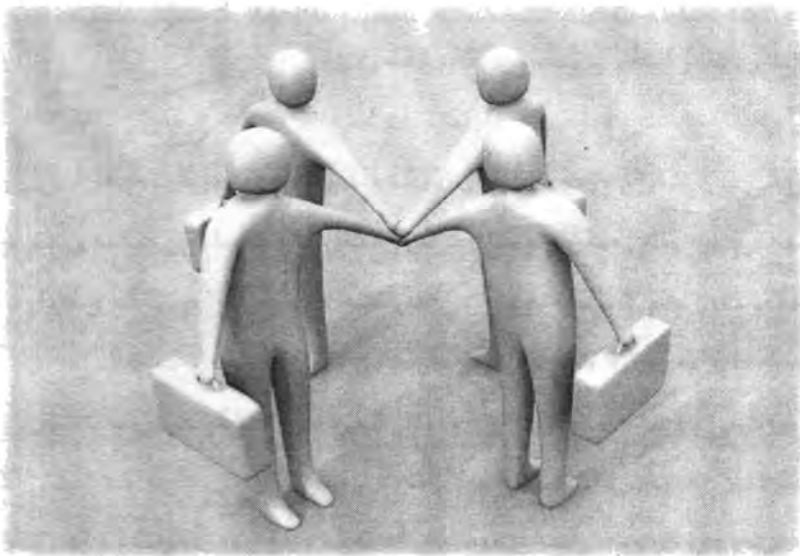
هه‌رئیتا بریارده که قیینی کار و هه‌لسورینه‌ری دله‌راوکی بیت.

کلیلی پینجه‌م

توانایی و بهره‌کانی په‌یوه‌ندی دابه‌ستن...

رینگه‌یه‌ک بهره‌و هیزی خوددی

((جوری نه‌و زیانه‌ی ده‌ژین په‌یوه‌سته به‌و رینگه‌یه‌ی مامه‌له‌ی خۆمانی پیده‌که‌ین و نه‌و

رینگه‌یه‌ی که بۆ مامه‌له‌کردنی نه‌وانی تر ده‌یگرینه‌به‌ر))

د. ئیبراهیم فه‌قی

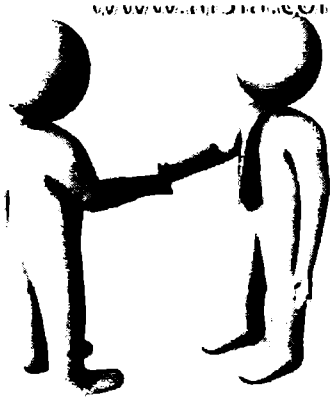
27- پەيوەندى دابەستىن جگە لە جۆرىك پەيەست (ئىدراك) ھىچى دىكە

نېيە:

((پەيەست ئاوينە يە و راستى نېيە، ئەوھى من لىتى دياردە كەوم ئەو وئىنە يە يە كە لە

ئاوھەزما ھە يە و بەرپە چىكراوھ تەوھ بۇ سەر دىمەنى دەرەوھم))

A Course in Miracle

كاردانەوھت چۆنە كاتىك كە سىك پەخنەت دەكات

لە پىش چاوى ئەوانى تر؟ ئايا ھەرگىز پوویداوھ

لە بەرچاوى كە سانى تر پەخنە لە يە كىك بگىت و واى

دابىتى كە بۇ بەرژەوھندى خۆى قسە دەكەيت كە چى

ئەو بەرگى لە خۆى بكات و بەگژتدا بچىتەوھ؟

وھلامدانەوھت بۆئەم پەرسىيارە كاردانەوھى

سروشتى پەيەستت دەبىتت. جارىكىيان لە

بەپىئەبەرىكى بازاركارىم پەرسى لەبارەى ئەو شىئووزەى دەيگىرتەبەر بۇ پووېپو

بوونەوھى ھەلۆيىستە ئالۆزەكان و پەفتاركردن پەگەل ئەو كەسانەى كىشەى بۇ دوست

دەكەن، وھلامەكەى بەم شىئوھە بوو: "من ھەمىشە خۇمىيان لى بى ناگا و گىل دەكەم،

بۆتۇ بېروات وھەيە ئەوھندە كاتم ھە يە بۇ خەلكانى تر پۆلى داھەن بېيىنم؟"

بۆيە پەيەستى بەرامبەر دۆخەكان وھەي لىكردىبوو خۆگىلكردن بەباشترىن ئامراز

دانىت بۇ خۇلادان لەو جۆرە كەسانە، بەلام ئەمە وھكو ئەوھەيە كە مىلى كاتژمىر

بوھستىنى بۆئەوھى كات نەپروات، ياخود خۇراك نەخۆى بۇ دووركەوتنەوھ لە زىدەكىشى،

يان لىتەخوپىنى ئۆتۆمبىل بۇ خۇدوورگرتن لە فەتارەت، لەزاستىدا ئەمانە كەتواری و

پاستىنەن و بەخۆگىلكردن كىشە و ناسۆرى و مەملانىكان چارەسەر نابىن، ھەروھەي ھىچ

شىتتىكىش ناگۆرپىت، بەلكو بە پىچەوانەوھەلۆيىستەكان خراپتردەكات" چۈنكە

بپواراستی (مسداقیه ت) ت وه کو به پتوه بهر لاوز ده کات، کارمه ندانت وه کو به پتوه بهر
 متمانه ت پی ناکن، ئەمه ش لای خۆیه وه کارده کاته سه ر ئەنجامی کاره کانت.

رۆبیرت شۆلر ده لیت: " گەر کیشه یه کت توش بوو، ئەوا کیشه که ده ستت لی
 هه لئاگریت به لکو هاوپی و ئاراسته کارت ده بیت یان بۆ سه رکه وتن یان بۆ شکست".

تۆ پتویستت به وه یه هه نگاوی ئەرییی بنیی بۆنه وه ی هه ست به ئەنجامدانی گۆرانکاری
 له هه لۆیسته کانتدا بکه یت، بۆیه ده بیت ئەو کیشانه ت دیاری بکه یت که کار له ئەنجامی
 نواندن و په فتاره کانت و گیانی ده سه ته کاریانت ده کات، په فتارکردن په گه ل ئەوانی تر
 ئەوه نییه زمانی ئەوانی تر بزانی و ئاشنای ئەو وشانه بیت که ده ری ده بریت، گرنگ
 ئەوه یه بزانی ت چۆن ئەمه ده لیتی، بیگومان سه رکه وتنت وه کو به پتوه بهر تاراده یه کی زۆر
 وه ستاوه ته سه ر تواناکانت" چونکه په فتارکردن په گه ل هه رکه سیک له هه ر دۆخیکدا
 په یوه سه ته به شیوازی په فتارکردنته وه.

((هه ریه کیک له ئیمه کتیرکی ده کات و په گه ل ئەوانی تردا په فتار ده کات، پرسپار

ئەوه یه: چۆن و چی رووده دات له ئەنجامی ئەمه دا؟))

فرجینا ساتیر

وشه کان مانای جیاوازی هه یه بۆ که سانی جیاوازی، بۆنمونه گەر له ۱۰ که س پرسیت که
 تیگه یشتنیان له به رامبه ر وشه ی سه رکه وتن چیه ؟ ئەوا ده بینیت هه ریه که یان بۆچونتیکی
 دیاریکراوی جیاوازی هه یه. په نگه سه رکه وتن به لای که سیکه وه دابینکردنی
 خۆشگوزهرانی بیت بۆ خیزانه که ی، به لای پیاویکی سه رمایه داره وه به دیهاتنی قازانجی
 باش بیت، بۆ که سی بفرۆش زیادبوونی فرۆشه کانیه تی له بازاره کان و دۆزینه وه ی بازاری
 نوویی، سه باره ت به خۆیندکاریش ده رچوون له تاقیکردنه وه کان سه رکه وتنه، بۆ
 وه رزشوان به ده سه ته یانی ملوانکه ی زێرینه له یاریه نیوده ولته تیه کانتا... به م شیوه یه.

بۆنمونه: ئەو شیوازەهی خەلگان پەفتاری پێدەكەن ئەوا دەبێتە هۆی دروستکردنی کاردانه‌وهی جۆراوجۆر و لەیهك جودا بەرامبەریان.

هەرتاکیك بە پشت بەست بە سیستمی بەهایی و باوەرەکانی پەفتارت پەگەل دەكات، وەك لە پەرتوکی ((پەرچووەكان)) دا هاتووه: "تۆ لەگەڵ ئەو شتانه‌دا کاردانه‌وه‌ت دەبیت كە پەیتێدەبەیت، ئەو پێگەیه‌ش بەهۆیه‌وه پەیدەبەیت بە شت و دۆخەكان پەفتاره‌كانت دیاری دەكات)).

جاریکیان لەگەڵ سێ كەسدا لەبەشی فرۆشەكان قسەم دەكرد، نوكتەیه‌كم بۆ گێرانه‌وه، دوانیان پێكەنین و سێیه‌میشیان هەستی بە سەرزەنەشتکردن دەكرد! وەك دەبینی شتەكان هەمیشە بەو شیوێهە نابن كە ئێمە پێمان وابە، شتەكە پەیه‌سته بە خەلك و پەوتارکردن پەگەلێاندا، بۆیه تۆیش پێویستت بەوه‌یه كشتوك بیت، لەخەلكیش تێبگەیت، وەك ئەوه‌ی هەن پێیان قایل بیت. پێویستە لە تێپوانینی ئەوانی تره‌وه لە دۆخەكان بپروانیت، نەوه‌ك لەپروانگە‌ی خۆته‌وه و بەس" كە لەگەڵ ناتاجی و بەرزەوه‌ندیه‌كانتدا گونجاوه. تۆماس ئا.كیمین دە‌ئیت: "تۆرەمه‌به‌گەر نەتوانی ئەوانی تره‌وه‌ها لێبگە‌ی كە دەته‌وێت" چونكە تۆیش ناتوانی خۆت بیت و هیواناخوازیت خۆت بیت".

هەولێدە بە هاوئاستی كەسه‌كان بیان‌دوێنی، وەهایان لێبگە هەست بە پێزگرتن و قایل بوون بەوه‌ی هەن بگەن، هەركەسێكیش وەها پەفتاری لەگەڵدا بگە وەك ئەوه‌ی تەنها خۆی هەبیت و تاك و ناوازه‌بیت. بابلیلیۆس سیرس دە‌ئیت: "ناتوانی وەها لەهەمان تاکی پێلاوبگەیت كە بۆ هەردوو پیت بگوحجین".

لەم بەشه‌دا باشترین توانایی و بەهره و كاراترینیان لە هونەری پەیه‌ندی دابه‌ستن و پەفتارکردن پەگەل ئەوانی تردا فێردەكرییت. ئاشنا دەبیت بەوه‌ی كەچۆن پەگەل ستراتێژیەتی ئەوانی تردا خۆت پابێنی و پەفتاریان پەگەل بگەیت، چۆنیش لەگەل كەسانی هەمه‌جۆر و سەرسەختدا دەجولێتیه‌وه، هەروه‌ها فێری ئەوه‌ش دەبیت كە چۆن

په چته ی په فتارکردنی کوتا به کارده هیینی “ بۆ ئافراندن و به دیهاتنی هۆگری و کوی بوونی ئه وانی تر .

وه ره باییکه وه ده ست بکهین به خستنه پووی بابه تی رینگه مان بۆ شه وه ی بکهین به باشتترین ئاستی په یوه ندی کردن په گه ل ئه وانی تر.

۲۸- نەينى ھۆگر بوون :

((پوختەى پەيوەندى دابەستەن پەگەل ئەوانى تردا دروستکردنى جۆرىك لە ھۆگرىيە پەگەل ئەوانى تردا))

فرجينا ساتير

ھەرگىز لىت پوويداوه كە جارى يەكەمبىت و كەسىك بىينى و ھەر لە يەكەم چركەى چاوپىكە و تىنتەوہ بە خۆتت گوتىبىت: ئەم كەسەم خۆش ناوتت؟ ئايا پىچەوانە پوويداوه كە تازە چاوت پىيى كەوتىبىت و دەسودەم و ھەت ھەست كرىبىت تەواو پىوہى پەيوەستى؟ دەتوانى كاتىك يادى خۆت بخەيتەوہ كە ھەستت بە

بوونى ھۆگرى لە نىوان خۆت و كەسىكى دىكەدا كرىبىت؟ پەنگە ئەم كەسە ھاوپىيەكت بىت، يان كپارىك، تەنەت تاكىكى خىزانە كەشت. چىت كرىوہ بۆ بە دىھاتنى ئەم ھۆگرىيەى نىوانتان؟

كە ھەستت كرىت تۆ پەيوەستى بە كەسىكەوہ لە و ساتەوہى بىنوتە، ئەم كەسە شتىكى كرىوہ يان گتوہ كە تۆ لە بىرت بىت، ئەوہ تا كارى لە ھەستەكانت كرىوہ، پەنگە لە كەسىك بچىت كە دەيناسىت، يان كەسىكى تىرت بىرخاتەوہ. ئەم دياركەوتە يە كارى لە ئاوەزى ھەناوت كرىوہ و ھەستەكانى ناوہوتى جولاندوہ، جا بە باش بووبىت يان خراپ بووہ و تۆيش پىيەوہ پەيوەست بوويتە، بە ھۆى ئەوہى ھەستت بە ھۆگرى پەگەل ئەم كەسەدا كرىوہ، جا يان ئەوہ تا وشەكانت گونجاوبوونە و ئاوازى دەنگت شياو بووہ، ئامازەكانى پووخسار و زمانى جەستەت باشبووہ، ھەمو ئەمانە جۆرە لە يەك نرىك بوونەوہ و ھۆگرىيەكى لە نىوانتاندا ئافراندوہ. تۆ زۆر بە ئاسانى دەستت بە ھەموو دوگمە پاستەكاندا ناوہ، گەر ھۆگرى لە نىوان خۆت و كەسانى تردا پووينەدا ئەوا پەنگە بە ھۆى

ئەو ھەببەت كە تۆ پىشتىر بېرىارت لەسەر ئەو كەسە داوھ و دەستت بە ھەموو دوگمە ھەلە كاندا ناوھ، لە ناكاو وشەى نەگونجاوت بۆ ھاتووھ و تۆنى دەنگى و نامازەگەلى پوو خسارى نە شىاوت نواندووھ.

((خەلكى ئەوانەيان خۆش دەوئت كە لە تايبەتمەندىپە كانياندا ھاوچەشن و بان))

مايكل بىرۆكس

ھۆگرى چىبە ؟ گرىنگىرەن پەگەزى پەفتار كىردنە پەگەل ئەوانى تردا. ھۆگرى ئەو ھەببەت ھەمان ئاواز و تۆنە دەنگى و نامازەگەلى پوو خسارى و چولەى جەستەبى و تەنانەت شىوازى ھەناسەدانى ئەوانى تر ئەنجامبەدەى. پىك وەكو كەسەكەى تر. بۆئەو ھى ھۆگرى پەگەل كەسىكدا بە دىبىئى دەبىت رۆبجىتە نىو جىھانى تايبەتمەندىپە كانى ئەو كەسەوھ. دەبىت وەھى ھەست لەلادا دروست بكەيت كە تۆ رىزى تەواوى دەگرىت، وەكو نمونەبەكى ناوازە لىئى دەپوانى، ئەمەش بۆئەو ھەببەت كە كەشەكە لە متمانە و رىز لە نىوانتانداندا دروست بكەيت.

ھىچ مەونىدىكى سۆزدارىت لەبىرە ؟ لەبىر تە چۆن ھەموو شەتەكت ئەنجامداوھ بۆئەو ھى ھۆگرىبەك لە نىوان خۆت و كەسى بەرامبەرتدا چى بكەيت ؟ لەبىر تە تۆنى دەنگ و نامازەگەلى پوو خسارىت چۆن بوونە ؟ ئەمەبە كۆكى ھۆگرىبە.

كاتىك لە مۆنترىيال سەرقالى كۆرگىران بووم، ئافرەتەكەم بىنى لە دىدەنگە (ھۆل)ى ميوانخانەكە پەگەل مندالىكدا يارى دەكات، پەفتارى وەھا دەكرد كە زۆر پىكە نىناوى بوو، دەزانى بۆ ؟ چونكە دەبوىست ھۆگرىبەك لە نىوان خۆى و مندالەكەدا بئافرىئىت و تاكە رىگەبىش بۆ بەدبەاتنى ئەمە دابەزىن بوو بۆ ئاستى جەھانى مندالەكە. دەزانى چى پوویدا ؟ مندالەكە دەستى داىبە پىكەنەن. بەلى ئەمەبە ھىزى ھۆگرى و ھەرنەمەش ئامانجى پىشت نوسىنى ئەم بەشەبە.

(أ) سىستىمى خۇنۋاندىن:

((لەپىگە ھەستە كانمانەۋە جەھانى تايىبە تىمان دەنۇپىن))

د.مىلتون ئارىكئىسۇن

ئىمە ۋەكو مۇۋە لەپىگە ھەر پىنچ ھەستە كانمانەۋە رەگەل جەھانى چۈرۈدۈپ بەرماندا پەيۋەندى دەبەستىن ۋە سىستىمى خۇنۋاندىن ئامازەي سۇ دەكەين، ئەمەش پەيھەستە كان دەگۈرپىت بۇ جفرە ۋە ئۇجا ھەلدەستىت بە پىكخستىن ۋە داكردى، ئەۋجا دەيگە يەنىت بە پالئىۋەرە كانى پەيھەستە كانمان. ئەم سىستىمە پىنچ شىۋە يان سىستىم لەخۇ دەگرىت، بىنىن، بىستىن، ھەستىكردىن، بۇنكردىن، چىزتىن.

لەگەل ئەۋەي ئەم پىنچ سىستىمە ھەمىشە پىكەۋە كار دەكەن، بەلام بۇھەر كەسىك يەكىك لەم سىستىمانە بالايە ۋە ئۇۋانى تر كەمتر لەسەرى كارىگەرن.

ئەۋكەسەي گىرنگى بە سىستىمى بىنايى دەدات بەزۇرى بە شىۋە ۋە ئىنەكردىن پشت بەستە، ئەۋكەسەشى دەبىستى گىرنگى پشت بە دەنگ ۋە وشە كان دەدات، بەلام ئەۋەي پشت بەستە بە ھەستە كان ئەۋا گىرنگى بە ھەست ۋە سۆزە كان دەدات.

فەرەمۇ ئەمەش سى جۇرە تايىبە تەندى خۇنۋاندىن:

۱-كەسى بىنايى:

بەخىرايى ۋە بەدەنگى بەرز قسە دەكات، ھەناسەي كورت ۋە خىرا ھەلدە مۇزىت ۋە پتر دەكەۋىتە ژىر كارىگەرى دىمەنە كانەۋە ۋەك لە دەنگ ۋە ھەستە كان.

۲-كەسى بىستىكەيى:

خاۋەنى دەنگىكى خۇشى مۇسىكىيە، بەسنگ فراۋانى ۋە ئاسودە يىۋە ھەناسە دەدات، ھەزى لە گۈيگرتنە لە دەنگە كان ۋە پتر دەنگى بەلاۋە كارىگەرە ۋەك لە دىمەن ۋە ھەستە كان.

۳- کاسی هستی:

هیوره و دهنگیکی کزی هیه، به له سه رخوی له ناوچهی سکه وه هه ناسه ده دات، هه سکرده کانی بهر له وشه و دیمه نه کانه.

(ب) چاو و ناماژه ناوازه کانی :

((چاوانت جگه له کاردانه وهی بیرۆکه کانت هیچی دیکه نین))

د. ئیبراهیم فهقی

تۆ هه میسه چاوانت به کاردینی، به تایبته بۆ چنگ خستنی زانیاری، ئه زموونیکت بیری خۆت بینه ره وه، یان بیرۆکه یه که بیرت دیته وه یاخود وه لامدانه وهت بۆ پرسیاریک.

جوله کانی چاو زۆر به سوده بۆ دیاریکردنی ئه وهی چی له هزری هه مرۆفیکدا له وساته دا ده گوزه ریت.

ئه وکاتهی ده توانی زانیای نا ده برپاو کۆبکه یته وه یاخود بۆ ئاستی ستراتیژیتهی که سیتی تر دابه زیت، ئه وا تۆ ده توانی به هه مان ئاست په فتاری په گه لدا بکه یته و به مهش هۆگریه کتان له نیتواندا دروست ده بیت.

۱- شیوازی بینایی:

پونیات نانی شاره زایی و ئه زموونی بینایی: کاتیک چاو به ره و سه ره وهی لای راست ئاراسته ده کریت، له م کاته دا که سه که وینه گه لیک داده کات که پیشتر له یادگه یدا داینه کردوه.

شاره زایی و نه زمونه بیرۆدۆزه بیه کان یادده خاته وه: نه وکاته ی چاو بۆ لای سه ره وه ی لای چه پ بیته که سه که نه زمونیک یی یاد ده که ویته که پییدا تپه پروه .

۲- شیوازی بیسترکه یی:

پونیات نانی نه زمونی بیسترکه یی: چاو به ئاراسته یه کی پیک بۆلای راست ده بیته، له م کاته دا که سه که نه زمون و شاره زایی گه لیک چی ده کات که پیشتر له یادگه یدا نه بووه .
یادخستنه وه ی نه زمونه بیسترکه بیه کان: هه روه ها ئاراسته ی چاو به پیک بۆلای چه پ ده نگ گه لیک یی یاد ده که ویته وه که له یادگه یدا دا کراوه .
ژماره ی بیسترکه یی: چاو بۆ خواری لای چه پ ده بیته و له م کاته دا که سه که هه لده ستیت به شیکردنه وه ی زانیاریه کان یا خود په گل خۆیدا قسه ده کات.

۳- شیوازی هه سترکه یی:

هه ستنی: چاو بۆ خواره وه ی لای راست ده بیته و له م کاته دا که سه که زانیاری وه رده گریته . زانیاری به هه موو هه سته کانی و به چیژتن و لوتیشه وه وه رده گریته .

(ج) زاراوه کان :

((هه ولی پاراستنی هه موو دپه کانی نیوانمان ده ده م، نه وجا نه م دپه و پستانه له کزگای یادگه ی ویزه مدا ده پاریزم " چون له داها تومدا سودی زوری ده بیته))

نه ننتن بۆلۆفیه چیکرف

زاراوه کان نه و وشه و دپه انه ن که له پیکه ی سیستمه کانی نواندنه وه به دووباره یی به کارده بریت، نه مانه نه و وشانه ن که خه لکی بپه وشانه به کاری دینن، بۆیه به گوینگرتن و پوانین له وه ی که سه که ده بیته ده توانی بزانی نه م که سه چی جۆره زاراوه گه لیک ی

تاييه تى به كاردده هينيتت و نهوجا ده توانى جۆرىك له هۆگرى ته و او په گەل ئەم كەسه دا بئافرىنى.

ئەمەش هەندىك نمونهى زاراوەى به كاربراوە ..

بۆنى	چىژى	هەستى	بيستركەى	بينايى
بۆن دەكات	قوت دەدات	هەست دەكەم	گوئيگره	پروانه
بۆن	دەچىژىت	په رگەوتن	بيسته	ديارده كەويت
بۆنى سوگەل	دەخوات	دەست لىدان	تسەبگە	پوونه
بۆنپىژ	دەليستىتەرە	سارد	هاواركردن	پروانه
پالز	هەرس دەكات	گوشار	گرىان	وئنه
هەلەدە مۆكت	تەرە	بەسئىرەو	ژاوه ژاو	بينين
بۆگەن	ليك دەردەدات	ئازارلوييه	بلى	هەولبەدە بينه
كولاو	گاز دەگرىت	دەپاوكى	ئاواز	سەيرىكە
موخوڤ	شەپىن	بگره	دەنگى بەرز	واى دابىنى
بۆنى خوڤ	تەلت	هەستەكان	دەنگ	پهنگ

ئەمەش كۆمەلنىك نمونهى بۆ پتر پوونكردنەو و باشتەر تىگە يىشتن:

۱- بينايى:

- به پوونى دەبينم .
- دەتوانى بۆچونم بينى؟
- بىرۆكە كەت بۆم پوون نىيه .
- بهتله بالەم شتە پروانم .
- من ئەمە به شىوہەكى جياواز دەبينم .

2- بېستۆكەي:

- ئەم قەسە يە باۋە.
- گۈيت لېبوو ئىستا چىم گوت...؟
- گۈنيگرە بېرۆكە يەكى مەزنىم ھە يە.
- گۈيىم لى نە بوو، چىت گوت؟

۳- ھەستى:

- ئەۋەى ئىستا گوتت بە پراستى جولاندىمى.
- من مرقۇئىكى ھەستىيارم.
- واھەست دەكەم دۆخىم زۆر باشە.
- كاتىك ھەست بە باشى دەكەم دەست بە جىيە جىكردن دەكەم.

۴- چىزى:

- بېرۆكە كەت چىزىكى تاييەتى كارى پى بەخشىم(واتە ھانى دام).
- بەيئە با ئەم ساتە بچىزىم.
- تامى ئەم وشانەت ناخۆش ديارن.

۵- بۆنى:

- بۆنى ئەم دۆخە ئاسودە بەخش نىيە..
- ئەمە بۆنى ماسى لى دىت، واتە گوماناۋىيە.

كاتىك ئاشناى سىستىمى خۆنۈندى كەسىك دەبىت تىبىنى دەكەيت كە ھۆگرى پەگەل ئەم كەسەدا بەخىرايىەكى تەۋاۋ چى دەكەيت، بە جۆرىك دەتوانىت پەگەل زاراۋە و جىھانى تاييەتى ئەۋ كەسەدا خۆت بگۈنجىنى، بىئە باۋەكو نمونە يەكت پى بىەخشىم، بۆنەۋەى باشتى تىي بگەيت:

نمونه:

ئەو: گويم لى بگره .
 تو: من گويت ليدە گرم.
 ئەو: دەزانى مە بەستم چييه ؟
 تو: بەلى، بيگومان دەزانم مە بەستت چييه .
 ئەو: دەتوانى گريمانەى ئە مە بکەى ؟
 تو: بەلى دەتوانم گريمانەى بکەم .
 ئەو: ئەوئى گووت هەستەکانى جولاندم .
 تو: دەزانم، منيش هەمان هەستم هەيه .
 نىستا لە بىرۆکە کە تىگە ياشتى ؟ دەبيت تىبينى زاراوه بە کارهينراوه تايه تىبه کانى
 کەسى بە رامبەرت بکەيت، هەولبەدە پەگە ليدا هاوتابيت، ئەوئى هەيه ئەوئى کە بە چىرى
 گىنگى بە شتەکان بەدى، کاتىک بە دوورژنەوت قسان دەکەيت باش گوئيگره و بدوى،
 کەلە وينە دەنگ گويزەرەوه (تەلە فزيون) دەپوانى بە جوانى و ديقە تەوه پىوانى . هەولبەدە
 لە سيستمى خۆنواندى بە رامبەرت تىبگەيت و ئەوجا لە گە ليدا خۆت بگونجىنى . لە سەر
 ئەنجامدانى ئەم مەشقە بەردەوامە و بيکەرە نامپراىک بۆ چىزىنينت . بە مەش دەتوانى
 بکەويتە سەر پىگەى دروستکردن و ئافراندى هۆگرى قول پەگە ل خە لکاندا .

(د) مشتومرى پىککە و تىن، سەرکردايەتى:

((هاوپىکان لە هەموو شتىکدا بە شدارن))

ئەفلاتون

۱- مشتومر:

کردارەى چاکسازى و گونجاندى خودت و
 پەفتارى دەرەوه تە لە گە ل کە سىكى تردا .
 کردارەيهكى سازاندى بەردەوامە لە پىتاو ئافراندى
 هۆگرى لە گە ل خە لک و پاراستنى .

2- پىككە وتن:

كردارەى ئەجامدانى پىككە وتن بە زمانىكى دركىنەر و نادركىنەر پەگەل كەسى تردا ئەجامبىدە " بۆئەۋەى بتوانى جۆرى ھۆگرى كەسەكە لەسەر ئاستى ھۆشىارى و ناھۆشىارى بدۆزىتەۋە و ئاشناپىت.

۳- سەركرداپەتى:

كاتىك ھەستكردن بە ھۆگرى لەسەر ئاستىگەلى ھۆشىارى و ناھۆشىارى دىتە بوون دەتوانى مەۋداى كارىگەرى ئەم ھۆگرىيە تاقىپكەيتەۋە بەۋەى جۆرىك لە گۆپان لە پەفتارتدا بەدى بەپىنىت، تىپىنى كەسەكانىش بىكە گەر لاساىى تۆيان كىردەۋە و پەفتارەكانت كاردانەۋەى لەسەر دوست كىردبوون، بەۋماناى لەگەل تۇدا سازاون.

نمونه:

گەر دانىشتوۋىت و لاقەكانت لەسەر يەك داناۋە، دۆخەكەت بگۆرە و پىپەكانت بۆ زەۋى درىزىكە. گەر كەسەكەى تىرىش ھەمان كارى تۆى ئەجامدا ئەۋا ھۆگرى نىۋانتان بالايە، ھەرۋەھا جۆرىكى ناياب بە ھۆگرى لەنىۋانتاندا دوست بوۋە و لەم كاتەدا تۆ دەتوانى ئاراستەى ئەم كەسەبەكەيت بۆكۆى بتەۋىت و ئەۋجا ھەنگاۋى پى بىنىى بەرەۋ بەدپھاتنى ئەنجام .

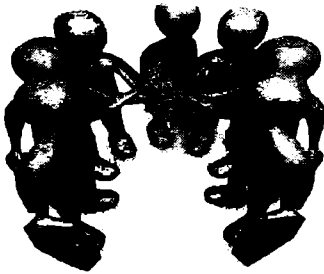
نەخشەى پىككە وتن و گونجان

(۱) گونجاندى راستەۋخلى نادركىندراۋ:

(۱) ھەموولەش: دۆخى لەشت پىك بەھەمان شىۋەى كەسەكەى تر لىپكە .

(۲) نىۋەى لەش: خۆت پىكبە بۆئەۋەى نىۋەى خوار يان سەرۋەت لە كەسەكەى تر بچىت .

(۳) گۆشەى سەر/شان: سەر و شانەكانت پىك

به هه مان شیوه ی که سه که ی تر بجولئنه .

۴) ئاماژه کانی پوو خسارت بکه و له برۆ و لئوه کانتدا ته واولاسایی بکه ره وه .

۵) ئاماژه کان: هه ولبده ئاماژه کانی ره فطارت هاوشیوه ی که سه که ی تربیت " به ریزه وه .

۶) هه ناسه دان: بۆنه وه ی هاوشیوه ی سیستمی که سه که ی تربیت ئه واهه مان شیوه ی ئه وه ناسه بده ، جولّه به سنگ و شانە کانت بکه .

۷) ده نگ/ئاواز/خیرایی قسه کردن: هه ولبده له گه ل شیوازی دهنگی/ئاوازی/که سه که دا خۆت بگوجینی .

۸) هه ندیک به شی له ش: هه ولئى لاسایی کردنه وه ی هه ندیک جولّه ی دووباره یی که سی به رامبه ر بده .

(۲) گونجاندنی نادرکیندراو و ناراسته وخۆ:

هه ولبده ره فطارت گونجاویت له گه ل ره فطاری که سه که ی تر. بۆنمونه گه ر چاوانی ده پرتینیت تۆیش به هیمنی سه ریکی بۆ بجولئنه ، گه ر لاقه کانی خستبوه سه ر به کتر، تۆیش ده توانی ده سه کانت بنوشتینیته وه .

(۳) پیکه وتنی زاره کی - درکیندراو:

أ- سیستمی نواندن: هه مان شیوازی زاراوه ی که سی به رامبه ر به کاریینه .

ب- ده سه واژه ی دووباره: تیبینی پیکهاته ی ده سه واژه کانی بکه و بیکه ره بۆته یه ک بۆ قسه کانت .

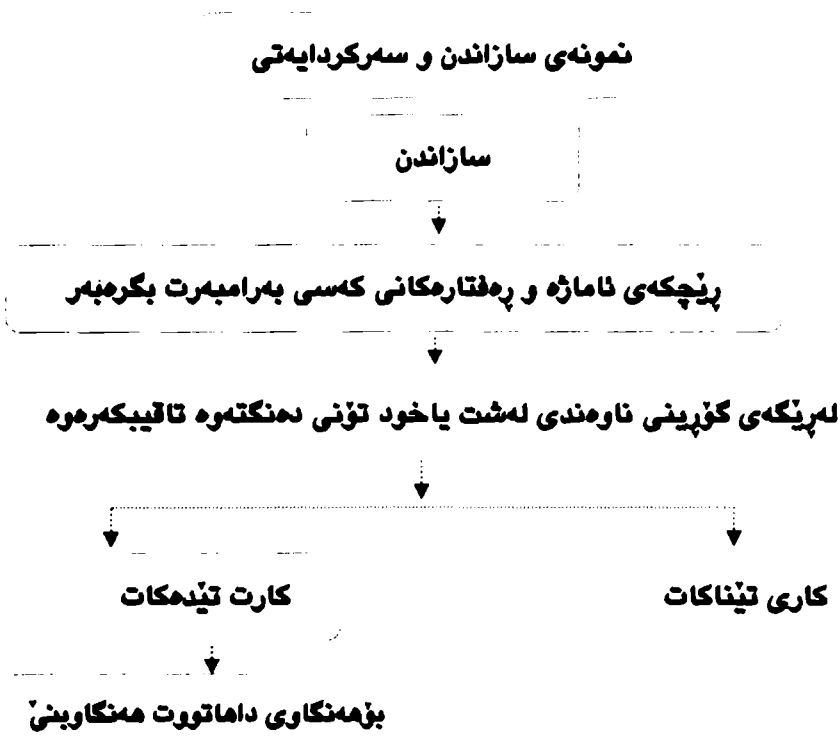
زاراوه ی تایبه تمه ند:

بۆنمونه:

ئایا ده بینى؟ ئایا ده زانی؟ - تاقى بکه ره وه، ئه مه زۆر گونجاوه .. هتد.

۲- بېرۆكه و پېشنيار:

بېرۆكهى سهرهكى له قسه كردنيدا بزانه و له تاوتويكردنى خوتدا له كاتى قسه له گه ل كردنيدا به كارى بيته.

له مېرۆه دهستت پېيكه و تېبينى همو شتيك بكه له كاتى رهفتاركردنت په گه ل ئهوانى تردا. سيستمى خۆنوانديان و جۆرى ئه و زاراوانهى زۆرى به كاردېنن بزانه و تېبينى جوله كانى چاويشيان بكه " بۆ ناسينه وهى ئه وهى كه چۆن په گه ل زانياريه كاندا رهفتارده كەن و سازانيان له گه ليدا چۆنه.

به رده و امبه له سه ر تېبينى كردنى رهفتاريان، (له گه ليدا بسازى) بكه ره وه، ليره دا په نديكى به ناوبانگ هه به كه ده لئيت: "مه ل به شيوهى خوى ده كه وپت".

کاتیک لاسایی ره فتاری که سئیکى دیگه ده که یته وه ئه و اتۆ له جیهانی تایبته تی ئه ودا پئی ده گیت و ههست به بوونی ده که یت به جۆریک وه هایه که تۆ له ئاوینه یه ک بپوانی و ئه و بیینی، هه و لبده له کاتی چاوپیکه وتن و ره فتاره کانی پۆزانه تدا ئه م لاسایی کردنه وه یه بکه یته کردار، ئه و جا بۆخۆت راده میینی له و توانایی و هونه ر و به هره بیته که له کاتی ره فتار کردن ده گه ل ئه وانی تر دا به کاری ده خه یت.

مایکل برۆکسی نوسه ری په رتوکی: "هۆگری راسته وخۆ" ده لیت: ((هۆگری به پیچه وانهی مه زنترین یاسای فیزیاره کار ده کات ئه ویش ئه وه یه که: له بری ئه وه ی دوو دژ یه کتر کیشبکه ن که چی له هۆگریدا سووچه مسه ر یه کتر کیش ده که ن)).

تیبینییه کی گرنگ

سازاند و ریکه وتن مانای لاسایی نادات..
 لاسایی = گالته کردن به وانی تر و به سوک پیشاندانیان.
 سازاندن = ئافرانندی هۆگری له نیوانتاندا.

۲۹- کهسانی کارگران دهو روبه رتیان ته نیوه:

((خودا پاقری پی به خشیوین بو ئه وهی ئه و شتانه وه ربگرین که ناتوانین بیانگورین، نازیه تیش بوئه وهی ئه و شتانه بگورین که ده توانین بیانگورین، داناییش بو ئه وهی جیاوازی له نیتوان ئه و دوو شته دا بکهین)).

فرجینا ساتیر

هه میسه حهزم له خسته پوری ئه م پرسیاره یه "له و کۆرانه ی ده یگتیرم: که سیک ده ناسیت به لاته وه کارگران بیت؟ وه لاهه که هه میسه به لی ده بیت.

جارتیکیان کابرایه ک هه ستایه سه رپی و گوتی: ئه م پرسیاره چیه؟ من نه ک ته نها یه ک که سی کارگران ده ناسم به لکو بروام وه هایه هه موو خه لک کارگران!!

ئایا ده زانی هه موو دامه زراوه و کۆمپانیایه ک خاوه نی یه ک که سی کارگرانه، ئه م که سانه وه ها خۆیان پیشان ده دن هه موو شتیک ده زانن، هه میسه سکالا کارن، کیشه دروستکارن، سه رزه نه شتکار و له بۆسه دان.

له م به شه دا ئه م که سایه تیانه ت بو پوون ده که مه وه، بۆنه وه ی کاتییک توشیان ده بیت دوو چاری شیتی نه بیت و به ناسایی لیتان ناشنا و پزگار بیت.

که واته باوه کو ئیتستایش بیان ناسین..

۳۰- چۆن له گه‌ل نۆ ته‌رزه‌گه‌ی که‌سانی کارگراندا ره‌فتارده‌گه‌یت؟

((ره‌فتارکردن گۆرینه‌وه‌ی ماناکانه، دان و سته‌ندنه له‌نیوان دووکه‌سدا))

فرجینا ساتیر

ده‌سته‌ی دوژمنگێپ:

۱- شۆرپشچی:

که‌سه‌یکه‌ی چه‌چه‌ناوه‌ی جێتوده‌ره و لێزانه له‌ به‌کاره‌ینانی هونه‌ری گه‌مه و فێلکردن. زۆرجار ده‌نگی به‌رزده‌کاته‌وه، هاوارده‌کات و هه‌ره‌شه‌نه‌نجام ده‌دات و ده‌کێشیت به‌ می‌زو کورسیه‌کانی ده‌ورپشتی دا و زۆرجاریش له‌ناکاو په‌لامارت ده‌دات لێت ده‌دات.

۲- ته‌قینه‌وه‌یی:

زۆر به‌گومان و هه‌ره‌شه‌کاره، ناتوانریت به‌سه‌ریدا زالبیت، سه‌ریاری ئه‌وه‌ی هه‌سته‌ی ناسکه‌ که‌چی زۆر ده‌قیرینی و هاوارده‌کات، زۆر هه‌ستیاره، گه‌ر ئیش و نواندنه‌کانی توشی په‌خنه‌هاتن ئه‌وا به‌ په‌خنه‌ی که‌سیتی و تاییه‌تی ده‌یگریت.

چۆن له‌گه‌ل که‌سانی شۆرپشچی و ته‌قینه‌وه‌بییدا ره‌فتار ده‌گه‌یت؟

کاتی ته‌واوی بده‌ری بۆنه‌وه‌ی هه‌یمن بێته‌وه، هه‌ولبده به‌شێوازی ئه‌رییی وه‌لامی کردانه‌وه نه‌رێنیه‌کانی بده‌یته‌وه، بۆنمونه: به‌ناوی خۆیانه‌وه بانگیان بکه، بێرۆکه‌کانیان

بپچرینه به‌وه‌ی قه‌له‌میک له‌ده‌ست ده‌که‌ویته سه‌ر زه‌وییه‌که. دیق به‌چاوت له‌ناوچاوی بپوانه و مه‌یله‌ توره‌مه‌ی ترست تیدا دیاریکه‌ویته. داویان لیبکه دانیشن، گه‌ر په‌تیاں کرده‌وه ئه‌وا بۆماوه‌ی ۳۰ چرکه‌ تقو به‌پتوه بوه‌سته و دواتر داوای لیبکه‌ره‌وه دانیشیت، به‌راستی بۆچوونه‌که‌ت بخه‌ره روو و ده‌مه‌قاله‌ی له‌گه‌لدا ئه‌نجام مه‌ده. گرنگی پیدانی خۆتیاں بۆ دیاربخه و هاوبه‌شی بۆچونیاں بۆ دووپات بکه‌ره‌وه. باسی چاره‌سه‌رکردنی کیشه‌کانیاں له‌گه‌لدا گه‌لاله بکه به‌بی تیگدان و ئالوزاندنی په‌وشه‌که.

۳-دانه‌پالکار:

ئه‌م جۆره‌ که‌سانه هه‌میشه له‌دۆخی به‌رگریکردندان و بپوایان وه‌هایه هه‌موان هه‌لن و ئه‌نجامی خرابی شته‌کان ده‌ده‌نه پال هه‌موانی تر، ئه‌م که‌سانه زوو توپه‌ده‌بن و هه‌ولئێ تۆله‌سه‌ندنه‌وه ده‌ده‌ن و ده‌یانه‌ویته به‌هه‌رجۆریک بیت ماف و یه‌قی خۆیاں وه‌ریگرنه‌وه.

۴-گازنده‌چی:

بلیمه‌ته له‌دۆزینه‌وه‌ی هه‌له‌ی هه‌مووشتیك (کارگیچی، ده‌ولت، ریکخراو، که‌ش..هتد)، گرنگی به‌دۆزینه‌وه‌ی چاره‌کانیش نادات و زۆرکات ئه‌م وشانه به‌کارده‌هیتیت: هه‌میشه، به‌رده‌وام، هه‌رگیز، گشت، ئه‌وان.

۵-نه‌رینی:

ئه‌م جۆره‌ مرۆفه‌ خاوه‌نی تایبه‌تمه‌ندییه‌کی نه‌رینی و زۆر خه‌ماوییه، کارلیک له‌گه‌ل ئه‌ری یاخود هه‌ر بیروکه و گۆرانیکی نویدا ناکات. هه‌میشه هه‌له‌ له‌شته‌کان ده‌دۆزنه‌وه و ده‌لێن: ئه‌مه سوودی نییه و پێشتر تاقیمان کردۆته‌وه، یاخود: واز له‌م کاره‌ بیته، ده‌ستی لێ هه‌لبگره، ئه‌مه‌ش ده‌بیته‌هۆی ئافرانندی ئه‌نجامی نه‌رینی و زیاناوی.

چۆن ره گه ل ئه م که سانه دا ره فتاره ده که یته؟

به باشی گوئیان بۆ بگره، بۆچوونیان وه ربگره و پئیان قایل به، به لام له گه لیان مه سازی“ چون گه ر بسازی ئه وا به لگه ی راستیتی قسه و ره فتاره کانی بۆ دووپات ده که یته وه و ئه مه یه لای خو به وه دۆخی نه رینی ئه وکه سه خراپتر ده کات.

توره ی مه که و سه رمه خه ره سه ری و داوای لیبوردنیشی لی مه که. ره فتاره نه رینه کانی بچرینه به ئه نجامدانی ره فتاره گه لیک که کردنی ئاسان نیه. بۆ نمونه بیرسه: ده بیته چی بکه یته؟ چۆن ئه م کیشه یه چاره ده که یته؟ تو چاره سه ری ئاماده ی بۆ به رده ست مه خه، به لکو دلنیا به له وه ی که ئه م که سه به ته واوه تی له دۆخه که به ناگایه و هه مووشتیگ وه رده گریته.

که ی دلنیا بو یته وه که ئاماده یه بۆ هه نگاوانان بۆ به دیهاتنی چاره سه ر ئه وا ده توانی تۆیش یارمه تی به دیت و رینمایه ئه نجامدانی هه نگاهه چاره سه ربیه که ی بکه یته.

ده سته ی ده م کوت/بیده نگی داپلۆسیته ر:

۶- زۆر ناسکۆله:

که سیکه ناسک و میهره بانه، حه زی له گه مه و سوچه ته، ده یه ویت خو شه ویستی و قایله ندی هه مووان چنگ بخت و هه مووان پئی قایل بن، هه رچییه که ده لئی ره گه لئدا هاوقسه یه“ چون ده ترسیته هاوړییه تیت له گه لئدا بیچریت یان

به هۆیه وه توره بیت، ئه م که سانه هه سته کانی خو یان ده شارنه وه و هه میسه داوای لیبوردن له سه ر زمانیا نه، ته نانه ت له و کاتانه شی که پتویستی به داوای لیبوردن نیه، بۆ نمونه: که ش له ده ره وه زۆر خو شه، ده لیت: داوای لیبوردنت لیده که م.

چۆن له‌گه‌ڵ که‌سی زۆر ناسکدا په‌فتارده‌که‌یت؟

هه‌ولبده وه‌های لیبکه‌یت به‌شێوه‌یه‌ک هه‌ستبکات که‌ تۆ خۆشت ده‌وێت به‌چاوپۆشین له‌هه‌رچیه‌ک پوویداوه و پاستگۆبه‌ له‌ پیاه‌لدانت بۆئه‌و، هانی بده‌ بۆ دیارخستنی بۆچوونی راسته‌قینه‌ی و کاتی‌ک ئیشیکێ باش نه‌نجام ده‌دات هه‌میشه‌ پیرۆزیایی لیبکه‌ و پرسسیاری سنورداریشی ئاراسته‌بکه‌ و ئیشه‌کانی وه‌کو ئه‌ندامیکێ ده‌سته‌ی کسارت په‌سنبده‌.

۷- بکوژی بێده‌نگ:

په‌نگه‌ هه‌ست به‌ به‌های خۆی نه‌کات و پێزی خۆی نه‌گریت و خۆی به‌ خاوه‌نی بۆچوونی تایبه‌تی نه‌زانیت و ده‌ترسیت له‌کێشه‌وه‌ تێوه‌بگلیت، بۆیه‌ ده‌لێت: "تۆ راست ده‌که‌یت. من هه‌له‌م"، هه‌چ کات له‌باره‌ی بۆچوونی خۆیه‌وه‌ قسه‌ ناکات ته‌نانه‌ت کاتی‌ک تۆ داوای بۆچوونی تایبه‌تی ئه‌وی لێده‌که‌یت شتیکی وه‌هات پێنادات لێی بگه‌یت.

چۆن له‌گه‌ڵ بکوژی بێده‌نگدا په‌فتار ده‌که‌یت؟

وه‌های لیبکه‌ هه‌ست به‌وه‌بکات که‌ هه‌رچیه‌کیش پوویدات تۆ له‌گه‌لیدا به‌ نه‌ریتنی په‌فتارناکه‌یت، هانی بده‌ بۆ قسه‌کردن، پرسسیاری ئازاد و گه‌رم و گه‌ری وه‌های ئاراسته‌ بکه‌ که‌ کۆتاییه‌که‌ی کراوه‌بیت، که‌ قسه‌ت بۆ ده‌کات به‌جوانی گوێی لیبگه‌ره‌ و مه‌بچپه‌رینه‌ و گه‌ره‌لامی نه‌دایته‌وه‌ دیسانه‌وه‌ پرسسیاری لیبکه‌ره‌وه‌. ئه‌وجا بێده‌نگه‌ بۆئه‌وه‌ی هه‌ل و کاتی هه‌بیت له‌بۆ وه‌لامدانه‌وه‌ت، ئه‌وجا پێیدا هه‌لبده‌ و قسه‌کانی به‌جوان بخه‌ره‌ پوو، گرنگی پێیده‌.

۸- خوێنده‌وار:

که‌سێکی پۆشنبیر و به‌هێز و چالاک و کارامه‌یه‌، واده‌زانیت هه‌مووشته‌ ده‌زانیت و بۆچوونه‌کانی باشتری‌ن و پێشنیار بۆ ئه‌وانی تر ده‌کات، له‌کاتی‌کدا ئه‌مانه‌ ته‌نها قسه‌ی لابه‌لان. بۆیه‌ ناتوانیت به‌ بۆچوونی ئه‌وانی تر قایل بیت و گه‌ر قسه‌ت له‌گه‌لدا کرد و بۆچوونه‌کانیت په‌ت کرده‌وه‌، ئه‌وکات ئه‌م شکسته‌ی ده‌خاته‌ ئه‌ستۆی که‌سانی تر.

چۆن له گەل کەسی خوینده واردا رهفتار ده کهیت؟

خۆتی پیدامه کیشه گەر به تهواوه تی خۆت بۆی نامادی نه کردوه، به جوانی گوتی لیبگره، بۆچوونی ئەوانی تری بۆ پوون بکه ره وه، ناماده به بۆ ئافراندن و وه رگرتنی چاره سه ری ناوه ندی، به لام له گه لیدا مه ش سازئ" نامانجی تو قۆستنه وهی ئەم که سه یه بۆ به رژه وه ندی خۆت.

۹- ههسته درۆینه:

وه ها رهفتار ده کات که ته وار ناشنا و شاره زای دۆخ و په وشه کانه له کاتی کدا هیچی لی نازانیت، چه زی لینه هه مووان پیی قایل بن و په سنی ئەنجام دراوه کانی بدهن، نیشه باشه کان ده کاته مولکی خۆی و به درۆ نیشی خۆی به پری ده کات.

چۆن له گه لیدا رهفتار ده کهیت؟

له سه ره تاوه تیی بگه یه نه که نابیت بۆچوونه کانت به قسه ی تایبه تی و که سیتی شکین وه ربگریت، راستیه کانی بۆ پوون بکه ره وه و به لگه ی دۆخه راستیه کانی بۆ بیته وه. کاتی ته واوی پیدیه بۆ زالبوونی به سه ر ئەم گری ده رونه یدا" هاوکاری بکه گەر له م بواره دا پیوستی پیت بوو.

ئایا تو خۆت له نیو به ک یان دوو جوړ له و که سایه تیا نه دا ده بینیته وه، یا خود که سیک ده ناسیت ئەم تایبه تمه ندیا نه ی به سه ردا بچه سپیت؟ گرنگ نییه پیشتر چۆنت رهفتار له گه لدا کردوه، به لام گرنگ نه وه یه که نیستا بزانی چۆن به ئەرییی رهوتاری ده گه ل ده که یت.

به باشی ئەم به شه بخوینه ره وه، ده ست بکه به تیبینی کردنی رهفتاری ئەوانی تر، ئەوجا ئەم شاره زاییه نوییانه ت به کاربینه بۆئه وهی بیته خاوه نی توانایی و ژیری ته وار بۆ بریاردان و رهفتار کردن له گه ل ئەوانی تر.

۳۱- بیست قەدەغە کراوە کە ی کاتی پە یووەندی بەستن پە گەل کەسانی تەردا:

((پە یووەندی دابەستن لە پە یووەندییە مەزۆییەکاندا وەکو هەناسەدانی مەزۆ وە هەبە،

هەردووکیان ئامانجیان بەردەوامی دانە بە ژیان))

فرجینا ساتیر

ئێستایش لیستی بیست باشترین پێگەت پۆ دەخەینە بەردەست، بە مە بەستی

باشتریوونی بە هەرە و هونەری پە یووەندی دابەستنت:

(۱) هەرگیز کەس مە پچرەنە و بە ئێلە باوە کو بە ئازادانە

قەسە بکەن.

(۲) هاوارمە کە، هێمن بە و لە گەل تۆنی دەنگیدا خۆت

بگوجینە.

(۳) کاردانە وە کانت باوە کو زیادە پۆیی و هەلچوونی تێدا

نە بیئت، بە لکو تیشک بخەرە سەر ئە نجامە کانت.

(۴) گازندە مە کە، بە لکو پوو لە کەسی گونجاو بکە و کێشە کە تی پە گەل باسبکە و

بە دووی چارە دا بگەرێ.

(۵) جاری زاناییت لی مە دە لە بارە ی هەستە کانی خەلک و داواکاریە کانیانە وە.

(۶) گریمانە ی ئە وە مە کە خەلکی بزائن چۆن هەست دە کەیت و چیت دە ویت؟ بە لکە

پێویستە خۆت تێیان بگە یە نیت.

(۷) گالته بە هێچ کەس مە کە و پێز لە بۆچوونی ئە وانی تر بگرە.

(۸) پە خنە و شکادنە وە بە کار مە هێنە (بە تاییەت لە پێش چاوی ئە وانی تر)، بە لکو

بە شیوە یە کی تێگە یشتوانە و تاییەتی قەسە ی پە گەل بکە.

(۹) شە پە قەسە مە کە بە لکو گوێ لە وانی تر بگرە و ئە و جا بۆچوونت پوونتەر بکەرە وە.

(۱۰) هەرە شە ی ئە وە مە کە کە هێچ کە سێک لە سەر کارە کە ی وە دەر دە نیتی "چونکە

ئە مە لە ماوە یە کی درێژدا ئە نجامی خرابی لە سەرت دە بیئت.

(۱۱) نە ریتی مە بە، بە لکو هە وڵبە دە بۆ پێشنیارە نوێیە کان کراوە بیئت.

- (۱۲) قسەى زۆر لەگەل کارمەنداندا مەكە، دەبىت ھەلى قسەكردن بەوانىش بدەبىت.
- (۱۳) ھەرگىز لايەنگىرى مەكە، دادگەربە، يارمەتى چارەكردنى كىشەى نىوان كارمەندان بە دەبە بە دادگەرى.
- (۱۴) سەرزەنەشتى ھىچ كەسك مەكە، ۋەكو بەرئۆبە بەر بەرپرسىارىتى خۆت ھەلبگرە ۋ بەدوى چارەدا بگەرى.
- (۱۵) كاتىك كەسك قسەت بۆدەكات جىتى مەھىلە، بەلكو بوەستە ۋ گوئى لى بگرە ۋ كاتىكى ترى بۇ قسەكردن لەگەلدا بۇ دىارى بگە.
- (۱۶) وشەى گشتاندىن (ۋەكو: ھەمىشە، گشت، ھەرگىز) زۆر بەكارمەھىنە "چون ئەمە ۋەھات لى دەكات بە درۆزن دىارىكەويت" لەبەرئەۋەى ھىچ كەسك نىبە ھەمىشە ھەلبكات، بۆبە ۋرئابە ۋ بە وردى ۋ دىارى كراوى قسەبگە.
- (۱۷) وشەكانى ۋەكو: پنىوستە، دەبىت بەكارمەھىنە، بەلكو لەبرىدا وشەگەلى ۋەكو: كاتىك، ھەرچۆنىك .. بەكاربىنە.
- (۱۸) ئەم چوار دەستەۋازە نەرىنىبە بەكارمەھىنە:
- بەلام... دەبىتە ھۆى رەتكردنەۋەى ھەموو قسەكانى پىشتەرت، بۆبە لەبرىدا (ۋ) بەكاربىنە.
- بۇچى... چونكە بەدوى ھۆكارەكاندا دەگەپت لەبرى چارەسەر، لەبرىدا وشەى(چى) بەكاربىنە.
- گەر... بۆگومانكردن بەكاردىت، لەبرىدا (كاتىك) بەكاربىنە.
- ھەولدەدەم.. ماناى ئەۋەبە كە پابەندى دۆخەكە نىت، بۆبە لەبرىدا بلى: ئەنجامى دەدەم.
- (۱۹) كەسانى تر بەكەم مەزائە ۋ پىزىيان بگرە.
- (۲۰) كىشە تايبەتەكانى كارمەندان بەبىرمەكە ۋ سۆزىيان بۇ دەرىپە، گرنگىيان پىبەدە.
- (۲۱) ئەم ئامۇشيارانە بەلاى تۆۋە ئاشنان؟ بىيان خۆپنەرەۋە ۋ بەۋ كارانەتدا بچۆرەۋە نەخشەى ئەنجامدانىت داپشتوۋە، لەبىرت بىت گەر لەۋ بىست ھەلەبەى پىشووئر بەدوربىت ئەۋا ناياب دەبىت لە رەفتاركردن لەگەل ئەۋانى تردا.

۳۲- ده نامۆزگاری پیویسته به کاریان بهینی.. له بیریان بکه ی نه نجام

له نه ستۆده گریت:

((ریگه ی من له نه ستۆگرتنی نه هامة تیبیه قورسه کانه تا دۆزینه وه ی وشه یه کی گونجار نه و جا زۆر به هیمنی و له سه رخۆبی ده ری ده برم)).

جۆرج بیرناردشیل

ئیسنا ده زانیت ده بییت له ره فتاره کانتدا خۆت له چی به دوریگریت، ئیسنا ییش پیویستت به وه یه فیتری نه وانه ش بیت که ده بییت نه نجامیان بدهیت. له م بواره شدا لیستیکی ده خالیت پیشکه ش ده کهین، بۆنه وه ی پیوه ی پابه ندبیت:

۱- خه لکان به ناوی خۆیان وه بانگ بکه “ چونکه خۆشترین و ویستراوترین ده ننگ ناوی خاوه نه که یه تی.

۲- به باشی گوئیگره و هانی نه وانی تریش بده بۆ ده برینی بۆچونه کانیان.

۳- نواندنی باش په سه ندبکه و به پیتی باشیه تی باشتر پتییدا هه لبده.

۴- هه میشه هه ست به چی ده کهیت و چیت ده ویت ده ری بره، منگه منگ مه که.

۵- لیبورده به و له بیریکه، واز له رابردوو پیته با به خیرایی بروات.

۶- پییکه نه ته نانه ت گه ره سنت به پییکه نینیش نه کرد.

۷- به سۆز و میهره بانبه، له کاتی ئیشکردندا بیر له کیشه تاییه تیه کانت مه که ره وه.

۸- گه ر پیویستی کرد زانیاریه کانت باره که ته نها لای خۆت بییت.

۹- سه ردانی کارمه ندانت بکه له کاتی کارکردندا، نه مه پتر هانیان ده دات بۆ باشتر

کارکردن.

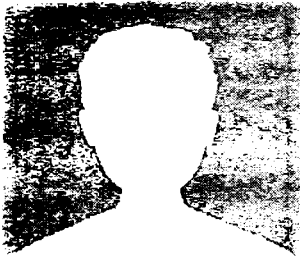
۱۰- جارچاره بانگیشتی داوه تیشیان بکه.

هه ولبده باشترینی به ریۆه به ران بییت..

۳۳- ئایا ده زانی چۆن له گه لّ مروّقی دوو روودا ره فتاره ده کهیت؟

((بیکه نینه که ی هه موو چوار دووبه ری بۆخۆی کیش ده کرد، به لام ره فتاره کانی تری هه مووانی لئیده کرد))

جۆرج س. سکرت

دوو زمانه دوو پوهه کان له ده روو پشتن و زۆریان هه ز به وه یه له کاتی ئاماده نه بوونی که سانی تر دا قسه ی پئی بلّین. لیره دا شیوازی ره فتاره کردن ره گه لّ ئه م که سانه ده خه ی نه روو:

۱- رووبه روو بیینه و له بۆچونی بپرسه له باره ی کاره که یه وه، زۆربه ی جاره کان وه لامه که ی به لئی و باش ده بیته.

۲- له باره ی خۆته وه لئی بپرسه، ئه مپش دیسانه وه به ئه رتیی ده بیته.

۳- ئه وجا ئه وه ی ده ته ویت پئی بلّی به جوانیه وه پئی بلّی: بیستومه وه ها و وه هات گتووه، ئه وجا پئی بلّی: پئویسته ده ست له م ره فتاره ناشیرینانه ت هه لّ بگرت. له م کاته دا چاوت بخه ره نیو چاوی و ئه وجا لئی بپرسه: تو گویت لیمه؟ ئه وجا پئی بلّی: که ر لیره به دواوه ویستت شتیکم پئی بلّی ئه وا راسته وخۆ وه ره و پیم بلّی.

۴- که ر جارێکی تر ئه م که سه دوو رووی ئه نجامدا و هه ستت کرد کاری کردۆته سه ر کار و کارمه ندانی کۆمپانیا و دامه زراوه که ت ئه وا جارێکی تر بانگی بکه ره وه و لئپرسینه وه ی له گه لّدا بکه و له م کاته به دواوه چیتر ناویریت کاری وه ها ئه نجام بدات، که ر دوو په ویشی کرد ئه وا له ده ره وه ی سنوری تووه ئه نجام ده دات.

۳۴- ئایاده‌زانی چۆن ورته‌ورت و واته‌وات چاره‌سه‌ر ده‌که‌یت؟

((باشترین درۆزن ئه‌وه‌یه‌ که ده‌توانی‌ت درۆیه‌کی که م بۆماوه‌یه‌کی زۆر وه‌ک پاس‌تی
پیشان بدات))

سامۆیل بتلر

ئه‌وکاته‌ی به‌پۆه‌به‌ری میوانخانه‌یه‌ک بووم، راهاتووم که بیمه
ئامانجی واته‌ واته‌کان. ئه‌مه‌ت بۆیه‌ پێ ده‌لێم، بۆئه‌وه‌ی نه‌ختێک
کاریگه‌ری ئه‌م کێشه‌ و دۆخه‌ نه‌خوازووت بۆ سوک بکه‌مه‌وه‌ ،
له‌بیرت نه‌چیت که‌تۆ به‌پۆه‌به‌ریت و سه‌ره‌کترین ئامانجی
ویتوواتی و هه‌ربۆیه‌ ئیستایش ریگه‌ی زالبوونت به‌سه‌ریدا بۆ ده‌خه‌مه‌ به‌رده‌ست:

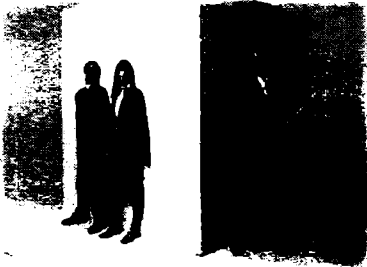
- ۱- له‌گه‌ڵ ده‌سته‌ی کارتدا کۆبوونه‌وه‌یه‌ک رێک بکه‌.
 - ۲- له‌باره‌ی ده‌نگۆ و واته‌واته‌کانه‌وه‌ قسه‌یان له‌گه‌ڵدابکه‌ و تییان بگه‌یه‌نه‌ که ئه‌مه‌ هه‌مووی قسه‌ی هه‌لبه‌ستراوی ناراسته‌ و راستیه‌که‌یش ئه‌وه‌یه‌.
 - ۳- به‌مه‌ش ده‌توانی کاردانه‌وه‌یه‌کی ئه‌رییی و دووپاتی بنوینی و ئه‌م واته‌واتانه‌ بوه‌ستینی.
 - ۴- گه‌ر واته‌ واته‌که‌ زۆر مه‌ترسیداربوو، ئه‌وا کۆبوونه‌وه‌یه‌کی گشتی بۆ هه‌موو کارمه‌ندان‌ت ببه‌سته‌ و راستیه‌که‌یان بۆ پوون بکه‌ره‌وه‌.
- هه‌روه‌ها وه‌کو چاره‌سه‌ریکی جیگه‌ره‌وه‌ ده‌توانی گویت له‌م واته‌واتانه‌ که‌رپکه‌یت“ گه‌ر مه‌ترسیدارنه‌بوو.

۳۵- چۆن مەملانئیی نیوان کارمەندانت چاره دەه کەیت؟

((پاستترین بگره و پیشبەخه، به مه هەندیک قەزارت دەبن و ئەوانی تریش لیت

پاده مینن))

مارک توین

وهك ده زانیت له كاردا زۆرجار كێشه پووده دات و ئەمەش لای خۆیه وه كارده كاته سه ر ده سته ی كارت، گەر ئەمە نه وه سته ینی ئەوا خراب كارت ده كاته سه ر، لیڤه شدا چۆنئیتی په فتاركردنت له م كاته دا بۆ ده خمه په روو:

۱- ده بیئت له سه ره تاوه هانی هه ردوو كه س و

به ره به دیت بۆئه وه ی به گفتوگوو چاره یه ك بدۆزنه وه .

۲- گەر ئەمە بۆخۆیان چاره نه كرا، داویان لیبكه كه سیکی متمانه پیکراو بیننه نیو

كیشه كه یانه وه بۆ دۆزینه وه ی چاره سه ر، به پیشنیار و چاره خراوه پوهه كانی قایل بن .

۳- گەر ئەمەش شكستی هینا ئەوا بانگێشتی نوسینگه كه ی خۆتیان بکه و بۆچوونی

خۆتیان له باره ی ئەم كیشه یه وه پی بلی .

۴- باسی باشی رابردوویان بکه .

۵- كیشه كه یان بۆ پوونبكه ره وه له وه ی به چی شیوه یه ك كار له پۆل نواندنه كانی

ده سته ی كارکردن و ئەنجامه كان ده كات .

۶- به بی پچران گوئیان لیبگره . ئەوجا داویان لیبكه هه ردوولایان پیز له قسه و

په فتاره كانی به كتر بگرن .

٧- داوایان لیبکە بە زووترین کات چارەسەرێکی باش بدۆزنەو، ئەوجا بۆچوونی خۆتیان لەبارەو بەخەرە پوو.

٨- دەستی یارمەتییان بۆ درێژیکە و دلنیا بە لەو هی هەموان تێگە یشتوون و بە چارەسەرە کە قایلن و دلنیا بەرەو لە قایل بوونیان. سوپاسی گوێرایە ل بوونیان بکە.

٩- لەنزیكەو بە دواداچونیان بۆیکە " لەبارە ی چارەبوونی کێشەکەو.

۳۶- رەچەتەي كارا بۆ پەيوەندى سەرگە وتوو:

((ھەموومان كۆپرەكىيى يەكتەردەكەين، رەگەل يەكتەردا رەفتار دەكەين. گرنگ ئەرەيە چۆن ئەمە ئەنجام دەدەين و بەرئەنجامەكە شمان چى دەبەيت))

فرجىناساتىر

لېرەدا كارا تەرىن و سەرگە وتوتەرىن رېگەت پېش دەست دەخەم بۆ بەدبەياتنى ھۆگرى رەگەل ئەوانى تر، لەگەل گەشە پېدانى پەيوەندەيت دەگەل ئالۆزنتەرىن كەسانى خراب خوو:

۱- تېبىنى/خۆگۈنجاندىن/سەرگە رەدەيت:

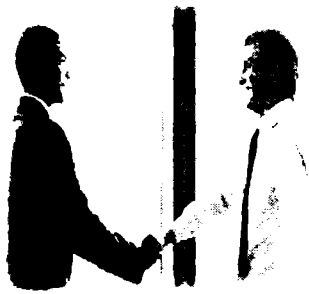
دەست بەكە بە تېبىنى كەردنى ئەو زاراوانەي كەسى بەرامبەرت بەكارى دەھىتەيت، جۆلەي لەشى و تۆنى دەنگى و زمان و ئامازە تايبەتەكانى لەقسە كەردنىش يادبەرە و ئەوجا ھەمان شت ئەنجام بەدەرەوہ و سىستىمى خۆنواندى ئەو بەكاربەنە، گەر تېبىنىت كەرد كەسىكى بىنايى، بېستۆكەيى، ھەستى...يە، دەبەيت تۆيش وەكو ئەو رەفتار بەكەيت. ھەولبەدە بۆماوہ يەكى كەم رەگەلئىدا ھاوقسە و بۆچوون بېت ئەوجا نەختە نەختە لەسەرگە رەدەيتى دايبەرە خواری و خۆت بېبە بە سەرگە رەدە بۆبەدبەياتنى ھۆگرى تەواو لەنىوانتانداندا“ لەسەر ئاستى ھۆشيارى.

۲- باش گرنگى پېدان و نەچپەندەن:

ھەرگىز پوويداوہ كەسىك لەكاتى قسە بۆكەندىدا تۆ بېچپەنەيت“ ەك تەواو كارىك بۆ قسەكانى تۆ؟ لەو كاتەدا ھەستت بەچى كەردوہ؟ رەنگە بزانەيت خواوہند بەك دەم و

دوو گوئی بو دروستکردوین بوئه وهی هیندهی ده بیستین نیوهی بدوین. بابلیلیوس سیرس له م چوارچیوهیه دا ده لیت: " کاتیک قسه ده که م ههست به په شیمانی ده که م، نه وه ک کاتیک بیده نگ بم " ، ههروه ما ده شلیت: " گه به که سیکه گه مژه ت پراگه یاند ههچ قسه نه کات ئه وا خه لکی به زانای ده بینن " ، کوینگرتن گرنگیه کی زوری ههیه " چونکه یارمه تیت ده دات بو تیگه یشتن له که سی به رامبه ر نه وه ک ته نها ئه مه و به س به لکو یارمه تیشته ده دات بو به دیهاتنی هۆگری. هه ربویه پیویستت به باش کوینگرتن و نه چپرانندی قسه ی ئه وانى تره، هه ولبده هانی ئه وانى تریده ی بو قسه کردن له ریگه ی ئاراسته کردنی پرسپاری گشتی و کراوه وه و گرنگی به تیبینی شتی ناپیویست مه ده، ته نها مه گه ر بزانیته ئه مه زور پیویسته، دانتهی ده لیت: " ئه وه ی به باشی کوینگرتت ده توانیت تیبینی پوخت به ره م بهینیت " .

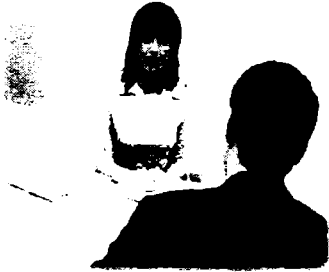
۳- پیکه نین:

هه ولی هیشته وهی زه رده خه نه ی گه رمی سه ر رووخسارت بده " بوئه وه ی لایه نی به رامبه ر ههست به ئاسوده یی و دلنیا یی بکات. په ندیکی چینیش ههیه ده لیت: " ئه وه ی نه زانیت پیکه نیت ناپیت فرۆشگا دابنیت " ، بویه هه رچییه ک پوویدا، زه رده خه نه ت پپاریزه، ده زانم کاریکی ئاسان نییه به لام هه ولئیکی بو بده .

((وهها رهفتاریکه وهک ئه وهی ده توانی، ئه وجا به کرده ده توانی))

۴- گرنگی دان به چاوله چاوخستن:

زۆر كەس به هه‌له له چاوخستن ناوچاوخا
تینگه يشتون، هه‌ندىك به كاريكى نه‌شياوى ده‌زانن كه
چاوخا ناوچاوى به‌رمبه‌ريان بخهن، به‌وه‌ى ده‌بىته‌هۆى
به‌ريشانكردنى لايه‌نى به‌رامبه‌ر، له‌كاتىكدا هه‌ندىكى تر
به‌كاريكى باشى ده‌بينن به‌تاييه‌ت گه‌ر كه‌سى به‌رامبه‌ر
سه‌يرى ناوچاوانى تۆى ده‌كرد، نه‌مه‌ش پاسته، به‌لام

گه‌ر كه‌سى به‌رامبه‌ر به‌چاوانى يارى ده‌كرد و هه‌رچاره و له‌جىگه‌يه‌كى ده‌پوانى نه‌وا
به‌پى ياساى تىرامان ده‌بىت كه‌ ده‌لۆين: له‌ چاوى سىيه‌مى بپوانه، له‌ ناوه‌پاستى ته‌وتلى.
به‌لۆ نه‌مه‌باشترينه بۆ دروستكردنى په‌يوه‌ندى و دواتريش هۆگرى.

۵- چرتيشك خستن سهر مه‌رامه‌كان:

گرىمانه‌يه‌كه له به‌رنامه‌ى زمانه‌وانيانه‌ى ده‌ماريدا
هه‌يه ده‌لۆيت: هه‌موو ره‌فتارىك مه‌به‌ستىكى نه‌رئىيى
له‌پشته، گه‌ر له‌دزىك بپرسىت بۆچى دزى كردوه؟
نه‌وا په‌نگه‌ وه‌لامه‌كه‌ى وه‌هاىبىت: چونكه ويستمه
ئۆتۆمبىللىك بكم، گه‌شتىك نه‌نجام بده‌م، خانويه‌كى
باشتر بكم و به‌خته‌وه‌ريم.

تۆيش هاوپراى من نىت به‌وه‌ى هه‌رچى مرۆف ده‌يكات بۆ به‌ديهاتنى به‌خته‌وه‌رييه و نىتى
نه‌و ده‌زه‌ش كاريكى باش بووه، به‌لام په‌فتاره‌كانى و نه‌ورپىگه‌ى بۆ به‌ديهاتنى نه‌م
به‌خته‌وه‌رييه گرتويه‌تبه‌ر هه‌له‌بووه و وه‌هاى لىكردوه ته‌فلى به‌ندىخانه‌بىت.
لىزه‌دا پتويسته تيشك بخه‌يته‌سهر نىت و مه‌رامى نه‌وانى تر ته‌نانه‌ت گه‌ر له‌گه‌لىشىدا
ناكۆك بىت، ياخود گه‌ر به‌كۆك قسه‌يه‌كى پى گوتى نه‌كه‌ويته داوى وشه‌كانيه‌وه.

ئەلبىرت مۇربىيان دەلىت: " وشەكان تەنھا ۷٪ ى تىكرای پەيوەندى كردن و مامەلە پىك دەھىتن".

۶- سۆزگۆپىن:

جىاوازييهكى زۆر ھەيە لە نىوان سۆزگۆپىن و ھاوسۆزى، سۆزگۆپىن ماناى لە ھەناوھەيە، بەلام ھاوسۆزى ماناى لەدەرەوھەيە. بۆيە كاتىك ھاوسۆزدەبىت پەچاوى سۆزى ئەوانى تر دەكەيت، بەلام كاتىك لەدۆخى سۆزگۆپىندا دەبىت ئەوا لە ھەناوھەيە كارى بۆدەكەيت و دەتوانىت بەكەسى بەرامبەر بلىت: من لەدۆخى تۆ تىدەگەم و پىزىشت دەگرم، ھەرەھا دەتوانى بلىنى: پەنگە ھۆكارىكى مەزنت ھەبىت كە پالت پىوھبىت بۆئەوھى بەم شىوھە پەفتارىكەيت.

۷- پوونکردنەوھ:

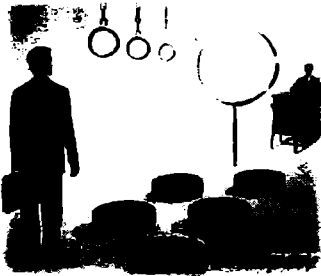
بە زۆرى خەلكى پەنا بۆ بەكارھىنانى گىشتاندىن دەبەن كاتىك ھەست بە تەنگەتاوى دەكەن، بۆنمونه دەيانبىنىت وشەكانى وەكو: ھەمىشە، ھەرگىز، گىشت بەكاردىن. ياخود دەستەواژەگەلى وەكو: ئەوان ھەمىشە وەھام لىدەكەن، ھەموو كارمەندان بەھەمان شىوھ بىردەكەنەوھ... بەكاردىن، بۆيە لەسەرتۆ پىويستە ھانى كەسانى لەم جۆرە بەدەي بە ديارىكراتر بدوین و گىشتاندىن بەكارنەھىتن. دەتوانى بە پرسىياركردنى: بەديارى كراوى چى وەھات لىدەكات بەم شىوھە ھەست بەكەيت؟ ئاراستەي ديارىكردنىان بەكەيت و لە گىشتاندىن ھەدووربەھەيت، كاتىك زاراوھى بەتايبەت و بەديارىكراوى بەكاردەھىتى ئەوكات دەتوانى زانىارى ديارى كراو و ورد بەدەست بىنى.

۸- دووباره دارپشتنه وه:

دووباره دارپشتنه وه مانای دووباره وتنه وهی دپیره کانی که سی به رامبهره، به لام به شیوازی تایبه تی خۆت و به وشه کانی خۆت، ئەمەش یارمه تیت ده کات بۆ دلنیا بوون له وهی تۆ له وه گە یشتووی گتویه تی، ههروه ها ئەمە هه لیکیش به لایه نی به رامبهر ده دات بۆنه وهی به باشی گوئی بۆ بیروکه کانی خۆی بگریت و دلنیا بیتنه وه له وهی ده یلیت و مه به ستیه تی، بۆ نمونه: له وهی ده یلیت من وه ها تیده گم که تۆ زۆر گرنگی ده ده ییت به... ئەوجا بوهسته تاوه کو وه لامت ده داته وه.

۹- دابڕین !! :

کاتیك کارمه ندیک کیشه یه کت بۆ ده خاته روو ده بیئت کار بۆ دابڕینی بکه یت. پرسیا ری نه وهی لییکه گەر کیشه ی تریش هه بیئت له گه ل ئەم کیشه یه دا بیخاته روو، ده شتوانی له م کیشانه شی دابڕینی به وهی لیتی بپرسیت: سه رباری ئەم کیشانه کیشه ی تره ن؟ گەر وه لامه که ی به لئی بوو، ئەوا له کیشه ی تریش لیتی بپرسه و گەر وه لامه که نه خیریوو نه وکات هه ولی رووبه روو بوونه وهی کیشه که و دۆزینه وهی چاره سه ربده.

۱۰- داواکردنی چاره سه ر:

کاتیك کارمه ندیکت کیشه یه کت بۆ ده خاته روو پئویسته به دووی چاره سه ریدا بگه ریئت، نابیئت خۆت راسته وخۆ چاره سه ری ئاماده ی پێشکه ش بکه یت“ چونکه ئەمە وه های لیده کات هه رکاتیك بچوکتیرین کیشه ی توش بیئت هانا بۆ چاره کانی تۆ به ریئت و پشت به تۆ ده به ستی و خۆی له بیرده کات و تۆیش توشی گرفت ده کات. لیتی بپرسه: ئایا ئیستا دۆخه که به جیاوازتر له پێشوو تر ده بیینی یاخود بۆچوونت چیه له باره ی چاره کردنی کیشه که ته وه؟

۱۱- در یژگردنی دهستی یارمه تی:

دهتوانی دهستی یارمه تی بۆ کارمه ندانت در یژیکه یت، بۆ شه وهی له گۆشه ی جیاوازه وه له شت و دۆخه کان بروانییت، بۆ نمونه: ره وچاوی ئه مه ت کردوه؟ ده ته ویت ریگه یه کی ترت بۆ بخه مه پوو؟

۱۲- کۆتایی هینان به دۆخه که و به دوا داچوون:

کاتییک که سه که به دۆخ و هه لویسته که قایل ده بییت پیویسته ریگه ی پیبده یت بۆ نه نجامدانی نه شته رگه ری چاره سه ری، دلنیا به له وهی که تی گه یشتوه و دواتر سوپاسی ئاراسته بکه .

نمونه:

بیژه: بهیله باوه کو دۆخه که ت بۆ کورتب بکه م، نه و جا بلی: " سوپاست ده که م بۆ شه وهی که ئاگادارت کردمه وه"، ئینجا ده بییت شه وهی له سه ری ریگه و تون نه نجامی بده ی، کاتییکیش بۆ شه مه دیاری بکه، تیبینی مه ودای کارلیکی شه که سه ره گه ل هه لویسته کانی له داها تودا بکه .

کاتییک به هه موو شه و زانیاریانه کارده که یت که له م به شه دا و هرت گرتوه، ده بیینی به باشتر ده توانی په یوه ندی به وانی تره وه بکه یت، له م کاته شدا تۆ هیمن ترده بییت، شه بیته خاوه نی هه لبژاردنی فره تر و به ژیرانه تره وه ده توانی پوو به پوو ی دۆخه کان بوه سستیته وه . د. جۆن گرنده ری دامه زریه ری پرۆگرام سازی زمانه وانیا نه ی ده مار ده لییت: " شه که سه ی خاوه نی توانای کشوکییه ده بیته خاوه نی پیگه ی سه رکردایه تی".

برپاری ده سته یگردنی شه مه بده، بۆ به ده ست هینانی سه رکه وتن ...

کلیلی شه‌شه‌م

دیاری کردنی ئامانج..

ریگه‌یه‌ک به‌ره‌و به‌خته‌وه‌ری و سه‌ره‌نج راکیتی

((له نوکته‌کانی ژیان ئه‌وه‌یه که: گه‌ر هاتوو ته‌ن‌ها به‌ باشترین قایلی به‌ ده‌ستی دینی))

سومرست مؤم

۳۷- ئایا ده زانی تۆ به ره و کوپوه ده رویت؟

((جهان ریگه ی فراوان ده کات بۆنه و که سه ی بزانییت بۆکوئ ده پروات))

پالف و. ئیمرسۆن

ئالیس پرسى: " شیشه ری پشيله ، به یارمه تیت ده توانی پیم بلیتی ده توانم بۆکوئ

برپۆم؟" ، پشيله که وه لامی دایه وه و گوئی: " نه مه

به شیوه یه کی گشتی په یوه سته به وه ی ده ته ویت بۆکوئ

برپۆی" ، ئالیس گوئی: " نه مه بۆمن زۆر گرنگه "

شیشه ری پشيله گوئی: " که واته گرنگ نییه بۆکوئ

ده پۆی".

لویس کارۆل له سه رکیشیه کانی ئالیس له نیشتمانی

سه مه ره کاندای.

دیاریکردنی ئاراسته کانت یه که مین هه نگاهه له سه ر ریگه ت بۆ نه وه ی بگه یه ت به و

جیگه یه ی ده ته ویت، که واته باوه کو پرسیاریکت لیبکه م: ئامانجه هه یه ؟ په نگه سه یرت

به پرسیاره که ی من بیته و بلیتی: به لئ ئامانجه هه یه . به لام لیژه دا نه وه ی من مه به ستمه

نه وه یه : ئایا به رنامه یه کی دیاریکراوت هه یه بۆ دیاریکردنی ئامانجه کانت؟ ئامانجه کانت

تۆمارکردوه و نوسیوتنه ته وه ؟ کاتیکت دیاریکردوه بۆ به دیهاتنی نه و ئامانجه و

به دیهاتنی؟

گه ره وه لامه که ت به لئ یه ، نه و تۆ یه کینکی له و ۲٪ ی خه لکی که باشترین.

گه ره وه لامه که شت نه خیر بوو نه و بزانه که تۆ له نیو ۹۷٪ ی که سانی ئاسایی و بی

ئامانجه و بی وه رنامه ی دیاریکراوی، نه م قسانه ش پشت به سته به توژیینه وه کانی زانکۆی

هارفه رد. هه موو مرۆفیک خه ونیکی هه یه ، ئامانجه و نه ندیشه ی تایبه ت به خۆی هه یه ،

هه ندیک که س ده توانن خه ونه کانیاں بگورن بؤ کرده و هه ندیکی تریش خه ونه کانی ته نها له میشکیدا بؤخوی ده یهیلتته وه و هیچ هه نگاوئیک نانیت بؤ به دیهاتنی و گه یشتن به دؤخی راسته قینه ی خه ونه کانی، نه و که سانه ی دوینی رۆیشتورن بۆسه رکار نه مرۆیش ده پۆن " چون ژیاں لای نه وان رینگه یه که بؤگه یشتن به به خته وه ری. نامانجی گه وره ش که نه م که سانه به کارده خات نه وه یه که: " چون بتوانم قه رزه کانم بده م؟ نه مرۆ له ته له فزیون چی پیشان ده دریت؟ ئیواری ده بیت چی بخوین؟ "، نه مانه برپوایان وه هایه که سه رکه وتن په یوه سته به به خته وه و هه رکه سیک سه رکه وتنی مه زنی چنگ خستوه نه وا که سیکی بی ئابرووه !! نه مانه به دریزایی ژیا نیاں له لالانه وه و هه ولدان بؤ نه وه ی ژه مه نانیاں چنگ بخن له بری نه وه ی نه خشه یه کی ماوه دریز بؤ ژیا نیاں دانین.

زاناکان توژینه وه کیان له سه ر دوومشک نه جامدا و بۆماوه ی دووه فته به برسیتی هیشتنیا نه وه و دواتر خستنیانه نیو شوشه یه کی پیچداری خانه خانه یی و له گرتایی رینگه که دا پارچه په نیریک دانرابوو.

کیبرکیی نیوان نه م دوومشکه بؤ گه یشتن به پارچه په نیره که دهستی پیکرد، کامیکیان ژیرتر و خیراتر بیت نه و ده توانیت زوتر به په نیره که بگات. بیگومان خیراترین و ژیرترینیاں توانی پارچه په نیره که به دهست بینیت، نه مه ش بؤ مرۆ هه مان شته. مرۆقه کانیش به رده وام له هه ول و تیکۆشاندا ن بؤ گه یشتن به پارچه په نیره که. وزه و توانا شاراوه کانیاں به کارناخن، به لکو ته نها هه مان کاری پۆژانه ی پیشووتریاں نه نجام ده دن.

((کارمه ندگه لیکم پیده له کۆگادابن و نامادجیا ن هه بیت منیش پیاوانئیکت پیده ده مه وه میژوو دروستبگه ن.. پیاوانی بی ناماجم بده ری منیش کارمه ندی کۆگاکانت پیده ده م))

جاریکیان له به‌پۆه‌به‌ریکم پرسى: ((ئایا پێشتر مۆله‌تت وه‌رگرتووه‌؟))، گوتى: "سالى پار پۆیشتم بۆ مه‌كسيك، دوو هه‌فته‌ى خۆشم به‌سه‌ربرد"، ليم پرسى: ((چۆن پلانت داریشتبوو بۆئوه‌ى به‌م خۆشیه‌وه‌ مۆله‌ته‌كه‌ت به‌سه‌ر به‌ریت؟))، گوتى: "من و ژنه‌كه‌م شوینىكى گونجاومان دیاریکرد و دواتریش پاره‌ى پێویست، په‌یوه‌ندیمان به‌سى رێبه‌رکاره‌وه‌ کرد بۆئوه‌ى نرخ و کرێ و چۆنیتیه‌كان بزانی، بێگومان گونجاوترینمان هه‌لبژارد و پۆیشتم بۆ مه‌كسيك". پيم گوت: ((په‌نگه‌ تۆ له‌وه‌ كه‌سانه‌بیت كه‌ نه‌خشه‌ بۆه‌موو شت داده‌نیتى))، پیکه‌نى و گوتى: ((به‌لى، به‌تایبه‌ت له‌كاتى مۆله‌ت و پشوه‌كاندا. گرنگى به‌هه‌موو ورده‌كاریه‌كان ده‌ده‌م بۆ دووركه‌وتنه‌وه‌ له‌شتى له‌ناكا))، ئه‌وجا ليم پرسى: ((كه‌تۆ له‌كاتى پشوه‌كاندا گرنگى به‌هه‌موو ورده‌كاریه‌كان ده‌ده‌یت، ئه‌ى له‌بارودۆخه‌كانى تری ژيانیش هه‌مان شت پێره‌وه‌ ده‌كه‌ین؟))، ئه‌وجا وه‌لامى دایه‌وه‌ گوتى: "نه‌خێر" چونكه‌ ئه‌مه‌ كاتى زۆرى ده‌وێت و منیش زۆر سه‌رقالم، ئه‌وجا من ده‌زانم چيم ده‌وى و بۆكوێ ده‌رۆم، هه‌مووشتیكم له‌نیو میشتكمدا داكردوه‌". ئه‌م به‌پۆه‌به‌ره‌ گرنگى به‌ریكخستنى پشوه‌كانى ده‌دات، به‌لام كاتێك شته‌كه‌ په‌یوه‌ست بیت به‌هه‌موو ژيانیه‌وه‌ ئه‌وا كاتى نابیت بۆ نه‌خشه‌دانان !!

له‌چاوپێكه‌وتنێكمدا په‌گه‌ل به‌پۆه‌به‌ریكى گشتیدا ليم پرسى: گه‌ر به‌رنامه‌ و نه‌خشه‌یه‌كت هه‌بیت بۆ دیاریکردنى ئامانجه‌كانت، ئه‌ویش گوتى: "به‌پاستى بپروام به‌م شتانه‌ نییه‌ و به‌كات به‌فیردانی ده‌زانم. ئاماده‌ى زۆر كۆر و كۆبوونه‌وه‌ بووم له‌باره‌ى ئامانجه‌وه‌ و كتیبى زۆریشم خویندۆته‌وه‌ له‌باره‌یه‌وه‌، هه‌ولێ جیبه‌جێکردنیم دا به‌لام سویدیكى نه‌بوو". ليم پرسى: "به‌بێ بوونى نه‌خشه‌پێیه‌ك ده‌توانى ده‌ست به‌گه‌شت بکه‌یت؟".

وه‌لامى دایه‌وه‌ و گوتى: "ئوه‌ى وه‌هاىبكات شیته‌، بۆچى كارى وه‌هاىبكه‌م و خۆم بخه‌مه‌ مه‌ترسییه‌وه‌"، ئه‌وجا هه‌مدیس ليم پرسىیه‌وه‌: "كه‌واته‌ له‌م دۆخانه‌دا چى ده‌كه‌یت؟".

گوتی:

یه که م: من بۆکوی بۆم دیاریده که م و ده شزانم بۆچی ده پۆم، نه و جا نه خشه ریگه یه ک ناماده ده که م و هه موو زانیارییه کی پیوستیش له باره ی مه ودا و کات و پارهی پیوسته وه ده ست نیشان ده که م.

لیم پرسسی: "چی رووده دات گهر ئه م پیوشوینانه نه گریته بهر و خۆت ناماده نه که یه ت؟" گوتی: "بیگومان ریگه که م ون ده که م، هه رچۆنیک بیت ئه مه هه رگیز نه نجام ناده م و به بی نه خشه ری ناکه ومه ری". ئه م که سه ره تی گه شتکردن ده کاته وه به بی خۆت ناماده کردن و نه خشه یه کی دیاریکراوی ریگه . به لام گرنگی به وه نادات که نه خشه ریگه بۆ ژیان ی دابنیت و به خۆشی بژیت. به پیره به رانی لیها توو ئه وانه ن که نه خشه بۆ هه موو شت و ئه گهر و پیشهاتیک داده نین، نه خشه ی بازارکاری، نه خشه ی ستراتیژی، نه خشه ی راگه یاندنی و پاره دارکردن و فراوانکاری. ئه مانه هه میشه کۆبونه وه ئه نجامده دن به مه به ستی پیداچوونه وه به نه خشه کانیا ن و دلنیا بوونه وه له راستی ئه و ریگه یه ی گرتویانه، هه روه ها به رده وامیش ده بن له چاکسازی کردن بۆ زامنکردنی سه رکه وتنی.

گهر هه ره له یه ک رویدا، ئه و ئالی سور به رزده که نه وه و ده ست ده که ن به گه پان و راویژکردن تا وه کو ده گه ن به خالی شکست و کیشه کانیا ن، ئه و جا دیسانه وه له نه خشه کانیا ن ده پواننه وه. گهر له یه کیک له م به پیره به رانه به رسیت: ده توانیت به بی دیاریکردنی بودجه و نه خشه ی بابه تی کاربکات؟ ده بینی تو به شیت دیته پیش چاوی و به ته واوه تی نه خشه ی گه شتکردن داده نی، به لام گرنگی ناده ن به هیچ نه خشه یه کی ژیانیا ن.

۳۸- پینج هۆکار وه‌ها له ۹۷% ی خه‌لکی ده‌کات ئامانجیان دیاری

نه‌گه‌ن:

((مرۆفه‌ به‌ بی ئامانج وه‌کو که شتی بی سه‌ول وه‌هایه، هه‌ردووکیان به‌ خۆکیشان به‌ به‌ردا

کاریان ته‌واوده‌بیت))

تۆمارس کارایل

پینج هۆکارت بۆ پیش ده‌ست ده‌خه‌م که وه‌ها له‌ زۆرینه‌ی

خه‌لکی سه‌ر زه‌وی ده‌کات نه‌خشه‌ بۆ به‌دیهانتی

ئامانجه‌کانیان دانه‌پێژن:

۱- ترس:

ترس سه‌سه‌خترین دوژمنی مرۆفه‌ (ترس له‌ شکست، ترس له‌ نادیار، ترس له‌

ره‌تکردنه‌وه، ترس له‌ سه‌ره‌که‌وتنیش).

ترس به‌ هه‌موو جوړه‌کانیه‌وه یه‌ک ئاراسته‌ی ده‌بیت ئه‌ویش ئازاره‌-مرۆفه‌کان ئاماده‌ی

ئه‌نجامدانی هه‌مووشتیکن بۆ دوورکه‌وتنه‌وه له‌ ئازار، زۆرینه‌ی خۆیان له‌ توشبوون به‌ ئازار

به‌ دوورده‌گرن ته‌نانه‌ت گه‌ر ئه‌م ئازاره‌ لبه‌رژه‌وه‌ندی خۆشیاندا بیت، وه‌ره‌ باوه‌کو

پرسیاریکت لیبکه‌م:

به‌وات وه‌هایه‌ مندالێکی سی‌ سالان له‌ هه‌یج شتیگ بترسیت؟ ره‌نگه‌ بلێی له‌ وانیه‌،

که‌ چی وه‌لامه‌که‌ نه‌خپه‌ره‌، ته‌نانه‌ت گه‌ر له‌ گه‌ل ئه‌مه‌شدا ناکۆک بیت.

له‌ راستیدا منداله‌که‌ له‌ هه‌یج شتیگ ناترسیت ته‌نها مه‌گه‌ر بیئه‌زمویت بکات. مندال

هه‌موو شتیگ ئه‌نجام ده‌دات گه‌ر یه‌کێک نه‌بیته‌ پێگری. ده‌ست ده‌خاته‌ نێو ئاگر، له‌

لیژیدا باز ده‌دات.. هه‌موو شتیگ ئه‌نجام ده‌دات به‌لام کاتیک که‌ گه‌وره‌ده‌بن و پێ ده‌گه‌ن

فیری ترسان ده‌کریئن.

ئوده مه ی پی ده گن ترسه کانیاں ریگلایان ده بیئت له ئەجامدانی هەرشتیک " چون ده ترسن له شکست. شکست بۆخۆی له پابردوودا توشیان بووه و ده ترسن دووباره دووچاری بینه وه، بۆیه فیروونه به بی هیچ بهرنامه یه کی تاییه ت بۆ دیاریکردنی ئامانجانیاں بژین و بگوزهرینن.

وهك زج. زیجلار ده لیت: " ترس به لگه یه کی درۆینه یه به لام وه کو پاستی دیارده بیئت"، هۆراسیش ده لیت: " ئه وه ی به ترساوییه وه بژیت هەرگیز نابیته مرفیئکی ئازاد".

گه ر فیترنه بین چۆن شکست به ترسی هه ناومان دینن ئه وا ناتوانین له گومان و ترس و ئه ندیشه پوچه له کانمان خۆمان رزگار بکه ین، وه ک فرانکلین پروفیلت ده لیت: " گومانی ئه مرفمان تاکه له مپه رمانه بۆ گه یشتن به سبه ی".

۲- خۆ وادنان:

د. جۆیس براورز ده لیت: " نواندنت نه شیاو ده بیئت گه ر له گه ل شیوازی خۆ وینه کردنتدا نه گونجیت". کاتیک مرفۆ خۆی به دارپوخوا ده بینیت، ئه مه کار له سه ر پووخسار و په یوه ندی و نواندنه کانی و ته نانه ت شیوازی پی ژیاویشی ده کات. که له ده وروپشت ده پوانیت وه ها هه ست ده کات

که سه رکه وتن بۆ ئه وانی تر ئافریندراوه و ئه م لئی بیبه شه. ئه م مرفۆه له م کاته دا به وشیه وه ده بیئت که زج زیجلار ده لیت: " زۆرینه ی پیاسه کار (بیزاری سه لئ شیواوان) بپروکه یه کی تیکدراویان هه یه له باره ی ئه وه ی ده یانه ویت".

به لام باشی ئه مه له وه دایه ئه م چه شنه ره فترانه وه رگراون و ده توانریت بگۆرین. گه ر مرفۆ کاری نه کرده سه ر وادانانه هه له کانی به رامبه ر به خۆی ئه وا به هه موو شتیک قایل ده بیئت و پی رازییه له وه ی له داها توودا به سه ری دیت، هیچ دیاریکردنیک ئامانجیشی بۆ

دیارناکەوێت و نایەوێت ئامانجەکانی بپێکێت. وەک د.لاری کیمسری دەلێت: "شکستی مەترسیدار ئەوەیە کە مرۆڤ لەهەولێدان بوەستێت"، وەک جۆن کەنەدیش دەلێت: "ئەوکاتەئێ پۆڤۆیک تۆ بەخۆت دەلێتی کە دەبیتە پلە دوو. ئەوا لەژاینتدا ئەمەت لێ پوودەدات".

۳- دواخستن:

ئیدوارد دزینگ دەلێت: "دواخستن دزی کاتە"، کاری ئەمرۆ بخەیتە سبەئ دەبخەیتە هەفتەئێ داھاتوو، هەفتەئێ داھاتوو بپارێدەدەیت ئامانجەکانت دیاری بکەیت کەچی بیانووی زۆر دەهێنیتەو و دەبخەیتە هەفتەئێ داھاتووتر، لەوکاتەشدا دەلێتی: کەشی ئەمرۆ خۆشە و دەبێت لەدەرەو وە بیگوزەرینم و دواتر کار بۆ ئامانجەکانم دەکەن... لەمەبەستم تێدەگەیت؟ تۆ بپروات وەھایە تەنھا لەیەک ژایندا دەژیت و پێویستت بە دیاریکردنی ئامانجە لەم ژایانەتدا، بەلام کەچی هیچ دەست پێشخارییەک نانویتی بۆ دیاریکردنی ئامانجەکانت و کار بۆ بەدیھاتنی ناکەیت.

۴- بپروا و باوەر:

زۆرکەس باوەرپیان بە بەھای دیاریکردنی ئامانجەکان نییە، بپروایان وایە کات کوشتنە، ئەمانە بۆ پشتگیری قسەکانیان بیانووی زۆر دەهێننەو و تەنانەت نمونەئێ زۆریش بۆ خەلکی دەخەنەپوو کەبەئێ دیاریکردنی ئامانج سەرکەوتوو بوونە، هێشتاکەیش لەسەر لوتکەئێ سەرکەوتندان. لەونمونانەش: باسی کەسێک بۆ

دەکات کە تەمەنی ۱۰۰ سالە و بەردەوام جگەرە دەکێشێت، بپگومان ئەمەش راستە و

مەرج نىيە ئەو ۹۷٪ ى مۇۋاپىقەتتىكى ئەمەلچان دىيارى ئاكتەن شىكىست خواردوۋىن، بەلام زۆرىنەى زۆرىان ھەمىشە توشى گىرىتى زۆر و جۇراۋبۆر دەبن. ولىيام شىكىسپىر دەلىتت: " شىتىك بەناۋى باش يان خراب بوۋى نىيە، بەلكو ئەو بەرىكەنەۋەيە ۋەھى لىكىرىۋە ئەم يان ئەو بىتت " .

شىۋازى بەرىكەنەۋەت لە دىيارىكەرنى ئامانجەت ۋەھات لىدەكات لەژىانتدا بەبى ئامانجە بىتت.

۵- زانىارى:

زانىارى ھۆكارىكە ۋەھالە ۹۷٪ ى دانىشتوانى سەرزەۋى دەكات كە ئامانجەكانىان دانەپىژنەۋە. مەبەستەم ئەۋەيە ئەم كەسانە ھەزىان بە ئەنجامدانى شتەكانە، بەلام نازانم چۆنى بەدەست بىنن، ئەۋجا ھەنگاۋى پىۋىست ناننن بۇ فىرېۋى چۆنىتتى بەدەستت ھىنانى.

گويم لە ھورپىيەكم بوۋ چەندان جار پىنى دەگوتم كە دەيەۋىت بىتتە خۆنۋىن(ئەكتەن)ىكى بەناۋبانگ، كەچى ئەم بىنى ھىچ ھەنگاۋىك بۇ بەدەھانتى بىتت، ئەنجامەكەشى ئەۋەبوۋ كە خەۋنەكەى بە خەۋنى مايەۋە و بەدرىژاى ژىانى نەيتوانى بىكاتە راستىنە.

ئەۋكاتەى لىم پىرسى كە بۇچى ھىچ شىتىك ئاكتەت بۇئەۋەى بىتتە خۆنۋىن، لەۋەمدا گوتى كە نازانم چۆن ۋەھابكەم. گەر نەزانى چۆن ئامانجەكانت دەست نىشان دەكەيت و چۆنى بەدى دەھىننى ئەۋا تۋىش دەبىتتە ئەندامى يانەى(نازانم چۆن). زج زجلار دەلىتت: " ئەۋانى تر دەتوانن بەماۋەى كاتى تۇ بوەستىنن، بەلام ئەۋە خۆتى كە دەتوانى بەشىۋەيەكى بەردەۋام خۆت بوەستىننى " .

لەم بەشەدا فىرى ھەموو ئەۋ ھەنگاۋ و شتانە دەبىت كە پىۋىستتە بۇ دىيارىكەرنى ئامانجەكانت و بەدەھىنانى ئەۋەى شاىەنىت... ملوانكەى زىپىن.

۳۹- پینج سوودی نشت دیاریکردنی نامانجه کان:

((نامانج ته نها پتویست نییه بۆئوهی هاندهرمان بیټ، به لکو بنچینه ی راسته قینه یه بۆ هیشتنه وه مان له ژیان))

پۆبیرت شۆلر

۱- هه لسه واندنی خود:

کاتیک خاوه نی به رنامه یه کی پیکخوا و هاوسه نگ ده بیټ بۆ دیاریکردنی نامانجه کانته به گشتی ئه وکات هه ست به وه ده کهیت پتر ده توانی ژیانته هه لسه وپرتی جا هه رچیه کیشته لی پرووبدات.

ئوه تۆی بریاری ئه وه ده ده یټ کام ئاراسته هه لده بزیری و که ی به نامانجی خوازوات ده کهیت، هه ستکردن به هه لسه واندنی دۆخه کانته یارمه تیت ده کات بۆ زالیوون به سه ر له مپه ره کانی پینشتدا و گه ر سه رکیشیت ئه نجامده ی به توانا ز خاوه ن پتیه ده بیټ. وه ک والتر جاگهات ده لیت: " به خته وه ری گه وره له ژیاندا ئه وه یه که ئه و شتانه ی خه لکانی تر ده لیتن ناتوانین تۆ بتوانی و ئه نجامی بده ی."

۲- متمانه به خۆکردن:

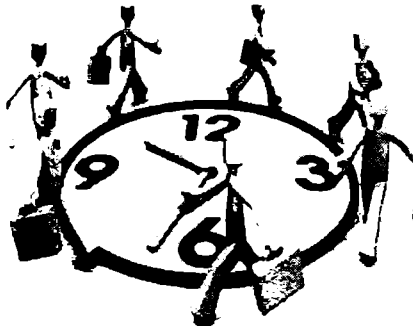
کاتیک باشتر خۆت راده گری و هه لده سوپرتی، متمانه ت به خۆت پتر ده بیټ، هه روه ها پتر متمانه به سه رکه وتنت ده کهیت و ئه رتیانه تر بیرده که یته وه و ئه نجامی مه زنتر چنگ ده خه یټ، هه روه ها وه هات لیده کات باوه رت وه هه بیټ که ده توانی نامانجه کان به گشتی بکه یته راستی و خه ونه کانت بۆ راستینه و که تواری بگۆری.

۳- به های ده روون / خود:

گەر ئامانجیکت پینکا، ئەوا پتر متمانه به خۆت ده کهیت و ههسته کانت به رامبه ر به خۆت باشتر ده بیئت، ههروه ها خاستر سیه به توانایی و لیهاتویه کانت ده کهیت و کاتی زۆریش تییه رناییت تاوه کو تییینی گرنگتر بوونی خودت ده کهیت.

کاتیگ ئاسته نگیکی کاتیت دوچار ده بیته وه، ئەوا که لگ له م ئەزمون و شاره زاییهت وهرده گریت و توانادار تریش ده بیئت بۆ پوهه پوو وه ستانه وهی ئەو دۆخانه ی له وانه یه له داها تودا یه قهت بگرنه وه، بۆنه وهی له م پیه وه بتوانی ئامانجه بالا کانت بپیکسی، ههروه ها ئەمه ههستی کړدنت فراوانتر ده کات و ناوژیشت به دانایی گوشتن ده کات، وه ک ئولیفردنل هۆلمز ده لیت: " ناوه زی مرۆی گەر به بیروکه یه کی نوئی فراوانتر بوو هه رگیز بۆ په مه نده بنچینه ییه کانی ناگه پیته وه دواوه " .

۴- جوان کات به کاره یان:

گەر کاتیگ بۆ به دی هاتنی ئەم ئامانجه دیاری بکهیت ئەوا باشتر و وردتر کار ده کهیت و ده بیئت بۆ به دیه یانی ئامانجه کانت، ههروه ها تاوه کو ئاره زوه کانت گرگرتوترین" بۆ به دیه اتنی ئامانجه کهت ئەوا باشتر پابه ندی به دیه اتنی ئامانجه کانت ده بیئت" له سایه ی کاتی دیاری کراودا. ((پیه یسته ئامانجه کانت کاتی دیاری کراویان هه بیئت، به کاتی دیاری کراو

ده توانیت ئامانجه کانت به دی بیئیت، بوونی کات و ئامانج وه کو نه ستیره و ناسمان وه هاتان و له ته نیشتی یه که وه کارا و یه کتر ته واکارتر ده بن)).

ئیه رامیم فه تی

۵- باشت‌کردنی دۆخی ژیان‌ت:

گه‌ر به‌رنامه‌یه‌کی ریک‌خراو و هاوسه‌نگت هه‌بی‌ت بو‌ به‌دیها‌تنی ئامانجه‌کانت ئه‌وا به‌چ‌تر تیشک ده‌خه‌یته‌سه‌ر ئامانجه‌کانت، که ده‌بیته‌هۆی به‌رزکردنه‌وه‌ی ئاستی ژیان‌ت و هاندراوترده‌بی و ده‌بی‌ت به‌خاوه‌نی وزه‌ی باشت‌ر و دۆخی خاست‌ر و له‌وه‌ش گرن‌گتر ئه‌وه‌یه تو‌ به‌خته‌وه‌رت‌ر ده‌بی‌ت. فرانکلین پۆف‌لت ده‌لی‌ت: "به‌خته‌وه‌ری له‌چ‌یزێ ئه‌نجام‌دراوه‌کان و به‌ر‌ه‌می کۆش‌شی داه‌ینان کارانه‌وه‌ سه‌رچاوه‌ ده‌گرت‌ت".

۴۰- چواربه شه که ی دیاری کردنی نامانج:

((گهر نه زانی بؤکوی ده رۆی ره نگه له ناوچه یه کی تر کوتایی به گه شته که ت بیت))

دایفنگامبل

ژیانی هاوسه نگ له ۴ به شی سه ره کی پیکدیت و گهر یه کیکیان توشی گرفتاری بیت
 نه واهه موو به شه کانی تری دوو چارده بن، له کتیبی ((چیزی دله پراوکی))
 د.بیتره. هانسۆن ده لیت: " سه رکه وتن مانای خه باتکردنه بؤ به دیهیتانی پله ی بالا له هر
 چوار به شه که ی نامادجا، گهر شکست توشی هر یه کیک له م به شان به بیت نه وای بیکومان
 کار له ته مه نت ده کات " .

نیستایش باوه کو تاوتوی چواربه شه که ی دیاری کردنی نامانج بکهین:

۱- به شی که سیتی:

له نیو نه م به شه دا شت گه لیکه وه کو په یوه ندی، خیزان، هاوسه رگیری، پشوه کان،
 هاوپییه تی، ئوتومبیلی نوی، گه شت و سه یران.. هتد هه ن.

۲- به شی پیشه یی:

له نیویدا نواندن و پله به رزکردنه وه و به ده سه تهیتانی ریزی هاوپییانست و فیبروونی
 به هره ی نوی هه ن، مه به ست لئی به ده ست هیئانی کاریکی نوی و گۆرانی پیشه که ت و
 زیادتر فیبروونته .

۳- به‌شی دارایی:

لی‌ره‌دا جی‌گیری داراییت، نه‌خشه‌ی خانه‌شینی، وه‌به‌ره‌ینانه‌کانت، کری‌نی کۆمپانیای نوی... هتد ده‌بینین.

به‌شی ته‌ندروستی:

له‌م به‌شه‌دا ته‌ندروستی له‌ش، شی‌وازی ژیان و مه‌شقه وه‌رزشیه‌کان و سیستمی خۆراکی و توانا بۆ په‌فتارکردن و دلّه‌پاوکی و ته‌ندروستی هزریش ده‌گریته‌وه.

وه‌ره باوه‌کو نمونه‌یه‌کت بۆ بخه‌مه‌پووو بۆئه‌وه‌ی پوونتر تی‌بگه‌یت: ئه‌لفیس بریسلی خاوه‌نی توانایه‌کی زۆری هونه‌ری و ناوبانگ باشی و که‌شخه‌یی و پاره‌داریش بوو، ده‌یتوانی چی له‌ژیاندا بو‌یستایه‌ چنگی بخات، به‌پێی پێوه‌ره گشتیه‌کان ده‌بوو که‌سیکی به‌خته‌وه‌ربایه، سه‌رباری ئه‌م هه‌موو تایبه‌تمه‌ندییه‌ باشیه‌ی که‌ تی‌یدا‌بوو، که‌ خاوه‌نی ته‌ندروستییه‌کی زۆریش باش بوو، به‌لام به‌شی که‌سیتی و تایبه‌تی ژیانیه‌ به‌خراپ کاری لێی کردبوو، بۆیه ژیانیه‌ تال ببوو، ئه‌نجامه‌که‌شی وه‌ک ده‌بینی ئه‌وه‌بوو که‌ ئه‌لفیس له‌نیوانماندا نه‌ماوه! هه‌مان شتی‌ش به‌سه‌ر مارلین مۆنرۆ و دالیدای ئه‌ستیره‌ی گۆرانی ئه‌وروپا و زۆری تریشدا هاتوون، به‌تی‌کچوونی به‌شیک له‌م به‌شانه‌ ژیان له‌ ترۆپکی خۆشیه‌وه بۆ بنکی ناخۆشی تالی وه‌رده‌چه‌رخیت.

بۆنونه: که‌سیک له‌سه‌ر کورسیه‌کی سی‌پێ دانیشتوو، که‌ پێی چواره‌می شکاوه، بۆیه هه‌رچه‌نده‌ خۆی به‌ هاوسه‌نگ پابگریته‌ هه‌ر ده‌بیته‌ پۆژیک بیته‌ و به‌ زه‌ویدا بکه‌وێت.

((ئهو ئاراسته‌یه‌ی له‌گه‌ڵ فی‌ریونتا ده‌ست پێده‌کات داها‌توت دیاری ده‌کات))

ئه‌فلاتون

بۆئه‌وه‌ی به‌خته‌وه‌ربیت پێ‌یسته‌ دل‌نایبیت له‌وه‌ی هه‌ر چواره‌شه‌که‌ی ژیانته‌ هاوسه‌نگن. په‌نگه‌ بپرسی چۆن ده‌توانم ئه‌م هاوسه‌نگیه‌ به‌دیبه‌یتم؟ وه‌لامه‌که‌ به‌م شی‌وه‌یه‌ ده‌بیته‌:

۱- تیبینی بکه و چاودیریش به:

بۆخۆمان زۆر جار به شیوه یه کی نامیر کرده (ئالی) و بی هه سترکردن ده جولتینه وه و تیبینی نه انجام دراوه کانمان ناکه ین.

وهه باوه کو پرسپاریکت ئاراسته بکه م: ئایا روویداوه کلیله کانت له جیگه یه ک دانیتی و دواتر له بیرت کردبیت له کویت داناوه؟ نه مه یه پتی ده گوتریت نا ئاماده یی ئاوه ز، وه ک هاری بوراین ده لیت. له کاتیکدا تو له هه موو کون و قوربینکی ماله که تدا ده گه پتیت له ناکاو بیرت ده که ویته وه که کلیله کهت له چیشته خانه که داناوه، کاتیک ده پۆیته چیشته خانه که و هبینی کلیله کهت دیارنییه، نه و کاتیش ژنه کهت لیت ده پرسیت که به دووی چیدا ده گه پتی؟ تویش به ده م هه لچوونه وه ده لیتی: کلیله که م لیره دانابوو، به لام دیارنه ماوه، له وانه یه یه کیک بردبیتی. نه و جا ژنه کهت ده ست ده کات به گه پان به دووی کلیله که دا و دواتر ده یدۆزیته وه. ئایا هه رگیز دۆخی وه هات لی به سه رنه هاتوه؟ نه ی نه گه ر هه مان شت له کاتی کاردا لیت روویدا و دۆسیه و پاپۆرتیکت ون بوو، چی ده که یه ت؟ پزیشکانی ده روونی به م دۆخه ده لیتن: "Seatoma"، نمونه ی نه مه ش بینینی کلیله که یه له ئاوه زی نا هۆشیارتدا، به لام خۆت له ناکاو بروا به خۆت ده هیتی به وه ی نایدۆزیته وه، نه مه ش له ئاوه زی هه ناوتدا وینه ده کیشریت، بۆیه ناتوانی کلیله که بینینی سه رباری نه وه ی له پیشته دایه. هه موو نه مانه روویاندا ته نها له به رنه وه ی گرنگیه به و شوینه نه داوه که نه و کلیل یان دۆسیانه ت تیدا داناوه.

ئیمه ی مرۆڤ به چوار قوناغدا تیده په پین" بۆنه وه ی فیترین:

(۱) که متوانایی نا هۆشیاری:

له م ئاسته دا ده بینینی ئاوه زی هه ناویت نازانیت چۆن کاریکی دیاریکراو نه انجام دات. سه باره ت به ئاوه زی هه ناویت نه م نه زمونه بوونیکه نییه.

(۲) کەمتوانایی ھۆشیاری:

لەم قۆناغدا ھەست بە بوونی ھەولێک دەکەیت بۆ فێربوونی چۆنیتی ئەنجامدانی ، بەلام بەھۆی نەبوونی ئەزمونی پێشترەو، ئەوا ھەولەکانت بۆ چۆنیتی فێربوون بۆ ئەنجامدانی ئەم کارە لە برەودا دەبیت.

(۳) توانایی ھۆشیاری:

لەم ئاستەدا ، فێری چۆنیتی ئەنجامدانی ئەم کارە دەبیت، دەتوانی بەئاسانی ئەنجامی بدە، جار ناچاریکیش ئەنجامی دەدە، بەلام دەشزانیت بەرەو شوێنیکت ئاراستەدەکات و تاوھکو بەردەوامیبت لەدووبارە ئەنجام دانەوھێ ئەوئەندە تر توانایی و لێھاتووێت پتر دەبیت.

(۴) توانایی ناھۆشیاری:

لەم ئاستەدا ئاوەزی ھۆشیارت توانادارە، وەرنامەکان لە داتاگە ی یادگە ی ماوە درێژتدا داكراون، ئەمەش وەھات لێدەكات بێ ھۆش و ئاگاداریش بتوانی ھەمان كار ئەنجام بدەیتەو. باوھكو نمونە یەك وەریگرین: بۆنمونە لێخوڕینی ئۆتۆمبیل. ئەوكاتە ی دەستت داوھتە لێخوڕینی ئۆتۆمبیل نەت زانیوھ چۆنی لێ بخوڕیت، بەلام ئیستا بەبێ بیرکردنەوھش دەتوانی لێی بخوڕی و ھەموو ھەنگاوە پێویستەکانی ئەمە بە شیوہ یەکی خۆکردە ئەنجام دەدەیت.

زۆرشت ھەن لەژیاندا لەدەستمان دەردەچیت “ چونكە گرنگی بە تێبینی كردنی بوونی نادەین. كاری قورس بەدرێژیایی پۆژوھات لێدەكات گرنگی بە تەندروستیت نەدەیت و پەيوەندیت بە ژن و مندالەكانتەوھ لاواز دەكات، بەلام پێویستە بزانی كە نابیت ھیچ كام بەشێکی چوار بەشەكە ی ئامانج لەسەر ھسابی ئەو بەشەکانی تر برەو پێدە، ئەگینا

ئەوێ دەستت دەکەوێت ئەوێهێه هیچت دەست ناکەوێت، یاخود ئەوێ به دەستی دەهێنی که مترده بیئت لهوێ له دەستی دەهیت.

((مۆفی بهخته وەر ئەوێه که هۆکاری شته کان ده زانیت))

فێرجیل

۲- ئەم پرسیارانه ئاراسته ی خۆت بکه:

وهك چۆن پرسیار له خۆت دهكەیت له باره ی نه خشه ی بازارکردنه وه، ده بیئت به هه مان شیوه پرسیار له باره ی كه سیتیته وه له خۆت بکهیت، به م شیوه یه:

(أ) ئیستا من له کویم؟

گر له هه موو شتی کدا باش بویت جگه له په یوه ندیه کانت، ته ندروستی یان پیشته یاخود له پرووی دۆخی دارایته وه، ئەوا هه ولی تیبینی کردنی ئەم دۆخه ت بده و دواتر به ره و قۆناعی ب هه نگاو بنی.

(ب) چیم دهوێت؟

کاتیک وه لأمی ئەم پرسیاره ده دهیته وه ئەوا دەستت داوه ته هه نگاوانان بۆ به دهیتهانی چاره سه ری گونجاو و له ئیستادا له ریگه دا ده بیئت بۆ به دهیتهانی هاوسهنگی له نیوان هه ر چوار به شه که ی ژیا نت، په نگه وه لأمه که ت: ده مه ویت له پرووی ته ندروستییه وه باشتریم، یاخود ده مه ویت په یوه ندیم په گه ل ژنه که م یان منداله کان یان سه رکاره که مدا خاسترییت و باشتریش په گه ل کارمه ندانمدا هه ل سوکه وت بکه م، یاخود ده مه ویت په ره ی زۆر چنگ بخرم، ئۆتۆمبیل بکرم، یاخود هه ر ئیشیکێ نوێتر بدۆزمه وه، کاتیک ئەم پرسیاره له خۆت ده کهیت ئەوا هه نگاو به ره و قۆناعی ت ده نییت.

(ت) کە ی ئەمەم دەوێت؟

ئێستایش چرپیرکردنەوه کانت ئاراستە ی کە ی یان کات کران، پەنگە بلێی: هەرئێستا یان هەفتە ی داهاتوو، یاخود لەماوە ی یە ک مانگدا، لێرەدا گرنگ ئەوه نییە چەندە کاتی بۆ دادەنێی گرنگ ئاراستە وه رگرتنە بەرەو پێگە ی راست، ئەمەش وهات لێدە کات باشتەر پیش بکە ویت و بگەیتە دوورترین خالی دەست پێ نەگە یشتوو.

ئە م پرسیارانەش ئاراستە ی خۆت بکە:

(پ) چۆن دەتوانم بگەم بەو جێگە یه؟

ئێستایش بیر لەو نامراز و پێشوینانە بکەرەوه کە بەهۆیەوه دەتوانی بە نامانجە کەت بگەیت، پەنگە بلێی: پێویستەم بە وه رگرتنی خولێکی وتاریزییە، یاخود لەبارە ی چۆنێتی بەستن و بە پێوه بردنی کۆرگە لی سەرکە وتوو. پەنگە ژنە کەت بۆ گەشتیک بەریت، یان سەرۆک کارە کەت بانگێشتی نان خواردنی ئیواری بکەیت بۆ باشتربوونی پە یوه ندیە کانت، پەنگە لە یانە یە کی تە ندروستیدا بە شداربیت و هەفتە ی سی جار مەشق ئەنجام بدە ی، گرنگ نییە چی دەکەیت، گرنگ ئەوه یە لە سەر پێگە ی راست بیت. ئەوه ی پێویستت پێی ماوه بۆ بە دیهاتنی نامانجە کەت ئەوه یە کە پرسیار ی (ج) ئاراستە ی خۆت بکەیت.

(ج) ئێستا چی دەکەم بۆ بە دیهێنانی ئەوه ی دەمەوێت؟

کاتی ک ئەم پرسیارە ئاراستە ی خۆت دەکەیت نامادە دەبیت بۆ دەستکردن بە کار بۆ بە دیهێنانی نامانجە کەت، بۆیە هەرئێستا پە یوه ندیە کی دووبیژی ئەنجام بدە بۆ بانگێشتکردنی سەرکارە کەت یاخود شوینگرتن بۆ گەشتە کەت کە دەتەوێت دەگەل ژنە کەتدا بە سەری بەریت، یاخود گەرە کتە ببیتە ئەندامی یانە یە کی تە ندروستی هەرئێستا پە یوه ندییان پێوه بکە، دیاری کردنی نامانج رۆر گرنگە بە دیهێنانی گرنگترە.

ئەمڕۆ دەست پێیکە، تیبینی بکە و ببینە و ژیانەت بئەزمووہ. وەك ئەفلاتون دەلیت: "ئەو ژیانەتی نەت ئەزمواندوہ شایەنی ئەوە نییە تێیدا بژیت". ئەو پرسیارە بە هیزە لە خۆتیکە و دواتر هەنگاو لە بۆ جیبە جیکردنی بنی و لە پشتموہی خۆت مەروانە و کاتیك ئەمانە ئەنجام دەدەیت دەبینی پۆشتویتە تە نیو پیزی سەرکەوتووترین کەسانی جہانەوہ، خەلاتە کەت ژیانیکی ھاوسەنگ و پڕ لە خوشی و تەواوکراو دەبییت. کونفوشیۆس دەلیت: "بە سروشت مرقشەکان وەکی یەکن، بەلام بە ئەنجامدان جیاوازی گەرە دەکەوتتە نێوانیانەوہ".

۴۱- سی شیوه که ی نامانج :

((هیچ شتیکی مه زن به بی که سی مه زن به دینایات، که سانیش مه زن ده بن که ی ویستیان به راستی مه زن بن))

شارل دی گول

کاتیگ دست ده که ییت به وه رنامه دارشتن له باره ی جیبه جیکردنی نامانجه کانت هه ئەوا پیویسته جیاوازی نیوان نامانجه کاتی و به رده وامه کانت بکه ییت. نامانجی کاتی وه کو هه ولدان بۆ که مکردنی پینج کیلو له گوشتی له ش یاخود هه ولدان بۆ چنگ خستنی نیشیکه و به ده سته وتنی کۆتایی پیدیت، به لام نامانجی به رده وام وه کو ریکخستنی سیستی ژیان یان پلاندانان بۆ ده اتووی پیشه ییت یاخود دامه زانندی په یوه ندییه کی هه همیشه ییه ئەمه کۆتایی نایات، بۆیه وریابه و پیویسته نامانجه کانت به و شیوه یه بن که به ده سته وتنی کۆتایی نه یات و هه همیشه پلانی ماوه دریژ دابریژه .

سی شیوه سه ره که ی نامانج:

۱- نامانجی ماوه کورت:

ئەم نامانجه به زۆری ماوه یه کی که م ده خایه نیت له ۱۵ خوله که وه ده ست پیده کات تا وه کو سائیک ده گریته وه . ئەم جۆره نامانجان هه کو ئەوه یه که : له کۆبونه وه کاندای چی ده که ییت یاخود له باره ی پرۆژه یه که وه چی ده لیتی، یان راپۆرتیکی گشتی چۆن بنوسی، خولیکی مه شقه وانی بته ویت ناماده ی بیت، پشوو یه که گه شتی تیدابکه ی، بریک پاره ی دیاریکراو بته ویت به دهستی به نیت...

ئەم جۆرە ئامانجە ماوہ كورتانە بۆتۆ زۆر ناوازەن لە بۆ پراھاتن بەرەو دیاریکردنی ئامانجە مەزنەكانت.

2- ئامانجی ماوہ ناوہندی:

ئەم جۆرە ئامانجە ماوہی یەك سال بۆ پینج سال دەخایەنیت. لەم ماوہیەدا ھەول دەدەیت كە بڕوانامە یەك بە دەست بێنی، یان پلە یەكی زانستی، یاخود ھەنگاو بەرەو باشتەركردنی دۆخی پیشەییەت بێنی، ئەو ئۆتۆمبیلە ی ھەتە بیگۆریت. ئامانجی تری لەم شیوہیە. ئەم جۆرە ئامانجە ماوہ ناوہندیانە ھۆكارێكن بۆ بەردەوامی دان بە ئامانجە ماوہ كورتەكان و ھەنگاوانان بۆ بەدیھاتنی ئامانجی ماوہ درێژ.

3- ئامانجی ماوہ درێژ:

ئەم ئامانجە لە ۲۵ سالی داماتوودا بەردەست دەبیت و چنگ دەخریت. ئامانجی رێكخستن و نەخشە پێژەركردنی تەواوی ژيانتە، بۆنمونە: دیاری کردنی ئەو شوینە ی تێیدا دەژیت، پە یوہەندیت پەگەل ژن یان خێزانەكە تەدا. ئیستایش باسی چۆنیتی بەكارھێنانی ئەم ئامانجانەت بۆ دەكەم لە لایەن خۆمەوہ، تاوہ كۆگە یشتەم بە پلە ی بەرپۆتوہ بەری گشتی:

ئامانجی ماوہ كورت:

- لەسەرەتاوہ لە ئوتیلێکی پینج ئەستیرەیی بە قاپ و دەفر ششتن دەستم بێکرد.
- دەستم دا یە خویندن لە بارە ی ئوتیلکار یەوہ، ئەوجا پاشی یەك سال لە کیوبك بوم بە خاوەنی بڕوانامە یەك.

ئامانجی ماوه ئاوه‌ندی:

- ئامانجی بوو که بېم به به‌رپۆه‌به‌ری به‌شیک، بووم به به‌رپۆه‌به‌ری به‌شی خۆراک و خواردنه‌وه‌ی ژووره‌کان.
- ئامانجی چنگ خستنێ دبلۆم بوو له‌بارە‌ی ئوتیلە‌کانه‌وه چنگم خست.
- بېروانامە‌ی دبلۆم له‌بارە‌ی رەفتاری مرقه‌وه به‌ده‌ست بێنم، به‌ده‌ستم هینا.
- به ئینگلیزی و فه‌ره‌نسی به‌ پاراوی قسه‌بکه‌م، ئە‌مه‌ش فی‌ربووم.

ئامانجی ماوه درێژ:

- ئامانجی بوو بېم به به‌رپۆه‌به‌ری گشتی ئوتیلێک.. له‌سالی ۱۹۸۷ دا بووم.
- سی پۆست له‌ کارگێری ئوتیلێکدا به‌ده‌ست بێنم، ده‌ستم خست.
- به‌ناوبانگ و ناسراویم، به‌خاوه‌نی خه‌لاتی زنیاری بم.. له‌سالی ۱۹۸۷ دا بووم به‌خاوه‌نی بېروانامە‌ی باشترین خۆیندکاری توێژینه‌وه‌ی ماله‌وه‌یی له‌ دامه‌زراوه‌ی ئە‌مه‌ریکی بۆ ئوتیلکاری.

به‌رده‌وامبووم له‌سه‌ر توێژینه‌وه و خۆیندن و له‌پووی کارگێریشه‌وه پله‌م بالاتر ده‌بوو، تاوه‌کو بپارمدا که کۆمپانیایه‌کی تایبەت به‌خۆم دابنێم و سه‌رله‌نوێ ده‌ست پێبکه‌م، ئیستایش خاوه‌نی زانیاری و پێژ و پله و شاره‌زاییه‌کی زۆرباشم و ده‌توانم له‌ راستینه‌ی خه‌ونه‌کاندا بژیم، سه‌رباری ئە‌وه‌ی هه‌موو پۆژێک ئاسته‌نگه‌ گره‌وی خۆی پێبووه‌ بۆمن، به‌لام من گویم لێ نه‌داون و به‌دووی چاره‌یدا گه‌پاوم. ئامانجه‌کان به‌دی نایه‌ن مه‌گه‌ر هه‌ولێ ته‌واوی بۆ بده‌یت و ئاواي کۆل‌دان نه‌زانیت و پووخان و نه‌توانینیش له‌بیر بکه‌ی.

واشه‌نتۆن ئیرفینگ ده‌لێت: " ئاوه‌زی مه‌زن ئامانجی هه‌یه، به‌لام ئە‌وانی تر ئاواتیان هه‌یه." ئامانج ده‌ست نیشان بکه، نه‌خشە‌ی بۆ دا‌پێژه و مه‌هێله به‌ فی‌رۆ بېروات. وینستۆن چرچل ده‌لێت: " هه‌رگیز خۆت به‌ده‌سته‌وه مه‌ده، هه‌رگیز، نه‌که‌یت خۆت به‌ده‌سته‌وه بده‌یت هه‌رگیز".

۴۲- چۆن نامانجه گانت دهست نیشان ده کهیت-سیازده بنهما:

((بۆنه وهی به خته وهری چنگ بخرین پیویسته دلنیا بینه وه له بوونی نامانجی مه زن))

ئیریل نیقنگال

۱- بزانه چیت ده ویت:

دۆگلاس لۆرتم ده لیت: " کاتیک دیاری ده کهیت چیت ده ویت نه وکات تق گرنگترین برپارتدا وه له ژیانقدا"، له پیشی هه ره نگاونانیکدا ده ویت بزانیته چیت ده ویت" چونکه نه مه گرنگترین نه نگاوه بۆ بۆبه دیهاتی نامانجه کهت. هه موو مروؤفیککی سه رکه وتوو له سه ره تا دا

خه ونی بینیه، نه و جا خه ونه کانی ده خاته بواری جیهه جیکردنه وه. که واته خه ونی تق جیهه؟ ده ته ویت چی بیت؟ ده ته ویت له ژیانقدا زۆرتر له هه موو شتیک چی نه نجامبده ی و به دی به نیتیت؟ ده ته ویت په یوه ندی باشتر دابه ستی؟ هاوسه رگری باشتر، یان ده ته ویت کاریککی تایبه تی نه نجامبده ی؟ گرنگ نییه چیت ده ویت، گرنگ نه وه یه بزانیته و په فتار بکه یته له سه ره نه و بنه مایه ی چیت ده ویت؟ وه ک بنیس واتلی له: کتیبه که ی ((چیزی کار)) دا ده لیت: " بۆنه وه ی بگه یه یته به شوینیک پیویسته له سه ره تا وه بزانیته تق بۆ کوئی ده پۆی".

۲- ده ویت نامانجه کهت راسته قینه و په ون و دیاری کراو ویت:

چیرۆکی نه و پیاوه ته له بیره که له پیشی ئاگردانیک دانیشته و به ئاگردانه که ی ده گووت: گه رمیم پی ببه خشه کۆتره دارت پی ده به خشم. سه رباری نه وه ی زۆر وه ستا به لام هیچ گه رمیه کی چنگ نه که وت، هه رچه نده نامانجه که ی ده ستکه وتنی گه رمی بوو،

که چى له بیری کردبوو پیویسته له سه ره تادا ببه خشیت ئه و جا وه ریگریت، واتا نامانجه که ی که تواریانه نه بوو، بۆیه گرنگ نییه نامانجت چیه پیویسته پوون و دیاریکراو و که تواریانه بیته.

۳- ئاره زووی به هیژ:

جاریکیان که نجیک له باره ی نهینیه کانی سه رکه و تنه وه له دانایه کی پرسى، ئه ویش قاپیکی پر له ناوی ساردی هیتا و ئه و جا داوای له که نه که کرد له ئاوه که پروانیت له کاتی کدا که نه که له ئاوه که ی ده پرواتی دانا که سه ری که نه که ی گرت و کردی به نیتو قاپه ئاوه که دا، له سه ره تاوه که نه که هیچ به رگری نه نواندن، به لام دواتر ده سستی دایه قورله فرتکی و کاتیک که یشته که ناری خنکان پالئیکی به دانا که وه نا و خۆی لئی رزگار کرد و دواتر به سه ریدا هاواری کرد و گووتی:

((ئه وه چیه بۆچی وه هام لیده که ی، ده ته ویت بم کوژیت؟)) .

دانا که به پیکه نینه وه وه لامی دایه وه و گووتی: ((له مه وه چى فیربوویت؟))،
که نه که ش گووتی: ((هیچ شتیک)) .

دانا که گووتی: ((بیگومانم له وه ی شتیک هه ر فیربوویت، له چه ند چرکه ی سه ره تادا ویستت سه رکه و توو بیته له خۆ لى رزگار کردم، به لام هانده رت به هیژ نه بوو بۆ ئه م کاره ت، بۆیه کاتیک وه خت بوو بخنکیت پالنه ری راسته قینه و مه زنت لادروست بوو و هه موو هیژ و هونه ری خۆتت به کارهیتا به مه به سستی خۆ رزگار کردن. کوپم له مه وه فیربه که نهینى سه رکه وتن جولانى ئاره زووی گرگرتوه بۆ به دیهیتانی سه رکه وتن)) .

ده بیته بزانیته چیت ده ویت و نامانجه کانیشته باوه کو به هادارین و هیچ که سیک- ته نانه ت خۆیشته- نه توانی بیته ریگرت له به دیهیتانی .

۴- وادانان و ئەندیشه کردن:

کاتیك بیرۆکه‌ی ئه‌وه‌ت له‌لادا ده‌سته‌به‌رده‌بیت که چیت ده‌وێت و ئاره‌زووی گرگروت له‌لادا هه‌ست بیکراوه ئه‌وا پتویستت به‌وه‌یه‌ بیرۆکه‌کانت به‌ره‌و ئاوه‌زی هه‌ناویت ئاراسته‌ بکه‌یت. وادانان هه‌لقه‌ی په‌یوه‌ندی نیوان ئاوه‌زی هۆشیار و ئاوه‌زی هه‌ناوییه‌. ئالبیرت ئینشتاین ده‌لێت: "ئەندیشه‌کردن له‌ زانین گرنگتره"، جۆرج بێرنارد شویش ده‌لێت:

ئەندیشه‌کردن هه‌نگاوی یه‌که‌مه‌ به‌ره‌و داهێنان". بۆیه‌ به‌ وشیاریه‌وه‌ ئامانجه‌کانت ئەندیشه‌بکه‌ و باوه‌کو هه‌میشه‌ له‌پیش چاوانت بن و بیکه‌ به‌پاستی پوون، تاوه‌کو بتوانی ئامانجه‌کانت به‌ پوونتر ببینی و خۆت ببینیته‌وه‌ له‌وه‌ی ئامانجه‌کانت به‌دهیتاوه‌ ئامانجه‌کانت به‌ره‌و ئاستیکی قولتر له‌ ئاوه‌زی هه‌ناوتدا ئاراسته‌ده‌بن و به‌هیزتریش ده‌بن. زانستی پشت سروس‌ت پێداگیری له‌سه‌ر ئه‌وه‌ده‌کات که: ئاوه‌ز وه‌کو موگناتیسه‌، کاتیك خۆت وه‌ها ده‌ببیت که ئامانجه‌کانت به‌دی ده‌هینیت ئه‌وا خه‌لکی بۆخۆت کیش ده‌که‌یت، دۆخ و هه‌لوێسته‌کانیشت به‌شێوه‌یه‌ک ده‌بیت وه‌ک ئه‌وه‌ی ئامانجه‌کانت به‌دی هاتن و یارمه‌تیت ده‌ده‌ن بۆ به‌دهاتنی. وریابه‌ و به‌باشی ئامانجه‌کانت له‌ ئەندیشه‌دا ببینه‌وه‌ بۆئه‌وه‌ی به‌پاستی ببیته‌ به‌شیک له‌وه‌که‌ تواریه‌ی ژیا‌نت.

۵- بریار:

باوه‌کو وه‌های دابنێین که‌تۆ ده‌زانیت چیت ده‌وێت و متمانه‌ت به‌خۆته‌ که ئامانجه‌کانت پوون و دیاریکراو و که‌تواریانه‌ و به‌هاده‌ره‌، هه‌روه‌ها ئاره‌زوویه‌کی مه‌زنت هه‌یه‌ بۆ به‌دهاتنی، ده‌ته‌وێت وه‌ها خۆت ببینیته‌وه‌ که‌ تۆ به‌پاستی به‌دیت هیناوه‌، ئیستایش

كاتى ئه وه هاتووه كه بپيارىكى هۆشمه ندانه بدهى و جاپى ئه وه بدهى كه تو هه ولى به دهاتنى ددهيت. له بارهى خۆشويستنى ئامانجه كانه وه ئاگادارى دهورويه رت بكه روه و له باره يه وه بۆيان بدۆى، ده بينى ئه وانيش به پىي تواناي خۆيان ده ستى يارمه تىت بۆ دريژ ده كن، له بىرت بىت بپياردانت له باره ي ئامانجه كانه وه ديارى كردنى شيوازى چاره نوسته، ئه و ساته ي به وشيارانه وه بپيارى لى ددهى ئه وكات رىگه ت به ره و به ديهاتنى ئامانجه ت دروست ده كه يت.

۶- ده بىت ئامانجه كات بنوسيته وه:

لى نايا كو كا ده لىت: " نوسينه وه ي ئامانجه كات په كه مين هه نگاره بۆ به ديهاتنى".
 براين تراس ده لى: " شته كه به خامه يه ك و كاغز و تو ده ست پىده كات".
 كاتىك داده نيشى بۆ نوسينه وه ي ئامانجه كات ئه وا دوو هيزى مرويت به كارده خه يت:
 أ- ئه ندامه كانى له شت.. تو خامه يه ك به ده سته وه ده گريه ت و ده سته كات
 ده جولىننه وه.

ب- چپىركردنه وه ي هزرى.. تو بىر له ئامانجه كات ده كه يته وه ده يان بينيت، له سه ر پارچه كاغه زىك ده يان نوسى و ده يان خويننه وه، له م كاته شدا هه ست به دووباره بوونه وه ي ده نكى خۆت ده كه يت له هه ناوته وه و هه موو هه سته كات ده وروژىنى و هه موو هه سته كات له لوتكه دا ده ين، به م هه نگاره ت شه قاوىكى تر له به ديهاتنى ئامانجه كات نىزىك كه وتوبته وه.

۷- كات بۆ ئامانجه كات ديارىبكه:

ئامانجه به بى كاتى ديارىكراو هىچ نيه جگه له ئاوات،
 ده توانى يارى تۆپى پى گرمانه بكه ي به بى بوونى كاتى ديارىكراو؟ يارىكاره كان

به رده وام ده بن له سهر ياريکردن و ياربه کهش هر کوتايي نايات!! ئەوکاتەى وهختیکى ديارىکراو بۆ به دهيهتانی ئامانجه کهت دهست نيشان ده که يت تو ده بيته خاوهنى پابه ندى و هاندانى به هيز بۆ به که تواری بوونی ئامانجه کانت له م ماوه يه دا. گەر گرنگ ئەوه بيته که پلان بۆ به دهيهتانی ئامانجه کهت دابنئى ئەوا گرنگ ئەوهش ده بيته که کاتيک ديارىبکه ی که به شيوه يه کى که تواریانه ههولئى به دهيهتانی بدهى و له م کاته دا توانا داربیت بۆ کردنى خهونه کانت به پاستينه.

۸- سامانت بزانه:

سامانه کانت چين؟ چى شتيك ده به خشيتەوه؟ سامانه کانت هه رچييه ك بيت له و چوار به شهى که ژيانت پيکده هينن: زانياريت، شاره زابيت، يارمه تى هاوړپيه کت، خيزانت، دۆخى دارابيت، کام له مانه ده توانيت يارمه تيت بدات بۆ به دهيهتانی ئامانجه کانت؟ لىستیک به ناوى هه موو ئەو که سانه بنوسه ره وه که توانا دارن بۆ يارمه تى کردنت و ئەوانه شى دهسته لاتت به سه رياندا نيه، هه موو ئەو سامانانەى هه ته و پتيوستت پتيانه بۆ به دهيهتانی ئامانجه کهت بيان نوسه ره وه.

۹- له مپه ره گانی پنگه بزانه:

گه شتياړيک پووى له که ناراوێک کرد و ديتى پاوچييه ك به قولاپ پاوه ماسى ده کات، ماسى گه وره پاوده کات پاش پيوانى فرپى ده داته وه ناو ئاوه که! به لام بچکولانه کان فرپى ناداته وه!! گه شتياړه زۆرى سه ير ليهات، بۆيه هۆکاره کهى له پاوچييه که پرسى، ئەويش له وه لامدا گوتى: ئەو تاوه يهى من هيتاومه ته نها ده توانيت ماسيه کى بيست سانتيمه ترى تيدا بپرژينى و له وه گه وره تربيت به که لگى من نايات. ئەم پاوچييه کيشه ی خۆى به باشى ده زانى و له بېرى ئەوهى ههولئى چاره کردنى بدات که چى ماسيه گه وره گانی له دهستی خۆى ده دا.

زۆریک له کۆمپانیاکان توشی مایه‌پووجی دین و هاتوون " به‌هۆی نه‌زانین بۆ چاره‌کردنی نه‌و کیشانه یاخود پیشبینی نه‌کردنییه‌وه . بۆیه که بیروکه‌یه‌کت بۆدیت بزانه چی شتیك کاریگەر و له‌مپه‌ری رینگه‌ته و که‌ئهمه‌ت زانی ده‌سته‌وه‌ستان مه‌وه‌سته و به‌دووی چاره‌دا بگه‌ری .

به‌مه‌ش ده‌بیته‌ خاوه‌نی رینگه و ئامرازێ پێویست بۆ به‌رگری له‌خۆکردن له‌به‌رامبه‌ر هه‌ر کیشه‌یه‌کدا که دووچارت ده‌بیته‌وه، تیری بیسۆل ده‌لێت: " په‌ند له‌وه‌دا نییه‌ که چه‌ند جار له‌ژیاندا پشتت له‌زه‌وی دراوه، به‌لکو په‌ند له‌ جاره‌کانی هه‌ستانه‌وه‌ته‌ پاش نه‌وه‌ی پشتت له‌زه‌وی دراوه " .

۱۰- کردار:

که‌سیك ده‌ناسیت بزانیته‌ چی ده‌وێت و که‌ی ده‌یه‌وێت؟ تیشته‌ ده‌گه‌یه‌نیت که‌ چۆنی به‌ده‌ست ده‌هێنیت، به‌لام هه‌یچ شتیکی له‌باره‌وه‌ ناکات.

له‌ وانه‌یه‌کدا له‌ مۆنتریال ۲۰ دۆلاریه‌کم له‌گه‌رفانم ده‌ره‌ینا و له‌ ۲۰۰ به‌شداربووم پرسێ که‌ کێ ده‌یه‌وێت به‌خاوه‌نی ئه‌م پاره‌یه‌بیته‌؟ هه‌موان ده‌ستیان هه‌لبه‌ری، ته‌نها یه‌ک که‌سه‌ نه‌بیته‌ که‌ ده‌ستی هه‌لنه‌به‌ری به‌لام هه‌ستایه‌ سه‌رپێ و به‌ناو هه‌مواندا هات و پاره‌که‌ی لێ سه‌ندم، هه‌موان سه‌یریان لێ ده‌کات! منیش گوتم: ((ئه‌مه‌یه‌ کردار، ده‌بیته‌ ئه‌و کاره‌ ئه‌نجام ده‌هیت که‌ ده‌ته‌وێت، نه‌وه‌ک ته‌نها هیوای به‌دیاته‌نی بخوازی))، هه‌موان ده‌ستیان دایه‌ پێکه‌نین و منیش له‌و کاته‌ به‌دواوه‌ به‌ریارمدا چیه‌تر پاره‌ بۆ پووێتکه‌ده‌وه‌ به‌کارنه‌هینم. پلاندانان کاریکی باشه‌ و دیاریکردنی ئامانجه‌کانیش مه‌زنه‌، به‌لام گه‌ر پلانه‌که‌ته‌ نه‌خه‌یته‌ بواری جیه‌یه‌جێ کردنه‌وه‌ و نه‌یکه‌یت به‌کردار ئه‌وا هه‌یچته‌ ده‌ست ناکه‌وێت. ئالان کۆکس ده‌لێت: " ده‌زانم که‌ خه‌ونه‌کان پێویستن، به‌لام رینگه‌ی جیه‌یه‌جێکردن و به‌دیاته‌نی ئه‌م خه‌وانه‌ ئه‌وه‌ ده‌ست نیشان ده‌که‌ن که‌ ئایا ئه‌م خه‌وانه‌ به‌دیدین یاخود نا،"

ئەرسىتويىش ئىزىت: " مروزۇ بىنچىنەى كىردارەكانىەتى"، بۆيە لەم ساتەوۈ دەستىبەكە بە جىيە جى كىردىنى پىلانەكانت و دواتر دەبىنى كە بەختەوەر و خوشحالئىش دەبىت.

۱۱-ھەلسەنگاندن:

پىاويك ويستى بگاتە لوتكەى چىايەك بۆئەوۈى ھەندىك ويئەى يادكارى لەويدا بگىرت، ئەم كارەى بەك پۆزى خايدان، كاتىك گەيشتە لوتكەى چىاكە تەواو ماندووو بىبوو، دىتى كابرەىكى چىنى لەويئە، بۆيە لىتى نىزىك كەوتەوۈ و دەستى دايە گازندە كىردن لەوۈى تاوۈكو گەيشتۆتە ئەم لوتكەى چىايە زۆر ماندوو بوو، كابرەى چىنى پىكەنى و گوتى: " گەر جارىكى تر ويستت بەسەر ئەم چىايەدا سەرىكەويت، ئەوا بىرۆرە ئەو لايەكەى تىرى چىاكە، لەويدا ترامىك دەبىنى كە بە بەك دۆلار تاوۈكو سەر ئەم چىايە دەتھىتى"، وەك دەبىنى ئەم كابرەى بەھۆى ئەوۈى بەھەلە بەدەيئەنى نەخشەكەى خەملاندبوو بۆيە رىنگەى ھەلەشى گىرتبوو، كاتى زۆر كوشتبوو، وزەشى كەمى كىردبوو. مەبەست لىرەدا زۆر ئاسان و پوونە، كاتىك ويستت نەخشەيەكت بەكىتە كىردار لەچەند لايەكەوۈ ھەلسەنگاندنى بۆبەكە و چى پىويستى بە گۆرپان بوو بىگۆرپە، ئەمە باشترە لەوۈى لەدوا دوايدا توشى پەزىوانى و دارپوخان بىيئەوۈ.

۱۲-كشۆكى(مرونەت):

بەكىك لە كىلە سەرەككىەكانى سەرەكەوتن كشۆكىيە. كشۆكى تىوانايى تۆيە بۆ ئەنجامدانى چاكسازى و گۆرپانكارى لە نەخشەكەتدا، ھەرۈەھا جولانە بەدەسوبرد و خىزىبى و ھەلدانە بۆ ئەنجامدانى كارى نوپىتر بۆئەوۈى بەئامانجەكەت بگەيت.

۱۲- پیداکیری-سوربوون:

کالونی کولید ده‌لئیت: "هیچ شتیک له‌م جهان‌دا ناتوانیت جیگه‌ی پیداکیری بگریته‌وه، تهنات به‌هره‌ش ناتوانیت". هیچ شتیک له‌م جهان‌دا له‌پیاوانی ناسه‌رکه‌وتوو باوتر و دیارترینیه که خاوه‌نی به‌هره و ژیری و زانیارین، که چی شکست خواردوشن جهان، پریه‌تی له‌تاوانبارانی خویندوار، ئه‌وه تهنه‌پیداکیری و هه‌تیری (عه‌زیمه‌ت) ه که هیزی ره‌ها به‌مرؤف ده‌به‌خشن.

من بروام وه‌هایه که ریگه‌ی سه‌رکه‌وتن هه‌میشه له‌ژیز دروستکردن‌دایه. والت دیزنی پابه‌ند بووه، بویه ئیستا تو سه‌رزه‌وینی خه‌ونه‌کانی ده‌بینی "دیزنی لاند، هه‌روه‌ها توماس ئه‌دیسۆن یش پابه‌ند بووه، بویه خه‌ونه‌کانی کرد به‌پاستی، تویش ده‌توانی خه‌ونه‌کانت به‌دی بهینی، پابه‌ند و سوربه له‌سه‌ر بریاره‌کانت و مه‌هیله هیچ شتیک بیته‌له‌مپه‌ری به‌دیها‌تنی ئامانجه‌کانت" ئه‌و ئامانجه‌ی تو ده‌توانی به‌دییان بهینیت.

۴۳- چۆن ئامانجه گانت به دى ده هينيت؟

((ئىمه ده ژين نه وه كه به وشيويه ي هيواي بۆ ده خوازين، به لكو به وجۆره ده ژين كه ده توانين بژين))

مياندر

۱- ئامانجه گانت بنوسه ره وه:

ئه و ئامانجه گانت له سه ر لاپه ره يه ك بنوسه ره وه كه ده ته ویت به دييان به نيت، پئويسته هه ر ئامانجه گانت تايه ت بيت به به شيك له چوار به شه كه ي ئامانجه زيان:

كه سیتی، پيشه يی، ته ندروستی، دارایی، ئه م

لاپه ره يه باوه كو هه ميشه له گيرفانته دييت، هه ركاتيك به يانيان به ناگا هاتيه وه بيخوينه ره وه، كاتيك بۆكار ده رۆي، به رله وه ي بنوي بيخوينه ره وه، كه ي ويستت بيخوينه ره وه.

۲- وای بينه پيشه چاوي خۆت به ديت هيناره:

پۆژانه سى جار ئامانجه گانت يادى خۆت بخه ره وه. به يانيان، دواي نيوه روان، شه وان، پيشنيارت بۆ ده كه م به م شيويه ئه نجامى به ي:

(۱) جيگه يه كي هيمن و ئاسوده به خش و گونجاو بۆ چه سانه وه دياريبكه .

(۲) به هيمنى هه ناسه به ده، چوار جار هه ناسه وه ريگره و ئه وجا به چوار جار يش ده ري

بكه ره ده ره وه .

۲) چاوانت دابخه و وه‌های بیته پیشه‌چاوی خۆت که ئامانجه‌کانت به‌دی هیناوه، هه‌ولبده به پوونی ئەمه بیینی. له‌بیرت بیته ئه‌و ئامانجه‌ی ئاوه‌زی هه‌ناوی وه‌ری ده‌گریته و وه‌رنامه‌ریژی بۆ ده‌کات، کارده‌کات بۆ سازاندنت په‌گه‌ل جهانی ده‌ری و تاییه‌تیتدا.

۴) چاوانت بکه‌ره‌وه! وینه‌یه‌ک له‌پیش چاوت دروستبکه وه‌ک ئه‌وه‌ی خه‌ونه‌که‌ت کردبیته کرده‌ی که‌تواری و هه‌ست به جیبه‌جی بوونی بکه‌یت. تاوه‌کو جوانتر ئەم وینه‌کردنه‌ت بیینی باشت‌ر و خیرات‌ر ده‌توانی ئامانجه‌کانت به‌دی به‌ینیت.

۳- دووپاتی:

هه‌موو پۆزیک دووپاتی ئەرییی بۆ ئاوه‌زی هه‌ناویت به‌ه‌نیره و هیزی دووپاتی بقۆزه‌ره‌وه بۆ هاندانی ئەم وه‌رنامه‌یه‌ت و ئاراسته‌کردنی به‌ره‌و ئاستیکی قولتر له‌ئاوه‌زی هه‌ناویت، له‌بیرت بیته که دووپاتییه‌کانت پئویسته به‌شیوه‌ی ئەرییی داها‌توویی بیته. بۆ‌نمونه:

((ده‌توانم کام ئامانجم بویت به‌دی به‌ینم. من بپوام به‌ تواناکانمه بۆ به‌دیه‌تانی سه‌رکه‌وتنم)).

۴- په‌فتاریکه وه‌کو ئه‌وه‌ی که:

په‌فتاریکه وه‌کو ئه‌وه‌ی ئامانجه‌کانت به‌دی هیناوه، قسه‌بکه و هه‌ناسه‌بده و بچولتیره‌وه به‌شیوه‌یه‌ک وه‌کو ئه‌وه‌ی شکستت نه‌کرده‌یی بیته ((وه‌ک ئه‌وه‌ی سه‌رکه‌وتنت مسۆگربیت)).

وه‌ها په‌فتاریکه وه‌ک ئه‌وه‌ی ئامانجه‌کانت هه‌رئێستا به‌دی هاتوون. تو به‌پاستی ده‌بیینی، ئەمه‌ش په‌یوه‌سته به‌کاته‌وه به‌رله‌وه‌ی به‌دی بیینی. کاتیک له‌ته‌مه‌نی شه‌ش سالی‌دا بووم، خه‌ونم به‌وه‌وه ده‌بیینی که‌بیم به‌ په‌یوه‌به‌ری گشتی میوانخانه‌یه‌کی گه‌وره،

پاشی ئەمە هەمیشە وەکو بەرپۆه بەری میوانخانەکان لە گەڵ ھاوڕێکانمدا پەفتارم دەکرد و گوتەم دەردەبەری و بەرپۆه دا دەپۆیشتم، زۆر پێم پێکەنین، بەلام من توانیم بۆیان بەسەلمینم و لەسالی ١٩٨٧ دا بووم بە بەرپۆه بەری گشتی یەکتێک لە گەورەترین ئوتیلە پێنج ئەستێرەییەکانی مۆنتریال - کەنەدا.

وەکو ئەوێ بەرپۆه بەری گشتی بم وەها پەفتارم دەکرد بۆیە بووم بە بەرپۆه بەری گشتی ئوتیلێکی گەورە. توانیم سود لە دەستەواژەیی ((وەکو ئەوێ)) بەکاربینم، تۆیش دەتوانی کەلکی لی بێینی و دواتر دەبێنی کە چۆن بە ئەنجامەکان سەرت سوڕدەمێنیت.

٥- بێرۆکەیی یەک ئینج:

هەولبەدە هەموو پۆژیک شتێک ئەنجامدەیی بۆ ئەوێ یەک ئینج لە ئامانجە کەت نێزیکت بکاتەو.

٦- شیوازی من بەرپرسیارم بە کاربەینە:

بێرۆکەیی ئەوێ کە بە شێکی لە کێشەکان دەست لی هەلبگرە! هەولێ دۆزینەوێ بیانو مەدە و گەر کێشە یەک پوویدا مەبخەرە ئەستۆی هیچ کەسیکی تر، بەلکو خۆت بەرپرسیاریتی کێشەکانی خۆت هەلبگرە و بەدووی چارەیی گونجاودا بگەرێ و سودیش لە ئەزموونە هەلەکانت وەر بگرە بۆ ئەوێ پێچەوانە راستە کەیی بێینی.

گەر سەرژەنەشتی ئەوانی تر بکەیی ئەوا تۆ هەرگیز ناتوانی توانا شاراوەکانت بەکاربێنی، بەلام کاتێک بەرپرسیاریتی تەواوی کێشەکانت لە ئەستۆی خۆت دەگریت ئەوکات دەتوانی چارەسەریش بدۆزیتەو و دەبیتە داھینەر و سەرکەوتووتر لە چاو هەرکاتێکی تردا.

ئێستا بەتەواوەتی بویته بەخاوەنی بیروۆکە ی گونجاو لەبارە ی چۆنیتی دەست نیشانکردنی ئامانجە کانت و بەدیھێنانیەو، بۆیە لەمڕۆ دەسایپیکە و ھەنگاوی گونجاوی بۆ بنی و بپەرە بەشیک لەو کەمینیە ی سەرزەوی کە خاوەنی ئامانجی دیاریکراون و کار بۆ بەدیھاتنی دەکەن، مەبەرە بەشیک لەو زۆرینیە ی کە گازندە دەکەن و ھەمیشە دەنالین و ھیچیش بۆ پرگاربوون ناکەن. ھۆراس دەلێت: "مروؤ نازانیت چی دەتوانیت، تاوھ کو ھوئی بۆ نەدات". دەست پیکە و ھەولبەدە و چێژ لە سەرکەوتنی تەواو و ھەریگرە.

((خەون بینین بەو ھە ی خەونی پێو دەبینی جوانی ئاوەزی مروؤ، ئەجامدانی ئەو ھە ی دەتووت ئەجامی بە ھە ی ھیزی خاوەستی مروؤ، متمانە بەخۆت بکە لە ھەلبژاردنی تواناکانتدا ئەمەش زیرەکی و بویری مروؤ بۆ بە دەست ھێنانی سەرکەوتن))
بیرنارد ئادمۆندس

۴۴- سوده گانی دیاریکردنی ئامانجه گان له بواری کاردا:

((هیچ شتیك نییه له ژياندا لێی بترسین به لکو شت گەلێك هەن لێیان تیناگەین))

مەدام کۆری

له بواری کاردا پیاو هه‌میشه هه‌ولێ زۆر ده‌دات بۆ راگرتنی دلی کپیاران نه‌گینا وه‌ها نه‌بیت مرۆف کاری ده‌وه‌ستیت.

ئه‌ی چی ده‌رباره‌ی کپیارانی دامه‌زراوه‌که‌ت؟

چی ده‌رباره‌ی:

۱- سه‌رۆکت .

۲- کارمه‌ندانته‌.

به‌لێ ئه‌وانیش کپیارن، گه‌ر قایلمه‌ندیان به‌ده‌ست نه‌هێنی ئه‌وان کارت ده‌که‌نه‌سه‌ر و نواندنت به‌لاپیدا ده‌به‌ن و په‌نگه‌ کاریش بکه‌نه‌سه‌ر دامه‌تووی خۆت و دامه‌زراوه‌ یان کۆمپانیاکه‌شت و به‌فه‌تاره‌تیکتدا به‌رن.

-هه‌لی ئه‌وه‌م بۆ په‌خسا که‌له‌گه‌ل هه‌زاران که‌سدا کاربکه‌م، سه‌دان کۆمپانیا و دامه‌زراشم ته‌ی کردووه‌، ئه‌مه‌ش یارمه‌تی باشی دام بۆ فیزیوونی شیوازی کارکردنیان، بۆم دیارکه‌وت که‌ زۆرکه‌س نازانن چۆن سه‌رۆک و کارمه‌ندانان قایل بکه‌ن، په‌نگه‌ هه‌موو شتیك ئه‌نجام بدات بۆ قایلکردنی دلی سه‌رۆکه‌که‌ی، به‌لام ناتوانیت و به‌و شیوه‌ نابیت که‌ سه‌رۆکی ده‌یه‌ویت، ئه‌مه‌ش بۆخۆی به‌نه‌رینی کار له‌ ئیش و پێگه‌که‌ت ده‌کات. بۆئه‌مه‌ش ده‌بیت له‌باره‌ی ئامانجی گه‌وره‌ی کۆمپانیاکه‌وه‌ له‌ سه‌رۆکه‌که‌ت بپرسیت و هه‌روه‌ها بۆ قایلکردنی کارمه‌ندانته‌ ئامانجی کۆمپانیه‌که‌یان بۆ پوون بکه‌ره‌وه‌. په‌نگه‌ ئیستا له‌خۆت

پېرسىت: ئىستا من چۆن دەتوانم ئەمە ئەنجام بدەم؟ سودى پىشت ئەمە چىيە؟
بۆئەمەش ۋەلامەكە بەم شىۋەيە دەبىت:

(أ) ھەرئىستا پەيوەندى بە سەرۆك كارەكەتەۋە بگە ۋ داۋى لىبگە كە بەتايىەت بۆ
نانى نىۋەرۆ ببىنى، بۆئەۋەى كەس نەتوانىت قسەكانت بېچرپىنىت.

(ب) پىرسىارى لىبگە لەبارەى ئامانجى ماۋە كورت ۋ ماۋەدرىزى كۆمپانىاكە ۋ ھەۋلبدە
بىانوسىتەۋە.

(ج) تۆيش ئامانجەكانى خۆتى بۆ بخەرە پوو، داۋى ئامۆشيارى لىبگە.

لېرەدا سودەكانى پىشت ئەمەت بۆ دەخەمەپوو:

۱- ئەمە ۋەھا لەتۆ ۋ سەرۆكەكەت دەكات بىنە يەك دەستە ۋ كاربۆ بەدېھاتنى
ئامانجەكانتان بگەن.

۲- پەيوەندى تۆ ۋ سەرۆك كارەكەت باشتر دەبىت.

۳- ئەمە ھانى ئەۋىش دەدات بۆ ھاندانى لەبۆ ئەۋەى يارمەتى تۆيش بدات بۆ
بەدېھاتنى ئامانجەكانت ۋ ئەمەش دەبىتە بەشېك لە نەخشە رېگەى سەرگەۋتنتان.

۴- ئەمە ۋەھات لىدەكات بە ھەلەكانى خۆتدا بچىتەۋە ۋ كاربۆ بەدېھاتنى
ئامانجەكانت بگەيت.

۵- ۋەك دەبىنى سودە مەزەنەكان ۋ ئەۋەشى پىۋىستت پىيەتى لەم كاتەدا برىتتىيە لە
پاراستنى ۋ شەكانى سەرۆكەكەت ۋ ھەۋلدان بۆ جىبە جىكردنى بەشىۋەيەكى رېكخراۋانە.

۶- ئىستايش باۋەكو بەرەۋ ئەندامانى دەستەكەت ھەنگاۋىننىن، ئەۋانەى كە پىۋىستيان
بە يارمەتى ۋ پىشتگىرى تۆ ھەيە:

چۆن دەتوانى دىارىكردنى ئامانجىان پەگەل بەكارىيەنى؟

۱. كۆبۈنەۋەيەك لەگەل كارمەنداندا رېكخە.

۲. له م کۆبونه وه یه دا کرداره ی دانان و دیاریکردنی ئامانجیان بۆ پوون بکه ره وه و داوا له هر که سێک بکه بیروکی تایبه تی خۆی بخاته پوو.
۳. پاشی دوو ههفته کۆبوونه وه ییه کی به دواداچوونی ریکبخه.
۴. له م کاته دا باسی ئامانجه کانی کۆمپانیا که یان بۆ بکه:
۵. هه لیکیان پێبده بۆ پیشکه شکردنی ئامانجه کانیان.
۶. هه موو ئامانجیک پوخت بکه ره وه.
۷. هه ندیک ئامانج بۆ ده سته ی کارکه رانت دیاریبکه.
۸. کاتیک بۆ به دهاتنی دیاری بکه.
۹. ئامانجه کانت به ته واوه تی تو ماریکه و له به رگیراوه ی به هه موو کارمه ندانت بیه خشه.
۱۰. به دواداچوون و هه لسه نگاندنی کشۆکیش له بیر نه که یت.

سو ده کانی دیاریکردنی ئامانجه کان بۆ ده سته ی کارکه رانت بریتی ده بیته له:

- ۱- په یوه ندی باشتر.
 - ۲- هاندانی خاستر.
 - ۳- متمانه به خۆکردن به چاکتر له دۆخی پیشتر.
 - ۴- ده رته نجامی باشتر.
- به شیوه یه کی تایبه تی چاوپێکه وتن له گه ل هه موو کارمه ندانتدا بکه و یارمه تییان بده بۆ به دیهاتنی ئامانجه کانیان و به درێژایی رێگه یان هان و کرمه یان بده.
- گه ر یارمه تییان بده یت بۆ به دیهاتنی ئامانجه تایبه تیه کانیان ئه وانیش کۆمه کیت ده که ن بۆ به دیهاتنی ئامانجه تایبه تیه کانت. ئیستا ده توانی بۆخۆت ئامانجه مه زنه کانت ببینی. بۆیه هه ر ئیستا تۆیش ئامانجه کانت دیاریبکه و هه ولێ کردنه کرداریان بده له کاتیکی دیاریکراودا و دلنیا شبه له وه ی هه یچ زیان ناکه یت.

((پښگه‌ی هه‌زارمیل به‌یه‌ک هه‌نگاو ده‌ست پښده‌کات))

تاوتسو

له‌م به‌شه‌دا چی پښویست بوو له‌باره‌ی ئامانجه‌وه، به‌تازه و کۆنه‌وه بۆم به‌رده‌ست خستیت، ئه‌وه‌ی ئیستا له‌سه‌ر تۆیه ئه‌وه‌یه که ئامانجه‌کانت به‌خه‌یته بواری جییه‌جی کردنه‌وه. هه‌رچی گومان و خۆبه‌که‌م زانی هه‌یه له‌پشته‌وه‌ت فری بده. جۆن‌های وڊ ده‌لئیت: " مرۆڤ ده‌توانیت ئه‌سه‌پ بباته‌سه‌ر کانیاو به‌لام ناتوانیت به‌زۆر ئاوی ده‌رخواردبدا، " به‌نهرمه نهرم ده‌ست پښیکه و ورده ورده خوازویست(ئیراده) و توانایت فراوانتربکه، هه‌روه‌ها‌های وڊ ده‌شلئیت: " نه‌جای باش له ده‌سه‌پتگی باشه‌وه سه‌رچاره ده‌گرۆت " ، بیروکه‌ی نه‌مرۆت ده‌بیئت به‌ نوینه‌ری کاراکته‌ری سه‌به‌یت. نه‌رستۆ ده‌لئیت: " ئه‌وه‌ی تایبه‌ت بیئت به‌ بالاییه‌وه ناسینی به‌س نابیئت، به‌لکو پښویسته زانیاری فراوان به‌ده‌ست به‌خه‌یت و هه‌ولی به‌کاره‌ینانی بده‌ی " ، بۆیه ئه‌و گره‌وه‌ناسته‌نگانه‌ی که‌له‌پښتن بۆ برینی پښویستت به‌وه‌یه هه‌رئیستا ده‌ست پښیکه‌یت، هه‌ر ئیستا. چی درۆیه‌کی گه‌وره‌یه کاتیک مرۆفیک ده‌لئیت: سه‌به‌ی ده‌ست پښده‌که‌م و نه‌نجام ده‌ده‌م! خۆمنیش ده‌زانم سه‌به‌ی رۆژیکه‌ی نوویه، بۆیه هه‌رئیستا ته‌له‌وزوینه‌که‌ت بکوژینه و کاغه‌ز و پښوسیک بیته و ده‌ست به‌م گه‌شته‌ت بکه، له‌بیرت بیئت که ته‌نها یه‌ک ژیانته هه‌یه بۆئه‌وه‌ی پښی بژیت، بۆیه چیژی لئوه‌ریگره و خه‌م بۆ نادیار مه‌خۆ و بزانه چی مرۆفیک کردبیتتی بۆتویش کرده‌یه.

۴۵- هه ولدانی که سیتی بۆ دیاریکردنی نامانجهکان :

نیستا، به پینی گرنگییان دیسانهوه
نامانجهکان داپرینژهرهوه.

له ژیر هه به شیکی چواربه شهکهی ژاندا
نهو شتانه بنوسه رهوه که ده ته ریت
به دییه نیت .

لیستی له پیشیهکان که سیتی :

.....
.....
.....

پیشهیی

.....
.....
.....

تهندروستی

.....
.....
.....

دارایی

.....
.....
.....

لیستی خونهکان که سیتی :

.....
.....
.....

پیشهیی

.....
.....
.....

تهندروستی

.....
.....
.....

دارایی

.....
.....
.....

جىبە جىكردن.. جىبە جىكردن.. جىبە جىكردن

Action

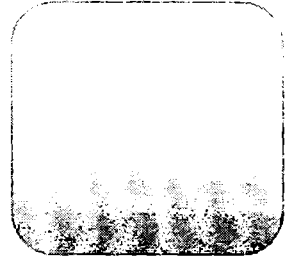
بۆھەر بەشىكى ژيانت ئامانچىك ھەلبىزىرە و بزانه بۆچى دەتە ویت بەدى بيتى و چۆن و

كەى بەدى دەھىنىت؟

كەى ؟	چۆن بەدىدېنىم؟	بۆچى	ئامانچەكەم كەسىتى پېشەمى تەندروستى دارايى
.....	
.....		
.....		

بەدىھاتنى ئەم ئامانچانە چۆن ژيانى پېش خستم ؟

.....	۱-
.....	۲-
.....	۳-
.....	۴-

ھەرئىستا بىرپارى ديارىكردنى ئامانچەكانى ژيانت بەدە.

کلیلی جه‌وته‌م به‌کاره‌یتانی کات.. به‌های راسته‌قینه‌ی ژیان

((کات نه‌و تاکه شته‌یه مرؤف‌ه‌میشه هه‌ولی کوشتنی ده‌دات، به‌لام نه‌جامه‌که
هه‌میشه نه‌وه ده‌بیت که کات مرؤف‌ده‌کورژیت))

هیزیرت سبنسر

۴۶- بۆچی خه لکی کاتی خو یان به فیرو ده ده ن؟

((گه خوله کینک به فیرودا نهوا یه کاتژمیرت به فیروداوه، گه کاتژمیرتک به فیرودا نهوا پۆژیکت له کیس داوه، گه پۆژیک له دهست چوو نهوا هه موو ژیانته له دهست ده رچوو))

برایان تراس

کات پاره یه، کات زیره، کات ژیانته. کاتیک کاتت به فیرو ده ده ی ژیانته به فیرو ده ده ی، کات تاکه شته تاوه کو له ژیاندا یین خاوه نین.

بنیامین فرانکلین جاریکیان گوتی: " کاتیک له دهست چوو هه رگیز ناگه پیته وه"، گه کات به م شیوه یه گرنک و پیویسته، گه کات تاکه شته که مرۆفه کان بی جیاوازی له

ژیاندا خاوه نین، که واته بۆچی مرۆفه له به فیرو دانی کاتی به رده وامه؟ نایا به هۆی نه وه یه که گرنکی نادات به کات و نهو شیوازه ی کاته که ی تیبدا به سه ر ده بات؟ یا خود به های کات نازانیت؟ وه لاهه که ئاسانه: مرۆفه کان گرنکی به کات و چۆنیتی به سه ر بردنی ده دن، به لام نازانن چۆنی بقۆزنه وه، هیچ ئامانجیکی دیاریکراویان نییه هانیان بدات و بیان وروژینیت، لیره دا مه به ستم له هیچ ئامانجیک نییه به لکو مه به ستم ئامانجیکه هانی که سه کان بدات به یانیان زوو به ناگایان بپیته وه و هانیان بدات بۆنه وه ی تا دره نگانیک سه رقالبن و نه نون، ئامانجیک جۆریتی ژیانیا ن به ره و باشتر بگۆریت، تاکی ئاسایی له هه لقه ی فالادا ده خولیته وه، به یانیان زوو به ناگا دیته وه و شه ری پنگاوبان ده کات بۆ نه وه ی به خیرایی بگاته سه ر ئیشه که ی، نه و جا بگه پیته وه بۆ مالی و خۆراک بخوات، سهیری ته له وزوین بکات، نه و جا بنویت، سه ی دواتر به ناگا بپیته وه و ده ستبکاته وه به رۆیشتن بۆ سه رکاره که ی، به مهش له خولانه وه له نیو بازنه ی فالادا به رده وام ده بیت، نه م

كەسە بەردەوام گلەبى دەكات لەوہى كە زيان دادوہرائە نىبە، ئەمە كات بە كەم دەزانن و گازەندەى ئەوہيش دەكەن كە كاتى تەواويان نىبە بۆ ئەنجامدانى كاروبارەكانيان.

كاتىك دەستم كرد بە نوسىنەوہى ئەم كاتىبە لىكۆلینەوہىبەم، بەشېك لە نەخشەى نوسىنەوہكەم لەسەر بنەماى چاوپىكەوتنى ۲۳۵ بەرپۆەبەر دامەزرابوو، لەئەنجامى ئەوہشدا :

هەستام بە ئەنجامدانى چاوپىكەوتن لەگەل بەرپۆەبەرى گشتى كۆمپانىيەكى گەورەى بەلیندەرايەتى لە مۆنترىيال و لىم پەرسى كە: هەرگىز مۆلەتى ئاسايى وەردەگرىت؟ گوتى: "چى؟ مۆلەت! گاتە دەكەيت؟ وا بۆ ۴ سال دەچىت هىچ مۆلەتىكم وەرنەگرتووہ!", لىم پەرسى بۆچى؟ گوتى: "چى پەرسىارىكى گەمزانەبە، من بەوپەرى تواناموہ كار دەكەم و خۆم ماندوو دەكەم و گەر وەها نەكەم كۆمپانىيەكەم شىكستى تووش دەبىت"، منىش پىم گوت: "بۆچوونەكەت جوانە، بەلام گەر وەها بەردەوام بىت ئەوا خۆت تەواو دەبىت لەبرى كۆمپانىيەكەت!".

بەرپۆەبەرىكى تر گوتى: "قەسەكردن لەبارەى بەكارخستنى كاتوہ ئىشىكى ئاسانە، بەلام گەر تۆ لەجىگەى من بىت دەبىنى كە ۲۴ كاترەمىر بەس نىبە بۆ ئەنجامدانى هەموو ئەوانەى مەبەستمە، من پىويستم بە كاتى زىادترە!".

بەرپۆەبەرىكى تر داھىنانانە گوتى: "ئايە دەزانى سەربارى ئەو هەموو يارمەتیبەى تەكەلۆزىيا پىشكەشمان دەكات لە، كۆمپىوتەر و مۆبایل و هىتر كەچى من هىشتاكە پىويستم بە كاتى زىادترە بۆ ئەنجامدانى كارەكانم".

سەد خۆزگە تۆيش پەرى گوتى لەبۆچوونى هىتر بگرىت، ئىستائىش باوہ كو گوتى لە بۆچوونى شارەزايانى كات بگرىن. لە پەرتووكى: ((چۆن بەسەركات و زىانتدا زالدەبىت؟)) دا ئىليان ئالكن شارەزا لە بەكارخستنى كات و خاوەنى پەرفۆشترىن كاتىبەكان دەلەيت: "هىچ شىك بەناوى كەمى كاتوہ بوونى نىبە، هەموومان وەكو يەك كاتمان هەبە، كاتى تەواومان هەبە بۆ ئەنجامدانى ئەوہى دەمانەوئىت و مەرامانە".

مارتن فۆرتینۆی شاره‌زای بواری کات بۆ ماوه‌ی ۲۰ سال خه‌ریکی لیکۆلینه‌وه‌بوو له‌باره‌ی ئه‌وه‌ی که مرۆفی ئاسایی چۆن کاته‌کانی به‌سه‌ر ده‌بات، له‌ئه‌نجامدا گه‌یشت به‌وه‌ی که: مرۆفی ئاسایی هه‌وت سال له‌ سه‌رئاو وگه‌رماودا به‌سه‌رده‌بات، شه‌ش سال به‌خۆراک، پینچ سال له‌ پیزه‌کاندا چاوه‌پوان ده‌بیت، سی سال له‌ چاوپیکه‌وتن و کۆبوونه‌وه، سالتیک به‌دووی شته‌کاندا ده‌گه‌ریت، ۸ مانگ وتاری نه‌شیاو ده‌ست پیده‌کات و له‌به‌رخۆیه‌وه ده‌یرپیسیت، شه‌ش مانگ له‌پیش پوناکیه‌ سوره‌که‌ی هاتوچۆدا چاوه‌پوان ده‌بیت، ۱۲۰ کاتژمیر ددانه‌کانی ده‌شوات، پۆژانه ۴ خوله‌ک له‌گه‌ل ژنه‌که‌یدا قسه‌ده‌کات، ۳۰ چرکه‌ پۆژانه له‌گه‌ل منداڵه‌کانیدا قسه‌ده‌کات. کاتیک ئه‌وه‌م بینیی که ۷ سال له‌گه‌رماودا به‌سه‌ر ده‌به‌ین و ۳۰ چرکه‌یش قسه له‌گه‌ل منداڵه‌کانماندا ده‌که‌ین و به‌راوردم کرد گوتم: ئه‌وه‌ی گرنکه‌ کاتی زیاده‌تر نییه، به‌لکو چۆنیتی دابه‌شکردنی کاته بۆ به‌کارهێنان. ئامانجی پشت ئه‌م به‌شه ئاشناکردنته به‌ چۆنیتی به‌کارهێنانی کاته‌کانت به‌باشترین شیوه، به‌جۆریک قۆستنه‌وه‌ی کات به‌ باشترین شیوه ده‌بیته‌ رێچکه‌ی سه‌ره‌کی ژیانته‌.

۴۷- دوو کۆسپی دهروونی پیش به کارخستنی کات:

((جۆریتی ژیانست به پلهی داناینت بۆ به کارخستن و قۆستنه وهی کاته وه دیارده که ویت)))

د. ئیبراهیم فهقی

هه موو شتیک له ژیاندا کاتی خۆی ههیه،
جاریک دلشادی و جاریکیش خه مبار،
ئه مهش هۆکاری قول و کۆسپی دهروونی
له پشته. به کارخستنی کات په یوه سته به
دوو کۆسپی دهرونی سه رهکی که رینگه
له مرۆفی ناسایی ده گرن له قۆستنه وهی
کاته که ی به کارایی و ئه م دوو کۆسپه پیش بریتین له:

۱- به ها و باوه په کان:

وليام جايمس ی باوکی دهرون ناسی نوئ ده لیت: " باوه پ یارمه تیم ده دات بۆ
ئافرانندی راستیه کان"، تۆیش باوه پت له دوو سه رچاوهی سه ره کییه وه یادگرتوه:
یه که م: باوک و دایکت: ئاراسته کاری و پینماییه کانیا ن له باره ی کات و چۆنیتی
به کارخستنی کاتیانه وه کاریگه ری گه وره ی له سه ر تو ده بیت. گه ر دایک و باوکت به باشی
کاتی خۆیان به کارخستوه ئه وا زۆر جار تۆیش وه کو ئه وان ده بیت، به لام گه ر باوک و
دایکت له هه لقه ی ئالادا خولانه وه و زۆریک له کاته کانی ژیانیا ن له گازنده و ناقایلی
ده برپین به کارخست و زۆر سه یری ته له وزوینیا ن کرد ئه وا به ها و گرنگی پیدانی تۆیش
بۆ کات زۆر له وان ده چیت.

دووه‌م: کارتیکاره دهره‌کیه‌کان: ئەندامانی خیزانه‌کەت، هاوڕێکانەت، خەزم و دراوسی و مامۆستاکانی خۆتێندنگەت، هه‌روه‌ها ئەو شتانە‌ی دە‌یخوینیت‌ه‌وه و دە‌زگا‌کانی پراگە‌یان‌دیش پۆلێکی مە‌زنیان هه‌یه‌ له‌ داکوتان و جیپێگرتنی بۆ‌چوونت له‌ باره‌ی به‌ها و گرنگی کاته‌وه.

ئیمه‌ له‌گه‌ڵ باوه‌رێه‌کاندا گه‌وره‌ ده‌بین، باوه‌ر به‌وه‌ ده‌هینین که‌ به‌کارخستنی کات یان گرنگه‌ یاخود بێ‌ که‌لکه‌، ئەم باوه‌رانه‌شمان ده‌گوازین‌ه‌وه‌ بۆ‌ منداڵه‌کانمان. هه‌ری فۆرد ده‌لێت: " گه‌ر باوه‌رپت وه‌هایه‌ که‌ ده‌توانی، یاخود ناتوانی.. ئەوه‌ تۆ له‌سه‌ر پێگه‌ی راستی و هه‌له‌ت نه‌کردوه‌، " قه‌یسه‌ریش ده‌لێت: " مرقۆسه‌کان ئاماده‌ی باوه‌رپکردن به‌وه‌ی ده‌یان‌ه‌وێت باوه‌رپێ بێنن " ، بۆیه‌ پێویسته‌ بۆ‌چونه‌ نه‌رێنیه‌کانت له‌ باره‌ی به‌کارخستنی کاته‌وه‌ بگۆرپت ئە‌گینا له‌سه‌ر ئە‌نجام‌دانه‌وه‌ی هه‌مان کار و وه‌رگرتنه‌وه‌ی هه‌مان ئە‌نجام به‌رده‌وام ده‌بیت.

۲- خۆ به‌ نه‌رێنی بینین:

له‌وکاته‌وه‌ی هاتویه‌ته‌ ئەم جهانه‌وه‌ تۆ سه‌رقالی خۆ پونیا‌ت‌نا‌یت، جا‌ریک نه‌رێنی و جا‌ریک ئە‌رێنی ده‌بیت له‌سه‌یه‌ی باوک و دایک و دراوسی و ده‌زگا‌کانی پراگە‌یان‌دن و هه‌رکه‌سیک پێی ده‌گه‌یت. ئەم پێکه‌یتنان و خۆبه‌رنامه‌ پێژکردنه‌ کار له‌ خۆ وێنه‌کردنت ده‌کات له‌وه‌ی چۆن خۆت ده‌بینیت.

باوه‌کو نمونه‌یه‌کت بۆ‌خه‌مه‌ به‌رده‌ست: ئەو نێرده‌ی کارکردنه‌ی که‌ هه‌قه‌ده‌سته‌که‌ی ۲۰۰۰ دۆلاره‌ له‌مانگێکدا و تاوه‌کو ۱۸ مانگ به‌وه‌په‌ری توانایه‌وه‌ کارده‌کات و ۱۸۰۰ دۆلاری ده‌ست ده‌که‌وێت، ده‌زانی ئەو ۱۲ پۆژه‌که‌ی تر چی ده‌کات؟ به‌وه‌په‌ری هێواشییه‌وه‌ کارده‌کات؟ چونکه‌ ته‌نها ۲۰۰ دۆلاری ده‌ست ده‌که‌وێت، ئەم کابرایه‌ تاوه‌کو خۆی به‌و شێوه‌یه‌ وێنه‌ بکات که‌ شایه‌نی ئەوه‌یه‌ ته‌نها له‌ مانگێکدا ۲۰۰۰ دۆلاری ده‌ست بکه‌وێت ئەوا هه‌ر به‌م شێوه‌یه‌ کارده‌کات، بۆیه‌ خۆ وێنه‌کردنت کاریگه‌ری گه‌وره‌ی ده‌بیت

له سه ره سه تکر دنت به رامبه ر کات و به کارخستنی کات، بودا ده لیت: " ئه وه ی تو ئیستا تییدایت ته نها ئه نجامی ئه وه یه که تر له بیر کردنه وه تدا تییدا بویته"، ئایا تر مرؤفیککی به سکار یا خود کارایت؟ به ره له وه لامدانه وه ی ئه مه له پیشدا له م بۆچونه ی پرؤبیرت شافر بیوانه له باره ی که سایه تی به سکار و کاراوه، که له کتبه که یدا به ناو نیشانی : ((ستراتیزیه تیه کانی تییه راندن))، ده لیت:

کارا	به سکار
• سه رکه وتوو	• سه رقال
• کار به سه ره توانی تر دا ده دات	• کار به سه ره خویدا ده دات
• شتی راست ئه نجام ده دات	• شته کان به رنگه ی راست ئه نجام ده دات
• ئه نجامی کاری ده ست ده که ویت	• کاره کان به ره و باشتر ده بات
• به باشی ده زانیست چ	• زیاده تر ئه نجام ده دات بۆ
• هه لده بر ئیریت و ئه نجام ده دات،	• به ده یه ئانی زیاده تر، شته
• به ره و باشتر هه نگاو ده نات.	• نا پێویسته کانی تر که متر ده کات.

مرؤفی سه رکه وتوو هه میشه گرنگی به نه خشه پێی ساغ و زامنی سه رکه وتنیان ده ده ن، بۆ ئه وه ی ئه نجامی خوزراویان چنگ بکه ویت و به هۆیه وه قایلمه ندی زۆرینه ش چنگ بخه ن، نه وه ک ته نها خۆ وه ها پیشان به دن که سه رقالن.

((بیر له خۆت بکه ره وه، هه موو پرۆژیک دواین پرۆژی ژیا نته... ئه و کاتر مێره ی بۆ پیشه وه لێی نا به وانی، وه کو موجافات بۆ پیشوازیت دیت))

گەر بزانی ته‌ن‌ها شه‌ش مانگی تر ده‌ژیت، چی ده‌که‌یت؟ کاته‌کانت چۆن به‌سه‌ر ده‌به‌یت؟ بۆکوی ده‌رۆیت؟ پیشت‌ر بیرت له‌مه‌ کردۆته‌وه‌؟

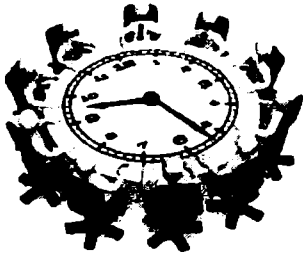
له‌قسه‌کانی منه‌وه‌ بۆت دیارکه‌وت که‌: "تاوه‌کو مرۆڤ پتر گرنگی به‌کات بدات، نه‌وه‌نده‌ش سه‌رکه‌وتووتر ده‌بی‌ت و به‌های کات له‌لای مه‌زن و گه‌وره‌تر ده‌بی‌ت"، گه‌ر به‌جوانی بیریکه‌یته‌وه‌ ده‌بینی که‌سانی سه‌رکه‌وتوو به‌چرکه‌ کاته‌کانیان ده‌ژمێرن له‌کاتی‌کدا که‌سانی ناسه‌رکه‌وتوو به‌کاتژمێر و پۆژانه‌ کاتیان ده‌ژمێرن. که‌سانی سه‌رکه‌وتوو هه‌ر ئیستا ده‌ست پێده‌که‌ن و به‌خیزایی ده‌جولێنه‌وه‌، له‌کاتی‌کدا ده‌بینین که‌سانی ناسه‌رکه‌وتوو ته‌مه‌لی ده‌که‌ن و ته‌ن‌ها له‌کاتی ویستراودا ده‌جولێنه‌وه‌.

هاورپیه‌کم له‌باره‌ی کتیبیکه‌وه‌ قسه‌ی بۆ کردم، که‌ ده‌یویست بینوسیته‌وه‌، منیش لیم پرسى: "که‌ی ده‌ست به‌ نویسه‌وه‌ی کتیبه‌که‌ت ده‌که‌یت؟"، گو‌تی: "لی‌ره‌وه‌ تاوه‌کو دووسالی‌تر"، گو‌تم: "پیت واده‌بی‌ت که‌ ئه‌م کتیبه‌ مه‌زنه‌ و یارمه‌تی خه‌لك ده‌دات؟"، گو‌تی: "بی‌گومان"، گو‌تم: "که‌واته‌ بۆچی ده‌بی‌ت دووسالی‌تر چاوه‌پوانی‌ت بۆ نویسه‌وه‌ی کتیبه‌که‌؟"، گو‌تی: "ئیستا کاتم نییه‌!". ئه‌م که‌سه‌ بی‌رۆکه‌یه‌کی مه‌زنی هه‌یه‌، به‌لام ئه‌م بی‌رۆکه‌یه‌ که‌وتبوه‌ نێو به‌ندیخانه‌ی کاته‌وه‌. ئه‌ی چی له‌باره‌ی تۆوه‌؟ ئایا بی‌رۆکه‌کانت دواده‌خه‌یت و ده‌یخه‌یته‌ لیستی چاوه‌پوانکردنه‌کانه‌وه‌" چونکه‌ کانت نییه‌؟

۴۸- پینج تهرزه که ی به رپوه به رانی کات:

((پینویسته هه موو پوژیک وه هابژین وه ک ئه وه ی دوا یین پوژی ژیانمان بیت))

بابلیلیق س سیریس

۱- به رپوه به ری زۆر پیکخراو:

ئهم به رپوه به ره زۆری حه ز به وه یه که سانی تر له باره وه بلین: زۆر سه رقان و پیکخراوه. هه میسه خه ریکی ناماده کردنی لیستی نوپیه. که ر ئه وه ی پلانی بۆی داناوه به دی نه هینا ئه وا نه خسه و لیستی نو ی داده پیزیتته وه و به هۆی زۆری

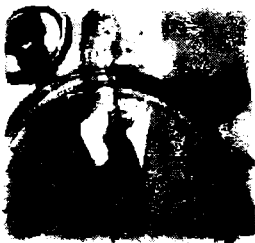
لیوردبونه وه یه بۆ ئهم کاره ی کاتی زۆر به فیرۆ ده دات. ئهم که سه ئه وه نده گرنگی به وه ده دات به پیکخراو دیاربه که ویت ئه وه نده گرنگی به وه نادات که کاره کانی به پیکخراوه یی نه نجام بدات.

۲- به رپوه به ری زۆر سه رقان:

ئهم به رپوه به ره هه میسه سه رقان دیاره و هاتووچۆیه تی، به رده وام خه ریکی نه نجامدانی شتی که، ئهم به رپوه به ره گازه نده ی ئه وه ده کات که کاتی ته واوی نییه بۆ نه نجامدانی هه موو ئیشه کانی پوژانه ی. که سیکی کار گرانه و سه ره ره شتی که سانی ده ور به ری ده کات، کاتی نییه بۆ حه سانه وه، هه روه ها هه ست به تاوانیش ده کات که کاتیکی که می بۆ حه سانه وه وه رگرت، خو ئه که ر به پاستی پوویدا و کاتیکی بۆ حه سانه وه ته رخان کرد ئه وا به باسکردنی کاره وه به سه ری ده بات، به خیراییش تو ره ده بیت و له م کاته دا که س ناویریت توخنی بکه ویتته وه هه میسه لپی ده بیستی که به پاستی کارده کات

که چی کاتی ته‌واوی نییه بۆ نه‌نجامدانی ته‌واوی کاره‌کانی “ چونکه شه‌و و پۆژیک ته‌نها ۲۴ کاترمیره و به‌شی ئه‌م ناکات!

۳- شیتی کات:

ئه‌م جۆره به‌پۆیه‌به‌ره زۆر گرنگی به کات ده‌دات و کارکردن په‌گه‌لیدا ئاسان نییه، زۆره‌که‌ی هه‌میشه پره له نامراز و که‌ره‌سته‌ی تاییه‌ت به پیکه‌خستنی کات، وه‌کو کۆمپیوتەر، فاکس، سسستمی تاییه‌تی دۆسیه‌کان و هیتری له‌م جۆره، گه‌ر سه‌یری خشته‌ی پۆژانه‌ی بکه‌ی ده‌بینی

به‌م شیه‌یه‌یه: ۶ خوله‌ک بۆ قاوه‌لتی، ۹ خوله‌ک بۆ کۆبونه‌وه، ۳۰ چرکه په‌یوه‌تدی کردن به‌هاوسه‌ره‌که‌یه‌وه، گه‌ر ئه‌وه‌ی نه‌خشه‌ی بۆی دانابوو به‌دی نه‌هینا ئه‌وا سه‌رزه‌نه‌شتی ئه‌وانی تر ده‌کات و هه‌میشه گازه‌نده‌ی ئه‌وه ده‌کات کاتی له‌ده‌ستداوه، به‌گشتی که‌سیکی گالته‌چاره و حه‌زی به پیداجوونه‌وه‌ی هه‌موو دۆسیه‌کانه و هه‌رچییه‌کی به‌دل نه‌بوو ده‌یسیریته‌وه، بۆیه وریابه گه‌ر له‌لای ئه‌م که‌سه کارده‌که‌یت و پینچ خوله‌ک دوابکه‌ی ئه‌وا کارت ته‌واوبوو، ئه‌م که‌سه شیتی کاته.

۴- جه‌جال:

ئه‌م به‌پۆیه‌به‌ره نارپیکه‌خراوه، ده‌بینی له‌هه‌موو کونجیکی نوسینگه‌که‌یدا لاپه‌ره‌ی له‌سه‌ر زه‌وی بلاوکردۆته‌وه، لێره له‌وی، خۆشی ئه‌م که‌سانه له‌وه‌دایه گه‌ر پرسپاری شتیکی لیبکه‌ی له‌باره‌ی دۆسیه‌کانه‌وه ده‌بینی به‌ئاسانیش ده‌توانیت بیدۆزیته‌وه. خۆنه‌گه‌ر له‌باره‌ی که‌سانی رپیکه‌خراوه‌وه لێیان پهرسیت ئه‌وا به گالته‌چارپیه‌وه ده‌لێت: بوونی نوسینگه‌ی رپیکه‌خراو مانای بوونی ئاوه‌زیکي نه‌خۆشه، زۆرجاریش شتی لی‌ون ده‌بی و ئه‌وانی تر تۆمه‌تبارده‌کات که دزیویانه.

۵- پیکخراو:

ئەم بە پێوە بەرە زۆر پیکخراوانە کار دەکات، دەزانیت چۆن پەگەل ھەموو کیشەکاندا دەجولیتەو، دەزانیت چۆن گرنگی پێدانهکانی دەست نیشان دەکات. کارکردن لە گەل ئەم کەسە زۆر ئاسودە بەخشە، بەباشی بەهای کات دەزانیت، بەراستی ئامانجی پشت ئەم بەشە دیارخستنی تاییەتمەندی ئەم جۆرە بە پێوە بەرانیە.

۴۹- شه‌ش سو‌ده‌گه‌ی پشت به‌کاربردنی کات:

((نه‌وه‌ی هه‌ته‌نه‌ها بیست و چوار کاتژمیره، ژماره‌ی کاتژمیره‌کانی نه‌مرو نه‌زیاده و نه‌ش که‌متر، گه‌ر رویشتن و ته‌واوبوون نه‌وا بو هه‌تا‌ه‌تایه‌ ته‌واوبوون))

د. ئیبراهیم فه‌قی

۱- ده‌توانی به‌لای که‌مه‌وه‌ پۆزانه‌ دوو کاتژمیره‌ی به‌سوود چنگ بخه‌یت:

کاتیك ستراتیژی‌ته‌کانی به‌کارخستنی کات ده‌قوزیته‌وه‌ نه‌وا به‌لای که‌مه‌وه‌ له‌شه‌وو پۆزیکدا دوو کاتژمیره‌ت ده‌بیت که‌به‌سوودن بو‌ت، نه‌مه‌ش هانت ده‌دات و پینوینیت ده‌کات بو‌ نه‌نجامدانی کاری پیویست و گریگ، نه‌وجا ده‌بیته‌هۆی پترکردنی دا‌هات و با‌شترکردنی نه‌نجامی بنچینه‌یی ئامانجی کاره‌که‌ت.

۲- له‌پۆزی کارتا با‌شتر ده‌توانی هه‌لی بسورپینی:

کاتیك ده‌زانی چۆن هه‌موو به‌ریه‌سه‌ته‌کان تیپه‌پیننی، ده‌شتوانی به‌باشی به‌سه‌ر کاته‌که‌تدا زالبیت و به‌کاری بخه‌ی، به‌جۆریك ده‌توانی نه‌وه‌نجامه‌ چنگ بخه‌یت که‌مه‌به‌سته‌.

۳- ده‌توانی به‌ئاسانی زالبیت به‌سه‌ر ده‌پاوکی و گوشاری کاردا:

به‌کارخستنی کات و سترتیژیته‌کانی ریکخار یارمه‌تیت ده‌کات بو‌نه‌نجامدانی کار له‌کات گه‌لیکدا که‌تۆ له‌دۆخی ده‌روونی و هزری خوازوادابیت. چیت بو‌یت ده‌توانی

به ئاسان نه نجامی بدهی، نه وجا به ته و او هتی زالد هبیت به سه ر کاته که تدا، له م کاته شدا ده توانی به ئاسانی زالبیت به سه ر نه و دۆخانه ی دلّه پاوکی هین و گوشاره به خشن.

۴- توانات زیاد ده بیّت بۆ نه نجامدان و ته و او کردنی کاره کان سه ر شانته:

کاتیك ده زانی کانت به باشی ریکبخی و به کاربینی کاتیکی زۆرت ده بیّت بۆ نه نجامدانی نه وهی ده ته ویت. به م کاته زۆره بۆ ده سه ته به رهت ده توانی ئاستی زانینت به رز بکه یته وه و به هره ی نویتر فیربیت و گوئی له کاسیّت بگریت یا خود کتیبی هانده ر بخوینیته وه.

۵- وزه ی ته و او ت بۆ ده سه ته به ر ده بیّت:

کاتیك نه نجامدراوه کان زۆر و به سه ود ده بن ئاستی هاندانت فره ترده بن، به خاوه نی وزه یه کی زۆرتیش ده بن، نه مه سه رباری نه وهی که تۆ کاتی ته و او ت ده بیّت بۆ گرنگی دان به دۆخی ده روونیت و ئاستی وزه شت به رزتر ده که یته.

۶- کاتی زیادتت ده بیّت بۆ نه وهی په گه لّ خیزان و هاوپیکانتدا به سه ری به ریت:

کاتیك ده توانی به کارایی کانت بگری، کاتی زۆرتت ده بیّت بۆ به سه ربردنی له گه لّ خیزانه که تدا، کوپ و کچه کانت، نه رکه کۆمه لایه تیه کانت جیبه جی بکه ی و هاوپیکانت به سه ر بکه یته وه.

۵۰- پازده دزه که ی کات (که زوړترین ویرانکاری ده ټینه وه)

((کات گرنګترین شته که مرؤف ده توانیت خه رچی بکات))

تیو فرامستس

۱- پچرینه ری دوربیژه (ته له فون) بی:

کاتیک په یوه نندی و قسه ی دوربیژه بی
ده تپچرینې ته وا نه مه هزرت ده توجینې. بونمونه:
ګر سه رقالی نه نجامدانی کاریکي گرنګی که
ده بیت نه نجام بدریت، له ناکاو زرنګه ی
دوربیژه که ت هات و بیړوکه که ت ده پچرینیت،
جاباوه کو قسه کاره که هرکې و چیه کیش بیت،

گرنګیش نییه چی ده ویت گرنګ نه وه یه بیړوکه کانی توی پچراندوه و هزرتی توجاندوه.
تو و بهرپوه به رانی هاوشپوهی تو پوژانه به ناوه نندی ۲۸ جار به دوربیژه په یوه نندیتان
پتوه ده کریت، بویه هرکاتیک په یوه نندیان پتوه کردی تو له بیرکردنه وه کانت ده پچرپتی،
هروه ها کاتیک بیړوکه یه کت ده پچریت پتویستت به سی نه وه نده ی وزه ی پتیشوهه بؤ
هینانه وهی.

۲- پچرانه کانی تر:

هه ندیک که س بؤخوشی له ناکاو دینه سهردانت یاخود بؤ سکا لادین، په نګه بریکار و
فرؤشپاره کانت بین. ګر تویش بهرپوه به ربیت نه وا پوژی ۵ که س به بی بونی مه وئیدی
پتیشوهخت دینه سهردانت. نه و که سانه ی له نیو کارنامه ی پوژانه تدا نین که دینه
سهردانتیت ده پچرینن و بیړوکه کانت ده پچرینن.

3- پچرانه کانی خۆت هۆکار:

خراپترین پچراندن خۆ پچراندنه .. بۆنمونه: که سه رقالی ئه نجامدانی شتیکی له ناکاو به یادگه تدا دیت که ده بیته په یوه ندییه کی دوربیژی ئه نجام بدهی، له هه موو شتیکی ده وهستی و ئه م په یوه ندییه ئه نجام بدهی یا خود به شتیکی تدا ده چیه وه، ئه م کاره رووده ات کاتیکی هه لده ستیت به ئه نجامدانی ئیشیک یا خود هه زت له ئه نجامدانییه تی و زۆرجاریش به دواخستنی کاره که ت کۆتایی دیت.

4- کۆبوونه وه و چاوپیکه وتن:

توژیینه وه و لیكۆلینه وه کان دیاریان خستوه که به پێوه به ران به تیکرای ۲۸٪ ی کاته کانیان به کۆبوونه وه و قسه کردن په گه ل کارپه وانکاریان (سکرتیره که ی)، کارمهند و به پێوه به رانی به ش و لیژنه ی جیبه جی کاریاندا به سه ر ده بن. کۆبوونه وه کان له لیستی دزه تاییه تیه کانی کاتن سه باره ت به به پێوه به ر.

5- دواخستن/ته وه زه لی:

ئیدوارد دینگ ده لیت: " دواخست ندری کاته "، دواخستن مانای ئه وه یه ئیشی ئه مپۆ بخه یته سه به ی، که به مه ش هه رگیز ناتوانی ئه نجامی بدهی " چونکه هه مدیس دوا ده خه یته. به پێوه به ری ئاسایی زۆرجار به فاکتیری چه ندین هۆکار و بیانوو کاره کانی دوا ده خات، که چی راستیه که ی ئه وه یه ئه م به پێوه به ره هه زی به ئه نجامدانی ئه م کاره نییه، بۆیه تاوه کو ده توانیت لێی به دوور ده که ویت و هه لدیت.

6- پۆسته و کاری لاپه ره یی:

مایکل فۆرتینۆ ده لیت: " به پێوه به ران له ژیا نیاندا ۸ مانگ به کرینه وه ی پۆسته که یانه وه به سه ر ده بن "، که ر له و به پێوه به رانه ی هه زت له خویندنه وه ی

پۆسته‌ی تایبەت بە خۆت و خۆیندنه‌وه‌ی هه‌موو ئه‌و گوتاران‌ه‌یه‌ که بۆت هه‌نێردراون، ئه‌وا تۆ کاتیکی زۆری به‌نرخت به‌فیرۆ ده‌ده‌ی، هه‌روه‌ها ئه‌نجامدانی کاری لاپه‌په‌یی له‌شیوه‌ی نوسینه‌وه‌ی یادگاریش کاری ده‌ست په‌تالان و به‌فیرۆ ده‌ران و بکوژانی کاته.

۷- پاپۆرت‌ه‌کان:

پاپۆرت‌ه‌کان به‌گشتی، جا پاپۆرتی کارگێری بی‌ت یاخود پۆژانه‌ یان هه‌ژماری، یاخود پاپۆرتیک بی‌ت له‌باره‌ی پڕۆژه‌ تایبەتیه‌که‌ته‌وه‌ یان پاپۆرتی بانکیت بی‌ت هه‌موویان دزی کاته به‌نرخه‌کانتن" چونکه‌ پێویستیان به‌کات به‌فیرۆدانی زۆره‌، به‌لام ئه‌مه‌ مانای ئه‌وه‌نییه‌ له‌ خۆیندنه‌وه‌و نوسینه‌وه‌ی پاپۆرت‌ه‌کان خۆت قه‌ده‌غه‌ بکه‌یت، به‌لکو گرنگ ئه‌وه‌یه‌ بزانی چۆنی ده‌نوسی و ده‌خۆینیت‌ه‌وه‌ و چهنده‌ کاتی به‌نرختی بۆ ده‌فه‌وتینی.

۸- تیکه‌ لاوکردنی پیشیه‌کان (ئه‌وله‌ویات)

په‌نگه‌ به‌ ئه‌نجامدانی کاریکته‌وه‌ سه‌رقال بی‌ت، ئه‌وجا له‌ناکاوشتیکی تر ئه‌نجام ده‌ده‌یت و دواتر ده‌گه‌رپیت‌ه‌وه‌ بۆسه‌رکاره‌ بنچینه‌یه‌که‌ت. تیکه‌ولاکردنی کاره‌ پیشیه‌کان مانای ئه‌وه‌یه‌ تۆ ده‌ته‌ویت کارگه‌لیکی زۆر له‌یه‌ک کاتدا ئه‌نجامده‌ی! له‌مباریه‌ بابیلیۆس سیرس ده‌لێت: "هه‌ل‌دان بۆ ئه‌نجامدانی دووه‌ت له‌یه‌ک کاتدا مانای نه‌کردنی هه‌ردووکیانه‌".

۹- ماندوو‌بوونی زیاد:

ئه‌مه‌ مانای ئه‌وه‌یه‌ به‌ ئه‌نجامدانی کاریکته‌وه‌ خه‌ریک بی‌ت دواتر ده‌ستی لی هه‌لبگری، که‌چی دواتر بگه‌رپیت‌ه‌وه‌ بۆ ته‌واوکردنی. ئه‌مه‌ش مانای وه‌هایه‌ تۆ کاتیکی زۆرت بۆ ئه‌نجامدانی یه‌ک کار کوشتوه‌.

۱۰- نه خشه ی نازیرانه:

زۆرچار لیستیک دهنوسیتوه که ناوی هموو نه وشتانه ی تیدایه که ده ته ویت نه نجامی بده ی، نه ونده زۆر و قورسن که به چنه پۆزیکیش ناتوانی نه نجامیان بده ی، به م کارهت تو خۆت توشی دلّه راوکى ده که یت و کاته که یشته به نه نجام نه دانی هیچه وه ده کوژی.

۱۱- نارپکخستن:

کاتیک نوسینگه کهت رپک ناخه یت و هرشتیک تورده ده یته جیگه یه که نه وا بۆ دۆزینه وه ی دۆسیه و شته گرنگ و پیویسته کانت کاتی زۆرت ده ویت و به فیروده ده یت.

۱۲- سیستمی نه گونجاو بۆ هه لگرتنی دۆسیه کان:

کاتیک خاوه نی سیستمیکی گونجاو نه بیت بۆ هه لگرتنی دۆسیه کانت نه وا کاتی زۆر به فیرو ده ده ی له گه پان به دووی نه و دۆسیانه ی پیویستت پئیان ده بیت و ناتوانیت بیاندۆزیته وه. نه مه ش بئگومان تورپه یی و هه لچونت پی ده به خشیت و توشی نه خۆشی هه مه جۆر و کیشه ی زۆر و کات به فیرو دانیشت ده کات.

۱۳- په یوه ندی کۆمه لایه تی:

بانگیشترکردن بۆ قاوه لتی، نانی نیوه رۆ یان ئیوارى، ئاههنگی پئیشوازی یاخود ته نانهت خواردنه وه ی شهروه تیکیش کانت لى به فیرو ده دات. به پیره بهر کاتیکى زۆری به کۆبونه وه وه به فیرو ده دات و به هۆیه وه په یوه ندییه کۆمه لایه تیه کانی نه نجام نادات، نه وه ی لیره دا نه نجامی ده دات نه وه یه که نازانیت چۆن چی ده کات و بۆ کام بانگیشته ده بیت بپروات و کامیش ده بیت پشت گوی بخات.

۱۴- نه توانین بۆ گوتنی (نه خیر)

له ناکاو هاورپیه کت دیته نوسینگه کت و داوات لیده کات
په گه لیدا برۆی بۆ نان خواردن، به پیره به ریکی تر
دیته سهردانت بۆ خواردنه وهی کویک قاوه، سه رکاره کت
بانگت ده کات تۆیش به بی دواخستن ده رۆی و کاره کانی
خۆت دواده خهیت، گهر نه توانی بلایی نه خیر کاتی زۆر
به فیرۆ ده دهی و به م هۆیه وه کارگه لیک نه نجام ده دهی چه زی پی ناکه ی، به هۆیه وه کاتی
زۆر به فیرۆ ده دهی.

۱۵- ئامپازی نه گونجاو:

په نکه که رهسته و ئامپازه کانی نیو نوسینگه کت کۆن و خه و شداربن، نه مهش
پتیوستی به وهیه پاسته وخۆ په یوه ندی به کارمه ندای چاککردنه وه وه بکه ی. خراپی ئامپیر
و ئامپازی به کارهاتو ده بیته هۆی هه لچونت، نه مهش دزیکی مه زنی کاتت ده بیته.
هه روه ها تۆیش ده توانی دزگه لیک دیکه ی کات بخه یته نیو لیسته که ی پیشووتره وه و
به هه موو شیوه یه ک هه لی خۆلادان بده ی له نه نجامدانی.

۵۱- بېست رېنگەي زۆر گارا بۆ پاراستنى كات:

((ئىستا تەنھا ئەم خولەكەت ھەيە... ئەم خولەكانەي ھەيتە بيانپارېزە، ئەوجا دەبىنى گرنكى بە كاتژمىر و پۆژەكانىش دەدەيت، ھىز و زالىتيت بۆ دەستەبەر دەكات))

برايان تراسى

ئىستايىش لىستىكت پىشەدەست دەخەم كە بەرھەمى ۲۲ سال كاركردن و توۋىنەو ە و لىكۆلېنەو ەمە، بۆ پاراستنى كاتە بەنرخەكەت، ئەمەش بۆنەو ەيە فېرت بگەم كە چۆن ستراتىژىيەتى پىويست دادەپىژى بەمەبەستى خۇقايماكردن لەھەمبەر دزانى كاتدا.

۱- پچرېنەرى دوربېژە (تەلەفۇنى)

(أ) ئەو ەي پەيوەندى پىو ەكردوى دەتوانى پىي بلى كە ئىستا ئىشم ھەيە و دەبىت بېۆمە دەرەو ە، ياخود بۆ كۆبوونەو ەي گرنگ دەپۆم و داواى لىبگە كاتىكى تر تەلەفۇنت بۆ بگاتەو ە.

(ب) داوا لە كار رەوانكار (سكرىترەكە) ت بگە، وەلامى پەيوەندىيە دوربېژىيەكانت بداتەو ە و لەبرى تۆدا نامە و پەيامەكان وەرىگىرت. لەم كاتەدا دەتوانى بېپارى ئەو ەبدەي كەي دەتەو ىت وەلامى پەيوەندى دوربېژى و نامەبۆھاتو ەكان بدەيتەو ە. كاتىك بى ئىش و چالاكىت پەيوەندى دوربېژىت ئەنجامبەدە، بۆنمونه پاشى نان خواردن، يان پاش كاتى كاركردن، ھىچ كاتىش وەلامى پەيوەندىيەكان مەدەرەو ەمەگەر لەدۆخىكى زۆر پىويستدا نەبىت.

۲- پەرمانەکانی تر:

(أ) کاتیك كه سێك قسەت پێ دەبریت تۆ بە پێوه قسە ی لە گەڵدا بکە بۆ ئەو هی دانه نیشیت و بە زووترین کات قسەکانی تەواویکات.

(ب) پێشنیاریکی بۆ بکە که تۆ دەتەویت دواتر لە دەرەوه ببینی یا خود نانیکی لە گەڵدا بخۆی یان شتیکی پیشان بەدی.

(ت) لەبری ئەو هی که سی بیژکە پەرینەرت بێتە سەردانت تۆ بپرە سەردانی، بەم شیوهیە دەتوانی که ی بتهویت کۆتایی بە قسەکان بێنی و بیژکە کانت بە نە پەرایی بهیلتیهوه، کاته کانت بە نرخدارییهوه بە کاریبێنی.

(پ) گەر ویستت لە بیزارکاری دووربیت ئەوا دەرکی نوسینگە کەت دابخە و داوا لە کارپراییکاره کەت بکە هەرکە سێك دیت بیگێریتیهوه و داوای لێبکات داوی نیسوه پۆ بگەریتیهوه، یان لە سەر دەرکی داخراوی نوسینگە کەت بنوسه: "تکایه بیزارمان مه که" .. بەم رێگە یە ئەوانی تریش رادین و ریز لە کاته کەت دەگرن و کاتی خوشیان بە باشی بە کار دینن.

(ج) ههروهها کورسی که م له نوسینگه کەت دانێو بۆ ئەو هی که سانی که م بێتە نوسینگە کەت و هانیان مە دە بۆ دانیشتن و مانەوه لە نیو نوسینگە کەت.

۳- پەرمانەکانی خۆت هۆکار:

ههولبده کاره کان یه کجاری ئەجامبدهی، هەرگیز کاره کانت دوامه خه و بە چپری تیشک بخه ره سه ره ئەو کاره ی ئەجامی دەدی، گەر هه ستت به ماندوویی کرد یان زانیت بیرت شیواوه ئەوا چپیر کردنه وهت ئاراسته ی ئەجامه کان بکە، که به سود بۆت ده گەریتیهوه.

۴- کۆبونه وه و چاوپیکه وتن:

له سه ره تا وه له خۆت بپرسه: چی رووده دات گه ر بۆئه و کۆبونه وه یه نه پۆم؟ نه و جا نه مانه نه نجام بده:

- أ- گه ر وه لأمه که ت نه وه یه که: "هیچ روونادات" و نه وا مه پۆ بۆ کۆبونه وه که.
- ب- گه ر وه لأمه که ت: "هیچ روونادات به لأم ده بیته بزائم چی رووده دات" نه و ده توانی که سیکێ تر له بری خۆت بنیری.
- ت- گه ر وه لأمه که ت به لئی شتیك رووده دات ه، نه وا نه م کۆبونه وه یه بخه ره نیو لیستی نه نجام دراوه کانی پۆژانه ته وه.

۵- دواخستن/ته وه زه لی:

- گه ر شتیك هه بیته له لیستی نه و شتانه ی که ده بیته نه نجامی بده ی و پتر له سی جار ه دواتخستوو ه، نیتر ده ست له م خووه ت هه لبگره و وازی لیبینه، هه رنیستا لاپه ره و کاغه زیک به ده سه ته وه بگره و نه م پرسیا ره له خۆت بکه: "چی رووده دات گه ر هیچ نه که م؟ و تا چه ند نه م بۆ من گرنگه؟"، دواتر نه مانه نه نجامیده:
- أ- گه ر وه لأمه که ت نه وه بوو که گرنگه نه وا نه نجامی بده.
 - ب- گه ر وه لأمه که ت نه وه بوو که گرنگه به لأم که سیکێ تریش ده توانیته نه نجامی بدات نه وا به یه کیکێ دیکه ی بسپیژه.
 - ت- گه ر وه لأمه که ت: هیچ روونادات و گرنگ نییه بوو نه وا وازی لیبینه.

۶- پۆسته و کاری لاپه ره یی:

- أ- هه سه ته به مه شقی کردنی کارپه ونکار ت بۆ وه رگر تنی نامه و پۆسته کانت و نه نجامدانی کاری لاپه ره یی و له یه ک جیا کردنه وه و ریکخستنیان و خستنه پووی گرنگه کان بۆتو.

ب- پوښته کانت بخه رهنیو دوسیه هه لگریکی تایبه تیبیه وه و کاتیک ناستی نه نجامدانی چالاکیه کانت نزم ده بیته وه نه و جا سه بریان بکه .

ج- وه لامدانه وه ی پوښته و نامه کانت بخه رهنه ستوی که سیکي تر.

د- نه نجامدانی دوکار له یه ک کاتدا. بؤنونه: مه وئیدت په گه ل پزیشکدا هه یه و ده زانی پیویستت به چاوه پوانی ده بیت، بویه نه و دوسیه و لاپه پانه ی پیویستن له گه ل خوت بیان به و لییان پروانه و پییاندا بچوره وه، به مهش دوکار له یه ک کاتدا نه نجام ده ده ی و کانت به چاوه پوانی سره ی دکتوره وه ناکوژیت.

۷- راپورته کان:

نه م پرسپاره له خوت بکه: چی پووده دات گه ر نه م راپورته نه نوسم؟ که سیکي تر ده توانیت له جیگه م بینوسیت؟ گه ر وه لامه که ت: هیچ پوونادات بوو، که واته مه ینوسه، به لام گه ر پیویست بوو نه و با که سیکي تر بینوسیتته وه و دواتر خوت چاویکی پيدا بخشینه ره وه، ده شتوانی له و کاتانه دا بینوسیت که چالاکیه کز و لوازه .

۸- تیکه لاکردنی پیشیه کان (نه وله ویات)

لیستی هه موو نه و شتانه بنوسه ره وه که ده ته ویت نه مړو نه نجامیان بده ی، نه و جا به پیی گرنگیان لیسته که دابریژه ره وه. به گرنگترین ده ست پیبکه، به و شتانه ی که ده بیت راسته و خو نه نجام بدریت، نه و جا نه وانه ی که ده توانی دواتر نه نجامیان بده ی، نه و جا له کو تاشدا نه وه ی که متر ده ته ویت بینوسه ره وه. له لیسته که تدا کاتیک بؤ چاوپیکه و تنیش دیار بیکه، کامیان له پیشتر و گرنگتر بوو نه نجامی بده، نه و جا بؤنه وانی تری که متر گرنگ هه نگاو بنی.

۹- ماندووبونى زياد:

ھەر ئەمىر دەست پېيىكە و شتە كان يەكجار ئەنجام بدە، گەر ئەمىر كۆمەلتىك لىست و دۆسيەت لەپىش دەستە و گىرنگن ھەر ئەمىر تەواويان بىكە ياخود بەكە سىكى تىرى بسپىرە و كارى ئەمىر مەخەرە سبەي “ چون گەر ئىستا كاتى ئەنجامدانىت نەبىت ئەوا لە داھاتوشدا بۆت نالويت و كاتت ناپىت: بۆيە كە دەستت پىكرىد زوولىتى بەرەوہ.

۱۰- نەخشەي نازىرانە:

بەزىرانەوہ لە نەخشەي كارکردنت بېرانە، لەخۆت بېرسە: ئايا دەتوانم نەخشەكانم بەپىي ئەو كاتەي بۆم ديارىكردون ئەنجام بدەم و جىيەجى بىكەم؟ گەر وەلامەكەت نەخىرە ئەوا نەخشەكات بگۆرە و چاكسازىيان تىدابىكە.

۱۱- پىكخستىن كارى:

- أ- ھەموو رەفەي نوسىنگەكەت پەتال بىكەرەوہ.
- ب- لىستى ناوى ئەو شتەنە بنوسەرەوہ كە بەراست دەتەوین و پىويستت پىيانە، ئەوانى تر لەكۆل خۆت بىكەرەوہ.
- ت- ئەم جۆرە دۆسيانە لەخۆت دووربىخەرەوہ: دۆسيەي گىشتى، دۆسيەي ھەمەجۆر “ چون ناچارت دەكەن بەردەوام لاپەرەي تريان بۇ زيادبىكەي و پىيانەوہ سەرقال بىت.
- پ- ئەوہي كە دەزانى زۆر گىرنگ و پىويستە بۇ ئەنجامدانى كارەكانت تەنھا ئەوانە لە نوسىنگەكەت بەيئەرەوہ.
- ج- دۆسيەيەك بىكەرەوہ باوہكو لەخۆگرتەي ئەو كارانەبىت كە پۇژانە دەتەوین ئەنجامى بدەي، ھەولبىدە چى تىدا نوسراوہ ھەمووى ئەنجام بدەي.
- ح- بەجوانى و پىكخراوہيى و خاوينىيەوہ كارانت ئەنجام بدە.

خ- پیویسته له نوسینگه که تدا ته نها به ک شتت له پیش چاوبیتت... نه و کاره ی ده ته ویت نه نجامی بده ی.

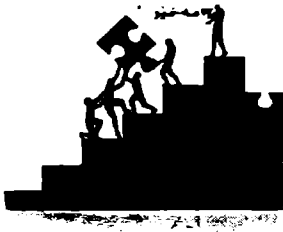
۱۲- سیستمی گونجاو دابنی بۆ هه لگرتنی دۆسیه کانت:

له بیرت بیت پیویستت به سیستمیکی گونجاوه بۆ هه لگرتنی دۆسیه کانت به کۆدی په نگاوپه نگ. به کارپه وانکارت بلی: لیستی ناوی هه موو دۆسیه کانت بۆ پیک بخت و به م پینگه یه ش ده توانی چیت بویت به زووترین کات بیدۆزیته وه " گه ر پیویستت به وه بوو خۆت بۆی بگه پیتی. دۆسیه نا پیویسته کان له خۆت دووربخه ره وه " چونکه به بی هیچ گرنگیه ک شوینه که ت قه ره بالغ ده که ن. له بیرت بیت که ۸۰٪ی نه و شتانه ی ده یخه یته نیو دۆسیه کانت ه وه دووباره لییان نا پوانیت ه وه، بۆیه به ره له وه ی هه ر شتیک هه لبگریت له خۆت بپرسه: چی پووده دات گه ر نه م لاپه ره یه هه لته گرم؟ گه ر وه لآمه که ت: هیچ بوو، نه و توپری بده و فریتی بده، گه ر وه لآمه که شت گرنگ و پیویسته بوو نه و ا بیخه ره نیو دۆسیه کانت ه وه و هه موو ۹۰ پوژ جاریک پییاندا بچۆره وه و کامیان کۆن و بی که لگ بوو له نوسینگه که ت لایان به ره، نابیتت به هیچ شیوه یه ک قه باره ی هیچ دۆسیه یه ک له یه ک ئینج زیادتر بکات.

۱۳- په یوه ندی کۆمه لایه تی- کۆبوونه وه:

له خۆت بپرسه: چی پووده دات گه ر نه پۆم بۆ نه م بانگیشتر کردنه یان نانی ئیواری خواردنه؟ گه ر وه لآمه که ت هیچ پوونادات بوو نه و ا هه ر ئیستا په یوه ندی بکه و هه وئیده که ت په تبکه ره وه و گه ر ناسانتریش بوو نه و ا که سیکی تر به نه ئیره با نوینه رایه تی تۆ بکات، یا خود خۆت بپۆ و نه ختیک له وی بمینه ره وه و دواتر به خیرایی نه و جینگه یه به جی بهیله.

۱۴- فیزی کوتنی (نه خیر) به:

مه هیله وشه ی نه خیر وه هات لیبکات ههست به تاوان بکه ی، باشتر وه هابه بیلی له بری نه وه ی کاته به نرخه کهت له دهست بده ی و خشته ی کاره کانت قه ره بالغ بکه ی به کاری ناپیوسته وه، که نه مهش باری سه رشان و دهروونت سوکتر ده کات و گوشاره کانی

سه ریشته که متر ده کات. بۆیه به رله وه ی بلی : به لی، له خۆت بپرسه: چی پووده دات کهر بیژم: نه خیر، کهر وه لآمه کهت: هیچ پوونادات بوو، که واته به بزه وه بلی نه خیر.

۱۵- ئامرازی نه گونجاو:

تازه ترین و باشترین و گونجاوترین ئامیر به کاربینه. ئامیری له بهرگرتنه وه ی دۆسیه و قه واله کانت بگۆره و دانه یه کی باشترینه، نه مهش کاتیکی زۆرت بۆ ده که پینینه وه تورپه یش نابیت. کرپنی ئامیر وه کو وه به رهتنان و نه نجام ببینه نه وه ک خه رچی، هه روه ها له ئامیری ناپیوست و ناگرنگ به دوربه “ چونکه ده بنه هۆی خا وکردنه وهت له ئیش و کارت و کوشتنی کاته کانت.

۱۶- کاتی نان خواردن:

کهر هه مووان نیوه پوان ده پۆن بۆ نان خواردن نه واته تو به نیو کاترمیر پیشی هه مووان برۆ یاخود نیو کاترمیر پاشی هه مووان، به م کارهت هه م باشتر خزمهت ده کرینی هه م خۆراکه کهت زوو بۆ ده هینن و خیراتر لینی ده بیته وه و کاتی باشت بۆ ده که پینه وه. هه روه ها له کاتی خۆراکدا ده توانی که سیک بانگیشته بکه ی که ئیشته پینه تی بۆنه وه ی دوو چۆله که به یه ک به رد بپیکتی.

١٧- دووربێژ (تەلەفۆن) هەکەت دابخە:

خەلکی نزیکەی دوو کاتژمێر و نیو یان زیادتری پۆژانە لە پێش تەلەفۆن بە سەر دەبەن، بە پشت بەست بە توێژینە و هەکان. خۆت مەدەرە دەست ئە و خووە خراپە و دەست لە زۆر سەیرکردنی تەلەفۆنە هەلبگرە، باشتەر وەهاپە ئەم کاتە پەگەل خێزان و وەچە کانتدا بە سەر بەریت، دەتوانی حەزت لە چۆ بەرنامە یەك بوو سەیری بکەیت و دواتر نامێرە کە بکوژنیتە وە.

١٨- کاتی نوستن:

زۆریک لە پزیشکان دەلێن: خەلکان لە کات گەلێکدا دەنۆن کە لە پەووی چەستە وە پتیوستیان نییە، یاخود لە کاتی ماندوویی و شە کە تیدا دەیانە ویت بنۆن. ئەمانە تەنھا بە پتی خوو و نەریتەکان دەنۆن. بۆیە زوو نوستن و زوو هەستان باشتەری نامۆشیاری بە نرخی بۆتان، لە لایەن پزیشکانە وە نامادە کراو و چە سپینراویشە بۆتان.

١٩- کاتی فرین:

یەك کاتژمێر لە نێو فرۆکە بەبێ هیچ پچرانیک هاوتایە پەگەل ٤ کاتژمێری نوسینگە کەت بە پچرانە وە. بۆیە داوای ئەو بەکە کە شوینە کەت لە تەنیشتی پەنجەرە وە بیت و دووریش بێ لە سەرئاو و چیشخانە کە وە. بەم جۆرەش هیچ کە سیک ناتوانیت بت، پچرینێ. دەتوانی ئەم کاتە بۆ نامادە کردنی راپۆرت و کاری لاپەرە بیت بقوزیتە وە. من بۆخۆم لە کاتی گەشتی فرۆکە بێمدا زۆریک لە لیکۆلینە وە کانم تەواو دەکەم. لە نێو فرۆکە گەر ویستت شتیکی بە نرخی بنوسیت لە سەیرکردنی تەلەفۆنە و خۆیندە وە پۆژنامە و گۆفارهکان بە دوور بە.

۲۰- همموو سالتىك با مانگىك زيارهت هه بىت:

گه ر بتوانى همموو رۆژىك يهك كاترۆمىر زووتر به خه وه ر بىتته وه ئه وا ههفته ي پىنج كاترۆمىر ت بۆ ده گه پىته وه، گه ر لىكدانى ۵۰ ههفته ي بكه ي ئه وا ده كاته ۲۵۰ كاترۆمىر و دابه شى ۸ كاترۆمىر ئىشى رۆژانه ي بكه ده كاته ۳۱ رۆژ يا خود مانگىك له سالتىكدا.

$$31 \text{ رۆژ} = \frac{1 \times 5 \times 50}{8}$$

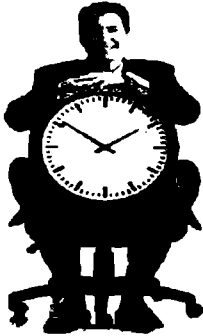
ئه و كاته ي ده زانى ئه م كاته به دانايى به رپىكه ي ئه و كات ده توانى به رپىزه ي ۳٪ داهاات زياد بكه ي، ده چىته رپىزى كه سانى سه ركه وتوو، ئه و كه سانه ي به باشى كاته كانيان رىكخستوو. بزانه گه ر يهك كاترۆمىر بۆ نه خشه سازى و پلانكارى خه رج بكه ي ئه وا هاوتايه به ۴ كاترۆمىر كار كردن. واته داهاات كه ت يه كسان ده بىتته وه به ۴۰۰٪.

۵۲- چۆن ده توانی خووی کارا بۆ به کارخستنی کات گه شه پیده ی:

((زۆرکەس دەلێن: کاتم نییه بۆ نه خشه دانان یان رێکخستن. به راستی سه یرن گهر

کاتیان نه بیته !!))

د. ئیبراهیم لهقی

۱- نه مرقۆ ده ست پێبکه و به پێوه به رێکی کارابه بۆ کات.

۲- به لێنیک به خۆتیده "بۆ نه مه و نه و جا به لێنی نه وهش

به چواردوو به رت بده که ده بیته به پێوه به رێکی کارا.

۳- بپوات به وه هه بیته که به پێوه به رێکی کارای کات ده بیته.

۴- چاوانت دابخه، به سه یره وه و هه ولبده وه ها خۆت ببینی

که به پێوه به رێکی کاراییت و پێزی کات ده گریته.

۵- لیستیک ناماده بکه هه موو نه وان هه ی تیده ایته که نه مرقۆ

ده ته ویت نه نجامی بده ی، نه و جا به پیتی پیشیه کان (نه وله ویات) ت پیزه ندییان بۆ بکه،

له گرنکه وه بۆ که م گرنگ، هه ولبده نه م لیسته ت شه وان ناماده بکه ی بۆ نه وه ی کاتی

نیشکردنت لی نه گریته، کاتیک چالاکیته خۆت به نوسینه وه ی لیسته وه سه رقال مه که.

۶- هه ولبده هه میسه زوو برۆی بنوویت و هه موو پۆژیکیش به لای که مه وه ۱۵ خوله ک

زووتر به ناگا بیته وه " چونکه ناوه زی هه ناوی له کاتی به یانیاندا زۆر به ناگا و هۆشیار و

داهیتان کاریشه.

۷- هه ولبده له پیشی هه موو کارمه ندانته وه برۆیت بۆ سه ر کار، به مه ش که سی تر

ناتوانیت بت پچرینی.

۸- هه ولېده هه میسه ناماده بیت، کاتیک ده ته ویت ئیشیک نه نجام بدهی، هه موو نه وانهی پیویستت پییانه پیش ده ستیان بخه: کومپیوتر، راسته، دۆسیه، خامه، هه موو شتیکی تر، به م کاره شت هزرت ناتوچی“ له گه ران به دووی شته کاندای.

۹- هه رچی کاری لاپه ریه بیت هه یه به یه کجاری نه نجامدا و دواتر له خوتیان دوربخاره وه.

۱۰- پروژه هی گوره ده توانی دابه شی چه ند به شیک بکه یه/به شی بچوک. نه وجا ده توانی به ش به به ش نه نجامیان بدهی.

۱۱- هیزی دهی: گه توشی کاریکی قورس و بیزارکار بوویت و هه ستت کرد ناته ویت نه نجامی بدهی، نه و بۆماوهی ۱۰ خولنه ک پیاسه بکه و دواتر وه ره وه بۆسه ر نه نجامدانه وهی هه مان کار، کاتیک ده ست به کاره که ده که یته وه هه ست به ته و او یوونی ده که یه. نه وجا تیشک بخه ره سه ر نه نجام و هه ستکردنه کانت کاتیک له پروژه که ده بیته وه.

۱۲- هیزی وه رنامه پیزکردنی ده روون: هه ولېده هه موو پوزیک نه وه بۆخوت دوویات بکه یته وه که تو به ریوه به ریکی کارا و چالاک و پیزگری کاتیت، کاتیک نه م نامه یه دوویاره ده که یته وه ئاوه زی هه ناوی به دۆخی راسته قینه تی وه رده گریت و کار بۆ به دیهاتنی ده کات. خو به رنامه پیزکردن بکه ره به شیکی کاری پوزانه ت. نه م ش چه ند نمونه یه که ده توانی پوزانه نه نجامی بدهی:

- من به ریوه به ریکی باشم/ من به باشی کاته کانم ده گوزه رینم.
- من به باشی سیستمه که م به کار دینم و ده بیارینم.
- ده توانم به باشی کاته کانم بقوزمه وه.
- هه موو پوزیک له هه موو لایه که وه باشتر و باشتر نه نجام ده دم بۆ باشتریوون.

١٣-هیزی ٢١ : ئەم خووە بۆماوەی ٢١ پۆژ لەسەریەک ئەنجامدە، ئەوجا بۆ هەمیشە خووی پێوە دەگریت. دەتوانی ئەم کردارە یە خێراتر بکە و ببیتە بەرپێوە بەرێکی کارای کات، لە پێگەی:

أ- گفتوگۆ: دەتوانی لە گەڵ ئەو کەسەدا قسە بکە کە دەزانێ ئەو بە باشی کاتەکانی پێکخستوو و بە کار دەهێنیت.

ب- کلۆی بەرپێوە بردنی کات لەسەر بکە: وای دابینی تۆ مەشق پێکاری و بۆماوەی یەک مانگ مەشق بە کارمەندان دەکەیت لە بارە ی چۆنیتی بە کارهێنانی کاتەو. بۆیە لەم پێوە دەتوانی بە خێراتر و باشتر فێربیت و بەراستی بەو بێت کە دەتەوێت بێت.

ت- ستراتیژیەتی (چی دەبیت گەر) بە کاربێنە: وایام جایم دەلێت: "گەر باشترت دەوێت وەها ئەنجامدە کە باشتر بویت"، گەر وەها رەفتار دەکە ی وەك ئەو ی شارەزابیت لە بە کارخستنی کات ئەوا ئەم هیزە پۆدە چیتە نێو ئاوەزی هەناوێتەو و دواتریش بەو دەبیت کە دەتەوێت. ئەم بەشەم بۆ دانای بۆ فێربوون و یادگرتنی ئەو ی بەراستی پێویستە، لە گەڵ ئاشنا بوون بە بە کارخستنی کات و چۆنیتی بە کارهێنانی لە ژبانی پۆژانەدا. کاتێک بە هەرە کانت دەکەیت بە کردار ئەوا خۆوا بێنیت و خۆ پێزگرتنت بە شیوە یەکی کارا زیادە بێت. هەر وەها بەهات بۆ باشتر دەگۆریت، هەر وەها باوەر پێشت وەها دەبیت وەك ئەو ی کات تاکە شتی بەنرخ ی هەبوومان بێت و تارەکو ماوین گەر بە کاری نەخەین لە دەستی دەدەین. زالبە بەسەر کاتی خۆتدا و ئازەو هەری کەشتی ژبانتبە، ئەوجا دەچیتە پیزی ٣٪ ی کەسە ژبیرەکانی جەهانەو" پیزی ئەو کەسانە ی گەیشتون بە سەرکەوتن و ویستراوەکان.

هه وئی زیادکردنی به ره مه کانت و باشترکردنی ناستی ژیانته بده، له بیرت بیت گوتیه
فهیله سوفی ئەلمانی پیشی ۱۰۰ سال گتویه تی: " زانست بهس نییه پتویستمان به
جیبه جی کردنیه تی، ئاره زوو بهس نییه پتویستمان به ئەجامدانیتی."

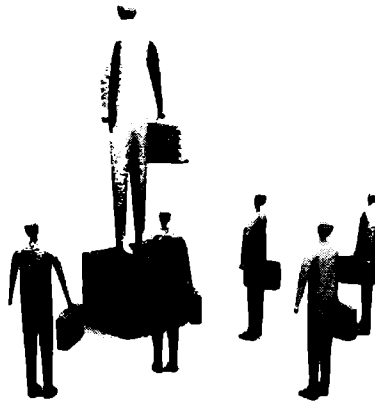
هه رتیهستا بریارده که

به به رتیه به رتیه کارا و کات به کارهینه رتیه سه رکه و تووویت..

کلیل هه‌شته‌م

سه‌رکردایه‌تی کردن ..

رینگه‌یه‌ک به‌ره‌و لوتکه‌ی نه‌نجامدان

((کاتیک هه‌لده‌ستیت به‌کاری به‌پیره‌بردن و ده‌ته‌وئیت ناوازه و نایاب بیت، ده‌بیت

وه‌کو نه‌ستیره‌ی باکوربیت، کاتیک نه‌و له‌جیگه‌ی خوی ده‌مینیتسه‌وه نه‌ستیره‌کانی تر

به‌دوریدا ده‌خولیتنه‌وه))

کۆنفۆشیۆس

۵۳- شیوازی تۆ چۆنه؟

((هموو مروفتیک له هه ناویدا هه موو شتانه دهسته بهرن که ئاماژهن بۆ شکومه ند نواندن و پیزگرتن له بهرامبه ر، به لام گرنگی پی ناده ن))

هنشوس

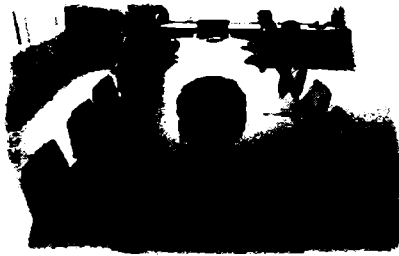
هه ر گۆران بیزیک شیوازی تایبه تی خۆی هه یه بۆ گۆرانی وتن: نه و شیوازه ی دهنگی تیدا به کار ده میتیت (چینی دهنگی) ئاماژه کانی پوو خساری، جو له کانی جهسته ی و هه موو نه وشتانه ی تر که وه های لی ده کات له گۆرانی بیژانی تری جودابکاته وه، هه روه ها هه ر وینه کیشیک

خاوه نی تایبه ت مه ندی خۆیه تی بۆ وینه کردن و هه موو سه ما کار تیکش به جودا له وانی تر ده ره قسیت، خۆنوین (نه کته ر) یش. له راستیدا هه ریه که له ئیمه خاوه نی تایبه ته ندی و شیوازی تایبه تی خۆیه تی له ژیا ندا که کار له هه لبژاردنه کانی ده کات. نه م نمونه یه کار له خوازویستیش ده کات. هه ر به پیره به ریک خاوه نی شیوازی تایبه تی خۆیه تی، که واته شیوازی تایبه تی تۆ چیه ؟ ئایا تۆ سه رۆک کار تیکی کارایت، یان سه رکرده یان ته نها به پیره به ری و هه چی تر؟ جیاوازی له نیاوان نه مانه دا ده بیینی؟ بینگومان جیاوازی زۆر هه یه .

سه رۆک کار نه و که سه یه ته نها فه رمانه کان ده رده کات و خه لکانی ده وروپشتی ئاراسته ده کات. بپروای وایه هه میشه له سه ر پاسته و هه میشه په خنه ی نه وانی تر ده کات، نه مه ش وه ها له وانی تر ده کات به رده وام توشی شه رمه زاری بن له پوبه پوو بوونه وه ی،

ھەمیشە ئەوانى تر لۆمە دەكات بەبى پوودانى ھىچ ھەلەيەك. سەرۆك ھىزو سزا وەكو ھۆكارىك بۇ ھاندان بەكار دەھىتتە لەپىناو تەواوكردى كارەكاندا، ئەم دووپاتى ئەو ھەش دەكاتەو كە ئەوانەى لە دەووپشتىن ھەمیشە بە ئاگان لەم سەرۆكەيان و ئەمیش ھەمیشە دەلەيت: من سەرۆكم، يان شوين قسەكانى من دەكەويت، ياخود بىر سەر جادە. بەلام ئەنجامدەر كەسەيگە متمانە بەوانى دەووپشتى ناكات. زۆربەى كاتى بە ئەنجامدانى كارەكانى خۆى بەسەر دەبات. ئەم ھەمیشە دەنالەيتت بەو ھى بەپاستى كارەكات و كاتزىمىركى زۆرىش لە ئىشكرىن بەسەر دەبات و يارمەتى لەوانى ترەو ھەش بۇ نايات و تەنانت كارمەندانىشى يارمەتى ناكەن. ئەم كەسە ناتوانىت بىرەو بەو بەكات كەسانى ترىش وەكو ئەم بەتوانان بۇ ئەنجامدانى كارەكانى ئەم، بۆيە متمانە بەوانى ترىش ناكات و ھەمیشە لە گوماندايە. بىگومان ئەم بەرپۆەبەرە بىرەو بە پى سپاردن نىيە، پىي باشە خۆى ھەموو كارىك ئەنجامىدات. ئەم كەسە ھەمیشە سەرقالەو زۆر ژىر و خاوەن زانىارى و ئەمكدارىشە بەلام گوماناويە و متمانەى بەكەس نىيە و ئەمەش وەھى لى دەكات ھەست بە خەمۆكى و ناشارامى بەكات و خۆى ھەموو خەوشىەكان لەئەستىز دەگرىت و كارى خۆى بەكەس ناسپىرەيت.

بەرپۆەبەر بەپىي كىردارەى بەرپۆەبىردن كارەكانى راپى دەكات، لە نەخشەدانانەو ھەش بۇ

بىپاردان و ئەو جا بۇ چاودىرى و بەدواداچوون ھەنگاودەنەيت. ئەم كەسە شوين كەوتەى سىستىمى دانراوى كۆمپانىياكەيە بۇ ھەلسوراندن و بىرەودان بەكارەكەى. راميارىتى كۆمپانىياكە پەرتوكى

پىرۆزىەتى. ئەم دەتوانىت ۷۵٪ كاتەكانى بۇ پوونكرىنەو ھى كارە كارگىرەكانى تەرخان بەكات و كار بە ئەنجامە ناراستە بووەكانى دەكات. لەكۆتاشدا سەركرىدە ئەو كەسەيە كە تەواناى ئەنجامدانى ھەموو كارىكى ھەيە بە چاكسازىيەو، ئەو جا دەيخاتە

بواری جیبه‌جی کردن و به نه‌نجامی خوازراو ده‌گات، نه‌م که‌سه مه‌شقیپیکراویکی زۆرباشه، هاندراو و هانده‌ریشه، خۆی توانای دروستکردنی ده‌سته‌ی کاری یارمه‌تی ده‌ری هه‌یه، لیها‌توو‌ه له‌ په‌یوه‌ندی دروستکردندا، به‌توانایه له‌ چاره‌کردنی کیشه‌کان، حه‌زی به‌ سه‌رکیشییه، بپیار ده‌رتیکی لیها‌توو‌ه، چاوه‌پوانی پوودانی شته‌کان ناکات به‌لکو خۆی نه‌نجامیان ده‌دات و پیش پووداوه‌کان ده‌که‌ویت، گرنگی به‌ نه‌ندامانی ده‌سته‌ی کاری ده‌دات وه‌ک چۆن گرنگی به‌ نه‌نجامه‌کانیشی ده‌دات، کارکردن په‌گه‌ل نه‌م که‌سه زۆر به‌چیژ و ویستراوه.

گۆزفاری فۆرچن جیاوازی نیوان به‌پۆه‌به‌ر و سه‌رکرده‌ی به‌م شیوه‌یه دیاری

کردوو‌ه:

به‌پۆه‌به‌ر کاری کارگێری نه‌نجام ده‌دات.

سه‌رکرده‌ نوێکاری نه‌نجام ده‌دات.

به‌پۆه‌به‌ر یارمه‌تی به‌رده‌وامبوون له‌کار ده‌دات.

سه‌رکرده‌ گه‌شه به‌کارده‌دات و پیشی ده‌خات.

به‌پۆه‌به‌رپشت به‌ زالیتی ده‌به‌ستیت.

سه‌رکرده‌ پشت به‌ متمانه ده‌به‌ستیت.

به‌پۆه‌به‌ر کاره‌کان به‌پنگه‌ی پاستی خۆی ناراسته ده‌کات.

سه‌رکرده‌ کاری دروست نه‌نجام ده‌دات.

سه‌رکرده‌ خاوه‌نی تایبه‌تمه‌ندی داھیتان کارییه، شته‌کان به‌جوانی ده‌بینی، دووپاتکار

و چرپه‌رکردنه‌وه‌نیشه، متمانه‌ی زۆری به‌خۆی و ده‌سته‌که‌یه‌تی. کاری به‌پۆه‌به‌ردن

به‌باشی نه‌نجام ده‌دات و خاوه‌نی په‌وشتیکی زۆر سوپاس گوزاریانه‌یه.

له‌هه‌ندیك كۆرپدا (هه‌لقه‌ی فیترکاری) نه‌م پرسیاره ناراسته ده‌کریت:

بپروات وه هایه بتوانم بېم به سهرکرده؟ یاخود: سهرکرده کان له دایک ده بن و دروست ناکرین، یاخود: زورگرانه فیږی هونه ری سهرکرده تی بیت، یاخود: ئەم تواناییم نییه... هتد. ئەوانه ی به م شیوه یه بېرده که نه وه ئەوا خاوه نی بېرۆکه یه کی چه سپاوی وه مان که سهرکرده تی خه ونیکی نه کرده ییه! به لام به کۆتایی هاتنی کۆره که بۆچوونیان ده گۆریت و ناماده ی ئەجامدانی نه کرده ترین کاریشن بۆنه وه ی بن به سهرکرده و ئەم که سانه ئەوه ی پتویستیانه ته نها بوونی بۆچوونیکی دروست و تیگه یشتنه له مانای سهرکرده تی. فرانسیس بیکۆن ده لیت: "هیچ شتیک نییه ئەوه نده ی که می زانیاری مرۆف توشی گومان بکات".

((مرۆف به خته وه رنابیت تا وه کو بپروای به وه نه بیت به خته وه ره))

بابلیلیۆس سیرس

له به رنامه ی زمانه وانیا نه ی ده ماردا گریمانه یه ک هه یه ده لیت: "گه مرۆفیک توانی هه رشتیک ئەجامدات.. که واته هه مرۆفیک تریش ده توانیت ئەمه ئەجام دات"، بۆیه تۆیش ده توانی فیږی هه موشتیک بیت، فیږی مه له و سه ما و وینه کیشان و چیش لیتان و کاراتیه و هه رشتیک تریش بیت" گه مرۆفیک به ره له تۆ فیږی بیت. به لام ئەم بېرۆکه یه کۆمه لیک رتسا هه لی ده سوږینی، له پیشیا نه وه بوونی ئاره زوه بۆ فیږیوون و ده سته وتنی ئەوه ی ده ته ویت. ئەوا ده بیت بزانیته چون ئەمه ئەجام ده ده ی و جیه جتی ده که یته به هه مان رینگه و شیواز و جوله، هه روه ها پابه ندبوون به که سی به که میسه وه، له م کاته شدا تۆ ده بیته خاوه نی هه مان ئەجام، ئەمه ش پتی ده گوتریت :

تاوتویک لاری

پروگرام سازی (به رنامه سازی) زمانه وانیا نه ی ده مار، ده توانی به هه مان شیوازی که سیکی سهرکه وتوو قسه بکه یته و بجولیتته وه و ئەجامیده ی، ده بینی وه کو ئەو سهرکه وتوو ده بیت. برایان تراس خاوه نی

کتیبی ((۱۰ کلیل بۆ هیزی که سیتی)) ده لیت: " گەر له و که سانه بکۆلته وه که سه رکه وتوو بوونه و هه مان شیوازی نه وان په فتاریکه ی نه وان تۆیش ده توانی وه کو نه وان سه رکه وتوو بیت، به لام گەر چوینه وه سه رکه سانی شکست خواروو تۆیش وه کو نه وان لی دیت " .

نیستایش پیت ده لیم: تۆ ده توانی بیت به سه رکده یه کی مه زن، نه مه یه نامانجی پشت نه مه به شه .

هه ندیک بریویان وه هه یه خویندنه وه ی کتیب و ناماده بوونی له کۆره کان و توژیینه وه ی هه ندیک دۆخ وه هه یان لیده کات به سه رکده بن! هه ر وا به م ئاسانیه هه یچ ده سته که وتیک بوونی نییه . بۆ به ده ختی نه مه به ته وا وه تی له هه موو که توارییه که وه دووره " چونکه خویندنه وه و توژیینه وه و ناماده بوون له کۆره کان ته نه نا ئامرازی یارمه تی ده ر و پینوینی کاری تۆن بۆ بوون به سه رکده نه وه ک خویان بتگۆرن بۆ سه رکده ، نه مانه زانین و زانیاری به هیزت له باره ی سه رکردایه تی کردنه وه فێرده که ن و پی ده به خشن . فرانسیس بیکۆن ده لیت: " زانین لای خۆیه وه هیزه " .

زانینیش به ته نه نا به س نییه ، تۆ پتویستت به نه نجامدانی کار و کرده شه له پال زانینه که تدا . سه رکردایه تی پتویستی پا به ندییه به ئاستی ناوازه ییه وه ، شیوازیکی تاییه تی ژیا نه ، کرداره یه کی به رده وام چاکسازی تیدا کرا وه . فه لسه فه یه که پتویستی به تیگه یشتنی قول و به کارهیتانی پۆزانه یه .

ته نه نا له وشه که بریوانه ((سه رکردایه تی)) وه ست به هیزه که ی بکه ده بیینی نه م وشه یه ئاژه وه ری لیخوری که شتییه که ده ئافرینی و ده نوینی .

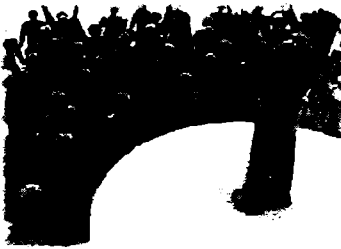
نه م به شه هه موو نه و زانیاریانه ت بۆ پیش ده ست ده خات که بۆ بوون

بەسەر كرده پېويستت پېيەتى. تەنھا ئەو دەمىتتەو تۆيش لاي خۆتەو پۆلى
 راستە قىنەت ببىنى و ئەو زانىارىانەى پېت دەدرېت بە كارىان بېنى. تۆ بە ئەجامدان و
 كردار فېردە بېت پتر لەوەى لە خويئندەو و فېردە بېت، وەك ئەرەستو دەلېت: " ئەو
 شتانەى پېويستە فېرىان بېن، فېرىان نابېن تاو و كو ئەجاميان نە دەين".

۵۴- ۲۰ تاییه تمه ندی بو سه رکردایه تی:

((له سه ره تای پوژه کانی به هیزیدا ده بیینی پر بزه یه و سلاو له هه موان ده کات))

ئه فلاتن

پیناسه ی من بو سه رکردایه تی به تیپه ربوونی سالان له بوونیدا ده بیت گۆپان. تاوه کو توژیینه وه کانم فراوانتر و کاره کانم زیادتر و پۆسته کانم جۆراوجۆرتر بوون باشتر ناشنای مانای سه رکردایه تی کردن بووم، بۆیه ناتوانین ته نه ا به یه ک وشه و دیر پیناسه ی سه رکردایه تیت بو

بکەم. سه رکردایه تی ته نه ا کرداره یه ک نییه و به س، به لکو شیوازی ژبانی به پتوه به ره سه رکه وتوه کانه. سه رکردایه تی خاوه نی تاییه تمه ندی به هیز و مه زنه، وه کو نه و توره وه هایه که له باخچه که تدا ده یچینی و پیوستی به چاودیرییه، هه موو پوژیک ئاوی بده ی و له گزوگیای زیاناوی و بی که لک پزگاری بکه ی“ بۆئه وه ی له کۆتادا به ری خۆی بدات و تۆیش شانازی پتوه بکه یه ت. سه رکردایه تی پیوستی به سیستم و پابه ندی و پیداکیری و سوربوونه، بۆئه وه ی پوژ له دوا ی پوژ گه شه بکات و هیزی پترت پی ببه خشیت. ئیستایش باوه کو بیست تاییه تمه ندی سه رکردایه تی کارات بو بخه مه به رده ست:

۱- نه خشه دانانی ورد و دروست:

ئه فلاتن ده لیت: ((سه ره تا گرنگترین به شی کاره))، توژیینه وه کان به وه که یشتوون که سه رکرده کان ۸۰٪ی کاته کانیا ن به نه خشه دانان به سه رده بن و ۲۰٪ ی بو جیبه جی کردنی. په نگه ئه مه نه ختیک زیاده پۆی بیته، به لام بیرۆکه که ئه وه یه که سه رکرده کان

زۆر گرنگی به نه خشه دانانی تهن دروست ده دن " بۆ زامن کردنی سه رکه وتنی نه خشه کانیان و لیکۆلینه وهی وردی نه نجامه کانیش ده کن.

سه رکرده کان ههچ شتیگ بۆ نه گه ر و به خت و له نا کاو ناهیلنه وه، لیکۆلینه وهی وردی هه موو دۆخه کان ده کن بهر له ده سترکردن به نه نجامدان. تۆماس نه دیسۆن ده لیت: " هه رگیز پوونادات شتیگی به هادار له نا کاو نه نجامت دابیت"، هه روه ها سه رکرده کان نه خشه دانه ری ورد و لیها توون.

۲- ریکخستن:

له په ندیکدا ده گوتریت: " ریکخستن یه که مین فه رمانه کانی ئاسمانه ". برایان تراسی ئیزی: " ریکخستن یه که مین فه رمانی زه وپییه"، سه رکرده باش به های کات ده زانیت نه وه که ته نها بۆ ریکخستنی کات و پاره و کۆششه کان، به لکو بۆ چنگ خستنی نه نجامی باشتر. ده بیینی نویسنگه ی سه رکرده ریکخراوه، نه و شتانه ی پیویستییه تی هه میشه له نزیکی خۆیه وه و ریزی پییشه وه دایان ده نیت و هه موو پۆژیکیش لیستی نه نجامدراوه پیویسته کان داده رپژیتته وه و به پیتی له پیشییان نه نجامیان ده دات و کاری نوی نه نجام نادات تا وه کو نه وکاره ی به ده سته وه گرتویه تی ته وای نه کات، هه روه ها خاوه نی سیستمیکی تایبه تی هه لگرتنی دۆسیه کانه به وردی و تازه ترین شیوه. سه رکرده له چیه وه یه کی ریکخراو و گونجاودا کارده کات.

۳- دیاریکردنی ئامانجه کان:

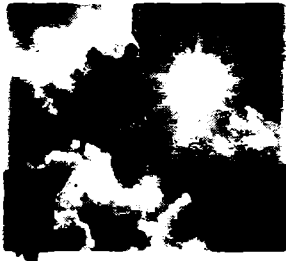
بروام وه هاهیه ههچ سه رکه وتنیگ مسۆرگرنابیت تا وه کو پیشوه خت ئامانجه کانت دیاری نه که یته. سه رکرده هیژ و گرنگی دیاریکردنی ئامانجه کانی باش ده زانیت. سه رکرده کاتی

گونجاو دهره خسینی بۆ به دیهاتنی ئامانجه کانی جا تایبه تی بن یان ئیشی، سه رکرده کات بۆ خیزانه که یشی دیاری ده کات، کات بۆ هیوايه ته تایبه تیه کانی و خویندنه وه و حه سانه وه و گه شه پیدانی که سیتی و کارکردن بۆ گه شه پیدانی ده سته ی کاریشی دهره خسینی و دیاری ده کات. سه رکرده هاوسهنگی ده نوینیت له نیوان ئامانجه جوراوجوره کانی بۆ به دیهتانی باشترین زیان و مانه وه ی خویشی وه کو سه رکرده مسۆگرده کات.

۴- بریار دروستکردن:

سه رکرده راهاتوه له سه ر چۆنیتی بریاردانی بی که شه و دلّه پراوکی. سه رکده چیژ له بریار دروستکردن وهرده گریت و چاوه پوانی پوودانی شته کان ناکات، به لکو بریاری پوودانی ده دات.

۵- سه رکیشی:

سه رکرده حه زی به سه رکیشیه و چون باش ده زانیت سه رکه وتن پتویستی به سه رکیشیه. سیمۆن دی بو فوار ده لیت: " مرۆڤ له ئازهل بالتر ده بیت نه ک به وه ی زیان دروست ده کات به لکو به وه ی سه رکیشی نه جام ده دات".

۶- توانایی په یوه ندی:

سه رکرده زۆر به زوو توانای به ستنی په یوه ندی هیه، گوینگریکی زۆر باشه، ده زانیت که ی قسه ده کات و چون بیرۆکه کانی ده ورۆژینی و نامه و په یامی خوی ده گه یه نی. ده زانیت چون پووبه پووی ناکۆکیه کان ده وه ستنیه وه و په خنه کان وه لام ده داته وه و

خاوهنى تواناييهكى گورهى هۆگرييه و تهنانهت سهرسهختترين مروّفه كانيش دهكاته هۆگري خۆى.

۷- به كارخستنى گۆرپانكارى:

سهركرده پيشوازى له گۆرپانه كان دهكات، له راستيدا گۆرپانكارى به شىكى تاييه تى

رهفتاره كانى رۆژانهى دهبيت، حەزى به رۆتين نييه و نايه ويت

دووجار يهك كار نه انجام بدات، له وهش گه يشتوو كه گۆرپان

تاكه سهرچاوهى راستى ژيانه. ههروهها پيشبيني نه و گۆرپانانه

دهكات كه به سهر بازاردا ديت و به پيتى نه م شيمانانهش رهفتار

دهكات.

كۆنّفوشيوّس دهليت: " گهر مروّفه بيري له دوور نه كرده وه، نه وا توكف و ناله له نزىكه وه

ههست پتدهكات".

۸- ههلسورپاندنى دلّه وراوكى و گوشارى كار:

سهركرده هه ميشه خاوهنى نه و بۆچوونهيه كه به رده وام كاربوخۆى دهكات تهنانهت

گهر لاي كه سىكى تروش كاربكات. حەزى له كاره كه يه تى و چيژ له نه انجامدانى وه رده گري

و له مه ترسى دلّه وراوكى تى دهكات، بۆيه ده زانيت چۆن هه لى ده سورپينى و بۆ

به رژه وهندى خۆى به كارى ده هينى. زۆر يك له و سهر كردانه شى من چاوم پتيان كه وتوو

گوتويانه كه بۆ خۆ ريزگار كردن له گوشارى دهروونى رۆژانه بۆ چهند خوله كيك

پياسه دهكەن يان له يانه يهكى وهرزشى تهنروستيدا به شدارده بن بۆ خۆ ريزگار كردن له م

گوشاره كه له كه بوانهى سهر يان. سهركرده به هه موو شيوه يهك نامادهى خۆ

ماندووكرده " بۆ زالبوون به سهر دلّه وراوكى و گوشارى كاردا.

۹- پی سپاردن:

سه‌رکرده بره‌وی به‌وانی تر و گرنگی کاتیشه. متمان‌هی به ده‌ستی کاره‌که‌یه‌تی و ده‌زانیت‌که‌ی و چۆن و به‌کیشی ده‌سپیریت له‌بۆ به‌دیهاننی ئامانجه‌که‌ی. هه‌روه‌ها باش ده‌زانیت‌که‌ی پئویستی به‌ئه‌نجامدانی ئه‌م کارانه‌یه‌ بۆ ئه‌وه‌ی ده‌ستی ئالابیت له‌بۆ ئه‌نجامدانی کاری تر و به‌رده‌وامبوون له‌پیشکه‌وتن.

۱۰- بینین و داهینان:

سه‌رکرده‌خواه‌نی هه‌ستیکی ناوازه‌ی کارکردنه، ئه‌و توانای بینینی شت‌گه‌لیکی هه‌یه‌که‌سانی تر به‌ئاسانی نایبینن و لێ ناگهن. هه‌روه‌ها خواه‌نی بیره‌که‌ی داهینانکارانه و پۆشن هه‌زرانه‌شه. سه‌رباری ئه‌وه‌ی جاروبار په‌خه‌ ئاراسته‌ی ئه‌ندیشه‌کانی ده‌گریت، به‌لام به‌تیپه‌رپوونی کات خه‌لك ده‌توانن له‌وه‌ تیبگهن که‌ بۆچی سه‌رکرده‌ به‌م شتیه‌یه‌ له‌شته‌کان ده‌روانیت.

۱۱- مه‌شق و فیترکردن و دروستکردنی ده‌سته:

سه‌رکرده‌خۆی راهینه‌ر و مه‌شق پیکاره و چیژ له‌ پاهینان کردن به‌ ده‌سته‌ی کاره‌که‌ی وه‌رده‌گریت و به‌های کاری به‌گیانی ده‌سته‌یه‌وه‌ وه‌رده‌گریت و گرنگی زۆریش به‌ ده‌سته‌که‌ی ده‌دات، ئه‌ندامانی هاندات بۆ کارکردن و فیتری ئه‌وه‌شیان ده‌کات چۆن به‌ئامانجی خۆیان بگهن و بره‌و به‌ئامانجه‌کانی دامه‌زراوه‌ی کار تیدا کردوشیان بگهن. منسیۆس ده‌لایت: "هیچ په‌سندانیک بۆ سه‌رکرده‌ مه‌زنتر نییه‌ له‌وه‌ی که‌ سه‌رکرده‌ یارمه‌تی پیاوانی خۆی ده‌دات بۆ مه‌شق وه‌رگرتن له‌سه‌ر هه‌تزو کارایی و کاریگه‌ری".

۱۲- هاندان:

سەرکرده بۆخۆی که سیتی هاندراوه (پالنه و هۆکاری ههیه که وه های لیده کات له

دهروه و ناوه وه یه وه بچولیتسه وه بۆ به دیهاتنی
 ئامانجه کانی). سەرکرده له گرنگی هاندان و مه و دای
 هیزه که ی تیده گات. بۆیه نه و په پری هه ولی که سانی نیو
 دهسته که ی ده دات و په سن و ستیشیان ده کات جا
 به ته نها بیت یان له پیش چاوی هه موو نه ندامانی

دهسته ی کاره که ی و نه وانه ی باشتترین کار نه نجامبدات باشتترین پرتزی لیده نیته.

کینیس بلانکار له کتیبه که یدا ((به پتوه به ری یه ک خوله ک)) ده لیت: " خه لکی سه پریان

دیت له وه ی کاری راست نه نجام ده دن".

۱۳- به هره کان:

سەرکرده که سیتی زانستدار و ژیر و خاوه ن نه زمون و پیشینه ی مه زنه . ده زانیت

له باره ی چیه وه قسه ده کات، هه میشه به دووی نه و هۆکارانه دا ده گه ریت که گه شه به
 توانا کانی ده دات و ئاستی نواندن و نه نجامدانه کانیشی باشت ده کات، وه کور: خویندنه وه
 و گویتگرتن له کاسیت و ئاماده بوون له کۆپی هاندان و خولی فیرکاری تاییه ت به پیشه و
 به هره کان و توانای که سیتی، زۆری چه ز به به هره ی نوێ و باشتکردنی جۆریتی ژیان و
 چه شنی کاره که شه تی، هه میشه له خه باتدایه بۆ هه لشاخانه سه ر چیاکان به ره و
 سه رکه وتنی مه زن و گه پشتن به ته واوی ئامانج و مه به ستی خوزراو.

۱۴- متمانە:

سهرکرده خاوهنی متمانە ی ته‌واوه به‌خۆی له پووبه‌پوو بوونه‌وه‌ی قه‌یرانه‌کاندا، ده‌زانیت چۆن به‌سهر ههر کیشه‌یه‌کدا زالده‌بیت که دووچار ی ده‌بیت، لێیه‌وه‌ فی‌ری شتی نویش ده‌بیت. متمانە به‌خۆکردن ده‌بیت‌هه‌وی پێزگرتنی له‌لایه‌ن ده‌سته‌که‌یه‌وه‌ و ههرکه‌سیک له‌گه‌لیدا کاربکات هه‌ست به‌ ئارامی و متمانە‌ش ده‌کات.

۱۵- جوله و کردار:

سهرکرده که‌سیکی زۆر بزۆک و به‌جوله‌یه‌ و ده‌زانیت ده‌سته‌مانای گوته‌ و کرداره‌، هه‌میشه‌ له‌جوله‌دایه‌ بۆ نه‌جامدانی کاره‌کان و کاتیک نه‌خشه‌ داده‌نیت و کات بۆ ئامانجه‌کانی دیاری ده‌کات، نه‌وا به‌خیرایش ده‌جولیت بۆ نه‌جامدانی کاری پێویست. کۆنفۆشیۆس ده‌لێت: "که‌سی سهرکرده‌ له‌ قسه‌کردندا ئاساییه‌، به‌لام له‌کرداردا سنور په‌رێن و ئاساییه‌".

۱۶- پابه‌ندی:

سهرکرده‌ زۆر پابه‌ندی نه‌وه‌ نه‌خشانه‌یه‌ که‌ دایده‌پێژیت‌ه‌وه‌، ده‌زانیت سهرکه‌وتن پێویستی به‌کاته‌ و ئاشنای هه‌یزی پابه‌ندیشیه‌ و هه‌رگیز به‌ئاسانی خۆی به‌ده‌سته‌وه‌ نادات. نه‌مه‌کدار و پابه‌نده‌ به‌کاری دامه‌زراوه‌که‌یه‌وه‌ و نه‌وه‌ گروپه‌شی که‌ سهرکردایه‌تی ده‌کات بۆ گه‌یشتن به‌ باشترین ئامراز ی پێ‌ژیان و به‌ده‌یه‌نانی ئامانجه‌که‌ی.

۱۷-وزە:

سەر كرده وزە يەكى مەزنى ھەيە، گرنكى بە خوە خۆراك يە كانى دەدات، رېز لە جەستەى دە گرىت، ھەموو پۆژىك بېرىكى گونجاو ئاودە خواتەو، بە پىكى مەشقى وەرزىشى ئەنجام دەدات، خاوەنى وزە يەكى باشى جەستەى و ئاوەزىيە كە ئەمەش يارمەتى دەدات بۆ ئەنجامدانى ئەو كارانەى دە يە ویت ئەنجاميان بدات.

۱۸-سۆزە كان:

بە چاوپۆشەين لەو ھى لە بارەى سەر كردايە تىيەو ھە بىستوتە و فېرى بویتە، دە بىنى ھەمىشە سەر كرده كە سىكى سۆزدارى ھەستيارە، حەزى بەو ھەيە كە ئەنجامى دەدات لە چوارچىو ھى سۆز و خۆشەو ىستىداى و پۆژ بە دواى پۆژ ئەنجامدراو ھە كانى پتر خۆش دە ویت.

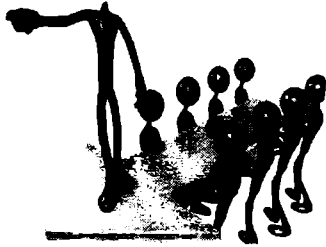
۱۹-كشۆكى و تواناى گۆراندن:

سەر كرده خاوەنى گيانىكى كشۆك و قايلبوونە بە گۆراندكارى، پلانەكەى دە خاتە بوارى جىبە جىكردنەو ھە پىيەو ھە پابەند دە بىت و پىداگىرى لە سەر جىبە جى كردنى دەكات، بە لام گەر بۆى دياركەوت نەخشە كانى ئەنجامى خوزراوى نادەنى ئەو بە خىراى بە دووى نەخشەى جىگرەو ھەدا دە گەپى بۆ گە پىشتن بە ئامانجى خوازواو، بۆئەمەش ئەو پەرى ھەولى گونجاندنى نەخشە كانى دەدات لە گەل كار و دۆخە كاندا بە مەبەستى بە دىھاتنى ئامانجە كانى.

۲۰- سپارده:

سه‌رکرده که سیکی تونده/به‌هیزه له‌کاتی پیویستدا، به‌لام له‌گه‌ل شه‌وه‌دا دادوهر و

داخوازه، زۆر به‌ئمه‌که بۆ دامه‌زراوه و ده‌سته‌ی کار و

کریار و سه‌ردانکارانی. هه‌روه‌ها سه‌رکیشی به‌خودی

کاره‌که‌یه‌وه ناکات، ناپاکی له‌سپارده ناکات و

پاستگۆیه و په‌ندی زۆری لاده‌سته‌به‌ره و له‌لایه‌ن

ئه‌ندامانی ده‌سته‌که‌یه‌وه زۆر باس ده‌کریت.

به‌ئێ، ئه‌وانه‌ی پیشووتر گرن‌گتر تاییه‌تمه‌ندپیه‌کانی سه‌رکرده‌بوون، تۆیش ده‌توانی

شه‌وه‌ی بۆ زیاد بکه‌ی که سه‌رکرده به‌ژیرانه و سوروبونه‌وه کارده‌کات و به‌رله‌هاورپیکانی

ده‌پواته سه‌رکار و پاشی هه‌موانیش ده‌گه‌رپته‌وه. هۆراس ده‌لێت: "ژیان هیچ به‌ئیمه‌ی

مرۆڤ نابه‌خشیت به‌بێ ئه‌نجامدانی کاری سه‌خت"، هه‌روه‌ها بابلیلیۆس سیرس ده‌لێت:

کاره‌کان پیویستی به‌کاتیکی زۆره‌ بۆ شه‌وه‌ی به‌نایابییه‌وه بگاته‌ دزخی پێگه‌یشتن".

۵۵- چوار شیوازه کهی سهرکردایه تی کردن:

((دواین هه لئبژاردهی سهرکرده ئه وهیه له پشتهیه وه کهس گه لئیک به جی بهتایت خاوه نی باوه پ و حهز و ئاره زووی بهرده وامی دانبن به کاره کانی))

والته ر لیبمان

بیست سال له مه و بهر، کاتیک خه ریکی وانه خویندن بووم له باره ی کارگیریی ئوتیله کانه وه، فیری شیواز گه لئیکی جۆراوجۆری سهرکردایه تی بووم، فیری ئه وهش بووم که ئه م سهرکردانه دابه شی دووجۆری سهره کی ده بن: سته مکارانه و دیمۆکراتی.

۱- سته مکارانه / ئۆتۆکراتی:

ئه م سهرکرده یه هه میشه به کارمندانێ ده لئیت وه هابکه ن و ئه نجام بده ن، ئه وانیش به یی هه یج ئه ملا و ئه ولایه ک جیبه جی ده که ن. ئه میش تاکه سهرچاوه ی بپاره کانه و گرنگی به کاره کانیس ده دات و تیشک ده خاته سهر ئه نجامه کان، بۆیه ده یبینی له کار و ئاستی به ره مه میدا ناوازه یه، به لام له پرووی په یوه ندییه مرۆیه کانه وه لاوازه.

۲- دیمۆکراتی:

له گه ل کارمندانیدا پرۆژه کان تاوتوئی ده کات و به گرنگیه وه له پئیشنیاره کانیان ده پوانئیت، ئه وجا دوابپار له باره یه وه ده دات. سهرکرده ی دیمۆکراتی گرنگی به پوونکردنه وه ی کیشه کان ده دات بۆ ده سته ی کاره که ی و یارمه تییان ده کات بۆ دۆزینه وه ی چاره کان و تییبینی ئه وهش ده کریت گرنگی ده دات به په یوه ندییه مرۆیه کان و کارکردن به گیانی ده سته ییانه.

هه میشه هه ستم به وه ده کرد ئه م ته رزانه ناته واو و که موکورتن، بویه به رده وامبووم له سه ر لیکنۆینه وه و توژیینه وه تاوه کو له کۆنادا بۆم دیارکه وت که چوار جۆری سه ره کی سه رکردایه تی هه یه و ناتوانن له یه کتر جودا بینه وه . ئه مه ش نمونه یه که :

کاتیك ده ستم دایه ئه نجامدانی وه رزشی تینسی سه رمیز (بنگ بونگ)، ئامانج بوون به پاله وانای یارییه که بوو . من زۆر به خته وه ربووم به دۆزینه وه ی مه شقوانیکی ناوازه ... مه شقه وانه که له سه ره تای مه شقه کانه وه چه ندین چیرۆکی بۆ گتیرامه وه له باره ی بنگ بونگه وه و باسی زمانی یاریه که ی بۆ کردم، ئه وجا هه نگاو به هه نگاو فیزی چۆنیتی یاریکردنی کرد . پۆژانه سی کاتژمیر له هه فته یه کدا حه وت پۆژ و بۆماوه ی شه ش مانگ مه شقم ده کرد، ئه وجا وه ها له گه لمدا دهستی پیکرد وه ک ئه وه ی له یاری کۆتایی و پاله وانیتییه که دا بم، ئه وجا به رده وامبوو له سه ر مه شق پیکردم تاوه کو تاراده یه کی زۆرباش فیزی یارییه که بووم، دواتر یاریکردن په گه ل یاریکاره جیاوازه کانی یانه کاندای بۆی پیکه ستم، کاتیك دلنیا بوو له وه ی کاتی ئه وه هاتوو هه هانی دام بۆ به شداری کردم له یاری نیوده وه تی، توانیم بيم به پاله وانای تینسی کۆماری میسر، ئه وجا سه ره له نوێ له گه لمدا دهستی پیکرده وه، دیسانه وه ئاراسته ی کردم و هه له کانی بۆ راستکردمه وه و هه ره ها فیزی فیل و هونه ره کانی یاریه که ی کردم، ئه وجا بوومه به شداری پاله وانیتی جیهان که له میونخ ی ئه لمانیا ئه نجام درا .

ئایا ئه و مه شق پیکاره سه رکرده بوو؟ کاره که ی سویدی هه بوو؟ بیگومان، به ئی .
توانی هه ر چوار ته رزه کانی سه رکردایه تی به کاربێنیت، به پینی کات و هه لۆیسته کان :

۱- **ئاراسته کردن:** له سه ره تاوه به قسه کردن له باره ی یاریه که و ناسینی له گه لمدا دهستی پیکرد .

۲- **مه شق کردن:** ئه وجا دهستی دایه مه شقپیکردم، له سه ر ئه نجامدانی یارییه که .

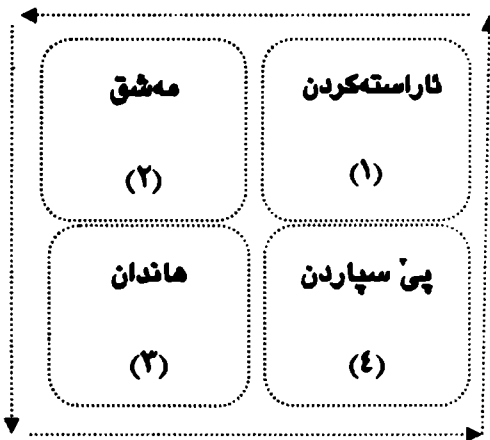
۳- **هاندان و یارمه تی و پشتگیری:** هه میشه له پالم بووه و هانی داوم و پشتگیری

کردووم .

۴- پی سپاردن: وای لیکردم به شداری پالەوانتیه کان بکه م و بۆخۆم کاری خۆم نه انجام بدهم.

زۆریک له به پێوه به ران ده که ونه هه له ی نه وه وه که خه لکی داده مه زینن و پێیان ده لێن: نه مه بکه ن و نه وه بکه ن، نه و جا بروایان وه هابه به بی مه شقی پیکردن و هاندان کارمه نده تازه کان کاره کانیا ن نه انجام بدهن. نه نجامی نه مه ش شیواندن بی بی کارمه نده تازه کان و تیکدانی کاره که و زۆریوونی پێژه ی ده ست له کارکی شانه وه ده بییت. تو پێویستت به وه یه راسته وخۆ چاوت به کارمه نده تازه کانت بکه ویت، فێریان بکه ی و پایان بیینی له سه ره مه مو شتی ک، تاوه کو ته واو ده زانی نه وان له هه موو شت تیده گه ن، نه مه هه نگاوی یه که م ده بییت، نه و جا راهینانیا ن به شیوه یه ک که به بی یارمه تی نه وانی تریش بتوانن کاره کانیا ن نه انجام بدهن، سییه م: ده بییت له بواری کارکردندا هه لی ته واویان پێده ی بۆ متمانه به خۆکردن، نه و جا هه نگاوبنی بۆ قوناغی دوایین که نه ویش پی سپاردنه.

نیستا پاش نه وه ی پی سپاردنت نه انجامدا، نه و جا جاریکی تر ئاراسته یان بکه ره وه فێری به هره و کاری نوێیان بکه و چوار شیواز و ته رزه کانی سه رکردایه تیبیان پی ناشنابکه، بۆ نه وه ی به رده وام سه رقالبن به نه انجامدانی کار و فێریوونی شتی نوی و هه ولدان بۆ گه یشتن به نه نجامی ئامانجی خوازاو.

۵۶- چۆن دهسته لآت به دهست دههینی و به گاریشی دینی:

((تهنها یهك خالی وه ستاوم بدهری بۆنه وهی له سهری بوه ستم، نه و جا منیش هه ساره ی زهوی ده جولینمه وه))

نارخه میدس

کاتیک تواندار ده بیت بۆنه وهی به سه رکرد ده بیت، پئویسته له بیرى نه کهیت تو خواوه نی نازناویکیهت ده بیت ریژی بگریهت، تو یاریچی دهسته که تی، به لام ده بیت جار به جار بریاری گۆرینی یاریکاره کانیش بدهی " چون نه مه له بهرژه وهندی هه مواندا ده بیت. و لیام شکسپیر جاریکیان

گوتی: " جیاوازی نیوان سیوی چاک و خراب زۆر که من"، ده بیت بزانیته چۆن یاری دهسته لاتداریتی خۆت ده کهیت، بۆنه مهش فهرموو به م ریگه یه ناشنابه:

۱- وه ها له هه موان بکه وای ببینن که تو زالی به سه ر نه و دۆخانه ی پئویستی به سه رکردایه تی و که سیتی مه زنه.

۲- هه روه ها پیشانی نه وانی تریشی بده که تۆیش خواوه نی به هره و زانیاری پئویستی بۆ نه نجامدانی کاری باشتر له وان.

۳- بیرۆکه ی نوئی بهینه ناراه، ریگه ی سه رکیشانه هه لیژیره، له بۆچونی نه وانی تریش بپرسه و وه هایان پیشاننده که تو خواوه نی توانایه کی باشیت بۆ پیشخستنی نه نجامه کان.

له م کاته دا زۆر وشیار به له وهی نه که ویته داوی ناوبانگی و نازناوه که ته وه و ته نها پشت به نازناوه که ت ببه ستیت بۆ به دستهینانی ریژ.

ئىستا دەتوانى بىت بە سەرکردە يەكى كارا و ئەوھى پىويستت تەنھا بە بىر ياردانە بۆ

جىبە جىكردن. سەرکردايەتى بىكەرە پىگەى
تايپەتى خۆت لە ژيانندا و دەبىنى كەتۆ دەست
بە گۆرپانكارى دەكەيت و لىرەوھش زالدە بىت
بە سەر تەواوى ژيانندا و لەھەر چواربەشەكەى
ژيانندا سەرگەوتن و پىشكەوتنى بەردەوام
بە دەست دەخەيت.

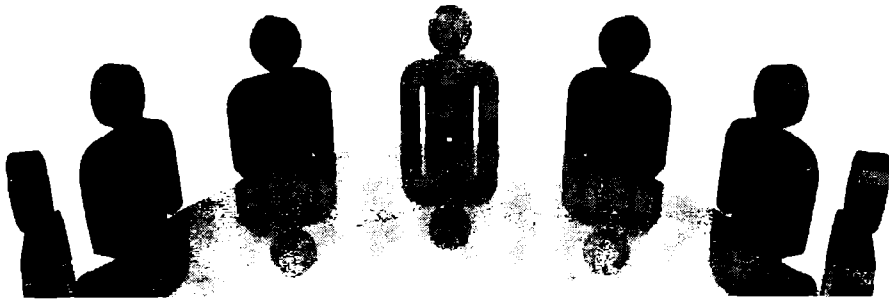
سەرکردايەتى كارگىرپى نىيە و بەس بەلكو تەرزىكى فەلسەفى و شىوازىكى ژيانە.
(پىويستە لەسەر ئەوانەى دەيانەوئىت بىن بە دەستە لاتدار دەست بەدۆزىنەوھى
سەرکردەى خۆيان بىكەن، ئەوانەشى بەسەر كىپرەكى كارانىندا زالدە بىن پىويستە بەھىز و
مەزىن، ئەوانەشى دەيانەوئىت بەھىزىن دەتوانن ھىزى ئەوانى تىرىش بەكاربىنن،
بۆئەوھى ھىزى ئەوانى تر بۆخۆت بەكاربىنى پىويستە خۆشەويستىيان بە دەست بەخى،
بۆئەوھى خۆشەويستى ئەوانى تر چىنگ بەخەيت دەبىت خۆت ھەلبسورپىنى، بۆئەوھى
خۆت ھەلبسورپىنى پىويستە كىشكۆك بىت)). كىتىبى سەرکردايەتى ستراتىژى-چىنى.

ھەرئىستا بىر ياردە كە بە بەرئۆھەرتكى كارايت..

کلیلی نۆیه م

دروستکردنی دهسته ..

هیزیکی ره ها بو دامه زراوهی سهرکه وتوو

((ئهو بنه مایه ی ئاوهزی ئاراسته کراوی له سهر داده مزیت ئه وهیه که دوو یان زیاتری که سان له شوین که وتنی یه ک نامانجا کوششی زیادتر ده که ن و له گه ل گرتنه بهر یه ک ئاراسته ی هزی ئه رییدا هیزیک پیکدینن که نارووخت))

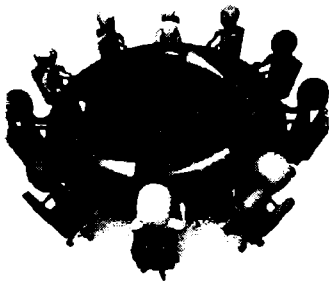
ناپلیۆن هیل

۵۷- دهستهی کار.. شوین دهست دیار:

(یهك شتی زۆر گرنگ له ژیان فیزیووم ئه ویش ئه وه یه كه ده توانم هه موو شتیك ئه نجام بدهم به لام ناتوانم به ته نها ئه نجامی بدهم، هیچ كه سیش ناتوانیت ئه مه ئه نجام بدات))

د. پۆبیرت شۆلر

پیاویکی پیر ده منداله كه ی له ده وروپشتی خۆی كۆكرده وه، ئه وجا هه ریه كه یان چیلکه

دارێکی پێدان و داوای لێکردن یهك به داوای یهك بیشکینن. منداله كان زۆریان سه یر لیهات و له نێوخۆیاندا کردیان به چرپه چرپ و پرسیارکردن له باره ی ئه م ره فتاره ی باوکیانه وه، به لام باوکیان داوای لێکردن چی پێ گتون ئه نجامی بدهن، ئه وانیش ئه نجامیان دا، کاره كه بۆ هه ندیکیان ئاسان و بۆ

هیندیکیش گران و ناره حهت بوو، هه رچۆنێك بیت توانییان داره كه بشکینن. ئه وجا باوکیان كه ئه مه ی بینی بزه یه کی کرد و دواتر هه ریه كه و چیلکه دارێکی تری پێدان و داوای لێکردن هه مووی پێکه وه به ستنه وه، ئه وانیش وه هایان ئه نجامدا. ئه وجا داوای لێکردن دانه هه ولێ شکاندنی ئه م کۆله چیلکه داره بدهن، به لام هه موویان تاقیان کرده وه و نه یان توانی. ئه وجا باوکیان داوای لێکردن به جوانی گوئی بۆ رادێرن و پاش نه ختیك بیدهنگی ئه وجا پێی گوتن: " کورپه كانم دبیتان کاتیک هه ریه كه و چیلکه یه کم پێدان توانیتان بیشکینن، به لام کاتیک هه موو چیلکه داره كانم پێکه وه بۆ كۆکردنه وه نه تان توانی بیشکینن و ته نهات زیانیکیشی پێبگه یهن. ئه مه به سه ر ئیوه شدا جیبه جی ده بیت، گه ر جیا بینه وه و ناكۆکبن به ئاسانی به سه رتاندا زالده بن و له ناوتان ده بن، به لام گه ر وه کو یهك ده سه ته پێکه وه كۆوه بوون ئه وا هیچ كه س ناتوانیت زه فه ره تان پێ

به ریت، به لئی ئەمه ئامانجی ئەم کاره‌ی من بوو: هیز له کیتیدایه، به‌ک ده‌سته‌بوون نه‌هیشتنی هه‌له بۆ دوژمن".

بیروکه‌ی ده‌سته‌ی کارمان له‌هه‌موو شویتنیکدا پێویسته، گه‌ر له‌ناژه‌لێش بپروانی ده‌بینی شیر و پلنگ و گورگیش به‌ ده‌سته‌وه په‌لامار ده‌ده‌ن و پاوده‌که‌ن، ئەم بیروکه‌ی ده‌سته‌ی کاره‌ ده‌گه‌رپته‌وه بۆ دێرزه‌وان، باوداپیرانی سه‌ره‌تاییمان پاهاتبوون له‌سه‌ر نه‌نجامدانی کاری هه‌روه‌زی له‌پێناو مانه‌وه‌دا. کاتیک ده‌پویشتن بۆ راو، چاو تیزه‌کان بۆ پاسه‌وانی و چاودێری داده‌نران، نه‌وه‌شی له‌پاکردندا خێرابوو هه‌لده‌ستا به‌ نه‌نجامدانی کاری پاوکردن. له‌ جه‌نگی جیهانی دووه‌میشدا نه‌وه‌هیزه‌ی به‌گیانی ده‌سته‌یه‌وه کاری ده‌کرد سه‌رکه‌وتنی مه‌زنی تو‌مارده‌کرد. سه‌رکه‌وتنی به‌رده‌وامی ژاپۆنیه‌کان توانادارییانه بۆ نه‌نجامدانی کاری هه‌روه‌زی و ده‌سته‌یی، گرنگ نییه‌ به‌لایانه‌وه کێ خه‌لات ده‌کری. گرنگ نه‌وه‌یه کاره‌که‌یان نه‌نجامی هه‌بێ و پیکه‌وه سه‌رکه‌وتوین، هه‌رئه‌مه‌شه وه‌های له‌ژاپۆن کردووه ببیت به‌ یه‌کێک له‌ ده‌وله‌مه‌ندترین ده‌وله‌تانی جه‌ان.

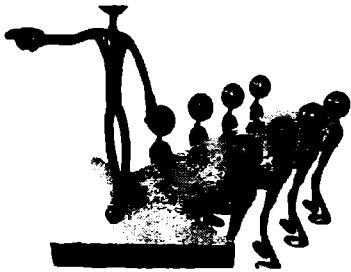
به‌لئی، ده‌سته‌ی کار شێوازیکی کارکردنی کارا و به‌رداره "چون هه‌لی هه‌ستکردن به‌ به‌رپرسیاریتی بۆ هه‌موو تاکیکی ده‌سته‌که ده‌په‌خسینیت، ئەمه‌ش وه‌هایان لێده‌کات پتر پا‌به‌ندبن و به‌سوریونیشه‌وه کاره‌کانیان خاستر نه‌نجام بده‌ن و چاوه‌پروانی به‌دیها‌تانی نه‌نجامی مه‌زن بن، کارکردن به‌گیانی ده‌سته‌یه‌وه یارمه‌تی خه‌لکی ده‌دات بۆ به‌دیها‌تن و به‌رده‌ست خستنی با‌شترین چیژ و متمانه به‌خۆکردن و خۆ به‌به‌هاردارزانینیش دینیته‌ بوون. ئەمه‌ش لای خۆیه‌وه ده‌بیته‌ هۆی با‌شترکردنی په‌یوه‌ندییه‌کان و و پترکردنی نه‌نجامه‌کان و به‌دیها‌تانی به‌رئه‌نجامی ناوازه. ده‌ستی کار به‌هه‌موو ئاسانییه‌که‌وه هیزێ بنچینه‌یی هه‌موو دامه‌زراوه‌یه‌که.

((دۆزینه‌وه و داهێنان و ده‌ستکه‌وتی مه‌زن پێویستی به‌ هاریکاری ده‌ستکه‌لی (قده‌))

ئه‌لیکسانده‌ر گراهام بیل

گەر دەستەى كار ئەو ەندە گرنكى ەبىت، كەواتە بۆچى زۆرىنەى دامەزراوەكان بەكارى ناھىتن و كەلكى لى نابىنن؟ تاوەكو وەلامى پرسىيارەكانم بدۆزمەو ە لە سەدان بەرپۆەبەر و كارمەندانم پرسىيوە، بەتايەت ئەوانەى كە بىرۆكەى دەستەى كار بەكارناھىتن، زۆر قسەم لەگەلدا كرددون، زۆر بەشيان بەم شىوەى ە وەلامىان دابنەو ە:

- نىمە بپوا بەو ە ناكەىن ئەم بىرۆكە كارابىت و كەلكى بۆنىمە ەبىت.
- بپواناكەىن ئەم بىرۆكەى ە لەگەل جۆرى ئىشەكەى نىمەدا بگونجىت.
- ئەمە تىچوونى زۆردەبىت و كاتىش زۆر بەفپرو دەدرىت.
- ئەرك و ماندووبونى زۆرە.
- ئەو ەندە سەور و تەھەمولمان نىبە بۆ ئەو ەى لەگەل كارمەنداندا دانىشىن.
- ئەمە پىوىستى بەو ەى خۆت مەشقىكار و مامۆستا و بەدواداچونكارىش بىت، كى ئەو ەندە كات و سەورى ە ەى ئەم كارانە بكات؟ بەراستى ئەمە سۆپەرمان و مروفى سەىرەكار(خارق) دەوئت.

سەىر ئەو ەى بەرپۆەبەرەن ەمىشە كۆبوونەو ە لەگەل كارمەنداندا ئەنجام دەدەن و ئاراستەيان دەكەن و پشتيان پى دەبەستن بۆ بەدبەتەنى ئەو ئامانجەى دەيانەوئت، كەچى رقىشيان لە بىرۆكەى دەستەى كارە، لىرەدا تاكە جياوزىبەكى ئەم بەرپۆەبەرەنە و دەستەكاران ئەو ەى كە ئەم

بەرپۆەبەرەنە ەمىشە داوا لە كارمەندانان دەكەن و ەھابكەن و وەھانەكەن و گەر ەلەى كىش پووبدات دەىخەنە ئەستۆى ئەوانى تر و خۆيانى لى بەدووردەخەن. دەست دەكەن بە ەرەشەوگورەشە و ەمىشە گوشار دەخەنە سەر كارمەندانان و دەيانەوئت بەم رىگەى ئەنجامى خوازراو چنگ بخەن. ەوراس جارىكىان كوتى: " ئەو ەىزەى دانابى جىب دەگرىتەو ە بەھى زۆر كىشەو ە دادەكەوئت"، ئەم بەرپۆەبەرەنە ەچيان دەست

ناکه ویت و به ترسنۆکانه تر له کارمه ندانیان چاوه پروانی هه لیکن بۆ دهست له کارکیشانه وه .

لیکۆلینه وه کان ده لاین که زۆریک له به پتیه به ران له دهسته ی کار ده ترسین له به ر نه وه ی له م کاته دا ههست به که مبهونه وه ی دهسته لات و ئاسایشی ده که ن، یا خود په نگه کیشه ی تاییه تیان هه بیت که په یوهست بیت به خوده وه، له پاستیدا په گه ل دهسته ی کاردا پیچه وانه ی نه و بۆچونه پاسته، نه وان ده توانن ئاسایشدارتر و دهسته لاتدارتریش بن.

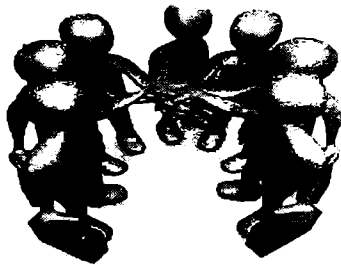
گه وره ترین بنه مای به پتیه بردن بریتیه له: " گه باوه پت به وان ی تر هه بوو ده توانی په رچوو بنا فرین ی، بۆنه وه ی باشت رینی نه وان ی تریش به دهست بخهیت، تق به باشت ر له وان بیریکه ره وه و متمانه شیان پییکه"، له به رنه وه ی دهسته ی کار هتیزکی ناوازه ده به خشیت بۆیه ئامانجی پشت نه م به شی کتیه به .

۵۸- پینج بنه‌ما بو دروستکردنی ده‌سته-گروپی کار:

((گر هه‌مووان به سه‌رکه‌وتن پیکه‌وه به‌ره‌و پیتشه‌وه ده‌پۆن، نه‌وا سه‌رکه‌وتنیش خۆی گرنگی به‌خۆی ده‌دات(خۆی ده‌هینیتته بوون))

هنری فۆرد

پتویسته ده‌سته‌ی کار له‌سه‌ربنه‌مایه‌کی به‌هیز پونیات بنریت. متمانه و پیز دوو کۆله‌که‌ی سه‌ره‌کی و به‌هیزی پارێزه‌ری ده‌سته‌که‌ن بو پووبه‌پوو بوونه‌وه‌ی که‌شه‌ناهه‌مواره‌کان. نه‌م دوو کۆله‌که‌یه‌ به‌سوون بو پونیات نانی ده‌سته و له‌پینگه‌یه‌وه ده‌سته‌که ده‌توانیت به‌سه‌ر چپای سه‌رکه‌وتندا سه‌ربکه‌ویت و بگاته به‌رزایی و لوتکه‌ی نوێی دورتر و به‌پیت تر. پینج بنه‌مای سه‌ره‌کی هه‌یه که ده‌سته‌ی کاری له‌سه‌ر پونیات ده‌نریت، نه‌وانیش:

۱- متمانه:

چۆن. ئا. هۆمز ئاماژه به‌وه‌ده‌کات که: "هیچ شتیگ له‌وه باشتر نییه بو دل که خۆت نزم بکه‌یته‌وه و نه‌وانی تریش بو به‌رزتر ئاراسته‌بکه"، ده‌بیت یارمه‌تی نه‌ندامانی ده‌سته‌که‌ت بده‌ی بوئه‌وه‌ی هه‌ست به متمانه‌کردن به‌خۆیان و تواناکانیان بکه‌ن له‌بو به‌دیهاوتنی سه‌رکه‌وتن و له به‌رامبه‌ر نه‌مه‌شدا متمانه‌یان به‌رامبه‌ر به‌تۆ زیادتر ده‌بیت، هه‌روه‌ها متمانه‌یان به‌ دامه‌زراره‌که و نه‌ندامه‌کانیشی ده‌بیت. هه‌روه‌ها ده‌سته پتویستی به‌ که‌شیکه متمانه‌ی تیدا زالبیت،

هروه ها ئەندامه کانیشی پتویسته برویان به وه بیته که کارکردن به دهستی یارمه تییان ده دات بۆ ئاسان گە ییشتن به ئامانجی دهسته که و تایبه تی خویشیان، به تایبه ت ده توان به ئامانجه که م به دیهاتووه کانیشیان بگەن.

۲- گرنگی پیدان:

هەر مروفتیک ملوانکه به کی شاراوه ی هه به که له سه ر سنگیه تی و له سه ری نوسراوه: " وه هام لیتکه هه ست به گرنگی بکه م"، هه ر ئەندامیکی دهسته که ت ده یه ویت هه ست به گرنگی پیدانی بکه ی، له راستیدا ئەندامانی دهسته که پتویسته به باشی هاریکاری به کتر بکه ن و گرنگی به یه کدی بده ن، ههروه ک چۆن

گرنگیش به دامه زراوه که یان بده ن. گرنگی پیدان به کیکه له و بنه مایانه ی که دهسته که ی له سه ر داده مه زریته نه وه که له بواری کاردا به لکو له لایه نی ژیا نی که سی تیشه وه.

هروه ها پتویسته هه ر ئەندامیکی دهسته که چاوپیتی نه وه نه کات که س کاره که ی ئەم بکات، به لکو ده بیته ئیشی خو ی به باشی و به بی دواکه وتن ئەنجام دات، ده بیته تو ی به رپوه به ریش نه وه یان بۆ دیار بکه ی که به راستی گرنگیان پی ده ده ی. به ندیکی لاتینی هه به ده لیت: " نه وه ی بۆ که سیکی ئەنجام ده ده ی له راستیدا بۆ خو تی ده که یته"، کاتیک گرنگی به که سیک ده ده ی نه وکات هه ست به گرنگی خو ت ده که یته، ههروه ها نه ویش له به رامبه ردا گرنگیته پی ده دات، لی ره وه به خته وه ری ره ها به رجه سه ده بیته.

۳- پابه ندی:

من باوه ریم وه هایه که کاری راسته قینه و قورس هۆکاره بۆ سه رکه وتن، سه رکه وتنیش به لوتکه ت ده که یه نیت، به لام پتویسته ئی شمان به پابه ندی و پیداکیری به بۆ مانه وه له

لوتکه“ به به رده وامی، پیویسته ئەندامانی دهسته که پابه ندی کار و نامانجه کانی دامه زراوه که بن، ههروه ها پیویسته له سه ریان پابه ندی نامانجه گشتی و تاییه تیه کانیش بن.

۴- هاریکاری:

گه ر کۆمه لێک که سی ئاسایی پیکه وه هاریکاربوون ئەوا ده توانن کاری نا ئاسایی ئەنجام بدهن و ئەنجامی ناچاوه پوانکراو به رده ست بخهن، به هاریکاری که سانی ئاسایی ده توانن بگن به ئاستی ناوازه و سه رکه وتنی بی سنوور. لیره وه ش پیویسته له سه ر ئەندامانی دهسته که پیکه وه هاریکاربن له سه ر بنه مای به رژه وه ندی گشتی نه وه ک

به رژه وه ندی تاییه تی. په ندیکی چینی هه یه ده لیت: " گه ر به بۆچوونی هه زار که س قایل بیت ده بیته خاوه نی هیزی هه زار که س، به لام گه ر له گه ل بۆچوونی ده هه زار ده ناچۆر بیت یه ک دانه شیان تیا نا بیت که لکی بۆت هه بیت."

۵- به شداریتی له به روا راستی (مسداقیه ت) دا:

پیویسته هانی هه موو ئەندامانی دهسته که ت بده بیت بۆئوه ی به راستی به روا یان به یه کتر هه بیت. ده بیت به وه یان پابینی که ناتوانن به ته نها کاره کانیا ن ئەنجام بدهن به بی یارمه تی هاوکاری دهسته که یان، رێک وه کو دهسته یه کی یاریچی توپی پی. ده بینیی

یاریکاره کان به خیرایی راده که ن و حۆلات ئەنجام ده دن و پاسات ده که ن بۆ بردنه وه، کاتی که بردیا نه وه هه موویان له و بردنه وه یه دا به شدار ده بن و ئەوان ده لێن: بردمانه وه نه وه ک بردمه وه.

۵۹- حەوت بنەما بۆ دروستکردنی دەستەبەگە سەرکەوتوو:

((کە کۆبووینەوێه کە سمان لەوی تر باشترینیە))

کینیس بالانشارد

گەر بپاریتدا بۆ جینگەبەگ برۆی ئەوا
 پێویستە بزانی بۆچی بۆ ئەو جینگەبە دەپۆی،
 دواتر بزانی بەچی بۆی دەپۆی؟ پێویستت بە
 نەخشەریگەبەگە کە بت گەبە نیت بەو جینگە
 یان شوینە و بەناسانی بی کیشە بتوانی لەویدا
 خۆت ببینیتەوێه. ئەمەش دیسانەوێه هاوتایە

لەگەڵ کردارەوی دروستکردنی دەستەدا. لەسەرەتاوێه دەبیت بپاریدەوی کە دەستە
 دروست دەکەیت و متمانەت بەوێه هەبیت کە ئەمە بەپراستی خواستی تۆبە ئەوێه دەبیت
 نەخشەریگەبەگە دابریژی بەرەو سەرکەوتن. بۆ ئەمەش پێویستت بە رێبەریبەگە،
 سیستیمیک، نەخشەبەگەریگەت بۆ پوون بکاتەوێه و پیشانبات، بۆ ئەوێه بتوانی
 دەستەبەگە بەهێز و پتەو و سەرکەوتوو پونیا ببنی، لێرەشدا دەبیت بزانی کە ئەم
 رێگەبە ناسان نییە. سینکا لەم بارەبەوێه دەلێت: "رێگەبەگە چەفت و چیلە ئەو
 رێگەبەگە دەتگەبە نیتە بەرزاییەکانی سەرکەوتن". بۆیە رێگەبەگە منیش ئەو نەخشە
 رێگەبەگە پیشان بەم کە یارمەتیت دەکات بۆ پونیا نانی دەستەبەگە کاری سەرکەوتوو،
 ئەمەش ئەم حەوت بنەمایە دەگریتەوێه و لەخۆ دەگریت:

۱- دروستکردنی دەستە:

بەلێ بپاریدان لەسەر دروستکردنی دەستە گرنگە، لەوێه گرنگتر بەشدارپیکردنی
 کەسانی گونجاو و ژمارەوی کەسەکان و بنچینەوی دیاریکردنیا، بۆیە پێویستە سەرکەو
 بەباشی گرنگی بدات بە پیکهتانی دەستە، نابیت هەرلەخۆبەوێه کەس گەلێک بخاتە نیو

دەستەکە یەوێ تەنھا لە بەرئەوێ بە دڵی خۆین، بە لکو پێویستە لە سەر بنەمای شیاوی بێت، هەر وەها پێویستە داوا لە ئەندامە دیاریکراوەکان بکات یارمەتی بدەن بۆ هەلبژاردنی کەسانی گونجاوی تر. جاریکیان بە پێوە بەرێک پێی گوتم: "توانای سەرکەوتنی من بەندە بە هەلبژاردنی کارمەندگە لێکی گونجاو بۆ کارکردن پەرگە ئەمدا"، کاتیەک لێم پرسی چۆن ئەم کارە ئەنجام دەدەیت، گووتی: "من ئەو کەسانە هەڵدەبژێرم کە پەفتاریان جوانە و حەزیان لە پیشکەوتن و گەشە و بەتایبەت ئەو کەسانەش ئارەزووی کارکردنی دەستەبی دەکەن".

۲- مەشق:

پاش دیاریکردنی ئەندامەکانی دەستەکە، سەرکردە هەڵدەستێت بە مەشقپێکردنی دەستەکە یاخود کەسێکی تر بۆ ئەنجامدانی ئەم کارە پادەسپێرێت. لە سەرەتادا هەڵدەستێت بە ئاراستەکردنی کارمەندان بۆ ئەوێ کارمەندان بزانن دەبێت چی بکەن و لە چی بەدوورین، هەر وەها بە پێوە بەرە کە هەڵدەستێت بە ناسینی کارمەندە تازەکان بە ئەندامانی تری کارکەری، ئەوجا بە کار و ئیشی ئەوانی تریشی ناشنا دەکات. ئینجا هەموو نامرازە پێویستەکانی کارکردن بە ئەندامە تازە کە دەبەخشیت، هەر وەها پێویستە بە پێوە بەرە کە بە تەواوەتی بە ئاگابێت لەوێ ئەم کارمەندە بە توانایە بۆ ئەنجامدانی ئەو کارە پێی دەسپێرێت. زۆرێک لە دامەزرێوەکان رێگە بە کارمەندە تازەکان نادەن ناشنای کۆپیار و سەردانکاران بن مەگەر سی مانگ بە سەر بوون بە کارمەندیاندا تێپەر بووبێت. مەشقی باش خاستر هانی کارمەندە کە دەدات بۆ جوان ئەنجامدانی کارە کە، بە مەش ئەنجامی خاوازاو بەردەست دەخات. لێرەدا پەندێکی بە ناوبانگ دەهێنمەوه کە دەلێت: "ماسیەک بەرە کە سێک ئەو پۆژە تیرت کردووه، فێری ماسی گرتنی بکە هەموو تەمەنی تیرت کردووه".

۳- په يوه ندى:

ئوكاته ي باشتريں كارمەند بۆ كار كړدن هه له بژيډرديت و به باشي مه شقيان پي ده كړيت و ناماده ي ئه نجامداني كاره كانيان ده بن، له م كاته دا پيويسته له سره سر كرده كرده ي په يوه ندى ئه نجام بدات. هه نديك له به رپوه به ران برويان وه هايه كه پيويسته له سره كارمەند خوي كاري خوي به پشت به ستن به خوي ئه نجام بدات، ئه و جا زوريان سه ير ليديت كاتيک كارمەنده كه ده ست له كارده كيسته وه! ئه وان نازانن ئه م كارمەنده بويه ده ستى له كار كيشاوه ته وه چونكه هيچ هانده ريكي نه بووه بۆ كار كړدن و هيچ كه سيك نه بووه ئاراسته ي ريگه ي راستى بكات، به كورتي له به رته وه ي په يوه ندى به وانى تره وه پچراوه بويه ده ستى له كار كيشاوه ته وه. هه ر بويه پيويسته ده ركي په يوه ندى ره گه ل كارمەنداندا بکه يته وه و به تاييه ت كارمەنده تازه كان. هه ولېده به رده وام ره گه ليان كوبيسته وه و كه ي پيويستيان پي ت هه بوو له لايان ناماده بيت. گرنگ نيبه چي ده كه يت، گرنگ ئه وه يه به باشي ئاراسته يان بکه ي و په يوه ندييان ره گه ل دروستبکه ي، بۆنه مه ش پيويسته ئه م خالانه ره چاو بکه يت:

• وای تيبگه ي نه سه ركه وتنى ئه و سه ركه وتنى هه موو كارمەندانى تری دامه زراوه كه يشه .

- وه ها ره تار له گه ل هه موو كارمەنديكتدا بکه وه كو ئه وه ي باشتريں بيت.
 - گرنگي پيدانى خوتيان بۆ دياربخه، به مرؤف لتيان بروانه نه وه ك كارمەند.
 - به زوري ناوى خويان به كار بيته، بزهيان بۆ بکه و پيياندا هه لېده و په سنيان
- . بده .

۴-بىنن-بۇچوون:

پىيوستە لەسەر سەركىدە يارمەتى كارمەندانى بدات بۇ ئەۋەى ئەۋانىش بۇچوون و پوانگەى خۇيان دابمەزىنن و گەشەپىدەن، ھەرۋەھا پىيوستە ھانى بىرۆكەكانيان بدەى و پەسنیان بکەىت بۇئەۋەى بىرۆكەى نوپتر بەئىننە ئاراۋە.

۵-دىارىكىردنى ئامانچ:

سەركىدە ھەلدەستىت بە بەشدارپىكىردنى ئەندامانى دەستەكەى بۇ دىارىكىردنى ئامانچەكانى دەستەكە و نوسىنەۋەى راپورتى ستراتىژى و نەخشەى كار، لەپىناۋ بەدپهاتنى ئامانچە مەزىنەكاندا. كە دەستەكەشت بەشدار دەبن لە دارشتنەۋە و دىارىكىردنى ئامانچەكانى دەستەكە ئەۋا ئەم كارە پتر ھانى دەستەكە دەدات بۇ بەدپهاتنى ئامانچەكان. تۆم بىترز دەلەت: "بەھۇى ئەزمون و شارەزايىمەۋە ھەموو كەس لە ھەموو شتدا بەشدار پىدەكەم".

۶-پىزگرتن:

پىيوستە لەسەر سەركىدە و ھەموو ئەندامانى دەستەكە ئاھەنگ بگىپن و خۇشى دەربىن" لەكاتى سەركەۋتنى ھەر كارمەندىكىاندا.

كاتىك بەپىۋەبەرى گىشتى ئوتىلىك بووم لە مۇنترىيال و بپوانامەى (Certified Food And Beveraga Executive (CFBE) م لە كۆمەلەى (The American Hotel and Motel Association) ۋە ۋەرگرت، وئارىكى پىرۆزبايىم لە سەرۆكى كۆمپانىياكەۋە پى گەىشت، بۇيە منىش وپنەبەكى ئەم وئارەم نارد بۇ خاۋەنى كۆمپانىياى كارتياكرىوم، ئەمەش ۋەھى لىكرىم زۆر ھەست بە مەزنى و گرنكى خۆم بکەمەۋە، لەناكاۋ كاترئىمىر ۴:۳۰ى پاش نىۋەرۆ بانگىشت كرام بۇ كارىكى لەناكاۋى زۆر گرنى، توشى سەرسورمان ھاتم لەۋەى دەبىت قەوماپىت؟! كاتىك پۇشىتم

بۆ شوئینی دیاریکراو بینیم هموو هاوړیکانم کۆبونه ته وه و به بۆنه ی به ده سته پنیانی ئەم پروانامه یه ی منه وه ئاهه نگ ده گپین و دیاریبه کیشیان بۆ ئاماده کردووم که ناو و نازناوی تازه ی منی له سهر هه لکۆلرابوو، بئگومان ئەمه ئەوه نده یتر هانی دام بۆ باشتر کارکردن و خو به باش زانین و چێژبینین له کارکردنه که م.

۷- هه سترکردن به یه ک ئامانج:

له کۆتادا پاش ئەوه ی سهرکرده ده سته که ی دامه زرانده و ئەندامانی دیاریکرد و فبیری کردن چۆن ببن به ئەندامی یه ک تیم و پیکه وه کاریکه ن، ئامانجی پشت ئەم کۆکردنه وه یه یان پێ رابگه یه نیت، له گه ل ئەو گۆرانکاریانه ی به م هۆیه وه به سهر خویمان و دامه زراوه که و ژيانیشیاندا دیت. هه سترکردن به تاک ئامانجی له گرنگترین بنه ماکانی سهرکه وتنه، نه وه ک ته نها له بواری کاردا به لکو له بواری ژيانی تايبه تيشماندا.

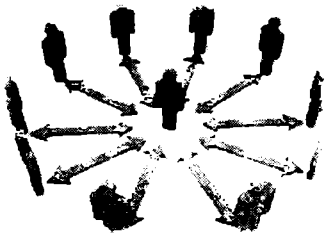
دروستکردنی ده سته کاریکی زۆرباشه، به لام گه ر ئامانجیکی دیاریکراو له پشته وه نه بێت ئەوا به خیرایی ئەم ده سته یه هه لده وه شیتته وه و بوونی نامینیت، بۆیه هه سترکردن به یه ک ئامانجی هۆکار بنجینه ی سهرکه وتنی ده سته یه. به رله وه ی ده ست به دروستکردنی ده سته ی کارکردنت بکه ی، یاخود گه ر هه یشته و ده ته ویت کاراتریی بکه ی، ئەوا بۆ چه ند خوله کێک بوه سته و دواتر بگه رپۆه بۆ خویندنه وه ی به شی پێشه وه و ده بیننی وه لامی زۆربه ی ئەو پرسیارانه ی تێدایه که به مێشکندا دین.

ئەو حه وت بنه مایه ی بۆمان خستیه پوو وه کو نه خشه رینگه یه کی به نرخ وه هان و ئاسانکاری و خیرایی پتریشمان پێ ده به خشن بۆ دروستکردنی ده سته یه کی کاری کارا. بابلیلیۆس سیرس ده لیت: " زۆرن ئەوانه ی ئامۆزگاری وه رده گرن، که من ئەوانه ی سود له م ئامۆشیارییه وه رده گرن"، بۆیه وریابه و به باشی سود له م ئامۆزگاریانه وه ریگره، ده بیننی چۆن رینگه ت به ره و سهرکه وتن بۆ خووش ده که ن. بئگومانبه له وه ی ئەو حه وت بنه مایه ی پێشووتر به ری په نجی ده یان سال لیکۆلینه وه و کارکردنه، باشترین رینگه ن بۆ به دیه پنیانی ده سه ته یه کی کاری سهرکه وتوو.

۶۰- کئی پیویسته بهینیته نیو دهسته که ته‌وه (هه‌لبژاردنی کهسانی گونجاو):

((کاتیک دهسته‌یه‌ک دروست ده‌که‌م هه‌میشه به‌دووی نه‌و که‌سانه‌دا ده‌که‌ریم که‌ه‌زیان له‌برده‌نه‌وه‌یه، گه‌ر نه‌مانه‌م نه‌دۆزییه‌وه نه‌وا به‌دووی که‌سه‌گه‌لیک‌دا ده‌که‌ریم که‌رقیان له‌شکست بیته‌وه))

هه‌روس پروت

کئی هه‌لده‌بژیری بۆنه‌وه‌ی له‌نیو ده‌سته‌ی کاره‌که‌تدابیت؟ که‌س گه‌لیک هه‌لده‌بژیری بۆنه‌وه‌ی ریک و‌ه‌کو تۆبن؟ یا‌خود که‌س گه‌لیک هه‌لده‌بژیری هه‌ست به‌ئاسوده‌یی ده‌که‌یت به‌کارکردن له‌گه‌لیاندا و‌ریک هاو‌پریار و‌نزیک بۆ‌چوونت؟ یا‌خود که‌س گه‌لیک

هه‌لده‌بژیر پیچه‌وانه بۆ‌چوون و‌راتن و‌ژیانت قورستر ده‌که‌ن؟

گونجاو نه‌وه‌یه که‌س گه‌لیک هه‌لبژیری له‌گه‌ل خۆتدا گونجاوبن. به‌لام بۆ بیته‌ختی نه‌م که‌سانه ناتوانن زۆر یارمه‌تیت بده‌ن بۆ به‌دیهاونی ئامانجه‌که‌ت“ چون تۆ پیویستت به‌که‌سانی جۆر و‌بۆ‌چوون جیاوازه“ بۆنه‌وه‌ی له‌پوانگه‌ی جیاوازه‌وه ئامانجه‌کان پوون بکرینه‌وه، که‌س گه‌لیک بۆ‌چوونیان له‌یه‌که‌تر بجیت، به‌لام جیاوازییان زۆرتربیت. نه‌مه هه‌مووی به‌شی‌ک ده‌بیت له‌یاریه‌که‌ه“ چون یارمه‌تیت ده‌کات بۆ دیتنی دۆخه‌کان له‌پوانگه‌ی جۆراوجۆره‌وه و‌په‌نگه بۆ‌چوونی وه‌هات بۆ بخه‌نه‌به‌رده‌ست که‌ زۆر به‌سوودبن.

ھەندىك نەمۇنەى كەسايەتى كە دەستەكەت پېئويستىيەتى:

۱- جىبەجى كار: ئەم كەسە گرنكى بە كىردار و ئەنجام دەدات، بە خىرايى بېياردەدات، خاوەنى كەسپتىيەكى بەھىزە و ھەزى بە سەركىشىيە و مەزىيەكى كارا و چالاک و دەستپاكىشە.

2- كۆمپيوتەر ئاسا: ئەم جۆرە كەسە ھەزى بە كۆكردنە ھەى زانىيارى زۆرە، ھەزى بە لەسەرخۆكار كىردن و بېيارنەدانى بەپەلەيە. زۆر ئارامگر و بىقەكارە، ھەزى بە تويۇزىنە ھەى دۆخە جوداكانە " بۆ دۇنيا بونە ھەى لە ھەى كە بېيارى دراو پاستىيە. ئەم جۆرە كەسانە پاستىت پېشان دەدەن لەسەر بىنەماى كەتواری و پاستىنەيى.

۳- كارگىپى: ئەم كەسە گرنكى بە كاروبارى كارگىپى دەدات و ھەزى لە بەدواداچون كىردنە، ھەزى لە پاپۆت و كارى لاپەرەيىيە، پابەندى نەخشەپىنگەكانە، ھەزى لە زالىتىشە بەسەر دۆخەكانداو ئەم كەسە تواناى گىپرانە ھەى دۆخى ناھەموارى ھەيە بۆ دۆخى ئاسايى خۆى.

۴- سەرەنج پاكىش: ئەم كەسپتىيە زۆر بەسۆز و مېھرەبانە و دەزانىت چۆن ھەمىشا ھانى ھەموو ئەندامانى دەستەكەى دەدات بۆئە ھەى بەردەوام باشتەر و باشتەر دياربەكەون ئەنجام بەدەن. كى لەگەلدا كاربكات زۆر ھەست بە خۆشەويستى و چىزىيىن دەكەت لاي ئەندامانى دىكەى دەستەكە خوازراو.

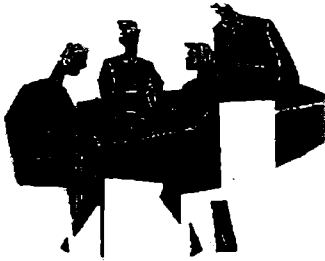
۵- خەونىن: ئەم كەسە تواناى بىننى دوورى ھەيە، داھىتان كارە، بىرۆكەكانە زۆر جار بەنرخن، زۆر گرنكى بە وردە شىكارى نادات، بەگشتى تىشك دەخاتەسا داھاتوو.

چەند لەو کەسانە ی پێشتر لە نێو دەستە کە ی خۆتدا دەبینیت؟ وە ک دەبینی جیاوازی بە سودو پێویستە. بە راستی سازاندنی ئەم جۆرە کە سایە تیانە پێکە وە کارێکی نا ئاسانە بە لام بە چێژیشە، لە هەمووی گرنگتر دەستکە و تنی دەستە یەکی بێ خەوش و مەزن و بە هێزە.

۶۱- چۆن وهما له دهسته گهت ده گهیت به رههم هین بن؟

((گه که سیک شیمانە ی شتیکی کرد و خەونی پتوہ بینی " مرۆڤ گه لیکی تریش ده توانن بۆی بگه ن به راستی))

جۆلس فرن

راوچییه که هه بوو ناوی جۆن بوو، که سیکی بالابهرز و چوارشانه و که له گهت بوو، تا پادهیه کی زۆرباشیش ژیریوو، هه موو پۆژیک ده چووہ پاو و بهر له خۆرئاوا بوون نه ده گه پایه وه، پۆژیکیان هاوړتییه کی بینی که جۆن خه مبار دیاره بۆیه هۆکاره که ی

لیپرسی، ئه ویش گوتی: " من هه موو ته مه من له خۆره لاتنه وه بۆ خۆرئاوا بوون خه ریکی راوکردن بووم، که چی هه چم به به هه چ نه بووه، " هاوړتییه کی پیکه نی و گوتی: " پیویستت به که سانی تره که له گه لندا کاربکه ن و یارمه تیت بده ن."

جۆن سوپاسی هاوړتییه کی کرد و دهستی دایه گه ران به دووی که سگه لیکدا بۆ یارمه تیدانی، توانی ده که سی زۆر به هیز بدۆزیتیه وه بۆته وه ی له گه لیدا کاربکه ن. له بهرته وه ی جۆن له وان ژیرتر و خاوه ن ئه زمونتر بوو بۆیه دهستی دایه راهینانیان له سه ر چۆنیتی و شیوازه کانی پاو، له سه ر ئه م کاره ی به رده وام بوو تاوه کو ئاماده ی کردن.

به یانییه که جۆن کۆی کردنه وه و ئه مه ی پی گوتن: " هاوړتییه من، من فیری چۆنیتی راوکردنم کردن، که واته ئیستا ئیوه ییش ئاماده ی کارکردن. بۆیه ئه مرۆ ئیوه به بی من ده پۆن بۆ پاو، تاوه کو ده توانن هه ولی خۆتان بده ن، هیوام سه رکه تنتانه، " پیاوه کان زۆر به م قسانه دلخۆش بوون" چونکه جۆن متمانه ی پییانه و ئیستا ئه مانیش به بی جۆر ده توانن راوبکه ن. پیاوه کان پۆیشتن و ماسیه کی زۆریان هینایه وه، ئه مه ش جۆنی زۆر دلشادکرد" چون دهسته یه کی هه یه و به باشی کاری بۆ ده که ن.

به لام پاشی شهش مانگ هستی کرد به ره می کاری دهسته که ی که می کردوه،
 خاوهنی هه مان ههست و ههزی پیشووترنین، له به ره نه وهی نه یزانی چی بکات، بویه جۆن
 رۆیشته وه بۆلای هاورپکه ی جارانی داوای یارمه تی و راورپزی لیکرد، هاورپکه یشی به جۆنی
 گوت: " کاریکی باشه بتوانی دهسته یه ک دروست بکه یه تی، به لام گه ر نه توانی
 به رده وامییان پییده ی ئه و تۆ ئازاری خۆنت داوه، بویه پیویستت به وه یه هه همیشه
 پیاوانت بخه یته به ر گره وه کیشی نویوه."

جۆن دهسته که ی کۆکرده وه و پیسی راگه یانندن: " ئه مرۆ ده رۆین بۆ ر او به لام
 له جینگه یه کی تر، ئامانجمان راورکردنی ۲۰۰ ماسی گه وره یه"، بیگومان دهسته که رۆیشتن
 بۆ تاقیکردنه وه ی ئه م سه رکیشیه نوییه و پر جۆش و خرۆش بوون و توانییان له گه ل
 خویاندا ۳۰۰ ماسی گه وره به یتنه وه، به م بۆنه یه وه ئاههنگیکی گه وره یان سازدا.
 له ورۆژه وه، به م شیوه یه جۆن فیری ئه وه بوو که بۆ بره ودان به کاره کان پیویستی به
 تاقیکردنه وه ی سه رکیشی نوی و ئه نجامدانی کارگه لیکه پیشتر ئه نجامی نه دا بیته.

بیرۆکه ی پشت ئه م چیرۆکه ئه وه یه که ده توانی به ئاسانی دهسته یه کی مه زن
 دروست بکه ی، به لام گه ر نه زانی جۆن ده یکه ت به دهسته یه کی به ره م هین ئه و هه یچ چنگ
 ناخه یه تی و له به رامبه ردا خسته ی موچه پیدانه که شت زۆر ده بیته. تۆ پیویستت به وه یه
 هه همیشه دهسته که ت سه رقال بکه یه تی به جۆرێک چیژ له کاره کان یان ببینن، هه روه ها فیری
 ئه وه شیان بکه ی جۆن ده بنه که سیکی به ره م هین. لیره دا پینج بیرۆکه ت ده خه مه
 به رده ست بۆنه وه ی دهسته ی کاره که ت به ره م هینن:

۱- کارکردن بکه ره شتیکی به چیژ:

زۆر گرنگ و پیویسته هه سته کردن به چیژوه رگرتن له
 کارکردن لای ئه ندامانی دهسته که ت دروست بکه یه تی
 بۆنه وه ی بتوانی به م کاره ت له ناوچه ی مه رگ یان ناوچه
 چوارگۆشه یه کان پرگاری بکه یه تی. پرۆژه یه کی تایبه تیان پی

بسپېره و داویان لېبکه به که متر له کاتی همیشه نه نجامدراو نه نجامی بدهن، له گهل دسته به یری باشتړین نه نجامدان و خاستړین به ره م.

۲- گروهه ناسته نگ (ته هدی) یان بخه ره پیش چاو:

گروهه ناسته نگ هر چیه که بیت ده بیت، بۆنونه گه ر ویستت بری فروشت به ۸۰٪ زیادتر بکه یت ئه واکو بونه وه یه که نه نجام بده، له پیش چاوی نه ندامانی دسته که ت ئامانجه کان پوونیکه ره وه و وه ایان لېبکه بیر له ریگه گه لیک بکه نه وه که توانا دار بیت بۆ به ید هاتنی ئامانجی تو و چوئیتی جیه جی کردنی پیش نیاره کانیش بخه ره به ر باس. نه و جا کاتیک بۆ به دهیتانی دیاری بکه و داویان لېبکه ده سته کاربن و له باره یری سه رکیشیه وه بۆیان بدوی و رایان بیته له سه سه رکیشی قبول کردن به مه رجی بوونی نه خشه یری سه رکه وتنی پیشوه خت، له گهل هاندانیان بۆ نه نجامدانی کاری نوی و فراوانتر کردنی بواره کانیان له چاو باری ناسایی پیشوتریاندا.

۳- بیروکه یری ههفته:

له کۆبونه وه یری داهاتودا ده توانیت به بیروکه یری ههفته ده ست پیبکه یت. بۆنونه: کۆبونه وه یه که له پروژی دوشه ممه دا بیه ست، داوا له هه موو نه ندامانی دسته که ت بکه دوو بیروکه یری نویت بۆ بیتن به مه به سستی که مکرده وه یری ریژه یری سکالای کریاران و زالبوون به سه سه ر دۆخه که دا، ره گهل باشتړ کردنی دۆخی کریار و سه ردانکاران و پتر کردنی به ره م، یان هه رشتیکی تر یارمه تیت بکات بۆ باشتړ کردنی کارایی ده ست که و نه نجامدانی کارو کتیر کتیکاری دامه زراوه که ت. یه که ههفته یان پی به خشه بۆنه وه یری بیروکه نویته که ت بۆ بیتن، هه روه ها ده توانی یه که به دوا ی یه که تاقی شتواری بیر کردنه وه یری هه موو نه نداماندا بکه یته وه. نه و جا هه ست به دابه شکردنی به رپر سیاریتی بۆ نه وه یری نه م بیروکه نویاندا بخه یته بواری جیه جیکر دونه وه. بیروکه یری ههفته چه ندین سودی هه یه:

- یارمه تی ئەندامانی دەستەگە ی دەدات بۆ ئەو هی داهینەرتربین.
- یارمه تیت دەکات بۆ بەر دەست خستنی بیروکی نوێ لە بۆ بە دیهیتانی ئامانجە کانت لە که مترین کاتدا.
- هەموان لە ناوچە ی ئاسودە بوون و پوکانه وه و تەمبە لێ یزگاردە کات. دۆن بیوت دە لیت: " که سی مە زن ئە و که سە یه ئاوه ز و مێشکی ئە وانی تر بە کار دە هیتیت" بۆ ئە نجامدانی کارە گانی خۆ ی".

۴- کیشە ی هە فته:

ئە و جا دە توانی کۆ بونە وه یه کی تر بیه ستیت و ناوی بنی کیشە ی هە فته، بە وه ی پرسیا ری ئە و کیشانە یان لیکه که پوو به پوو ی دە بنه وه، یا خود کیشە کیان بۆ بخه ره پوو که پێویستی به هاوکاری هە موویانه بۆ گە یشتن به چاره سه ری گونجاو، ئە جا هە لیکیان بدە ری بۆ ئە وه ی له کۆ بونە وه ی داها تودا کیشە کانت بۆ بخه نه پوو، یا خود به ره و چاره کردنی هە نگاوبنیت- به پێ ی پلانی دیاریکراوی گونجاو-، بیروکی کیشە ی هە فته یارمه تیت دەدات بۆ:

- وه ها له دە سته که ت بکه یت یارمه تیت بدن بۆ بدۆزینه وه ی کیشە کان و چاره کردنی شی.
- باشتر ئاگاداری ئە و کیشانە ده بیته وه که پۆژانه دوچاری دە سته که ت ده بیته وه.
- وه ها له کارمه ندانت ده که یت بیڕبکه نه وه و له هه ناوه وه هه ست به به پرسیاری تی و پابه ندی به رامبه ر دامه زراوه و دە سته که یان بکه ن.

۵- سه ردانییه گانی هە فته:

دە توانی دە سته که ت هە موو هە فته یه ک به ریته گە شت، ئە م گە شته ش بۆ کۆمپانیا کیپرکی کاره کان یا خود بۆ بازار و شوینە هانده ر و چاوکاره وه کان ده بیت، به تایبه ت ئە و

شوین و ناوەندانەى کە بەسەرکەوتن بە ناوبانگن، ئەمەش بۆفیربپوونی ئەو یە کە ئەمانیش وەکو ئەوان بتوانن سەرکەوتن چنگ بخەن، بەم شیوەیەش ئەندامەکانی دەستەى کارەکەت چاوەکراوەتر و بەسودتر دەبن. هەرۆهە دەتوانی ئەندام گەلیک لە دەستەکەت بەهەنریتە سەردانی کەسانی کۆپکۆی کارت و دواتر پاش گەپانەو پاپۆرتیکت پێشکەش بکەن لەبارەى چەشنی کۆبونەو و چۆنیتی پێشوازی و ئەندامانی کارەکان و ئەمانیش هەموو ئەو زانیاریانەى بە دەستیان هێناو بە هەموو ئەندامانی دیکەى دەستەکەت بەگەیهنن، ئەمەش یارمەتی خۆت و دەستەکەت دەدات بۆ ئاشنابوون بە هەموو گۆرانکاریەکانی بازار و تۆیش دەتوانی باشتر بخەیتە بازارپەو و لەپێشتر پێشکەش بکەیت.

پێنج بێرۆکەى پێشووتر هانت دەدەن بۆ ئەو یە وەها لە ئەندامانی دەستەکەت بکەیت ژیرتر و بۆکارتر و داھێنەر و هاندراوتر کاریکەن. هەرۆهە پێویستە هانی ئەندامانی دەستەکەت بەدەى بۆ کۆبونەو لەدەرەو ی رەوتی کارکردندا، بەمەبەستی خواردنەو ی قاوہ یان نانی ئێوارى، بەتایبەت بە هەفتانە و مانگانە و پاش تەواوکردنی کاتی کارکردن. هەرۆهە بۆ پۆیشتن بۆ ئەو جێگە بە دەتوانی سود لە پای ئەندامانی دەستەکەت وەرگیریت.

من بۆخۆم کاتیک بەرپۆهە بەر بووم پاهاتبووم لەسەر ئەندامانی کۆبونەو یەکی نان خواردنی مانگانە بەم شیوەیە: یەکیک لە ئەندامانی دەستەکە هەلەدەستیت بە میوانداری کردنی هەمووانی تر لە مالى خۆی بیت یان هەر جێگە بەکی دیکە، هەرکەسێک بیت پێویستە دوو قاپ خواردن لەگەڵ خۆیدا بەینیت، قاپیک شیرینی و قاپیکیش هەر خواردنیکى تر، هەموومان پیکەو کۆدەبووینەو و کاتیکى زۆر خۆشمان بەسەر دەبرد. بۆیە دانیابە لەو ی ئەم رێگە بە بۆتۆ زۆر یارمەتی دەرە "بۆ نزیککردنەو ی ئەندامانی دەستەکەت لە یەکتەر و ئافراندى ریز و خۆشەویستی لەنیوانیاندا.

۶۲- چۆن له گه‌ل ئه‌وانه‌دا ره‌فتارده‌كه‌يت چه‌زيان له گوشه‌گيرييه؟

((هه‌موو مروفئيكي مه‌زن يارمه‌تى له‌هه‌موو كه‌سيكه‌وه وه‌رده‌گره‌يت" چونكه نامانجيان پوخت داهينانتيكى باشته‌ره له هه‌بووه‌كان و باشته‌ريشه له به‌رده‌ست بووه‌كاني هه‌ر مروفئيكي تر))

راسكين

كه‌سى گوشه‌گير چه‌زى به‌كار ته‌نهاييه و گه‌ر به ده‌سته‌يى كاريكات هه‌ست به ناره‌حه‌تى ده‌كات. گرنگ نيه‌يه كه تو خۆت ئه‌م كه‌سه‌ت هه‌ينايه‌تته نيو ده‌سته‌ى كاره‌كه‌ته‌وه يان پيشتريش هه‌ر هه‌بووه، گرنگ نه‌وه‌يه بزاني چۆن ره‌فتارى ره‌گه‌لدا ده‌كه‌يت، بۆنه‌مه‌ش كۆمه‌لئيك بيه‌وكه‌ى پيوسته‌ت و گرنگت پيش ده‌ست ده‌خه‌م:

۱- چاوپيئكه‌وتنى نه‌نجام بده‌:

به‌ته‌نهايى چاوپيئكه‌وتنى له‌گه‌لدا نه‌نجامبده و هه‌ولئى دۆزينه‌وه‌ى كيشه‌كه‌ى بده‌.

۲- په‌فتار و مه‌رامى له‌يه‌كتر جودايكه‌ره‌وه‌:

ره‌نگه‌ په‌فتارى هه‌له‌ يان نه‌خوازوابه‌ت، له‌كاتيكدان به‌ت و مه‌رامى پاكه‌. گريمانه‌يه‌ك هه‌يه ده‌لته‌ت: " له‌په‌شتى هه‌ر په‌فتاريكه‌وه مه‌رامتيكى ساخ هه‌يه"، بۆيه هه‌ولئى دۆزينه‌وه‌ى مه‌رامه‌كاني بده و به‌جواني تيشكى بخه‌ره‌سه‌ر.

۳- دیاریکردنی ئامانج:

ئامانجیكى بۆ پېش دەست بخە و هانى بەدیهتانی بده "بۆئەوهى لەم رېگەيهوه رەفتارەکانى بگۆرپت، بۆئەمەش کاتىكى ئەجامدانى بۆ دیاریبکە.

۴- لەکاتى کردارەى گۆرانداندا دەستى یارمەتى بۆ درۆژیکە:

فێرى بکە، پای بێنە و یارمەتى بده "بۆباشترکردنى بەهره و تواناییهکانى، گەر لەجۆرى شەرمۆکان بوو، پای بێنە بۆ بەدەست هیتانى متمانهى ئەوانى تر.

۵- هەلسەنگاندن:

کاتىک ئەوکاتەى دیارىتان کردووه بەکۆتا هاتووه جارىكى تر چاوپێکەوتنى رەگەل ئەجامبده و هەلسەنگاندنىكى تەواوى ئەوهى ئەجامى داوه بۆ بەردەست بخە.

۶- دوورخستنهوه:

گەر سەرئەگەوتیت لە گۆراندنى، پاش ئەوهى بەپاستى هەولێ خۆتت لەگەل دابوو، زانیت هیچ سودىكى نیه و ناگۆرپت، باشتر وەهايه بۆ هێشتنهوهى دەستەكەت بەساغى و بى كێشهى ئەندامىكى بکەیت بە قوربانى و دەرى بکەیت، واتە ئەم کەسه دووربخەیتەوه.

۶۲- چۆن لەگەل كېشەكانى نىو ئەندامانى دەستەگە تدا رەفتار دەگەيت؟

((كاتىك كېشە و ئاستەنگت توش دەبىت، لەبىرت بىت خاوەنى ئاوەزىكى مەزنىت))

مۇراس

ھەرچەندە ھەولبەدەى و تىبىكۆشىت بۇ پىكھىننى دەستەبەكى باش، ئەوا ھەر توشى

جۆرىك لە مملانى و كېشەى ناوخۆبى دەبىتەوہ.

لەم كاتەدا پىويستە قسەلەپوو و ھارىكارىيت، بەلام

ھەول مەدە خۆت لەم كېشەئەوہ تىوہبگلىتى و

خۆيشت لە ئاستىدا گىل مەكە و بەدانايىەوہ دادوہرى

نىوان كارمەندە ناكۆكەكانت بكە و لايەنگىرى ھىچ

كامىكيان مەكە، تەنھا كۆترى ئاشتىبە و ھىچى تر.

ولىم شكسىر دەلئىت: " ئافرىنەرانى ئاشتى لەسەر

زەوى پىرۆنن " ، بەلام وريابە و دەبىت لەكاتى پىويستدا برىار توندبىت. بۇ رەفتاركردن

رەگەل ئەم جۆرە ناكۆكى و مملانىئەئەدا پىويستە بەزىرى تەواوہوہ رەفتارى بكەيت بۇ

دۆزىنەوہ چارەسەرى پىويست و دورخستەوہى دەستەگەت لە كېشەى گەورە.

۱- ھانى كارمەندانن بده بۇ دۆزىنەوہى چارەسەرى كېشەكانىان-خۆيان كېشەكانى

خۆيان چارەبكەن-، بۇئىمەش دەبىت بوئىرى تەواويان ھەبىت بۇ دانىشتەن و گفتوگۆكردن

بە دەنگىكى نزم و گونجاو بۇ دۆزىنەوہى چارە.

۲- گەر ئەمە سودى نەبوو پىويستە ھانا بۇ كەسى سىيەم بەرن، كەسىك

ھەردوولايان متمانەيان پىتى ھەبىت.

۳- گەر ئەمەيش سودى نەبوو ھانىيان بدە كەسىكى تر بكن بە ناوبىژويان و گوتى لىيگرن و پىرەوى فەرمایشته كانى بكن.

گەر ئەو ھەنگاوانە دادى نەدای پىويستە ئەم ھەنگاوانەى لای خواری جىبە جى

بکەیت:

خۆت بچۆرە نىو كىشە كەو ە بانگى ھەردووكيان بکە بۆ نوسینگە كەت، ئەوجا:

أ- باسى ئامانجى كارکردنى دەستە ييان بۆكە.

ب- داوايان لىيکە بە چىرى تيشك بخەنە سەر ئەنجامە كان، نەو ەك سەر پەفتار يان

ئەو ەى لە پابردودا گوتراو ە.

ت- داوا لە ھەر لايە كيان بکە باسى تايبە تەندىيە باشە كانى كەسە كەى تر بكات.

پ- پرسىارى باشترىن رىنگە چارە يان لىيکە بۆ كۆتايى ھىنان بە دۆخە كە.

ج- پرسىارى ئەو ەشيان لىيکە تۆ دەتوانىت چىيان بۆ بکەيت؟

ح- داوايان لىيکە نەخشە يەك دانىن بۆ دووركە وتنەو ە لە دووبارە بوونەو ەى ئەم

كىشە يە.

خ- ئەو ەى گتويانە پوختى بکەرەو ە و ستايشى ھەردوولا بکە بەو ەى ئەندامى يەك

دەستەى كارن، ئەوجا ھەر ەشەى ئەو ەشيان لىيکە گەر كۆتايى بەم كىشە يە نە ھىنن

ئەو ە...

د- بەدواداچوونيان بۆ بکە: لەم كاتەدا نايىت بە زووىي برىارىدەيت، لايەنگىرى ھىچ

لايەكىش مەكە، ھەر ەھا خۆيشت ھەولى دۆزىنەو ەى چارە سەرى كىشە كەيان بۆ مەدە،

پىويستە خۆيان چارەى كىشە كانيان بکەن. بەم جۆرە دەتوانى يارمەت ييان بدەى بۆ

ئاشنابوون بە چۆنىتى پەفتار كىردن لەم دۆخانە لەداھاتوودا. بە بەدواداچوون كىردن و

ھەولدان بۆ چارە كىردنى كىشە كان زۆرباش يارمەتى دەستەى كارمەندان دەدەيت بۆ

باشتر كار كىردن و خۆبەدورگرتن لە بارگاويكارە ئازار بەخشە كان.

((بالمده بۆ ئهوهی بفریت پئویستی به دوو باله))

جیسی جاکستۆن

جاریکیان له دوو تاتێر پرسیارکرا چی دهکهن "یهکهه گوتی: " من تات دهبرم و دهیکهه به بهرد", دووه میس گوتی: " من له نیو دهسته یه کدا کارده کهه، که بههه موومانه وه ئهه باله خانه یه دروست دهکهیت " دوو کههس له یهه جیگه دا یهه کار دهکهن ، به لام دووشیوازی ده برینی جیاوازیان ههیه . وهه ده بینی دهسته ی کار به سود و به که لکه، بۆیه گهه دهسته ی کارت نییه، هه ر ئیستا به راستی بهر له دروست کردنی بکه ره وه، به لام گهه هه یشته ئهوا کار بۆ کارا کردنی بکه، یارمه تی دهسته ی کار که رانه ت بده بۆ باشتر بوون.

هه ول بده خۆت به دوو بریگیت له توانجی نه ریینی له باره ی دهسته ی کار که رانه وه . بۆ بییه ختی مرۆفی قسه تال و ده مشر زۆرن له دهه روو پشتت و بههه موو توانایانه وه کار بۆ کهه مکردنه وه ی توانایی و به نه ریینی کردنت دهکهن، کۆنقۆشیۆس لهه باره یه دا ئاماره دهکات و ده لیت: " ئهوانه ی ریگه ی جیاواز دهگرن ناتوانن ئامۆزگاری به کتر بکهن"، کهه سانی نه ریینی خاوه نی ریگه ی تایبه تی خۆیانن، بۆیه گوئیان بۆ شل مه کهه . دهسته ی کاره کهه ت بکه ره به شیک له ژیانته . لهه بواره دا قسه که ی هیۆودت له بهر بیته کهه ده لیت: " دووسه ر باشتره له یهه سهه ر" ((دوو ئاوه ز له یهه ئاوه ز باشتره))، شکس پیریش ده لیت: " یهه بۆگشت و گشت بۆ یهه ". هه ول بده ببیت بهه یاری کاریک له نیو دهسته که تدا" چونکه هه یهه کهه سیک ناتوانیت به ته نها هه مووشت بکات و له یهه کاتدا له دوو جیگه بیته . دهسته ی کارت بکه ره شیوازی تایبه تیت له ژیاندا، ئهوا ده بینی دهکه ویته سهه ر ریگه و به ره وه سه ره که وتن هه نگا و ده نتی.

کلیل دەیهم

پێ سپاردن ..

رێگەیهك به رهو نازلای

((ههركه سێك دوشته به دهستی بگریته ئهوا به كۆك له دهستی ده خزی و دهردیته))

سەرچاوه نه نازلای

۶۴- شت به‌کەس دەسپێری؟

(لە‌یه‌کدا ساتدا هە‌ناسە‌وه‌ریگری و هە‌ناسە‌ش بە‌ده‌ی کارێکی ئاسان نییە))

فیوتبۆس

چی ؟ بسپێرم ؟ تۆ شیت بویته ؟ دە‌ته‌وێت لە‌کاره‌که‌ی دە‌ست بکێشمه‌وه‌ لە‌کاره‌که‌ی خۆم خۆم بۆ‌که‌سیکی تر ؟ دە‌ته‌وێت دە‌سته‌لانداریتیم نه‌هێلی یان توشی سه‌رزە‌نشستکردنی سه‌رکرده‌کانم بیمه‌وه‌ ؟ وابزانم داوام لێ‌ده‌که‌ی دە‌ست لە‌کاربکێشمه‌وه‌ ؟

ئە‌م دە‌سته‌واژانه‌ به‌لای تۆ‌وه‌ ئاشنان ؟ بۆ‌چوونی تۆ‌ له‌‌باره‌ی پێ‌سپاردنه‌وه‌ چۆنه‌ ؟ ئیش به‌‌کە‌س دە‌سپێری ؟ هە‌ندیک له‌‌به‌‌رپۆ‌هه‌ران، به‌‌تایبه‌ت تازه‌‌کانیان، له‌‌ وشه‌ی پێ‌سپاردن هە‌ل‌دین، وه‌ک ئە‌وه‌ی توشی هە‌ستیا‌ری بووبن له‌‌به‌‌رامبه‌‌ریدا. به‌‌لام ئایا ده‌‌زانی ئە‌مانیش بۆ‌چوونێکی باشیان به‌‌رامبه‌‌ر ئە‌م کرداره‌یه‌ هه‌یه‌، گه‌‌ر تیبینی بکه‌‌ی ده‌‌بینی کارمه‌‌ندیک به‌‌رله‌‌وه‌ی ببیته‌‌ به‌‌رپۆ‌هه‌ر زۆ‌ر چالاک و لێ‌هاتوو بووه‌، کام کار قورس بووه‌ ئە‌م چیژی له‌‌ ئە‌نجامدانی بینیه‌وه‌، هه‌‌میشه‌‌ پێ‌زی بۆ‌ده‌‌هاته‌وه‌ و هه‌‌موان سوپاسیان ده‌‌کرد له‌‌به‌‌رامبه‌‌ر ئە‌نجامدانی کاره‌‌کاندا. ئیستایش وا بوه‌ته‌‌ به‌‌رپۆ‌هه‌ر و ده‌‌یه‌‌وێت هه‌‌رکارێک پێ‌ویست بێت ئە‌نجامی بدات بۆ‌ ده‌‌سته‌‌گه‌‌وتنی پێ‌ز و سوپاسنامه‌‌ و دیا‌ری و خه‌‌لاتکردن. گه‌‌ر زالبیت به‌‌سه‌‌ر کاره‌‌که‌‌یدا مانای وه‌‌هایه‌‌ خۆی هه‌‌موو کاره‌‌کان ئە‌نجام ده‌‌دات. ئایا پاش ئە‌م هه‌‌مووه‌‌ ئیتمه‌‌ ده‌‌توانین داوای لێ‌‌بکه‌‌ین کار به‌‌که‌‌سانی تر بسپێ‌ریت و به‌‌بریکاریان دا‌بنیت ؟ ئە‌م که‌‌سه‌‌ له‌‌م کاته‌‌دا راسته‌‌وخۆ وه‌‌ها هه‌‌ست ده‌‌کات تۆ داوای ئە‌وه‌‌ی لێ‌‌ده‌‌که‌‌یت دە‌‌ست لە‌‌کاره‌‌که‌‌ی به‌‌ریدات یاخود وه‌‌ها هه‌‌ست ده‌‌کات که‌‌ تۆ به‌‌باشی نازانیت و له‌‌م کاته‌‌دا هه‌‌لۆ‌‌یستیکی به‌‌رگریکارانه‌‌ی ده‌‌بیت له‌‌به‌‌رامبه‌‌ر بێ‌‌رۆ‌که‌‌ی بریکاردانان

يان پى سپاردن. لىرەوۈ پىۋىستى بە تىگە يىشتن لەم كىردارە يە دياردە كە وىت، نە پىۋىستى بە گۆرپىنى بۆچۈنە كانىتى لە بە رامبەر ئەم كىردارە يە .

دە بىت تى بگە يە نىت كە ئەم ناتوانىت لە ھەموو ساتىكدا لە گىشت جىگە يەك بوونى ھە بىت و كارە كان ئە نجامىدات. دە بىت بە وەش ئاشنا بىت كە چۆن بار قورسى سەرشانى خۆى بە پىسپاردنى كە سانى تر سوكتەر دە كاتە وە . ئەم پىۋىستى بە وە يە لە مە تىبگات بۆئە وەى بەردە وامبىت لە سەر كە وتن بە سەر

پلە كانەى كارگىرىدا، يان ئە وە يە بىرواى بە پىسپاردن دە بىت ياخود ھە رگىز پىنە ناكە وىت. لە ھەندىك دامە زراوۈ و كۆمپانىدا ھىچ بەرپۆۈ بە رىك پلە بەر زنا كە نە وە مەگا كە سىكى لە جىگەى خۆى دانابىت و كارە كانى خۆى پى سپارد بىت، تە نانە ت ھەندى دامە زراوۈى تر ئە و بەرپۆۈ بە رەى كار بە بىكاردانان ياخود پىسپاردن ناكات دەر دە كەن! گومانى تىدانىيە كە بەرپۆۈ بەر زۆر بە توانايە و بە باشترىن شىۋە ئە توانىد كارە كان ئە نجامىدات، بە لام ئە مە بۆ ھەموو سات و كات و دۆخىك وە ھانا بىت زۆر جارىش دەرە قەتى ئە نجامى ھەموو كارانە ناپىت كە لە سەرى كۆدە بنە وە، تاوۈ؛ چە ناكەى كىشە و ئىشى بۆ كۆدە بىتە وە، لە راپۆرت و كۆبونە وە وە لامدانە وەى نامە نوسراوۈ كان و... ھتد. گەر بەرپۆۈ بەر بىكار يان پىسپىردىراوۈىكى نە بىت ئە و خۆى بە قەتس بووى دە بىنپىتە وە لە نپو دۆخ گەلىكى زۆر و نە خوازواى توانا شكىندا. پاء ماوۈ يەكى كەم ئەم بەرپۆۈ بەرە دەست دە كات بە گازندە كىردن و لە پىشكە وتن دە وە سىتە و ئە نجامى باشترى ناپىت، ھەربۆۈ بەزائە كە پىسپاردن يان بىكاردانان لە كورت مەودا ماوۈى دورىشدا سودى زۆرى بۆت ھە يە .

۶۵- ئەو شەش ھۆكەرەي ۋەھا لە بەرپۆۋەبەران دەكەن رېيان لە پى

سپاردن (بىرېكاردانان) بىتەۋە:

((ئەنجامدانى دووشت لە يەك ساتدا ماناي نەكردنى ھېچ كاميانە))

بابلىلىيۇس سىرس

باشە بۇچى بەرپۆۋەبەران رېيان لە پىسپاردنە؟ ئەم ھۆكارانە لە كەسكەۋە بۇئەۋى تر دەگۆرپىت، ھەندىك لەم ھۆكارانە قولن و پەيوەست بە بەھا و باۋەرەكانى خودى كەسەكەۋە، ئەمەش يەككە لەم ھۆكارانەى چارەكردنى قورس و ئائاسانە، بەلام ماناي ۋەھانىيە كە چارە ناكړىت. تاۋەكو مړۆيەك بتوانىت بۇچونى بەرامبەر پىسپاردن بگۆرپىت كاتى زۆرى دەۋىت و ماندوۋبوون و سەور يان ئارامگى زۆرىشى گەرەكە.

بۇنمونه گەر كەسكە لە زىنگەيەكدا گوشكرابىت كە متمانەكردن تىيدا قەدەغە بوۋىت ۋەھەمىشە ئەم دەستەۋاژانە بەرگۆيى دەكەۋتن: باۋەر بە كەس مەكە، كەسەكانى دەۋرۋىشتت خراپن، مړۆفەكان ھەمىشە دەيانەۋىت بت خەنە چالەۋە، متمانە بەسەگەكەت بكة و متمانە بە مړۆفەمەكە!! ئەم جۆرە كەسانە كە گەرەبوون و بوون بە خاۋەن بېيار ئەۋكاتىش ھەر ناتوانىت متمانە بەكەس بكات.

ئەم جۆرە كەسە پەنگە كارمەندىكى زۆرباش بىت، پىۋىست نەبوۋە يەككى تر بەبرىكارى خۆى دابنى و شتەكانى پى بسپىرپىت، بۇيە ھېچ كەسك باۋەرەي ۋەھا نەبوۋە كەبۇ ئەندامىتى نەگونجىت“ چون ھېچ كات بۇچونەكانى خۆى بۇ ھاۋرپىكانى نەدركاندوۋە و لە گومانداۋبوۋە. ئەم كارمەندە توشى گرفتى زۆر دەبىت كە بوۋە ئەندامى دەستەى كاركەران و بەتايبەتىش راھاتن لەسەر پىسپاردن بەلايەۋە زۆر گرانە، پەنگە ھەمىشە لەدۆخى بەرگىدايىت و زىيانى زۆر لەخۆى ودامەزراۋەكەيشى بدات“ گەر بوۋە بەرپۆۋەبەر.

به لام که پرويدا و ناچارکرا پیتسپاردن به کاربیتت ئهوا خۆی بهم دهسته وازانه چهکها دهکات: "من به پرتوه بهرم، ئه مه کاری خۆمه"، گهر هاوکاره کانی یارمه تی نه ده ن به گۆپینی بۆچوونه مه نگه کانی ئهوا به رده وام ده بیت له سه ر زیان گه یاندن به دامه زراوه که خۆیشی "به هۆی پیره وکردنی شیوازی ئوتۆکراتی له سه رزه نه شتکردنی ئه وانی تر گومان بن له هه مووشت و که سیک. ناهه سته کردن به ئارامی وه های لیده کات به خراب له کارمه ندانی پروانیت و له سه ر هه لیه ی بچووک سزای گه وره یان بدات و ته نانه له ئیشه که یش ده ریان ده کات و هه میشه سه کالاده کات و ناقایله، هه میشه ده لیت: "له پۆزگاره دا ناتوانی متمانه به هیه که سیک بکه ییت"، له م کاته دا پتویسته کارگین دامه زراوه که داوای خۆچا کردنی لیتکات و پینونینی بکات بۆ گه یشتن به دۆخی ئارامی متمانه کردن به وانی تر، نه گینا له سه ر دروستکردنی کیشه به رده وام ده بیت. چه ندین هۆکاری تر هه ن که ره فتارکردن له گه لیاندا ئاسانه تره و به سوکتر چاره ده بن به سه ریاندا زالده بن به پیتچه وانیه ی هۆکاره که ی پیتشووتره وه. لیره شدا شه ش هۆکارت به رده ست ده خه م که وه ها له به رتوه به ران ده کات له پیتسپاردن هه لیتن:

۱- له ده سته دانی زالیتی:

به پرتوه به ره که وه ها راهاتوو خۆی هه مووشتیک ئه نجام بدات و به سه ر هه موو لوق باره کاندا زالیبت و ئه نجامه کان خۆی دیاریبکات، بۆیه ده ترسیت ئه م ده سته لاه له ده سته دات گهر که سیک تر له جیه گی خۆی وه کو بریکار دابنیت یان کاره کانی خۆی پی بسپیریت.

۲- کات به فیروان:

ئو به پرتوه به ره ی خۆی کاره کانی ئه نجام ده دات بی متمانه کردن به کارمه ندانی، بۆو کار سپاردن به وانی تر به کات به فیروان ده زانیت "چون پتویستی به فیروان کردن

پاهينانه و ههروهه ناچارى قايل بوونه بههله سهرهتاييهكانى، بۆيه پيى باشتهر خوى كارهكانى نه نجامبدات و نه م كات و په نجهى به فيرۆ نه دات، به لام گه ر ناچار كرا بريكارتيك بوخوى دانيتت نه وا گازهندهى نه وانى تر ده كات به وهى كاتى ده كوژن.

۳- له دهستدانى تواناي ههلسوراندى و بهرزه وهندى:

كاتيك به پيروه به ره كه له نه نجامدانى هه نديك كار دهست هه لده گريت و هه ههست ده كات ئيتر تواناي ههلسوراندى كارمه نده كانى نه ماوه و ناتوانيتت بهرزه وهنديه كان بپاريژيتت و به مەش په نگه كاره كهى له دهست بجيتت.

۴- له دهستچوونى ديارى و بهخشش:

به پيروه بهر وهه ههست ههست ده كات به دانانى بريكار يان پيسپيردكارتيك نه وا هه رچى ديارى و خه لاته كه پيشتر پيى دراوه ليتره به دواوه پيى نادريتت، ههروهه چيژيش له ئيشه كهى له دهست ده دات، بۆيه به پيسپاردن قايل نابيتت.

۵- ترسان له سه رزه نهشت كردن:

به پيروه به ره كه ده ترسيتت كه سيك بكاته بريكارى و شته كانى پيى بسپيرتت كه چى نه توانيتت به باشى نه نجامى بدات، بۆيه سه رزه نهشت ده كريتت، به م هويوه په نگه باجى نه م هه لاته بدات و له ئيشه كهى ده ربكريتت.

۶- تاوانبار نه كردنى كارمه ندان:

به پيروه به ره كه نايه ويتت لۆمهى نه وانى تريكات بۆيه خوى كاره كانى خوى نه نجام ده دات.

ثایا خۆت له هیچ کام له و درخانه ی پیشووتر ده بینیته وه؟ له گه ل هیچ کامیک له به ریوه به ره کانی پیشووتر باسکراودا کار ده کهیت؟ یا خود خۆت وه هایت؟ گه ر به به لئی وه لامت دایه وه، نه وا هه ر ئیصتا ده ست به گۆران بکه “ چون سودی دانانی بریکار نۆد نۆد ده بیئت و قازانج و کاتیشت پتر باشتر ده بیئت و ماندوو بونیشت که متر ده بیئت.

۶۶- ده سوودی پی سپاردن- بریکاردانان (تفویج):

((بهینله باوه کو هر مروفیک نه و هونه ره نه جامبدات که دهیزانیت))

نه سترفانس

ئیستا بهینله باوه کو سوده کانی بریکاردانان
یا خود پیسپاردنت بۆ بخه مه پوو، له گه
پوونکردنه وهی چۆنیتی باشرکردنی دۆخی کات و
داراییت و هه موو لایه نه کانی تری ژیانته. لیره شدا
ده سوودی زیرینی پیسپاردنت بۆ ده خه مه
به رده ست:

۱- هه لسو پاندنی کات:

کاتی که هه ندیک کارت ده خه یته نه ستوی نه وانی تر، به م کاره ت کاتیکی باشت بۆ
ده گه پیتته وه له بۆ نه جامدانی کاری زۆر گرنگ.

۲- زیاد بوونی به ره م:

که ر ویستت کاتت زیاد بی و کاری ناگرنگ نه جام نه دهی و به هره ت نویتر بی و کاری
باشر بۆ زیادکردنی نه جامته نه جامبدهی نه و پیسپاردن به کاربینه.

3- دروستکردنی دهسته كه كۆله كه كانی متمانہ بیت:

كاتیک هه ندیک له کاره کانت به ئەندامانی دهسته کهت دهسپیری ئەوا تۆ متمانەیان پی دەبه خشین و ئەوانیش ههستی پێده کهن و به هۆیه وه تواناییان بۆ زیادبوونی ئەنجامدانه کان باشتەر دیارده که ویت.

4- که شه پیدانی به هره کانی دهسته کهت:

که کار به ئەندامانی دهسته کهت دهسپیریت ئەوکات یارمه تییان ده دهیت بۆ فیربوونی به هره و کاری نویت و زیابوونی زانیاریه کانیان. پیتسپاردن یارمه تییان ده دات بۆ که شه پیدان به خودیان و ده ره پین له ناوچه ی حه سانه وه و ته وه زه لی و به ده ست هیتانی ئامانجی کاریۆکراو.

5- زیادبوونی قایلمه ندی کارمه ندانت، که مبونه وه ی ریژه ی ده ستله کارکیشانه وه:

كاتیک ئەندامانی دهسته کهت فیری به هره و زانیاری نوێ ده بن له ریگه ی پیتسپاردنه وه ئەوا ئەمه هانیان ده دات بۆ دۆزینه وه ی کاری راسته قینه ی خۆیان، دروستکردنی ژانیان، ههروه ها پتر له یه که تریان نیتیک ده کاته وه “ بۆئه وه ی یه کتیتیه کی مه زن و پته و پیکبیتن. ئەمه ش لای خۆیه وه وه هانیان لیده کهت هه ست به قایلمه ندی و خۆشویستنی کاربکه ن و بۆماوه یه کی زۆریش له نیو ده ستی کارکردندا بمیننه وه و ده ست له کارکردن نه کیشنه وه .

6- زیادبوونی هاندان:

كاتیک ئەندامانی دهسته که هه ست به متمانەداری تۆ به خۆیان ده کهن - واهه ست ده کهن تۆ متمانەت پیتانه - و هه لی فراوانی فیربوونی به هره ی نوێ له پیتشیانه، ههروه ها کابه ی به ره و پیتشه وه چونیان بۆ ره خساوه، ئەمه لای خۆیه وه هانیان ده دات بۆ به زرکردنه وه ی ئاستی هاندانیان و زیاوکردنی به ره مه میان.

7- به‌دیه‌تانی زالی‌تی زیادت‌ر:

به‌کاره‌تانی پی‌سپاردن به‌گونج‌اوی و سود و هرگرتنی به‌رده‌وام له به‌دواداچوون یارمه‌تی زۆربوونی ده‌سته‌لاتت ده‌دهن له‌سه‌ر شیوازی به‌ره‌م و نه‌نجامه‌کان. تو به پی‌سپاردن هه‌لیک به‌خۆت ده‌دهیت که‌له‌ دوره‌وه له‌ دۆخه‌کان بنواری و نه‌وجا بریاره‌کانیش‌ت باشتر و گشتگرت‌ر و ته‌نانه‌ت دیاریکراوتریش ده‌بی‌ت و به‌ناسانیش ده‌توانی به‌سه‌ر دۆخه‌که‌دا زالی‌ت.

8- هه‌سه‌نگاندنی باشترین که‌سی ده‌سته‌ی کاره‌که‌ت:

کاتی‌ک هه‌ندی‌ک کار به‌ ده‌سته‌ی کارکه‌رانت ده‌سپیری‌ت نه‌وکات هه‌لی نه‌وه‌ت بۆ رێک ده‌که‌وێت لی‌یان بپروانی کاتی‌ک کاری نوێ نه‌نجام ده‌دهن، به‌مه‌ش ده‌توانی له‌ناسنی تواناییان بۆ پووبه‌پوو بوونه‌وه‌ی دۆخه‌ نوێیه‌کان تی‌گه‌یت، به‌م کاره‌ش ده‌توانی خاله‌ به‌هیز و لاوازه‌کانی نه‌نجامدانیان دیاریبکه‌ی.

9- که‌مکردنه‌وه‌ی دله‌پاوکی :

پی‌سپاردن ناچارت ناکات له‌ هه‌موو جینگه‌یه‌ک بوونت هه‌بی‌ت و خۆت هه‌مووکاری‌ک نه‌نجام بده‌ی“ چونکه‌ تو نه‌نجامدانی هه‌ندی‌ک له‌م کارانه‌ت به‌ نه‌ندامانی ده‌سته‌که‌ت سپاردوه، نه‌مه‌ش بی‌گومان هه‌لی نه‌وه‌ت بۆ ده‌ره‌خسینی‌ت نه‌وکاره‌ نه‌نجام بده‌ی که‌ پی‌ت گونجاوه‌ و هه‌زت لی‌یه‌تی و چێزی لی‌ ده‌بینی، نه‌مه‌ش لای خۆیه‌وه‌ هه‌ستکردنت به‌ دله‌پاوکی که‌متر ده‌کاته‌وه‌.

10- پی‌شکه‌وتن:

کاتی‌ک پی‌سپاردن نه‌نجام ده‌دهیت ده‌توانی خۆت کاری گرت‌ر نه‌نجامبده‌ی، نه‌مه‌ش لای خۆیه‌وه‌ ده‌رکه‌کانت به‌کراوه‌یی بۆ دخانه‌سه‌رپشت بۆ پی‌شکه‌وتن و سه‌رکه‌وتن به‌سه‌ر پله‌کانه‌ی گه‌یشتن به‌ناوه‌ندی خوازاوی پی‌شیاوت. تو ئیستا ده‌توانی خۆت بریار له‌سه‌ر مه‌زنی و قازانجه‌ گه‌وره‌کانی پی‌سپاردن بده‌ی.

۶۷- ئەو کارانە چىن دەتوانى بەوانى تىرى بسپىرى؟

((ئەوانەى حەزىان لەگۆرانى وتنە ھەمىشە گۆرانى خۆيان دەدۆزنەو))

پەندىكى سولبى

جۆرى ئەو کارانە چىن كە دەتوانم بەوانى تىرى بسپىرم؟ كاميان لەپىشترە بۇ پىسپاردن؟ چۆن دەتوانم متمانە بەوانى تىرىكەم كە ئەو كارەى پىيان دەسپىرم وەكو ئەوەى دەمەوئەت و مەبەستەم بۆم ئەنجام دەدەن؟ ئايا پىتە وانىيە خەلكانى تىرواھەستىكەن من دەيانقۆزمەو بۇ بەرژەوئەندى خۆم؟

لەزۆربەى كۆرپەكاندا ئەم چەشەنە پرسىيارانەم رۆبەرپو دەبىتتەو. بەرپوئەبەران دەيانەوئەت كىردارى پىسپاردن قازانچ بكن، بەلام نازان لەكوئو و چۆن دەست پىيكەن! ھەمىشە بەدووى بىانودان بۇ ئەنجام نەدانى پىسپاردن.

ھەمىشە بەپىي ئامازەكانى پرۆگرام سازىي زمانەوانىانەى دەمار لەبارەى ھىزى خودبىيەو وەلامى پرسىيارەكان دەدەمەو، لەچارچىتوئەى ئەنجامدا، لىيان دەپرسم: "گەر پىسپاردن ئەنجام بەدەى چى ئەنجامىكت چىنگ دەكەوئەت؟ ئايا پلاننىكت بۇ ئەمە ھەيە؟ سامانەكانت چىن؟ چۆن دەتوانى ئەم سامانانەت بەباشترىن شىوئە بەكاربىنى؟" ئەم جۆرە پرسىيارانە يارمەتىيان دەدات بۇ چىرپىركردنەو لە ئەنجامەكانى پىشت بەكارھىتانى پىسپاردن نەوەك تىشك خستەسەر ھەولدان بۇ خۆدزىنەو لەبەكارھىتانى پىسپاردن.

کاتیك پلهی بهرپوه بهری گشتی ئوتیلکی پینج ئهستیرهیی مونتريالم بهدهست هیناو دهستم دایه دروستکردنی که ناله کانی په یوه ندی، بهستنی کۆبونوه، ته واوکردنی راپورتی پتویست بۆ بهرپوه بردنی ئوتیله که، ده بوو نه خشه دانیم، سیستم چاکبکه م، کۆبونوه ئه نجام بهن و بهدوی ئه نجامه کاندایم، لیستی کۆبونوه که نام به م شیوه یه بوو:

۱- **پۆژانه:** له کاتژمیر ۹ تاوه کو ۱۵:۰۵ خولهک بۆ تاوتویکردنی ئه نجامی کاره کانی پۆژی پیشووتر و دانانی پلانی کاری ئه مرق.

۲- **هه موو دووشه مانیک:** له ۳ بۆ ۴ ی پاش نیوه پۆ، کۆبونوه ی لیژنه ی جیبه جیکاری بۆ تاوتویکردنی بریاره گرنگه کان و نه خشه بۆ دانانی.

۳- **هه موو سی شهمه یه ک:** له ۳ بۆ ۴ ی پاش نیوه پۆ کۆبونوه له گه ل به شی ژوره کان، بۆ تاوتویکردنی ئه وه ی کاریگه ری ده بیته له سه ر ئه م به شه.

۴- **هه موو چوار شه مانیک:** له ۳ بۆ ۴ ی پاش نیوه پۆ کۆبونوه له گه ل به شی خۆراک و تاوتویکردنی کار و کۆسپه کان.

۵- **هه موو پینج شه مانیک:** له ۳ بۆ ۴ ی پاش نیوه پۆ کۆبونوه له گه ل سه رۆکی به شه کان بۆ تاوتویکردنی هه موو کیشه کان و چۆنیتی باشتکردنی ئاستی خزمهت و به رزکردنه وه ی ئاستی به کارخهستنی ژوره کان.

۶- **هه موو هه یینییه ک:** له ۱۰ بۆ ۱۱ ی به یانی کۆبونوه له گه ل به شی دارایی، بۆ متمانهدان (ته سدیکردن) ی ئه نجامی هه ژمارکاریه کان.

۷- **هه موو هه یینییه ک:** له کاتژمیر ۲ بۆ ۴:۲۰ خولهک کۆبونوه له گه ل به شی بازارپاری و فرۆش.

ئه مانه و سه رباری کۆبونوه تاییه تی و جیبه جیکاریه کان که راهاتبووم به رده وام له گه ل سه رۆکه که مدا ئه نجام دهدان، بۆ ماوه ی سی مانگ به رده وام بووم له بهستنی ئه م

كۆبۈنەوانە، لەم ماوہەدا ھەستام بە مەشق پێكردنى چەند كەسنىك كە بەگونجاوم زانين بۆ يارمەتيدانم، بۆيە پاشى سى مانگ شىوازى كۆبۈنەوانەكانم بەم شىوہەبەى لىھات:

- ۱- كۆبۈنەوانە پۆزانەبىيەكان بووبە پۆژىك نا پۆژىك.
- ۲- كۆبۈنەوانە جىبەجىكارى بەشىوہەى كۆبۈنەوانە لەكاتى نانخواردن ئەنجام دەدرا.
- ۳- كارى كۆبۈنەوانە ەنجامدان بەبەشى ژورەكانم سپارد بە سەرۆك بەشەكە.
- ۴- كۆبۈنەوانە بەشى خۆراكم بە سەرۆكى بەشەكە سپارد.
- ۵- كۆبۈنەوانە سەرۆك بەشەكانم بەكەسانى تر سپارد، بۆيە ناچار نەدەبووم خۆم ئەنجاميان بەم.

۶- سەرۆكايەتى كۆبۈنەوانە بەشى فرۆش و بازارپكارى بەكەسى گونجاو درا. لەنىو ئەم كۆبۈنەوانەدا كەى زانيبام ئامادەبونم پىويستە ئامادە دەبووم و دواتر بەكەسنىكى ترم دەسپارد، بەم كارەم توانيم نزيكەى دەكاتژمىر لە ھەفتەبەكدا بۆم بگەپىتەوہ و لەجىگەيدا كارى گرنگتر ئەنجام بەم، زۆرچار تەنھا وەكو بىنەر دەچوومە كۆبۈنەوانەكانەوہ. ھەرۈھما سەرجم كارە لاپەرەبىيەكانم بەكەسنىكى گونجاو سپارد تەنھا ئەو كارانە نەبىت كەدەبوو ھەرخۆم ئەنجاميان بەم، بەلى من بۆخۆم بەم شىوہەبەى كارەكانم بەكەسانى تر دەسپارد، تۆيش دەتوانى ھەمان كارى من ئەنجامبەدەى، بۆئەمەش پىويستە:

- لىستى ھەموو كارى پۆزانەت ئامادە بكەيت.
- كارە پۆتينيەكانى وەكو ياگارى نوسين و كارى لاپەرەبىت بەكەسانى تر بسپىرە.
- ئەو كارانەى كاتى زۆرت لىدەبەن بەكەسانى تىرى بسپىرە، بەتايبەت كۆبۈنەوانەكان.
- وەلامدانەوہى داوہتنامەكان بەكەسانى تر بسپىرە.

ته نها پیویستت به وهیه خۆت ئه و شتانه ئه نجام بدهی که ده زانی هه ده بیئت خۆت ئه نجامیان بدهیت. به کورتی: ئه و کارانهی ده توانی به کهسانی تری بسپیتری وه کو بریاریکه و خۆت دروستی ده کهیت، به لام بهر له وهی پیسپاردن ئه نجام بدهی پیویستت به وهیه بزانی بۆچی ئه نجامی ده دهی و چۆن ئه و کاتهش ده قوزیته وه که له پیسپاردنه وه بۆت ده که ریته وه؟ ئه و جا ده بیئت له سه رخۆ ده سته کهیت به کرداری پیسپاردن. ئه و جا هه ره له ده سپیکه وه ده ست به به دوا داچوونکردن بکه، ئه و جا نه خته نه خته خۆتیا ن لی به دروربخه و متمانه به که سی پیسپراو ببه خشه، بۆئه وهی ئه ویش متمانه به خۆی په یدابکات و کاری پیویستت ئه نجامبدات. له م بواره دا گوته یه کی رۆنالد ریگنم له بیره که گوتی: " کهسانی گونجاو دابه ززینه، پایان بیته، پتیا ن بسپیتره، نیتر ده ست مه خه ره کاریانه وه".

۶۸- پېسپاردن چۆن ئەنجام دەدەيت؟

((دەتوانى كارىك بەكە سىك بسپىرىت، بەلام ناتوانىت بەرپرسىارىتتى ئەو كارەى سپاردووتە لە ئەستۆ نەگرىت))

فرانك.ف.ھوپ

ئىستائىش باۋەكو دەست بەۋەبكەين كە چۆن پېسپاردن ئەنجام دەدەيت؟ بەلام بەر لە ئەنجامدانى ئەمە پىۋىستمان بە تىگە يىشتىنى پاستىيەكى گىرنگە، ئوئىش ئەۋەيە كە: پېسپاردن تىبابوۋى سەركىشىيە، ھەربۆيە پىۋىستە ھەر لەسەرەتاۋە خۆت پابىئىنى لەسەر ئەۋەى تاۋەكو چى پادەيەك تەھەمولى شىكست و لەئەستۆگىرتنى ھەلەكان دەكەيت؟ ئەۋجا سەر

لەنۆى خۆت پابىئە و ئەمەش يازدە كليلە بۇ چۆنىتتى ئەنجامدانى پېسپاردن:

(۱) لىستى ھەموو كارمەندانى بنوسەرەۋە، ئەۋانەى حەزىيان لەكار پېسپاردنە، خالى

لاواز و بەھىزىشيان بنوسەرەۋە:

بۆنمۇنە

خالى لاواز	خالى بەھىز	ناو
پقى لەكارى لاپەرەييە	پىۋەندىكارىكى چاكە	چىنەر
زۆرچار شتەكان	خىرايە	چەتۆ
فېرنايىت	وردەكارە	چۇمان
خۇدوورگرە، ھىمەنە	ھەزى بە گىرەۋە	چىلالان
پقى لە قەسكردنە بە	ئاستەنگە	
دوور يىزۇ		

- ٢) لیستی ئەو کارانە بنوسەرەووە کە دەتەوێت بەوانی تری بسپێریت.
- ٣) کاتیکی دیاریکراو بۆ ئەنجامدانی کارە کە دیاریبکە.
- ٤) هەولێدە هەرکە سێک بە پیتی بەهره و لیھاتوویی کاری پێ بسپێریت.
- ٥) چاوپێکەوتن لەگەڵ هەموو کارمەندە پیشووەکان ئەنجامبدە و پرسیاری چۆنیتی چارەکردنی ئەم دۆخەیان لێبکە، لە کاردانەویدا دەتوانی تێبینی ئەوە بکەیت کە حەزی لە دووبارە کارکردنە، هەرەھا خالە حەزپێکراوەکانی کارکردنی دەزانی.
- ٦) دۆخەکە بۆ پوون بکەرەو، پێشبینیەکانی خۆتی تێبگەینە و دلتیابە لەوێ لە دۆخەکەت گەشتوو.
- ٧) لە کردارە دیاریکردنی ئامانجا بەشداری پێبکە.
- ٨) ڕێگەی پێدە کاتی جێبەجێ کردنی کارە کە دەست نیشان بکات ((وریابە لەو کەسانە ی برۆیان وەھایە دەتوانن بەئاسانی و خێرای کارە ئەنجامبدەن)).
- ٩) نەخشە کە بنوسەرەووە و لەبەرگراوەیەکی بدەری و لای خۆیشیت لەبەرگراوەیەکی بەئێلەرەووە بۆ بەدواداچوون.
- ١٠) سیستمیک بۆ چۆنیتی پەیوەندی کردن و پێشکەشکردنی راپۆرتەکان دیاریبکە، هەفتانە سێ جار دەبێت لەگەڵیدا دانیشیتەو، ئەوجا نەختە نەختە ئەم کۆبونەوانەش کەم بکەرەو.
- ١١) بەدواداچوون، ئەم وشەییە تیاووی کلیلی سەرکەوتنە، لەبیرت نەچیت نابیت کار بەوانی تر بسپێری و تەواو دەستیان لێ هەلبگریت، دەبێت بە جوانی بەدواداچونیان بۆ بکە، بۆئەوێ دۆخەکان لە دەستی خۆت دەرنەچن.

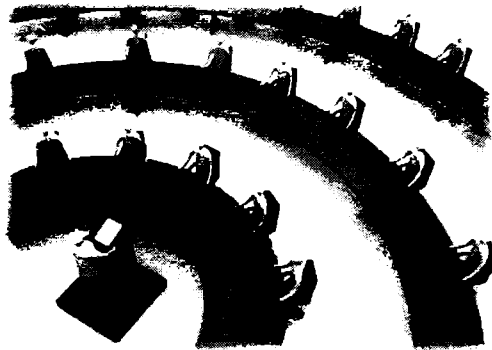
گرنگ

- ۱- زیاده رهوی مه که له پیسپاردن.. ئەگینا دهستلانت له دهست دهدهیت.
 - ۲- پشتیوانی بریاری کهسانی کار پیسپێردراوت بکه، به بریار و ههله کانیشیان قابل به، له بیرت نه چیت که خۆتیش ههلهت کردوه. کۆنفۆشیۆس دهلێت: " بهێله کهسه کهی تر کاری خۆی بکات به بی دهست تۆوهردانی تر".
 - ۳- نهخشهی جیگرهوهت هه بیته بۆ نهخشه کهی تر و له کاتی شکست هینانیدا به کاری بینه.
 - ۴- هه ره رکیکت به کی سپارد پۆله کهی لی مهستینه رهوه ئەگینا نه و کهسه ههست به خۆ به کهم زانین دهکات و متمانهی به خۆی و دهسته کهیشی نامینیت.
- ئێستا تۆ به تهواوهتی له سوده کانی پیسپاردن گه یشتووی و دهزانی چۆن کات و پاره و کهم ئەرکی و وزه ی زۆرت بۆ ده گێریته وه و یارمهتی خۆت و دامه زراوه کهشت ده دات بۆ پتر گه شه کردن و گه یشتن به لوتکه ی نوێ. هه ره نه مرۆ دهست پێیکه و بهێله که پیسپاردن ببیته به شیک له شیوازی سه ره کردایه تی کردنت، گه ره پوویدا و به خیرایی نه گه یشتیت به ئەنجامی خوزراو نه وا خۆت بی ئومید مه که و به کهم سه یری خۆت مه که، ئارام و سه ورت هه بیته و له بیرت بیته ئەوکاته ی کاریکت ئەنجامدا تۆیش هه لهت کردوه و دواتر هه ستاویته وه. هه ره گیز دهست له پیسپاردن هه لمه گره، به لکو بره وی پێیده.
- تۆماس ئەدیسنۆن جارێکیان دهلێت: " زۆریه ی کهسانی شکست خواردوو ئەوانه ن نه یان زانیوه چهنده له سه ره که و تنه وه نێزیکن کاتیگ خۆیان به دهسته وه داوه". پیسپاردنی هه ندیک کار به دهسته ی کارکه رانت یارمه تیایان دهکات بۆ هه سته کردن به گرنگی خۆیان و به کارخستنی ته واری وزه و توانا کانیان بۆ گه شه پێدانی خود و دامه زراوه که و به دهست هینانی سه ره که و تن. له کتیبی چینی بۆ سه ره کردایه تیدا هاتوه: " مه یمونیک بغه ره قه فه سه وه ده بیینی وه کو به رازی لیدیت! نه وه که له به ره نه وه ی ناژیریته یان خیرا به لکو له به ره نه وه ی شوین و په و به یری گونجاری دهست نا که ویت بۆ دیارخستنی توانا کانی".

کلیلی یازدەهەم

کۆبوونەوهکان..

دەبەم.. یان نابم

((کۆبوونەکان دەگونجیت ببنە نەهامەتییهك و پارەى نۆر له دامەزراوەگەت بەفیقۆ

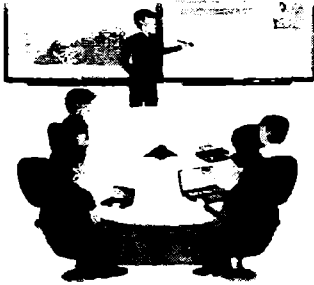
بدەن، یاخود دەبنە ناز و فەپیی و نامرازیک بۆ بەدیھانتی سەرکەوتنی خوازاو))

د.ئیبراهیم فەقی

۶۹- ئایا ئەم کۆبونه‌وه‌یه زۆر گرنگه؟

((گەر کاره‌که به بینگومانی ده‌ستی پێکرد، ئەوا به‌گومان کۆتایی دیت، به‌لام گەر قایل بوو که به گومان ده‌ست پێبکات ئەوا بینگومان به بینگومانی کۆتایی دیت))

فرانسسیس بیکن

هه‌رگیز پوویداوه له کۆبونه‌وه‌یه‌که‌دا پتر له‌یه‌ک کاتژمێر خۆت راگرتییت و دواتر گوتییت: "باشه من لێره‌دا چی ده‌که‌م؟"، یاخود له کۆبونه‌وه‌یه‌که‌دا ئاماده ببووی و وه‌هات هه‌ست کردییت کۆتایی نایات و له‌خۆت پرسی ییت: "باشه بۆچی ئەم کۆبونه‌وه‌یه‌م رێک خست؟". له‌بیرته هه‌رگیز

کۆبونه‌وه‌یه‌که‌ت رێکخستییت به‌بێ ئامانجیکی دیاریکراو و له‌ویدا گویت له سکاڵا و گازه‌ندی سه‌رۆکت ییت له کارمه‌ندانی ژێرده‌ستت، به‌وه‌ی ناقابله به په‌فتار و شتیوازی کارکردنیان. گەر وه‌لامه‌که‌ت بۆیه‌که‌ک له و پرسیارانه‌ی پیشوو به‌ئێ‌ی به‌ئوا بزانه که کات و پارهی زۆرت به‌فیرۆ داوه.

په‌نگ نه‌زانیت ته‌نها له ئەمه‌ریکای باکوردا پۆژانه نزیکه‌ی ۲۰ ملیۆن کۆبونه‌وه ئەنجام ده‌دریت. له لیکۆلینه‌وه‌یه‌کی دامه‌زراوه‌ی سری ئیم (3M) که له ساڵی ۱۹۸۸ دا ئەنجامی داوه دیارکه‌وتوه که به‌پێوه‌به‌رانی جیبه‌جی کاریی نزیکه‌ی ۲۳ کاتژمێر له هه‌فته‌یه‌که‌دا به‌به‌سگنی کۆبونه‌وه‌وه به‌سه‌رده‌به‌ن، ته‌نها ۵۲٪ ی ئەم هه‌موو کۆبونه‌وانه‌یش کارا و به‌سودن، له‌کاتی‌که‌دا ۲۲٪ ی ئەم کۆبونه‌وانه‌ ده‌تریت به‌ په‌یوه‌ندییه‌کی دووربێژی یاخود به‌نامه‌یه‌ک ئەنجام‌درا و پێویستی به‌ کۆبونه‌وه نییه.

له گوڤاری سرکه وتن (Success) توږینه وه یه ک بلاوکراوه ته وه که تښیدا هاتووه: له توږینه وه یه کی نویدا که له سر ۲۰۰۰ به پړوه به ری جتبه جنکاریدا نه نجام دراوه. دیارکه وتووه که زوری ی نه م به پړوه به رانه زورینه ی کاته کانیا ن به کږبونه وه وه به سر دهب ن به پړوه ی ۷۹٪، نه م کاته له خوگرتنه ی کاته کانی خو ناماده کردن بو کږبونه وه ناگرتنه وه، هروه ها جتبه جنکاران وه های ده بینن که سښیه کی نه م کږبونه وانه بیبه ره مه وکات و پاره ی زوری تیدا به فیرو ده دریت که ده گاته ۲۷ ملیار دولا ر له هه موو کیشوره که دا.

توږینه وه یه کی دیکه هه یه ده لیت: پیاوی کاری ناسای نژیکه ی ۱۲ کاتژمیر هه فتانه به کږبونه وه وه به سر ده بات، هروه ها ۲۲ کاتژمیریش به کارگړی ناوه ندی، به لام به کارگړی بالاوه نژیکه ی ۴ پوژ به سر ده بات، هروه ها توږینه وه که ده لیت: نژیکه ی ۵۳٪ نه م کږبونه وانه بیبه ره من و تنها ۴۷٪ ی نه م کږبونه وانه به که لکن، نه م به پړوه به رانه ده یانه ویت پیمان بلین: هه کاتژمیریک که له کږبونه وه دا به سر ی ده بین نژیکه ی ۲۰ خوله کی به فیرو ده دپوات.

بو جاری داهاتوو که برپارده ده ی به به ستنی کږبونه وه پښویسته پوولم

پرسیاران به که ییت:

- نایا به پاستی نه م کږبونه وه یه گرنکه؟
- نامانج له به ستنی نه م کږبونه وه یه چیه؟
- نایاده توانم کږبونه وه که نه نجام نه دم و له بریدا په یوه نښیه کی ته له فونی یا خود به نامه یه ک کتسه که چاره به کم؟
- نایا له ریگه ی کږبونه وه ی تا که که سیبه وه ده توانم نامانجه کانم بیپکم؟

گەر بینیت کۆبونه وه که ۱۰۰٪ گرنگ و پتویسته نه نجامی بدهی نه وا ده بییت نه م

پرسیارانە ئاسته‌ی خۆت بکه‌یت:

- کی ده بییت بانگیشتی کۆبونه وه که بکه م؟
 - ئایا به راستی پتویستم به م هه موو کۆبونه وانیه؟
 - ئایا ده بییت له م کۆبونه وه یه دا ئاماده بم؟
- گەر وه لاهمه که ت نه خیر بوو پتویستت به پتیسپاردنه، به لام گەر وه لاهمه که ت به ئینیه نه وا
نه م پرسیارانه ئاراسته‌ی خۆت بکه:

- ئایا ده بییت له م کۆبونه وانیه دا ئاماده بم و تاوه کو کۆتایی دیت نه رۆم؟
 - نه م کۆبونه وانیه چهنده کاتی ده ویت؟
- له کۆتادا له خۆت بیرسه: نه و کۆبونه وه یه چهنده کات و پارهی ده ویت و به ره می
چییه؟ ده توانی چه ند خوله کیک به خۆت بدهیت بۆ شیکردنه وه ی تیچوونی راسته قینه ی
کۆبونه وه که، بیشزانه که شیکردنه وه ی وه لاهمه کان و تیچوونی کۆبونه وه کان بریکی باشی
پاره بۆ دامه زراوه که ت ده گێرپته وه. خۆت له به ستنی کۆبونه وه دوورمه گره، به لکو
به پیچه وانیه ده بییت کۆبونه وه نه نجامبده ی، به لام به ره م داربیت و ئاماده یوانیش
له کاتی کۆبونه وه که دا بۆلای خۆت کیش بکه‌یت و مه هیله کۆبونه وه که له دژی خۆت
بشکپته وه.

۷۰- حوت ھۆکاری پشت به ستنی کۆبونووه کان:

((گرنگ نییه خەلکی چی له باره ی به ستنی کۆبونووه نه وه کانوه ده لێن یاخود بپوایان چۆنه، گرنگ نه وه یه کۆبونووه هه ره هیه و هه میسه ییه))

کلید و براسنۆن

کۆبونووه وه بووه ته شتیکی گرنگ و پێویست بۆ سه ره که وتنی دامه زراوه کان، هه روه ها چه ندین کاتیش هه یه که ده توانریت کۆبونووه نه به ستریت و له بریدا نامه یه که به نێردریت یاخود به ته له فۆن کێشه که چاره سه ر بکه یت یان که سێک به نێری یاخود بانگی که سێک بکریت، به لام زۆر جار نامه

ھۆکاره بۆ زیان گه یاندن به خۆت و دامه زراوه که ت، وه ره باوه کو پێکه وه به جوانی بیربکه ی نه وه: ئایا بپوات وه هایه که نامه کارابیت؟ به لێ بیگومان به سود ده بیته گه ر بۆخۆشی بیت و به ویت زانیاری زنده بار به که سێک بگه یه نیت به تایبه ت له پێگه ی خۆراکپیدانی په رچکراوه (فیدباک) وه، به لام به ئێله باوه کو پرسیارکتک لێبکه م: بۆ نوسینی ئه و نامه پرسیاریه چه نده کاتت ده ویت؟ ئه ی کارپه وانکاره ت چه نده کات به فیرۆ ده دات بۆ نوسین و بلاوکردنه وه ی ئه م نامانه؟ هه روه ها له و خوله که وه ی نامه که ت هه نارد چیتر تۆ ناتوانی هه لێ بسورپینی و چی هه له یه که ت تێیدا کردبیت تازه له ده ست ده رچوووه و گه ره له تێگه یشتن پووبدات ئه و توشی خه مۆکی و کات به فیرۆدان و ونیتی و ته نانه ت بپروکراتیه تیشته ده کات، ئه مه ش لای خۆیه وه ھۆکاره بۆ نه هیتستنی هاندان لای کارمه ندانت. له پراستیدا توێژینه وه کان به وه راگه یشتوون که نامه هه یچ

سودیکی نییه و بیکه لکه بۆ په یوه ندی کارگیزی. له راستیدا مه به ست لیره دا نه وه نییه که هه موو جوړه نامه یه ک بی که لکه به لکو له پوانگه ی کارگیزی و به پیره بردنه وه سودیکی نه وتوی نابیت و زورجار هه له تیگه یشتن پووده بات

کۆبونه وه کانیش بۆ زور مه به ست ده به ستیریټ: هه ندیک به پیره بهر نازانن له کوتایی پوژی کار (ده وام) دا چیبکه ن! هه ندیکی تریش بۆخو به سه رقال پیشان دان کۆبونه وه نه نجام ده دن، یاخود بۆخو به گه وره پیشاندان، یاخود هه ر بۆخوشییه و کردویانه به خو که ده بیت هه فته ی جاریک یان دوو جار کۆبونه وه نه نجام بدریت، لیره شدا گرنگترین هۆکاره کانی پشت به ستنی کۆبونه وه کانت بۆ ده خه مه روو:

۱- نه خشه پژی:

نه خشه پژی (پلاندانان) به کیک له هۆکاره گرنگه کانی پشت به ستنی کۆبونه وه کانه، نه خشه پژییه هه موو جوړه کان ده گریته وه، جا بازارکاری بیت یاخود فروشتن، یان فراوانکردن یان سه رله نوی ده ستپیکردن و... هتد، گرنگ نه وه یه

ئامانجی به پیره به ره که له به ستنی نه م کۆبونه وه یه خوراکیپیدانی په رچکاره ی نه ریئی ده بیت له گه ل خستنه پرووی بیروکه ی نوی بۆ دارشتنه وه ی نه خشه ی باشر.

۲- بریار دروستکردن:

به پیره به ره که نه دمانی بانگیشتی کۆبونه وه یه ک ده کات و تیدا تاوتویی بابه ت یان دۆخیک بکه ن و بریاریکی به کومه لی له باره وه بدن، نه م بریاره جیاوازه له بریاری تاکه که سی ویه کلانه ی به پیره به ر" چون نه م بریاره کاراته.

۳- گە ياندنى زانیاریه كان:

رەنگە بەرپۆه بەرەكە كۆبونەوہ بە كارمەندانى بكات بۇ گە ياندنى تازەترین زانیاریه كان بەئەوان، ھەرۈھە تازەترین ئاراستەكانى بازارى كار و چۆنىتى جولانەوہ پرەگەل كۆمپانیا كىپرېكى كارەكاندا.

۴- چارە كوردنى كىشە كان:

ھەندىك كۆبونەوہ دەبەستىرېت بۇ چارە كوردنى كىشەي نىوان كارمەندان و چارە كوردنى سكالای كپياران و ئەو گازندانەي كارىگەرى لەسەر ئاراستەكانى كاركردن ھەيە. ئامانجى بپۆه بەر لەپشت بەستنى ئەم كۆبونەوہ بە گەشتنە بە باشترین ئەنجام و چارەسەر.

۵- ھاندان و پاداش:

رەنگە كۆبونەوہكە بۇ پى ھەلدان و پىزلىتان بىت لە كارمەندىكى كارا لەپىش چاوى ھەموانى تر، ئەمەش بۇ ھاندانى ئەوانى ترە.

۶- مەشقىپىكردن:

يەككىكى تر لەھۆكارەكانى پىشت بەستنى كۆبونەوہكان مەشقىپىكردن و بەرزكردنەوہي ئاستى توانايى و باشتر كوردنى شارەزايانە و ئەمەش لەشپۆھي خستنەپووى زانیارى و پىنمايى دەبىت، لەگەل فېركردنپان بە شپۆزە نوپپەكانى فرۆش يان خزمەتى كپياران ياخود ھەرچۆرىكى تر لەو مەشقانەي كە بەسود دەبىت بۇ دامەزراوہكە.

۷- دروست كوردنى دەستەي كار:

كۆبونەوہكان بەسود دەبىت بۇ دروست كوردنى دەستەي كارز دەستەي كار ھاوبەرپرسپيارن، بپياردەرن، ئامانج دپارىكار و ھەنگاونەرن بۇ بەدپەيتانى ئەو ئامانجە خوازراوانە.

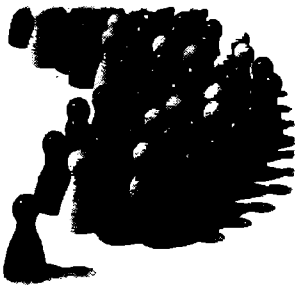
وہك دەبىنى كە كۆبونەوہكان تەنھا ئەوہ نپپە كارا و بەسودبن، بەلكو بەكېك دەبىت لەھۆكارەكانى سەرکەوتنى راستەقینە، ئەوہي لپردە پپووستە تەنھا فپربوونى چۆنىتى بەستن و قازانج كوردنى كۆبونەوہكانە“ لەپپناو بەدپەيتانى ئامانجەكانتدا.

۷۱- جهوت جوړ خه لک له نیو کوپونه وه کاند:

((لیژنه چیه جگه له کومه لیک خه لک خوله ک ره چاوده کن که چی کاترمیر به فیرۆ

ده ده))

میلستون بریل

۱- زال :

نم جوړه که سانه بوماهیه کی زور له دامه زراوه که دا کاری کردوه، بویه واهه ست ده کات که خاوه نی شماره زاییه کی باشه و له همومان به زانیاریتره، بویه هه ولده دات زالبیت به سهر شیوازی کوپونه وه کاند.

۲- خوینده وار:

نم جوړه بروای وه هایه وه لومی هه موو پرسیاره کانی له لادا به رده سته و بویه شیکردنه وه و پوونکردنه وه ی زور بۆ نه وانی ده لیت و ده خاته پروو هه ربویه به هویه وه نه وانی تره ست به بیزاری ده کن له کاتیکدا بخویشی که سیک بیمه لام و چاکیشه .

۳- پچرینه ر:

ده بینی نم که سه له ناکاو قسه ده کات، حه ز ده کات هه مومان بزنان که نه میش شت ده زانیت و وه لومی هه موو پرسیاره کانی له لادا به رده سته و ته نانه ت زور جاریش له بابه ته ده رده چیت و باسی شت گه لیک ده کات نه له دوور و نه ش له نیتیک په یوه ندی به بابه ته که وه نییه .

4- ھەزکار بە قەسە ی لاوھەکی:

ئەم جۆرە کەسانە ھەزریان بەوھە لەگەڵ کەسە تەنیشتیدا قەسە بکات، جا گرنگ نییە بە لایەوھە کەسە تر قەسە بۆ ھەموان بکات، ئەم کەسە دە یەوئیت سەرەنجی ئەوانی تر بۆلای خۆی کچش بکات و لە کۆبونەوھە کە بە دووربیت.

5- نە رێنی:

ئەم کەسە ھەمیشە ھەستە نە رێنیەکانی دەربارە ی کۆبونەوھە کە دەخاتە پوو، یاخود بەرامبەر ئەوانی تر، مەزۆفیکە نە رێنی سۆزدارە، ئەوانی تر وھا تێدەگە یە نیت کە ئەم کۆبونەوھە سودیکە نییە و باشتەر وھە یە ھەرنە بەستیریت و داوا لەوانی تریش دەکات وھە کوئە و بیریکە نەوھە بۆئەوھە ی ھەست بە پەشیمانی نە کەن.

6- شەرمۆک:

ئەم جۆرە کەسە متمانە و پێزلە خۆگرتنی لە دەستداوھە، ئامادە ی ئەنجامدان ی ھەمووشتیکە تەنھا لە ئەو نە بێت لەم کۆبونەوھە دا قەسە بکات، لە پاستیدا ئەم کەسە ئامادە بوونی لەم کۆبونەوھە دا وھە کو کارتۆنیک وھە یە و لەسەر کورسیە ک دانرا بێت، بەلام سەرباری ئەمە بە تەنھا گەر خۆی کاربکات کە سیکە کارا و زۆر جاریش بە کارکردنی لەگەڵ دەستە کەیدا کارایی خۆی دەنوئینیت.

7- شیناوا- پە شۆکاو:

کاتی ک گوی لەم جۆرە کەسانە دەگریت ھەرچی دەکەیت لێیان ناگەیت و یە ک دێری بەسودیان لێ و ھەر ناگریت. گەر پرسیاریکت لێکردن دەبینی وھە لامی پرسیاریکت تر دەدەنەوھە، یاخود دوو وھە لامت دەداتی و لیت دەپرسیت: "مە بەستت چییە؟ یاخود کامیان باشتەرە؟".

کاتیڤ بزانی چۆن پرەگەڵ ئەم جۆرە کەسانە ی نێو کۆبونەوه کاندای پرەفتاردە کەیت ئەوا ئاشنای خالە بەهێزە کان دەبیت بۆ چۆنیتی باش بەکارهێنانیان، تۆ دەتوانی لەجهانی تاییەتی ئەواندا بیاندرینی و پێیان بگەیی، بەگومانیه لەوهی هەرکەسە تەنها یەک شیۆه لەو کەسیتیانە ی تێدابیت! بەلکو پتر لەیەک چەشنە کەسیتیان هەیه. هەولبەدە کۆبونەوه کانت بەچێژیکە و هەر لەسەرەتاوه لەشیوازی پرەفتاری هەموان دانیابە و تیبینی بکە. بزانه تاوه کو باشتەر هەولێ تێگە یاندنیان بەدی ئەوه نەدەش ئەم کۆبونەوانەت بەسود و کاریگەرتر و بەئەنجامتر دەبن.

۷۲- ده هۆکاری پشت شکست هینانی کۆبونەوه کان :

((خودی کۆبونەوه کان شتیکی ناکارا و بیبه رهه م نین، به لکو شه وه خه لکن وه های

لیده که ن))

د. ئیبراهیم فەقی

بۆچاره ره شی زۆریک له کۆبونەوه کان چاره نوسی شکست ده بیئت، ئەمه سه ریارى

شه وه ی که زۆریک له دامه زراوه و به رتیه به رانی

جیه جیکاری بریکی زوری پاره له بۆ سه رخستی

ئه م کۆبونەوانه خه رج ده که ن، باوه کو ئیستایش

لێت بپرسم: بۆچی زۆریک له به رتیه به ران سه ریارى

ئاماده کاری وردیش که چی کۆبونەوه که یان شکست

ده هینیت؟ وه ره باوه کو پیکه وه سه بریکی شه

هۆکارانه بکه ین که له پشت شکست هینانی

کۆبونەوه کانن:

۱- نه کردنی ئاماده کاری پتویست:

نه بوونی ئاماده کاری پتویست و گونجاو هۆکاریکی گرنگی پشت شکست هینانی

کۆبونەوه کانە. به رتیه به ر به بی ئاماده کاری پیش وه خت داواى کۆبونەوه ده کات و چی

به میشکیدا هات هه مووی ده لیت. نه بوونی ئاماده کاری به زیان و بی سوده، کیشه و

ناکۆکی له نیتوان ئەندامه ئاماده بووه کانى کۆبونەوه که دا دروست ده کات و به هۆیه وه

شکست به کۆبنه وه که ده هینیت.

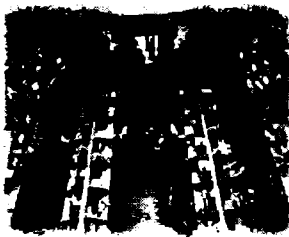
2- نەبوونی ئامانج:

ئەنجامدانی كۆبونەوێ بەبێ ئامانج وەكو لیخوڕینی ئۆتۆمبیلە بەبێ ئاراستەى دیاریكراو، ھەردووکیان بەھیچ كۆتاییان دێت. بانگیشت كردن بۆ كۆبونەوێ بەبێ ئامانجی دیاریكراو مانای شكست و زیانە گەیانە بەھەمووان. زۆر جار بەستنی كۆبونەوێ بوو تە خوو، ھەربۆیە بنچینەى شكستیش دەبێت.

۳- دانەپشتنەوێ خشتەى كار:

پەنگە بەبێ دارپشتنەوێ خشتەى كارى ئاراستەكردن لە كۆبونەوێ كە بەرپۆھەریك كۆبونەوێ كە ئەنجام بدات، خەلكان بۆ كۆبونەوێ كە دەچن بەبێ ئەوێ بزانی بۆچی بۆی دەچن. نەبوونی خشتەى كار ھۆكاری پشت فراوانبوونی ئەندیشە و بلاووبونەوێ واتەوات و دەرکی قسەى قۆر بۆ ھەموان دەكاتەوێ. ئەمەش ناچارى بەرپۆھەردەكات لەھەندێك دەرک بدات كە ھیچ پەیبوھەندییەكى بە كۆبونەوێ كە نییە و كاتى خۆى و ھەموانى تریش بەفیرۆ بدات و كۆبنەوێ كەش شكست دەھێنێت.

۴- زیادە ژمارەى ئامادەبووان:

بەرپۆھەری بانگی كارمەندێكى زۆر دەكات بۆ كۆبونەوێ كە و وەھای باوھەرە تاوھەكو زۆرتەری ئەم باشتر كاریان دەكاتەسەر و ئامانجەكانیان بۆ پوونتر دەكاتەوێ. بەلام تووژینەوێ كە سەلماندووێانە تاوھەكو ژمارەى بەشداریبووانى كۆبونەوێ كە زۆر بێت ھەلى قسەكردن و

وێتەوێت و پەشیمان كردنەوێ زیادتر دەبێت، ھەر وەھە كاتى كۆبونەوێ كەش زیاد دەبێت، تەنانەت گەر خۆراكیێدانى پەرچكراو (فیدباك) ئەنجام بدرێت بەھۆى زۆرى ئامادەبووانەوێ نرخی ئەم فیدباكە كەم دەبێتەوێ و بەبەھایش نابێت.

۵- ئاماده بوون له زۆر کۆبوننه وه دا:

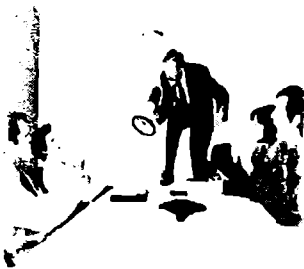
ئایا ئه نجامدانی کۆبوننه وه ی زۆر هۆکاری باشتربوونی ئه نجامه کانه؟ به پێی شاره زایانی کۆمه لئاسی و به تایبته رۆبیرت ب. نلسۆن و پیتەر ئیکۆنۆمی نوسه ری کتیبی " کۆبوننه وه کاریکی باشتەر " وه لأمی ئه و پرسیاره ی پیشوتر نه خیر ده بیته. زۆری کۆبوننه وه کان هۆکاره بۆ وروژاندنی داربووخان لای ئه نجامانی ده سته ی کارت. زۆر و دووباره بوونی کۆبوننه وه کان وه هات لیده کات له ئه نجامدانی کاره کانت جیاواز تربیته، وه لامدانه وه بۆ هه موو بانگیشته کان کاریکه بۆ که مبوونی به ره م و هۆکاریشه بۆ بیزاربوون و که مبوونه وه ی به های کۆمه لایه تی.

۶- ناکۆکی تایبته تی:

له کاتی به ستنی کۆبوننه وه که دا به پێوه بهر هه لده ستیته به رێگه دان به هه ندیک له کارمه ندانی بۆنه وه ی له کاتی کۆبوننه وه که دا به رامبه ر به کتر بوه ستنه وه، به و بره وایه ی ئه مه ده بیته هۆی ئه نجامیکی باشتەر، به لام له راستیدا ئه مه رێگه به که بۆ دروستبوونی به ره کاری و به هۆیه وه کۆبوننه وه که شکست ده هینیت.

۷- ره خنه:

گه ر به پێوه بهر کۆبوننه وه که ی بۆ نه وه به ستیته که ره خنه له ره فتار و بۆچوونی ئه وانی تر بگرتت ئه وا ئه نجامانی کۆبوننه وه که هه ست به ترس و داربوخواوی ده که ن، ئه مه ش بێگومان هۆکاره بۆ شکست هینان به م کۆبوننه وه یه.

۸- بەشداربێتی نەکردن:

لە زۆر کۆبۆنەوه دا دەبێنی تەنها بە پێوە بەر قسە دەکات و پێگە بەوانی تر نادات فزە بکەن، ئەو جا دەپرسیت گەر یە کێک تێبێنێهە ک یاخود قسە یەکی هەبێت! لە زۆر بەی کاتەکانیش وە لأمێک بۆ تێبێنێهە کانی ئامادەبوان نابێت، پەنگە یە ک یاخود دوو کەس قسە بکەن، یان هەر هیچ نەگوتریت. ئەم جۆرە کۆبۆنەوانە بیروکراتین و هۆکاری پشت بیزارکردنی ئەوانی ترە و ئامادەبوان ناچار دەکەیت هەست بە کەمبێتی خۆیان بکەن و ئەمەیش هۆکارە بۆ شکست هێنانی کۆبۆنەوه کەن.

۹- دیارینەکردنی کاری داها توو:

کاتی ک کۆبۆنەوه کە زۆر بەباشی بە پێوە دەچیت و هەموان دەتوانن بەشداربێن و کێشەیش دروست نابێت، بە پێوە بەر لە کۆتادا داوا لە ئامادەبوانی ناکات لە داها توو دا دەبێت چیبکەن. بە لگو تەنها سوپاسی ئامادەبوان دەکات و بە هیچ شتێوه یە ک ئاراستە ی کارمەندانی ناکات. هەر بۆیە کۆبۆنەوه کە بە شکست کۆتایی دیت.

۱۰- نەکردنی بە دوادا چوون:

بە پێوە بەر بانگێشتی کارمەندانی دەکات بۆ کۆبۆنەوه و ئاراستە کانی دیاری دەکات و دواتر کۆبۆنەوه کۆتایی دیت، بە لأم گرتگی بە بە دوادا چوونکردن بۆ پێنمایه کانی ناکات و چی شتیکی لە کۆبۆنەوه کە دا بە ئەندامانی سپارد دواتر لە بیر ی دەکات. بزانە کە بە بێ بە دوادا چوون کۆبۆنەوه کەن سەرکەوتوو نابن.

بێگومان دەشتوانی هۆکاری تر بۆ شکست هێنانی کۆبۆنەوه کەن بدۆزیتەوه، بە لأم بیروام وە هایه - بە پشت بەست بە لیکۆلێنه وە کانم - لیسته کە ی پێشووتر هۆکارە سەرەکیه کانی لە خو گرتوو. هەولێدە جاریکی تر لە کۆبۆنەوه کەندا نە کە ویتە ئەو هەلە باوانه وه ی کە دەبنە هۆی شکست هێنانی کۆبۆنەوه کە، لەم جوارچێوه یه دا قسە یەکی

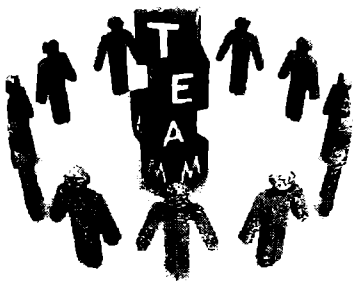
جیم پۇن ی نوسەری کتیبی: " لە ژیانیکی ناوازه دا "ت بۆ دەھیتمەوہ کہ دەئیت: " هۆکاری پشت شکست بپاری هەلە یە و هەموو پۇژیک دووبارە دەبیتەوہ " ، بۆیە وریابە لە دووبارە بەستنی کۆبونەوہی ناکارا، هەولبەدە لە هەلەکانی پیشووترتەوہ فیریت، لە هەلە ی ئەوانی تریشەوہ فیربە و بەرە و سەرکەوتن پینگەت بدۆزەرەوہ . پەندیک هە یە تیدا هاترە: " لە هەلە ی ئەوانی ترەوہ فیربە " چونکە کاتت ئەوئەندە ئۆر نییە بگەویتە هەمان هەلەوہ " .

۷۲- پازده بڤه له كاتی ئاماده بوون له كۆبونه وه كاندا:

((نه وهی مروقه دروستی كرد بیت ده توانیت بیگوریت))

فریدریك مؤرفرسون

به رله وهی برۆی بۆ هه ر كۆبونه وه یه كه ئه م لیسته بخوینه ره وه:

(۱) كه ده زانیت ئاماده نیت مه پۆ بۆ
كۆبونه وه كه و باشتر وه هایه دواى بڤه ی بۆ
كاتیكى تر.

(۲) هه رگیز دوامه كه وه له كۆبونه وه كه،
جاییانو و هۆكاره كانیش هه رچیه كه بن.

(۳) بانگیشتی كه سى زۆر مه كه بۆ

كۆبونه وه كه، تا وه كو ژماره كه زۆر بیت كۆبونه وه كه بئیا به ختر ده بیت.

(۴) خۆت ئه و زانیاریانه دابه ش مه كه كه ئیشی كارپه وانكارته، بۆنه وهی كاتی زۆرت

له ده ست نه چیت.

(۵) قسه به كه س مه بپه .

(۶) هیچ قسه یه كه به دوژمنكارانه ی تاییه تیانه وه رمه گره .

(۷) شه په قسه مه كه .

(۸) مه به تاكه كه سێك قسه بكات، پێگه به وانى تریش بده .

(۹) له پێكنه كه وتن مه ترسه، گه ر تاییه تی نه بوو .

(۱۰) هه په شه له كه س مه كه .

(۱۱) پێگه به زمانى زبر و پيس مه ده و به كاریشی مه هینه .

(۱۲) نه رینیا نه قسه مه كه .

۱۳) رشىگه به قسه کردنى لاره كيانه مه ده .

۱۴) كاتى زۆرتر له كاتى كۆبونه وه كه ت به كارمه هينه .

۱۵) له بېرى نه كه يت پاسپارده و سوپاس گوزارى پاش ته واو بوونى هه موان ئاراسته ي

ئاماده بووان بکه ی .

۷۴- بیست بنه ما بۆ سهرخستنی کۆبونه وه کان:

((تۆ له بهرئوهی سهرکردهی دهسته که تی، بۆیه تۆ به ریرسی له ئافرانندی ئه و ژینگه یه ی که تاوتویکاریه کان ده که ن به پیشنیار و بریاری باشتر))

کلیدو پراسۆن

ئیمه ئیستا له وهۆکارانه تیگه یشتن که خه لکی له پیناویدا کۆده بنه وه و ئه وه فاکته رانه شمان زانی که ده بنه هۆی شکست هینانی ئه وه کۆبونه وانه، ههروه ها ئه وه هه لانه شمان خسته روو که له کاتی به ستنی کۆبونه وه دا پیویسته لینی به دوریین، ئیستایش کاتی ئه وه هاتوه گرنگترین بنه ماکانی سهرخستنی کۆبونه وه کانت بۆ بجه مه روو، ئه وانیش:

۱- ئاماده به:

هه وللی دارشته نه وه ی خشته ی کارێک بده که هه موو ئه وه بابه تانه ی تیدابیت که ده ته ویت باسی لیه بکه یه ت، ههروه ها کات و پۆژ و شوینی لی قسه کردنیش بنوسه ره وه، جا تاییه ت بیت به کاری کۆبونه وه که یاخود نا.

۲- پیشتتر خشته ی کاره کان به دابره ژراوی دابه ش بکه:

به لای که مه وه پیویسته هه ر که سیک سی پۆژ به ر له کۆبونه وه که خشته ی کاره کان کۆبونه وه که ی پییدریت، به مه ش هه لی به شداری کردن و هه ولدان بۆ خوئاماده کردن به وانی تریش ده ده ی، له گه ل ریکخستنی کاتی کار و مه وئیده کانی دیکه یان.

3- تهنه که سه گرنک و سه ره که کان بانگیشت بکه:

تویژینه وه کان سه لماندوویانه سه رکه وتوتترین و باشترین کۆبونه وه کان ئه و کۆبونه وانه ن که ناماده بوانی له نیتوان شهش بؤ ههشت که سن، بۆیه وریابه و ده بیئت که سانی مه به ست و گرنک داوه ت بکه ی ت.

4- هه مووان ناماده بکه:

به ر له به ستنی کۆبونه وه که دلنیا به ره وه له وه ی هه موو ئه ندامه کانت ناشنای کۆبونه وه که ن و ده بیئت بزائن چی پرووده دات و ده وتریت و ئه وانیش ده بیئت چی بکه ن. گه ر به کتیکیان راپورتیکی هه یه یا خود فیدیۆیه کی هه یه بؤ پیشکه ش کردن پیویسته به باشی ناماده ی بیئت، به م شیۆه یه زامنی به باش ته واو بوونی کۆبونه وه که ده کریت و خۆت له شتی له ناکاو به دوور ده گریت و توشی هه لچوونیش نابیته وه.

5- پیشتی ده ست به سه ر کیشه کاندای بگره:

به ر له به ستنی کۆبونه وه کان له نه بوون یان خامۆشبوونی کیشی نیتوان ئه ندامانی کۆبونه وه دلنیا به ره وه، به م کارهش خۆت له کاردانه ی نه رینی له کاتی کۆبونه وه که دا به دوور ده گریت.

6- به رله کاتی دیاریکراو ناماده به:

ناماده بوونت به کاتیکی باش به ر له ده سترکردن به کۆبونه وه که هه لی ئه وه ت پیده دات که به باشی به بابته کاندای بچیته وه، به شوین و که رهسته کانیشتدا بچۆره وه. هه روه ها ناماده بوونی پیش وه ختت له پروودای له ناکاوی نه خواززاو به دروت ده خاته وه و متمانه و پریزیشت لای ناماده بوانت پتر ده بیئت.

۷- گرنگی بە رێکخستن بدە:

داوا لە یەکێک لە ئامادەبووان بکە، بۆ نمونه کار پەوانکارە کەت کە ئاگای لە کات بێت و کە سێکی تریش بێرۆکە کان بنوسیتەو بە خالی کورت، بە م شتوێهە لە کاتیکی دیاریکردا رینگە بەوانی تر دەدەیی بە شدارێ کۆبۆنەو کە بن و گیانی یەک دەستەیی لە نێو کارمەنداندا برەو پێی دەدەیی.

۸- ئامانجیان بۆ پوونبکەرەو:

کاتیکی کۆبۆنەو کە رێک دەخریت ئامانجی پشت بەستنی ئەم کۆبۆنەو یە بۆ ئامادەبووان پوونبکەرەو. راستە دەستە کەت ئاشنای خستەیی کارەکان و ئامانجی پشت بەستنی ئەم کۆبۆنەو یە تن، بە لام گرنگە جاریکی تر ئامانجە کە تیان بۆ پوونبکەرەو و بە بیریان بەتێتەو، بۆ نمونه دەتێت: "ئیمە ئەمۆ کۆدەبێنە بۆ دۆزینەو یە باشترین چارەسەر بۆ نەهێشتنی گازەندی کریان" ، یاخود: "دەمانەوێت ۱۰٪ رێژەیی فرۆشمان بە رزیکەینەو"، گرنگ نییە ئەمۆ چیت ئامانجە گرنگ ئەو یە بەر لە دەستکردن بە کۆبۆنەو ئامانجە کانت بۆ هەمووان پوونبیت و پوونبکەرەو.

۹- بنچینە یەکی بەهێز دابەرژە:

هەولبەدە کۆمەڵێک رێسا بخەیتە پێش دەستی هەموو ئامادەبووان، وەکو:

أ- رێژە بۆ چوونی ئەوانی تر بگرە.

ب- رێژە هەستی ئەوانی تر بگرە.

ت- هەلی قسەکردن بەوانی تریش بدە.

دانانی ئەم جۆرە بنەما و رێسایانە هەمووان متمانە پیکراوتر دەکات و باشتر لە یە کدی

تێدەگەن و لە قسەیی لایە لا ناترسین.

10- کاتی کۆبونوه دیاریبکه:

گرنگ نهوه یه کاتی دهست پیکردن و کۆتایی هاتنی کۆبونوه دیاریبکه ی، کاتی ههسانه وه یه دهست نیشان بکه. له بیرت بیته کاتیک تۆ پیز له کاتی دیاریکراوی خشته ی کاره که ت ده گریته پیزت لای هه مووان باشتر ده بیته و گهر کاتی زۆرتتر پتیوست بوو له ئاماده بووان بپرسه گهر قایل نه بوون پیت ناخۆش نه بیته و قسه کانت بۆ جاری داها تۆ هه لئبگه.

11- له کاتی کۆبونوه که دا کاتیک بۆ ههسانه وه دیاریبکه:

ناتوانی هه مووان ناچار بکه ی بۆما وه یه کی زۆر گو ی بۆیه ک که س بگرن به بی ههسانه وه، بۆیه بوونی کاتی پشوو یان ههسانه وه و خواردنه وه ی شهروه تیک یان په رداخیک ئاو یا خود پۆیشتن بۆسه ر ئاو و جگه ره کیشان هه لیکی باش ده دات بۆ نو ی بونوه وه ی توانای وه رگرتنی زانیاری لای ئاماده بووان و باشتر په یوه سته بوون به کۆبونوه که وه.

12- ژینگه یه کی نارام بنافرینه:

پینگه به هه مووان بده که به بی ترس له سزا به پیزه وه بۆچونه کانیان ده ربین.

13- پاوێژ به نهوانی تر بکه:

هه ولیده هه مووان به کاراییه وه به شدار پتیبه ی، بۆچوون و پایان وه ربگه ره و پرسیا ری کراوه یان ئاراسته بکه و هانی قسه کردنیان بده.

14- گو ی بۆ گرنگیدانه کان بگه:

باشترین پینگه بۆ دروستکردنی هۆگری گو یگرتنه لهوانی تر، وه هایان پیشان بده وه ک نه وه ی تۆ به باشی گو ییان لی ده گری و گرنگییان پی ده ده ی، هانیان بده بۆ قسه کردن و پرسیا ریان لیبکه و هانیان بده بۆ نه وه ی ههست به گرنگی دانی تۆ به خۆیان بکه ن.

۱۵- هیمن و له سه رخۆبه:

گرنگی به وه مه ده له کۆبونه وه که دا چی روویدا و له لایهن چهنده که سیکه وه چی گوترا، گرنگ نه وه یه به سه ر سوژه کاندای زالیبت و نه وانی تر له تو گه یشتبن، بۆیه کاریکی ناساییه له پیناو به رژه وه نندی دامه زراوه که دا له گه ل تۆدا ناکۆکهن یاخود هاو بۆچون نه بن.

۱۶- له خشته ی کاره کان ده رمه چۆ:

گه ر روویدا له ناکاو باسی بابه تیکت کرد له ده ره وه ی بابه ته سه ره که یه که نه وا به خیرایی بگه ریوه بۆ سه ر پیره وه ی تایبه تی خۆت، هه ره ها گه ر که سیکه ی تر له بابه ته ده رچوو به قسه ی جوان و خۆش ئاراسته ی بابه ته سه ره که یه که ی بگه ره وه. هه ولبده له خشته ی کاره که ده رنه چیت و مه چۆره سه ریاسکردنی خالکی نویتر تاوه کو خاله که ی پیشووتر به باشی نه گه یه نیت و نامانجه که تی پی نه پیکیت.

۱۷- دان به هه له که تدا بنی و دواتر له سه رکارکردنت به رده وامبه:

تۆ مرۆقیت و هه له کردنیش شتیکی هه بووه، گه ر هه له ت کرد دانی پیندا بنی و خۆت تیک مه ده و دواتر بگه ر پیره وه بۆ قسه کردنی دروست و بزانه ته واوی و بی خه وشه ته نها لای خوایه و بۆ خوایه.

18- گیانی بابه نندی له ناخی هه مواندا بچینه:

کۆبونه وه که گرنگ نابیت گه ر هه موو ناماده بووان هاو بۆچونت بن، به لام گرنگ نه وه یه تیگه یشتنتیک له نیتوانتاندای هه بیته بۆ نه وه ی پشتیوانی نه وانیش به رده ست بخه یته، یاخود ته نانه ت یارمه تیان بده ی بۆ پوونکردنه وه ی هه ندیک شت... بیروکه که نه وه یه یارمه تی و پشتیوانی نه وانی به ده ست بیته گه ر پیویست بوو بۆ پیشکه وتن.

۱۹- خشته ی کاری داهاتوت دابریژه:

به ر له ته واویوونی کۆبونه وه که دلتیابه ره وه له پوختکردنه وه ی گرنگترین مه به ست و بریاره سه ره کییه کان و نه و بۆچونانه ی پی گه یشتوی، نه و جا نه خشه ی کاری داهاتوو دابریژه وه و به رپرسیاریتیه کان دیاریبکه و داوا له خۆبه خشه کانیش بکه نه نجامی بدهن و به جیبه جی کردنی هه ندی ئامانجی دیاریکراو ده توانیت کۆبونه وه که ته واویبکه ییت به تایبته کاتیك زانیت نه خشه که ت چوه ته بواری جیبه جی کردنه وه و ئامانجی پشت کۆبونه وه که به دیهاتوه .

۲۰- پیویسته به دواداچوون بکه ییت:

گر شتیکی گرنگ هه بیته له به پیره بردندا هاوتای نه خشه دارپشتن بیته نه و ا به دواداچوونه . دلتیابه له وه ی که تۆ به پی نه خشه و پلانه که به دواداچوون بۆ کاره که ت ده که ییت بۆ زامنکردنی سه رکه وتنی خۆت و سه رکه وتنی کۆبونه وه که شته . پاشی ۲۴ کاتژمیر گرنگی به دابه شکردنی پوونکردنه وه و نه نجام دراوه کانبده، هه روه ها ده توانی له هه موو جیگه یه کی دانینی و هه لی خویندنه وه ی بۆ هه مووان بره خستی .

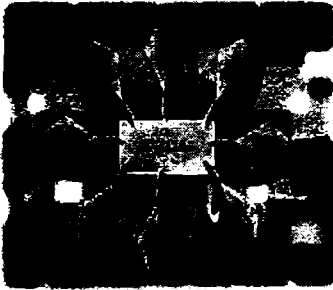
کاتیك بیست بنه ماکه پیپره و ده که ییت خۆیشت سه یرت له نه نجامی کۆبونه وه کانت دیت! ده بینی به هیز و ژیر و کاراتریت وه ک له جارانت، کات و پارهی زۆریشته له به فیرۆدان بۆ ده گه ریته وه، هه روه ها نه وانیه له ده وروپشتی تۆن ریزی زیادترت لیده گرن و به چاوی سه رکرده وه لیت ده روانن.

۷۵- خشته ی کار.. چیه؟

((خشته ی کار وه کو نه خشه وایه، ده تگه یه نیت به ئامانجی خوازو به کورترین و

ئارامترین ریگه ش))

د. ئیبراهیم فهقی

خشته ی کار به کیکه له گرنگترین ئه و ئامپازانه ی به پیره بهر ده توانیت بۆ باش به پیره چوونی کۆبونه وه کانی سودی لی وه ربگریت. خشته ی کار کات و پاره ی زۆرت بۆ ده گیزیته وه، کارمه ندانت هۆشیارتر ده کات به رامبه ر کۆبونه وه و کاره کان، که ئه مه یش هانت ده دات بۆ ئه وه ی به چری تیشک به یته سه ر بابه ته کانی کۆبونه وه که، بزانه رۆیشتن بۆ هر

کۆبونه وه یه ک به بی خشته ی کاری ریکخراوی باش ئاماده کراو باشترین و خیرترین ریگه یه بۆ شکست“ چون به بی بوونی خشته ی کار به ئاسانی له بابه ت گه لیک ده ده یت هیچ په یوه ندیبه کیان به بابه تی بنچینه یبه وه نیبه و به هۆیه وه کاتیکی زۆر به فیرۆ ده ده یت و ئه وانی تریش په ریشان و بیزاریش ده که یت. بۆ نه گبه تی زۆریک له به پیره به ران به بی دارپشتنه وه ی خشته ی کار کۆبونه وه کانیان ریک ده خن و سه یریشیان له سه ر نه که وتنی کۆبونه وه کانیان دیت! لیره دا پیویسته به ر له به ستنی هر کۆبونه وه یه ک دلنیا بیته وه که کۆبونه وه پیویست و گرنگه، ئه و جا ئامانجی کۆبونه وه که ت بنوسیته وه و ئه و بابه تانه یشی ده ته ویت تاوتوی بی که یت له کاتی کۆبونه وه که دا و ئه و ئه نجامه یش دیاریبکه ی که ده ته ویت پی بی بگه یت. پاشی ئه مه پیویستت به تۆمارکردنی ناوی هه موو ئه و که سانه یه که پیویستت ده کات بینه کۆبونه وه که وه و کاتی کۆبونه وه و شوینه که یشی دیاریبکه. داوا له کارپه وانارت بکه له م خشته ی کاره ت چه ند دانه یه ک بۆ له به ربگریته وه و بیبه نیریت بۆ که سانی داوه ت یان بانگیشتت کراو و باشتر وه هابه ئه مه یش به سی رۆژ به ر له ده ستپیکردنی کۆبونه وه که بیت. تۆ به م کاره ت یارمه تیان ده ده یت بۆ باشتر خو ئاماده کرون.

لېرەدا نمونەى چۆنىتى دروستكردىنى خىستەى كارت بۇ بەردەست دەخەم:

نمونەى خىستەى كار

خىستەى كارى كۆبونەوہى فرۇشەكان

بۆژ و بەرور: پىنج شەممە ۱۴ ى مارسى ۲۰۱۴ .

شويىن: ھۆلى كۆبونەوہكان.

كاتى ديارىكراو: ۷۵ خولەك .

لە : ۳ ى پاش نيوہرۇ تارەكو ۴:۱۵ خولەكى پاش نيوہرۇ.

ئامانجى كۆبونەوہكە: زىادكرنى بېرى فرۇشەكان بەرۇزەى ۱۰٪ .

بابەتى تاوتويكردىن (بابەتى كۆبونەوہكە)

- ۱- پىداچوونەوہ بە پرونكارىەكانى كۆبونەوہكەى پىشووئر ۱۰ خولەك .
 - ۲- خەلاتكردىنى بەرپىز جۇن بەھۆى كارەباشەكانىەوہ ۵ خولەك.
 - ۳- بەرپىز پۇلىن دەست بە پىش گوفتارى كۆبونەوہكە دەكات ۵ خولەك.
 - ۴- بەرپىز دوسن راپۇرتىك پىشكەش دەكات ۱۰ خولەك .
 - ۵- تاوتويى بۇچوونەكان ۱۵ خولەك .
 - ۶- بېرارەكان ۱۰ خولەك.
 - ۷- نەخشەى كار ۱۰ خولەك.
 - ۸- كۆتايى كۆبونەوہكە ۱۰ خولەك .
- تىكراى كات ۷۵ خولەك .

سوپاس

پىويستە ئەم خىستەى كارە وەكو داوہ تنامەى فەرمى بۇ ھەموو ئامادەبوان بەھەئىرىت.

دۇنيا بە لە باشى بەكارھىنانى رېگە و مەزنى دەستكەوتنى سەرکەوتنى كۆبونەوہكانت.

۷۶- شہش کلیل بۆ بہستنی کۆبونہوی کارا و بہہیز:

((کۆبونہوی مہزن و بہرہم بہخش تہنہا نابہسترتین، بہلکو بہباشی رینکخراوہ و

گرنگی پیدراوہ))

نہینہکانی سرکہوتنی بہرپوہ بہر

پاش چہندین سال لہ ئہ زمون کہ دہکاتہ بیست و پینج سال، لہ رینگہی توئینہوی پتر لہ ہہ زارکتیب و پارچہ فیدیو و کۆبونہوہ کردن بہ سہدان بہرپوہ بہر و قسہ کردنی جۆراو جۆر لہ گہ لیاندا، گہ یشتینہ شہش کلیلہ چارہ سہری و ہما کہ کۆبونہوہ کانت بہسود و بہچیتڑو بہرہمدار دہکەن.

۱- بہدواداچوونکردن بۆ پیشنیارہکانی کۆبونہوی پابردوو:

پتویستہ بہ بہدواداچوونکردنیکہ گشتگیرانہی کۆبونہوہکانی پابردوو دہست بہ کۆبونہوہ کہ بکہیت: ئہو شتانہی لہ کۆبونہوہ کہی پیشووتردا سرکہوتن یان شکستیشی ہیناوہ، ئہمانہ بخرہ نینو نہخشہی کاری داہاتووتہوہ.

۲- ریز و خہلات:

ہانی کارمہنداندہ، ئہوہیان یادبخرہوہ کہ ئہمان تاییہ تمہندن لہ کارہکانیان، ہرہوہا پتویستہ بہ پرونی خہلاتی کہسانی بہہیز و کارجوان بکہی و ہہموانیش ہان بدہ بۆ ئہوہی پیروزبایی لہ ہاوریکہیان بکہن و ہانی ئہمانیش بدہ بۆ جوان یان خاسکاری“ بۆئہوہی لہ داہاتوودا ئہمانیش خہلات بکرتین.

۳- میوانیکی جوانیژ داوه تی کۆبونه وه که بکه:

پهنگه ئەم میوانه که سیکی قسه کاری په وانبیژی به ناوبانگ بیت، یاخود سه روکی کۆمپانیاکه، یاخود کارمه ندیکی زۆر لیهاتوت بیت “بۆنه وه ی کارمه نده کانت فیتری چۆنیتی قایلکردنی میوان و کپیاران بن و گله یی و کیشه کانیا ن نه هیتیت. بیگومان بیروکه ی گوتاربیژی به ناوبانگ و سه رکه وتنی هانی کارمه ندانت ده دات به باشترین شتیه خۆیان ناماده ی کۆبونه وه که بکه ن.

۴- فیدیویه ک پیشانی ناماده بووان بده:

فیدیویه ک له باره ی که شه پیدانی که سیتی یاخود له باره ی هاندانه وه ناماده و پیشکه ش بکه “بۆنه وه ی چیژ به کۆبونه وه که بیه خشیت و سود له م کاته وه ربگریت و به ره مداری بکه ییت، ههروه ها ده توانی فیدیوی هاندان و خزمه تی کپیاران یاخود هه رشتیکی تری له م جۆره پیشکه شی ناماده بووان بکه ی. ده بیت سوود له م چه شنه پینماییه وه ربگریت و بیکه ییت به بنه مایه ک بۆ سه رکه وتنی کۆبونه وه کانت.

۵- خوو به قسه کردنه وه مه گره:

خۆ مه رج نییه له سه رتۆ که هه ر قسه بکه ییت و ده مت دانه خه ییت، ده بیت ئەم به پرسیاریتییه دابه شی بکه ی “بۆنه وه ی هه لی سه رکردایه تی کردنی کۆبونه وه که به وانی تریش بیه خشیت، به م پینگه یه ش یارمه تییا ن ده ده ی بۆ دیارخستنی توانایی و به هره کارگێڕیه کانیا ن و زیادکردنی متمانه به خۆکردن.

۶- ناوی هه موانت له پیرییت:

کاتی که له گه ل ئەوانی تر دا قسه ده که ییت به ناوی خۆیا نه وه بانگیا ن بکه، بیگومان به له وه ی ئەم کاریه گه ری گه و ره ی له سه ر ده رو نیا ن ده بیت و گرنگی پیدانی تو له پیش چاو ده گرن و واهه ست ده که ن تو به راستی گرنگیا ن پی ده ده ی.

٧٧- کە ی کۆبۆنەوێ دەبەستیت؟

((سێ شت هەن لە ژياندا بتوانی پێشبینیان بکە ی: باج، مردن، کۆبۆنەوێ نۆر)).

مايك مۆر

کات و شوێنی هەلبژێردراوی کۆبۆنەوێ کە ت کاریگەری گەورەیان دەبێت لە سەر ئەنجامی کۆبۆنەوێ کە ت، جا بە سەرکەوتن بێت یا خود شکست. ئیستایش باوێ کو بزانی کە ی پێویستت بە بەستنی کۆبۆنەوێ ی:

١- کۆبۆنەوێ قاوێ لێ:

لە کاتی قاوێ لێ بە یانیدا دەتوانی کارمەندان کۆبکە ی تەو. گەر بەرپۆه بەرە کە کارا بێت ئەم جوړه کۆبۆنەوانه بەرهمدار و گرنگه و تاکوتایی پۆزه کە کاریگەری لە سەر ئامادەبوونی کۆبۆنەوێ دەبێت و تەنانەت هەندیک جاریش تاوێ کو یە ک هەفتە کاریگەری لە سەری دەمێنێت.

٢- کۆبۆنەوێ کارەکانی پۆزانە:

بەرپۆه بەر دەتوانیت بە یانیا ن کاتریمیر ٩ کۆبۆنەوێ بە کارمەندان بکات بە مەبەستی زامکردنی بە باشی و گونجاوی بەرپۆه چونی کارەکان، ئەم کۆبۆنەوێ ی بە نۆری تیناپەرپێت لە پارزە خوێک و پێویستی بە بەرپۆه بەرپۆه بە هێز و هاندەری کارمەندانە. نۆریک لە کۆمپانیاکان ئەم کۆبۆنەوانه بە پێویست دەزانن. کۆبۆنەوێ کردارەکانی پۆزانە، هەموو پۆریک نۆریک لە کارمەندان کۆمپانیا و دامەزراوێ جوړاو جوړه کان لە

ناوھندی خۆيان لە کاتی دیاریکراودا کۆ دەکرێنەو. لایەنی خراپی ئەم کۆبونەوێە ئەوێە کە بە ناپیویست و پۆتین بکریت، بۆیە لەم کاتەدا زۆریک لە کارمەندان نامادەى کۆبونەوێە کە نابن.

۳- کۆبونەوێەى بەیانیان:

رەنگە بەرپۆه بەر بپاری بەستنی کۆبنەوێەى بەدات لە کاتژمێر ۹ بۆ ۱۰ ی سەرلەبەیانى یاخود لە ۱۰ بۆ ۱۱ ی سەرلەبەیانى، ئەم جۆرە کۆبونەوانە بەزۆرى بۆ بپاردانى بەکۆمەلە، هەرچەندە هەندیک لە کاتی کارمەندان دەکوژیت، بەلام بەسودە بۆ زیادکردنى فرۆش و باشتکردنى پاژە.

۴- کۆبونەوێەى نانى نیوہ پۆ:

لە کاتی نانى نیوہ پۆدا بەرپۆه بەر دەتوانیت کۆبونەوێەى بەک پیک بخت، ئەم کۆبونەوێەى بەزۆرى لەیەک کاتژمێر زیاترە و دەگاتە دوو کاتژمێر، ئەم جۆرە کۆبونەوانە سەرکەوتووہ "چونکە کارمەندەکان خۆيان بۆ نان خواردن پوو لەجینگەى کى دیاریکراو دەکەن، هەرۆهە پاشى نان خواردن ئاستى وزەيان نزم دەبیتەوہ کە پتویستى بە هاندان و دووبارە ورۆاندنە بۆ باش کارکردن و چنگ خستنى ئەنجامى خوازراو.

۵- کۆبونەوێەى پاش نیوہ پۆ:

ئەم کۆبونەوانە بەزۆرى کاتژمێر ۳ ی پاش نیوہ پۆ بۆ ۴ ئەنجام دەدریت. زۆریک لە کۆمپانیاکان پۆژیکى تايبەتیان بۆ ئەم جۆرە کۆبونەوێەى دیاریکردووہ و پەنگە دووشە ممان یاخود هەموو دووپۆژ جارێک بیت و هەلى پیتشتر زانینی کاتی کۆبونەوێە بە کارمەندان دەدریت، ئەم جۆرە کۆبونەوانە بەکەلکە بۆ باشتکردنى دۆخى پاژەى

کارمەندان، چاره‌کردنی گازه‌نده و سکاڵاکان، باش‌ترکردنی به‌ره‌م و زیاده‌بوونی فرۆشه‌کان... هتد.

۶- کۆبونه‌وه‌ی دره‌نگان:

به‌پێوه‌به‌ر داوا له‌کارمە‌ندانى ده‌کات کاتژمێر ۵ ی سه‌ر له‌ئێوارى بێن بۆ کۆبونه‌وه، ئەم کۆبونه‌وه‌یه له ۱ کاتژمێر زیاده‌تر ناخایه‌نیت، له‌م کاته‌دا خه‌لکه‌کان که‌مترین هاندانیان ماوه‌ته‌وه و پۆژیکى زۆر سه‌ختیان به‌پیکردوه، هه‌زیان له‌گه‌رانه‌وه‌یه بۆمال، بۆیه ئەم جۆره کۆبونه‌وانه که‌مترین شه‌ره‌قسه و جیاوازی بۆچوونی تێدا دیاره‌که‌وێت و زووترین بپاری تێدا ده‌دریت و هه‌مووان به‌ئاسانى به‌بپاره‌کان قایل ده‌بن“ چونکه‌ گرنه‌گه‌یه‌ که‌ زوو له‌م کۆبونه‌وه‌یه ببنه‌وه و بپۆنه‌ ماله‌وه.

۷- کۆبونه‌وه‌ی به‌په‌له:

کاتیك گه‌وه‌ ئاسه‌ته‌نگیک توشى به‌پێوه‌به‌ر و کاروبارى کۆمپانیا و دامه‌زراوه‌که‌ ده‌بیته‌وه به‌پێوه‌به‌ر داواى کۆبونه‌وه‌ی به‌په‌له‌ده‌کات، له‌م کاته‌دا پێویسته‌ زۆر به‌ وردى و ژیرانه‌وه کار و قسه‌کانى بخاته‌پوو. له‌به‌رئێوه‌ی ئەم کۆبونه‌وانه به‌په‌له‌ن بۆیه‌ باشتر وه‌هايه به‌پێوه‌به‌ر ئاگادارى هه‌موو کارمە‌ندانى خوازاوى بکات که‌ بۆ کۆبونه‌وه بانگیان ده‌کات و کاتی ئەم کۆبونه‌وانه پێشتر دیارینه‌کراون و که‌ی وێسترا ده‌توانریت ئەنجام بدریت. بۆ چاره‌ په‌شى زۆریك له‌ به‌پێوه‌به‌ره‌کان هه‌وال و پێش هاته‌ نوێیه‌کان ته‌نها بۆخۆیان هه‌لده‌گرن و به‌ کارمە‌ندانى پانگه‌یه‌نن، زۆریكى تریشيان به‌بى ئاماده‌کارى ده‌پواته کۆبونه‌وه‌که‌وه، ئەمه‌ش هه‌مووان توشى شوک ده‌کات و له‌برى قازانج زیان به‌خۆی و دامه‌زراوه‌که‌یشى ده‌گه‌یه‌نیت و قازانجى ئەم جۆره کۆبونه‌وانه به‌زۆرى که‌متره‌ له‌ زیانه‌کانى.

۸- ئاھەنگى ھاندان:

بە پىئوھ بەر ئەم جۆرە كۆبۈنە وانە ئە نجام دەدات بۆئەوھى كارمەندىكى لىھاتتو يان پىشكە وتو خەلات بكات، ئەم جۆرە كۆبۈنە وانە كورتىن و مەبەست لىنى ھاندانى ئەوانى تىرىشە بۆ باشتر كار كىردىن، لەم كۆبۈنە وانە دا دەتوانىت شەرەت يان قاوھىەك پىشكەش بىكرىت و ئاھەنگى كورت و خۆش بە بۆنەى ئەم خەلات كىردنەوھ بگىر دىت.

۹- كۆبۈنەوھى بابردىنى ھىزى:

بە پىئوھ بەر ئەم جۆرە كۆبۈنە وانە دەبەستىت بۆ تاوتوئىكردىنى بىرۆكەيەك ياخود دانى بىيارىك، ئەم كۆبۈنەوھىە لە ھەرجىگە و كاتىك بىت دەتوانىت بىبەستىت. گىرنگ نىبە لە كۆيىە رەنگە لە نوسىنگەى بە پىئوھ بەرەكەش بىبەستىت. ئەم كۆبۈنە وانە كورت مەودان و بەزۆرى پتر لە پازدە خولەك ناخايەنن. ئەم كۆبۈنە وانە رىگەيەكى ناوازەيە بۆ پونىيات نانى دەستەى كار بە بەئامانجى چاندنى متمانە بەخۆكردىن.

۱۰- كۆبۈنەوھى مانگانە:

بەزۆرى ئەم جۆرە كۆبۈنە وانە ھەموو سەرى مانگىك ئە نجام دەدىت بۆ تاوتوئىكردىنى قازانچ و چۆنىتى كارەكان و بەراورد كىردىنى بەدۆخى دارايىى راستەقىنە. بە شىئوھىەكى گىشتى بە پىئوھ بەرەكە داوا لە چاودىرى دارايىى دەكات پوونكردەوھىەك لەبارەى ھەژمارەكانەوھ بخاتەپوو بە بەراوردكارىيەوھ. زۆرىك لە دامەزراوھكان لەبەرگىراوھى ئەم جۆرە كۆبۈنە وانە پىش وەخت پىشكەشى ئامادەبوان دەكەن، دواتر داوا لە بە پىئوھ بەر دەكرىت قسەى خۆى بكات، ئىنجا پىشنىيارەكان دەخىرنەپوو و نەخشەى كارى مانگى داھاتو دادەنرىت. ئەم جۆرە كۆبۈنە وانە يان زۆر ھاندەرە ياخود پوختىنەرە! پىشت بەستە بە قازانچ و زىانەكان و پەفتارەكانى بە پىئوھ بەر. زۆرىك لە بە پىئوھ بەران ئەم ھەل دەقۆزنەوھ بۆ پتر ھاندانى كارمەندانىان، لە كاتىكدا ھەندىك بە پىئوھ بەرى تر قسەى

ناخۆش و بێزارکار بە کارمەندانی دەلێتەو و دواتر هەپەشەیی دەکردنیان دەکات. لێرەو پێویستە زۆر وریای ئەم جۆرە کۆبونەو مانگانەییە بێت و کاریکەیت بۆ نەهێشتنی خەوشیەکان بەرپێگەیی تەندروست و هەلگرتنی بەرپرسیاریتییەکان و دارێشتنەوێ نەخشەییەکی باشتر و بەهێز بۆ زیادکردنی قازانج و داھات و سەرژەنەشت نەکردنی ئەوانی تر.

١١- کۆبونەوێ وەرزانە و نیوێ سالانە و سالانە:

ئەم کۆبونەوانە تارا دەییەکی زۆر لە کۆبونەو مانگانەییەکان دەچێت، تەنھا جیاوازیەکی ئەوێ ژمارەیی ئامادەبووان زۆر، هەندیک لە بەرپۆبەرانی جیبەکاریش ئامادەیی دەبن بۆ خستنی پووی هەندیک گۆرانکاری کپۆکی.

١٢- کۆبونەوێ گەرەیی سالانە:

ئەم جۆرە کۆبونەوانە هەمیشە سالانە دەبەستریت و شیوہییەکی کلاسیکی تاییەتی هەییە. لەم کۆبونەوێدا سەرۆک کۆمپانیای جیبەجێکار و کارگێرییە ناوہندیەکان و چاودیرەکان و خودی کارمەندانیش تێدا بەشدار دەبن.

بەزۆری ئەم جۆرە کۆبونەوانە لە شوینی نایاب و خۆشدا ئەنجام دەدرییت و کەسانی بەناوبانگ و زۆر ژیر بانگێشت دەکریین و زۆرجاریش برگەیی بۆخۆشیشی تێداہییە. لەم جۆرە کۆبونەوانەدا خەرجییە گەرەکانی وەکو ئامادەکاری و تێچوونەکانی گەشت و خۆراک و خواردنەو کانیشت تاتووی دەکریت، بۆیە پێویستی بە ئامادکردنیکی زۆر باشی پێشوہختەییە. گەر کۆبونەوێیەکی وەھا گەرە ئەنجام دەدەیت ئەوا بەلای کەمەوہ شەش مانگ بەرلە ئەنجامدانی دەست بەخۆ ئامادەکردن بکە و بەلای کەمەوہ سی جێگەیی گونجاو هەلێژیرە و داوا لە کارمەندان بکە بەکۆرا باشترین هەلێژیرن و لیستی گرنگترین وردەکاریەکان بنوسەرەوہ، لەبیرت بێت ئەو ئوتیل یان هۆلەیی هەلی دەبێژیریت

پېيويستە كارمەندانى پېشپىنەنى مېواندارىكردنى ئەم جۆرە كۆبونە وانە يان ھەبېتت و ھەمووشتىكى تايبەت بەم كۆبونە وە يان لەلادا بەردەست بېتت. بۇئەمەش بېرۆ بۇ ئوتتېلەكە خۆت چاوپېكە و تن لەگەل بەرپۆە بەرى ئوتتېل يان ھۆلە ديارىكراوہ كە و بەرپۆە بەرانی بەشى خۆراك و ژوور و مېزەكان بکە و ھەلپان بسەنگېنە.

ھەرۋەھا باشتر وە ھایە كەسېكى بەتوانای پېكخاری كۆبونە وەكان ديارىبېكەى بۇ يارمەتى دانت لە پېكخستنى كارەكان و بەدووربوون لە ھەر دۆخىكى لەناكاو پوودراوى نەخوازو. توپۆىنە وەى بېرى خەرجىەكان بکە لەگەل ۱۰٪ ى زىاوەيش بۇكاتى لەناكاو. زىادتر لەيەك جۆر قسەكار بدۆزەرەوہ بۇئەوہى خۆيشت نەختېك بەسېتتەوہ. ئەوجا پېيويستە بزانى بۇچى ئەم كۆبونە وەى پېك دەخەيت و ئەم ھەلە بەباشى بقۆزىتەوہ.

۷۸- کۆبونهوه کانت له کوی ده به ستیت؟

((دووباره کردنه وهی بریاری هه له به پۆژانه ده بێته هۆی شکست هینانت))

جیم پلن

ئیسیتایش باوه کو تیشک بخهینه سه ره ئه و
شوینانه ی ده گونجیت بۆ ئه نجامدانی کۆبونهوه:

۱- کۆبونهوه له شوینکار:

(أ)نوسینگه ی به پۆیه بهر: رهنگه به پۆیه بهر

بانگی چه ند کارمه ندیکه بکات بۆ کۆبونهوه ی

تایبه تی له نوسینگه که ی خۆی ، باشی ئه م کۆبونهوه یه ئه وه یه تیچوونی نییه ، به لام
خه وشیه که ی زۆر پچراندنه به هۆی په یوه ندییه ته له فۆنیه کانه وه ، سه رباری ئه وه ی زۆر
کارمه ند هه ست به ئاسوده یی ناکه ن له نوسینگه ی به پۆیه بهر.

(ب)هۆلی کۆبونهوه کان: زۆریک له کۆمپانیاکان خاوه نی هۆلیکی تایبه تین بۆ

کۆبوونهوه و له خۆگرته ی میژیکه گه وره و هه موو ئامیتری دهنگی و بیناییه . ئه م هۆلی
کۆبونهوانه زۆر به سوذن چونکه کات و پارهی زۆر بۆ دامه زراوه که ده گێریتیه وه
به خیرایی ده توانی کۆبونهوه ی تیدا ئاماده بکه ی. به لام کیشهی ئه م هۆله پچراندنه کانه ،
به تایبه ت له و کاته ی هه موان پشوویه ک وه رده گرن زۆرینه ده گه رپنه وه بۆ جیکه که ی
خۆیان و سه یری ئه و نامانه ده که ن که بۆیان هاتوو و پیداجونه وه به چۆنیتی ئه نجامدانی
کاره کانیان ده که ن ، زۆرجاریش درهنگ ده گه رپنه وه نیو هۆلی کۆبونهوه که چونکه
که ده پۆنه ده ره وه بۆ پشوو وه رگرته ن زۆر سه رقالم ده بن. به شیوه یه کی گشتی ، کۆبونهوه
له نیو شوینی کاردا باشتره ، وه ک گوتم کات و پارهی زۆر ده گێریتیه وه و جا کۆبونهوه
هه رچۆن و که ی و بۆجییه کیش بێتو به لام باشتریش وه هایه که هۆلی کۆبونهوه کان له

هر دامه زراوه و کۆمپانیا به کدا له جیگه به کی نیزیك نه بیته له شوینی ئیشکردنی کارمه نده کانه وه و ژاوه ژاوی نه یاته وه سه ر.

۲- کۆبونه وه له ده ره وه ی ناوچه ی کار:

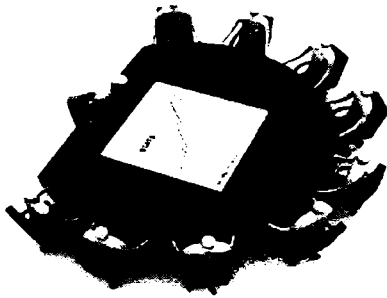
ئه م کۆبونه وانه ده توانی له میوانخانه به ک یا ن چیشته خانه به ک یا خود ناوه ندیکی کۆپی یا ن هۆلیکی تایبه تی ئه نجام بدری، یا خود هر جیگه به کی تر که له گه ل بۆچوونی به پیره به ر و ده سته ی کاردا گونجاو بیته، ئه م شوینی کۆبونه وانه تیچونیان زۆره به لام ریگه به کی باشیش ده بیته بۆ به دیهتانی گۆرانکاری له ده سته که دا. کۆمه لیک ده ره زراوه و کۆمپانیا هه ن مانگانه خواردنیک به کۆمه لیک ریك ده خه ن و بانگیشته گوتاری بیژیک به هیز ده که ن بۆ هاندانی کارمه ندانیان.

بروام وه هابه ده توانی کۆبونه وه له ده ره وه ی شوینی کارت له هر جیگه به ک بیته ئه نجام بدریته، من بۆخۆم چه ندین کۆبونه وه م له باخچه گشته کانه ئه نجام داوه ! بۆچی نا؟ هه وای پاقر و دیمه نی جوان و که شیک ئارام به خشه. بروام بیگه ئه م کۆبونه وانه له کۆبونه وه فه رمیه کان باشته ر و به به ره م و سه رکه وتووتره. جاریکیان گه شتیکم بۆ سه ر که ناری ده ریا ریگخسته، کارمه ندام به خیزانیانه وه ئاماده بوون، به ک کاترمیر کۆبونه وه م له گه ل کردن، ئه وجا خیزانه کانیش به به کتر ناشنا و ناسیاو بوون، چیژیشیان له که ش و جوانی ده ریا که ش وه رگرت. بیگومان هر که سه و تیچوونی گه شته خۆی له ئه ستۆ گرتبوو، به لام زۆرجاری تر کۆمپانیا پاره ی خۆراکی بۆ خه رج ده کردن. ئه م کۆبونه وانه زۆر له به کتری نیزیك ده کردینه وه و کاتی گونجاوی پی ده به خشین و کۆبونه وه که شمان سه رکه وتوو ده بوو. ئه ندیشه ت بقۆزه ره وه، هیه که سیک نیبه بلایته: کۆبونه وکان هه رده بیته فه رمی بن، به لکو ده بیته به به ره م و کارا و هانده رین.

۷۹- کۆبونه‌وه‌کان ریژگرتن له‌خود

((گرنگی به‌ریشک بده لقه‌کان خۆیان گرنگی به‌خۆیان ده‌دهن))

په‌ندیکی چینی

له‌سالی ۱۹۸۶ دا رۆیشتمه‌نیو
کۆبونه‌وه‌یه‌که‌وه له کالیفۆرنیا، که‌تایبه‌ت بوو به
خۆ ناساندن، هه‌موومان ده به‌شداربوو بوین،
کۆبونه‌وه‌که به‌باشی به‌پێوه‌چوو، له‌به‌رئه‌وه‌ی
دووپۆژ پێکه‌وه بووین بۆیه به‌باشی یه‌کترمان
ناسی. له‌دووه‌مین پۆژی کۆبونه‌وه‌که‌دا

قسه‌بۆکارمان له‌نیو باخچه‌که پای گرتین و به‌ بازنه‌ داینیشتان‌دین و داوای لێکردین به
نۆره‌ په‌سنی تایبه‌تمه‌ندییه‌ باشه‌کانی که‌سه‌که‌ی تریده‌ین. ئه‌وجا داوای لێکردین
هه‌ریه‌که‌مان ۱۰ تایبه‌تمه‌ندی باشی خۆمان بنوسینه‌وه له‌ماوه‌ی ده‌خوله‌کدا، بێگومان
ئه‌مه‌ وه‌های لێکردین هه‌ست به‌گرنگی و مه‌زنی و پێزداری خۆمان بکه‌ین.

ئه‌م بێرۆکه‌یه‌م زۆر به‌لاوه‌ په‌سه‌ند بوو، به‌جۆرتیک بپارمدا له‌ کۆبونه‌وه‌کانمدا به‌کاری
بێنم و ناوی ((بازنه‌ی پێز له‌خۆگرتن))م لێنابوو، له‌ئه‌نجامیشدا ده‌سته‌که‌م هه‌ستیان به
مه‌زنی و باشی خۆیان ده‌کرد و ده‌ستیان دایه‌ تییینی کردنی تایبه‌تمه‌ندییه‌ سوپاس
گوازاریه‌کانیان. که‌واته‌ تۆیش بۆچی هه‌ولی تاقیکردنه‌وه‌ی ئه‌م شیوازه‌ ناده‌ی؟ ئه‌مه
هیچی تی ناچیت، به‌لام وه‌ها له‌ کارمه‌ندان ده‌کات هه‌ست به‌گرنگی خۆیان بکه‌ن و
به‌باشی پێز له‌خۆیان بگرن. په‌نگه‌ بێنیبیتت که‌ هه‌ندیک کۆبونه‌وه‌ فه‌رییه‌ و هه‌ندیکی
تریش گه‌رییه‌، ئیستا ده‌بیت ئاشنای هه‌موو شتانه‌بیت که‌له‌ کۆبونه‌وه‌کاندا پێویستت
پێیانه‌و بۆئه‌مه‌ش ئه‌م به‌شه‌ به‌باشی بخوینه‌ره‌وه‌ و به‌پوختی به‌ خالی یه‌ک به‌داوای یه‌ک

دایان بریژەرەو، ئەوجا بیخەرە بواری جیبە جیکردنەو و دەبینیت دەکەویتە سەر
 ڕینگەت بەرەو بە دیهتانی ئامانجەت. هەولبەدە داھینەربیت و کۆبونەو کانت چێژبەخش
 بکەیت، چاوەڕۆی ئەو مەگە کۆبونەو کانت بەرەمدارین دەبیت خۆت وەھایان لێکەیی.

بەرێار بەدە کە کۆبونەوێ سەرکەوتوو بەستیت ...

کلیلی دوازده‌یه‌م

دامه‌زrandن..

جیاوازی دروست ده‌کات..

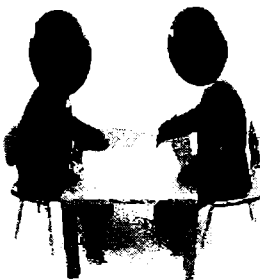
((وهك چۆن شوینی شیکاریه‌کان ده‌که‌ویت ناوهایش شوینی دلت بکه‌وه، یه‌کئیکیان
هه‌لمه‌بئیره، به‌لکو هه‌ردوکیان کۆیکه‌ره‌وه))

په‌چارد نا. مۆردن

۸۰- ناماده به.. کاره که ناسان نییه:

((که رویشک پووخساریکی جوانی ههیه، به لام ژیانی تاییه تی که رویشک فه تاره ته. به پاستی بویری نه وه م تیانیه باسی نه و شته خرابانه ت بۆ بکه م که که رویشک نه نجامی ده دات))

به ندیکی سه چاوه نادیار

پچارد که به پتوه بهری به شی ده رامه تی مروییه له کۆمپانیا یه کی گه ورده دا جارتیکیان گوتی: "پینج سال بهر له نیستا، ههستم به وه کرد پتویستم به که سیکه تره هاوبه شی ژیانم بکات، بویه دهستم دایه گه پان له هه موو جیگه یه ک بۆ هاوسه ریکی باش ده گه پام، چاوم به زۆر ئافره ت کهوت و حه زێ خۆم بۆ ده ربهرین، به رده وام

له گه پاندا بووم تاوه کو له کۆتادا کارۆلینم دۆزیه وه. کارۆلین ئافره تیکه ته مه ن ناوه نجی و جوان، ژیر و ئاسوده به خش بوو، بۆماوه ی دووسال خه ریکی مه وعیدکاری بووین، گرنگ نه بوو بۆکوێ ده پۆیشته ئین گرنگ نه وه بوو کاتیکه خۆشمان به سه رده برد. بویه داوای هاوسه رگه ریم لیکرد، نه وکاته ی پتیم قایل بوو وه هام هه ست ده کرد به خته وه رترین مروقی سه ر زه ویم، به لام به تیه په ربوونی ماوه یه کی زۆر که م به سه ر مانگی هه نگوینیماندا ههستم به گۆرانیکه ریشه یی کرده وه له په فتاری کارۆلیندا، زۆر دلپیس بوو، گه ر نه ختیک له ئیشه که م دیر بهاتمایه ته وه کیشه دهستی پیده کرد و بۆماوه ی یه ک هه فته قسه ی له گه ل نه ده کردم، هه موو هه ولتیکمدا بۆ پزگارکردنی هاوسه رگه ریه که مان، به لام دواچار ناچار بووم قاپه ژه هره که بخۆمه وه و به جیا بونه وه قایل بووم، به لی نیستا به ته نها ده ژیم، پتویسته دیسانه وه ده ست به گه پان بکه م، به لام ده ترسم دیسانه وه هه له ی کوشنده بکه م و که سی

نه گونجاو هه لَبژئیرم، به لئی ژن خواستن و کارمەند دامەزراوند وه کوه یهک وه هاتان ، نازانی باشت کردوه یان خراپ تاوه کو به ته واوه تی لئی نیتزیک نه بیته وه "، پىچارده ئه مه ی گوت و لئی دا و پۆیشت.

به لئی بیگومان دامەزراوندی کارمەندیکی نوێ و کردنی به به شیک له دهسته ی کارت وه کو هاوسه رگیری وه هایه که که سیکى تر به هاوبه شی ژيانته دیاریبکه ی، بۆیه پیویستت به ههنگاوانانی پیویسته بۆ دانی بریاری دروست و دۆزینه وه ی که سی گونجاو و چاوپیکه وتنی و دواتریش دامەزراوندی. به لام پاشی ماوه یهک ده بیینی ئه م که سه ئه وه نه بووه که تۆ به دوویدا ده گه پرایت، له کاتی چاوپیکه وتنه که دا خۆی به قورپکی جیاوازی له خۆی سواغدا و پیشاندابوو، به لام ئیستا که قورپی راسته قینه ی خۆی دیارکه وته وه به که لکی دامەزراوند نایات.

له گه لمدا هاو پای به وه ی دامەزراوندی کارمەند کارێکی ئاسان نییه ؟ هه رگیز پوویداوه که سیکت دامەزراوندی و دواتر ناچار بوویه ده ری بکه ی پاخود خۆی نامه ی ده ست له کارکیشانه وه ی پیشکه ش کردوه ؟ گه ر تۆیش وه کو مرۆفه کانی تر بیت ئه وا وه لامه که ت به لئی ده بیت. لیره دا هه موو ئه و ئامرازه پیویستانه ت بۆ ده خه مه به رده ست که پیویستن بۆ ئه وه ی کارمەندی باش له خراپ جودابکه یته وه و خراپ دانه مه زینتی، بۆ ئه مه ش پیویستت به فیروونی به هره و ستراتژییه تی ئاوه زی و پیشه یی نوێیه بۆ دانی بریار له سه ر بنه مای ئاوه زه زانست (لۆجیک) و په یبردنه رووداو (حه ده س) ت، به لئی ئه مه یه ئامانجی پشت ئه م به شه .

۸۱- نۆ هۆکار ده‌بنه‌هۆی زۆربوونی تیچوون له‌کاتی دامه‌زراندندا:

((زیانی گه‌وره به‌ بچوک ده‌ست پێده‌کات، هه‌ربۆیه پێویسته‌ گرنگی به‌ زیانه بچوکه‌کان بده‌ی بۆ خۆلادان له‌ زیانه‌ گه‌وره‌کان))

د. ئیبراهیم فه‌قی

ئایا هه‌رگیز تیچوونی دامه‌زراندنی که‌سیکت هه‌ژماردوووه‌؟ زۆر به‌ پێوه‌ به‌ر هه‌ن گرنگی زۆر به‌ فرۆشه‌کان، بازارپارکاری، بودجه‌ ده‌ده‌ن و هه‌یچ گرنگیه‌ک به‌ دامه‌زراندن ناده‌ن. له‌ لیکۆلینه‌وه‌کاندا هاتوووه‌ که: به‌ پێوه‌ به‌ران هه‌رگیز به‌شدارنابن له‌ کرداره‌ی دامه‌زراندنی کارمه‌ندی نوێدا، وای ده‌بینن کاری ئه‌وان نییه‌ و کاری ئه‌وان شتی تهره‌. جارێکیان له‌ گه‌ڵ خاوه‌ن کۆمپانیایه‌کی ناوه‌نجیدا قسه‌م کرد و لێم پرسی که‌ ئایا به‌شداریت له‌ کرداره‌ی دامه‌زراندندا؟ گوتی: "من بپروام به‌ پێسپاردنه‌، به‌ پێوه‌ به‌ رێکم بۆ ئه‌م کاره‌ داناوه‌. که‌واته‌ ئیتر خۆم بۆچی به‌شداریم؟ ده‌ته‌وێت له‌ هاندانه‌کانیان که‌م بکه‌مه‌وه‌ له‌ کاتی که‌دا ئه‌وه‌که‌سه‌ی من دامناوه‌ به‌ ته‌واوه‌تی ئاشنای ئیشه‌که‌ی خۆیه‌تی؟"

گوتم: نه‌خێر، ئه‌وجا پرسپاریکی تهرم ئاراسته‌ی کرد: "چی په‌وده‌دات گه‌ر که‌سی نه‌گه‌نجای دامه‌زراند؟"، پێکه‌نی و گوتی: "ئه‌مه‌ شتی که‌ ده‌بێت له‌ گه‌ڵیدا بزین! بۆخۆی له‌ هه‌له‌کانیه‌وه‌ فێرده‌بێت".

بۆ چاره‌ په‌شی ئه‌م به‌ پێوه‌ به‌ره‌ به‌هه‌له‌ له‌ پێرۆکه‌ی پێسپاردن و ده‌سته‌ی کار گه‌یشته‌بوو، خۆی له‌ به‌شدارێ کردن له‌ کرداره‌ی دامه‌زراندن دوورخسته‌وه‌ ته‌نها له‌ به‌ره‌وه‌ی بپروای به‌ پێسپاردن هه‌بوو! به‌لام مه‌به‌سه‌ لێره‌دا ئه‌وه‌یه‌: گه‌ر که‌سی پێسپێراو به‌هه‌له‌ که‌سیکی دامه‌زراند ئه‌وا رێژه‌ی هاندانی زۆرینه‌ی کارمه‌ندانی نیو دامه‌زراوه‌که‌ت نزم ده‌بێته‌وه‌. پۆژیکیان سه‌رۆکی ئه‌نجومه‌نی کارگێری کۆمپانیایه‌کی گه‌وره‌م چاوپێکه‌وت و له‌ بۆچونیم پرسی له‌ باره‌ی کرداره‌ی دامه‌زراندنه‌وه‌، ئه‌ویش

گوتی: " دامه زرانندی که سیکی هه له رهنگه ببیته هۆی شه وهی هه موومان بۆ دواوه به ریته وه، به م هۆیه وه کات و پاره و شه که تی ناپیویست خه رج ده که یین، بۆیه من له کرداره ی بریاردان له دامه زرانندی که ساندا به شدار دهیم " ، شه و جا شه م پرسیاره م ناراسته کرد: " به لام تو کارمه ندت زۆر زۆره و که واته چون کاتت ده بیست و ده تپه رژیته سه ر به شدار یکردن له دامه زرانندی کارمه ندی نویدا؟ " ، به چاویکی زۆر متمانه وه لیلی پوانیم و گوتی: " من شه م کاته ده دۆزمه وه . کارمه ندانمان وه که و کرپاره کانمان وه هاتان، گه که سی گونجاو دانه مه زینین، رهنگه کرپارمان نه مینیت " ، گومانی تیدا نییه شه م جۆره به ریته به ره سه رکه وتوووه و به های کارمه ندی باش ناشنایه . دامه زرانندی که سی هه له ده بیته هۆی زیان گه یانندی زۆر . باوه که به دیاریکراوتر قسه بکه یین و له و نو هۆکاره بکۆلینه وه که وه ها له به ریته به ره ده که ن هه له به کات و له کرداره ی دامه زراندا پاره و کاتی زۆر خه ج بکات، شه وانیش:

۱- له ده ستدانی کات بۆ دامه زراندن هه له یه:

کاتی زۆر بۆ نه خشه دانان، هه لبژاردن و چاوپیکه وتنی تایبه تی و ده سته که وتنی سه رچاوه کان و دواتر دامه زرانندی داده نیتی و به فیرو ده ده ی، هه روه ها کاتی زۆر یشت له ده ست ده چیته له ناساندنی شه م که سه تازه یه به کار و سه روشتی کاره که .

۲- له ده ستدانی پاره به مه شق و پاهینان:

دامه زراوه که ت پاره ی زۆر خه رج ده کات له مه شق پیکردنی کارمه ندان. کۆمپانیای IBM ریگه به کارمه ندی فروشه کان نادات به ته نها کاربکات مه گه ره شه ت مانگ به سه ر دامه زراننیدا پۆشیتبیت! شه م کۆمپانیایه مه شقی باش به کارمه نده که ی ده کات و فییری لیته اتوویی فروش و به هره ی تایبه تیشی ده کات. ده زانی شه م کۆمپانیایه چه نده پاره ی له کیس ده چیته گه ر پاش مه شق پیکردنه که کارمه نده که ده سته له کارکیشایه وه و

له کۆمپانیاکه پڕۆیشته دهرهوه، بێگومانی کۆمپانیاکه پارهیهکی بێشوماپی به فیرو ده پروات.

۲- هه له کان:

کارمندی نوی هه له ی زور ده کات تاوه کو فیزی ئیشه که ی ده بیته و متمانه به خوی ده کات. ئه م هه لانه په ننگه بیته هوی له ده ستدانی هه ندیک کپیار، کارمندی که له به شی شتن نزیکه ی پینج سه د په رداخی شکاند له ماوه ی سی مانگی سه ره تای ئیشه که یدا، ئه مه سه رباری ئه و شتانه ی تریش که پێشبینیت نه کردوه، بێگومان به له وه ی به ر له مه شق پیکردنی ئه م کارمنده هه له ی گه وره ئه نجام ده دات.

۴- موچه و زیاده که ی:

بێگومان له وه ی که موچه ی دراو به کارمندی به جۆری که له وه به ره ینان ده زانین، به لام کاتی که کارمنده که ناکارا ده بیته و به ره مه یکی نابیته موچه که ی وه کو خه رچی لیدیته، خه رچی زور، بۆیه ئه و موچه یه ی به کارمندی که نه گونجای ده به خشیت زیانه.

۵- کاریگه ری خراب:

بوونی کارمندی که نه رینی له بیرۆکه و په فته ر له نیو کارمنده کانی تر دا ده توانیته ژه هره که ی بلاو بکاته وه و کار له باوه ریان به خویان و دامه زراوه کارتیدا کردوه که یان بکات و به هۆیه وه متمانه له ده ست به ن.

۶- دابه زینی گیانی ماناوی له شوینکاردا:

گه ر ئه م کارمنده جۆری که له په رکه می هه بیته و به رده وام ناماده ی به رگری بیته و له نانه وه ی ئاژاوه به رده وام بیته، ناچار ی ده رکردنی ده بیته، ئه مه ش لای خۆیه وه کار له

گیانی ماناوی کارمه ندانی ترت ده کات. بئگومان کرداره ی ده رکردنی هر کارمه ندیک کاریگه ری خرابی له سه ر ده رونی نه وانی تر ده بیت.

۷- ورته ورته کان- ده نگوکان:

کارمه ندی خراب رهنگه ببیته هۆی دروستکردنی قسه ی پاشه ملی بۆ نه وانی تر و ورته ورتی زۆر دروستبکات، کاتیک کارمه نده کان ده زانن هه له کراوه له دامه زانندی نه وکات واته واته کان زۆرتر و به هیزتر ده بن. هه ندیک ده لاین: تو به هۆی خزماتییه وه دامه زاننده وه، که سانی تریش ده یان چیرۆکی تر ده گێرینه وه و ده خه نه پالت.

۸- له ده ستدانی متمانه:

ده سته ی کارمه ندانت متمانه کردنیان به تو لاواز ده بیت، به هۆی نه م هه له بریاردانه ته وه. بۆیه زۆر وریا و به هۆش و بی دله پراوکێبه له کاتی دامه زانندی کارمه ندی نویدا.

۹- دووباره دامه زاننده وه:

کاتیک بریاری دامه زاننده وه ی که سیکێ تر ده ده ی له جینگه ی نه ویتر نه وکات دیسانه وه پاره و کات و وزه یه کی زۆرت به فیرۆ ده ده ی. نه مانه هۆکارگه لیکن وه ها له کرداره ی دامه زانندن ده که ن ببیته کرداره یه کی تیچوون زۆر، نه م به شه یارمه تیت ده دات بۆ خو به دوورگرتن له م هه له و که موکوورتیانه له کاتی بریاردان له دامه زانندی کارمه ندیکێ نوێ.

۸۲- هه‌شت هۆکار وه‌ها له به‌رپۆه‌به‌ران ده‌کات که‌سانی نو‌گونجاو

دابمه‌زێنن:

((گه‌ر ئه‌وه‌نده ژیری پێشبینی کێشه‌یه‌ک ده‌که‌یت، ئه‌وه‌نده‌ش ژیریت تێدایه‌ که‌

چاره‌سه‌ری بۆ بدۆزیته‌وه‌))

د. پ. پیرت شۆلر

دۆزینه‌وه‌ی کارمه‌نده‌ باشه‌کان کاریکی گران

نییه‌. به‌لام لی‌ره‌دا چه‌ند پرسیا‌ریک هه‌یه: ئایا ئه‌م

که‌سه‌ باشانه‌ی دایان ده‌مه‌زێنی بۆ ئیشه‌که‌ش

گونجاو و باشن؟، خاوه‌نی به‌هره‌ی گونجاون؟

ئاراسته‌یه‌کی دیاریکراویان هه‌یه؟ ئایا ئه‌وان

ئاماده‌ی مه‌شق و ئاماده‌کردنن؟ چه‌زیا‌ن

له‌پۆشینه‌ به‌میلێکی زیاده‌تر؟ ئایا ئه‌وان چه‌زیا‌ن به‌ سه‌رکه‌وتن و گه‌شه‌ی دامه‌زراوه‌که‌ی

تۆ و خۆشیا‌نه‌؟ هه‌موو ئه‌م پرسیا‌رانه‌ و پرسیا‌رگه‌لی زۆرتیش پێویستی به‌ وه‌لامه‌ به‌ر

له‌ دامه‌زرا‌ندن. په‌نگه‌ ئێستا بی‌رۆکه‌یه‌کی هه‌له‌ت هه‌بێت له‌باره‌ی چۆنیتێ دامه‌زرا‌ندنی

کارمه‌ند و خراپه‌کانیه‌وه‌. ئێستایش وه‌ره‌ باوه‌کو پێکه‌وه‌ ئه‌و بریا‌رانه‌ بده‌ین که‌ وه‌ها

له‌ به‌رپۆه‌به‌ران ده‌کات بریا‌ری ئاراسته‌ بدن و که‌سانی نه‌گونجاو دابمه‌زێنن:

۱- نه‌بوونی نه‌زمو‌ن:

په‌نگه‌ به‌رپۆه‌به‌ر هه‌ستیت به‌ دامه‌زرا‌ندنی کارمه‌ندیکی نو‌ی، له‌به‌رئه‌وه‌ی ئه‌م

به‌رپۆه‌به‌ره‌! له‌کاتی‌کدا ئه‌م به‌رپۆه‌به‌ره‌ هه‌یج نه‌زمو‌نیکی له‌گه‌ل ئه‌م جو‌ره‌ کاره‌دا

نه‌بووه‌.

۲- نه بوونی نامادهیی پیشوهخت:

رهنگه به ریوه بهر لیستی نه و شتانهی پیویسته تی ناماده نه کرد بیّت، همیشه بیر له و پرسپارانده کاته وه که به دیاریکراوی ناراسته تی کارمهنده که ی بکات و نازانیت کام جۆره وه لأمی که سی به رام بهر گونجاوه .

۳- سوک سه یرکردنی دۆخه که:

به ریوه به ره که کاتی ته واو به م تازه کارمهنده نادات و له کاتی چاوپیکه وتنه که دا وه لأمی په یوه هندیه کان ده داته وه، وه ها ده زانیت دامه زانندن کاریکی قه شمه جاپرپانه و هیچه و کاتی زۆری پیویست نییه .

۴- په یوه هندیه کان:

به ریوه بهر چاوی به کارخوازیکی تازه ده که ویت، ته نها له بهر نه وه ی کارمهندیکی تر پییدا هه لداوه بۆیه به ژیر و گونجاوی ده زانیت و په سندانه که به م دۆخه وه ده به ستیتته وه و برپاری دامه زانندن ده دات.

۵- برپاردان به پشت به ستن به ناو نیشان:

به ریوه به ره که به پشت به ستن به پروخسار و نه وانه ی چاوی بینوییه تی برپارده دات.

۶- برپاردانی پشت به ستوو به هه سته کان:

به ریوه بهر به پشت به ستن به هه سته کانی چه ندان که س داده مه زینیت و گرنگی به راستی و که تواری نادات، بۆیه ده که ویتته هه له ی دامه زانندن کارخوازی نه شیاوه وه .

۷- گوی نه گرتن:

به پړیوه به ره که هه ر قسه ده کات، به بی نه وه ی بواری به کارمه نده که بدات قسه بکات.

۸- نه گه پانه وه بۆ پروانامه و به هره کان:

به پړیوه به ره که به چاوپیکه وتنه تایه تیه که قایل ده بیت و دواچار بریاری دامه زانندنی

ده دات به بی گه پانه وه بۆ به هره و پروانمه کانی .

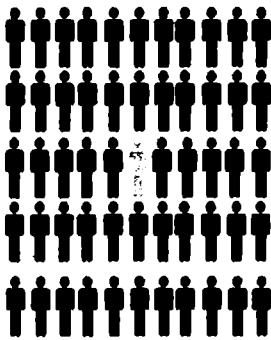
به لئی ، نه م هۆکار و په وتاراننه وه ها له به پړیوه به ره ده که ن به هه له بریاربدات، بریاری

نادروست ده ربکا و که سانی نه گونجاو دابمه زینیت .

۸۳- ده هۆکار بۆ دۆزینه وهی کهسی ناوازه:

((سه رکه وتن و شکستت وه کو به پړیوه بهر به پله ی یه که م په یوه سته به تواناییته وه بۆ هه لپژاردنی ده سته که ت))

د. ئیبراهیم فه قی

دۆزینه وهی به هره ی کارخوایه کیکه له ئیشه کانی کارگپړی، هه ندیک له به پړیوه به ران به ئاسانی ده توان کارخوایه به هره دار بدۆزنه وه، له کاتیکدا به پړیوه به رگه لی تر پشت به ئارائسه کانی دامه زانندن ده به سستن له بۆ دۆزینه وهی کارمه ندی گونجاو بۆ ئیشه که، ئیستایش لیره دا باوترین پړیگه کانی دۆزینه وهی به هره ی راسته قینه ت بۆ به رده ست ده خه م:

۱- کارمه ندانی ئیستا:

به رله وهی له جیگه یه کی دیکه به دووی کارمه ندی به هره داردا بگه پړی، هه لیک به کارمه ندانی خۆتیده بۆ دۆزینه وهی به هره کانیان.

۲- کارمه ندانی پیشوو:

ئه و که سانه ده گرپته وه پیشتر له دامه زراوه که ی تۆدا کاریان کردوو و به هر هۆکاریک بووه وازیان له ئیشکرد هیناوه - جگه له بیتوانا و دژمنه تایبه تیه کان - په نگه به دووی پیشکه وتنی زیادتر له جیگه یه کی تر ئه م ئیشه یان به جی هیشتبیت، ئه م که سانه باشترن له که سانی تازه و نامۆ چون پیشتر ئاشنای دامه زراوه که ی تۆ بوونه.

۳- هه لبراردن و پاک پشتگیری:

ده توانی په یوه نندی به به ریوه به رگه لی تره وه بکهیت و باسی نه و که سانه ی بۆ بکه ی که پیوستت پئیانه، ده توانی له کارمه ندانیشته بپرسیت له وه ی گهر که سیکی به م تاییه تمه ندیانه ئاشنان ئه و ده توانن بانگیشتی دامه زرانندی بۆ بکه ن.

۴- کزلیچ زانکرکان:

ناوه دگه لیک هه ن تاییه تن به دامه زرانندن که له خویندنگه و زانکۆکاندا به رده ستن، زۆر به سود ده بیته گهر په نا به وانیش بیه ی و هه ندیکله و خویندکارانه ت بۆ به نئیرن که خویندنیان ته و او کردوه و ئه و زانیاریانه شته پیشکesh بکه ن که له باره ی ئه و کارخوازانه وه پیوستته .

۵- سه ندیکاکان:

زۆر جار ده توانی په نا بیه یته به ر سه ندیکا گه لیکه ی وه کو نه ندازیاران و ئاوه دانکردنه وه و هه ژماری و .. هتد، داوایان لییکه ی گهر که سیکی گونجاو بۆ ئه و کاره ی تو ئاشنا باوه کو بۆتی به نئیرن .

۶- ناوه نده کانی دامه زرانندن:

له هه موو ناوه ندیکی دامه زرانندا ناوی ئه و که سانه هه ن که کارخوازن، ده توانی په یوه ندییان پیوه بکهیت، ده بیینی ده یان که سی کارخوازی گونجاوت بۆ ده خه نه به رده ست .

۷- کپیرکیتکارانت :

سه رباری ئه وهی توشی به ربه رچدانه وه به کی نه رینیانه ده بیته وه به لام هه ولی دوزینه وهی کارمندی گونجاوت بده له نیو دهستی کاری کپیرکیتکارانتدا. گهر کارمنده که به و موجه وکشه قابل بیت که تییه تی نه واهه رگیز نه و دامه زراوه به جی ناهیتیت، پیچه وانه ش راسته .

۸- کزنه کارمندان:

ئه مان که سانی خانه نشین بوو ده گریته وه، ئه و که سانی هیشتا که به دووی گره وه ناسته نگدا ده که رین، ده توان سود له شاره زاییه کانی ئه مانیش وه ربگریت، هتوانی له ریگه ی سه ندیکای ملوانکه ی زپینه وه بیان دوزیته وه .

۹- بانگه شه:

ده توانی له ریگه ی لاپه ره ی بانگه شه ی رۆژنامه کانه وه چه ندین که سی به هره مه ندت ده ست بکه ویت. گهر پشت به م ریگه یه ده به ستیت نه واهه بزانه که پیویسته بانگه شه که ت دیریگراو و سه ره نه چ پاکیش و راسته وخۆ بیت. ههروه ها تاییه تمه ندی و بیوانامه و بری موجه ش دیاریبکه و گهر به پله ییت ده توانی ژماره ی ته له فونی له بانگه شه که دا به کاربیتی ، به لام ته نها پیویسته له کاتی له ناکاودابیت، ئه گینا باشتر وه هایه ته نها ناو نیشان و ئیمیل یان ناو نیشانه ی پۆسته که ت له سه ر بانگه شه بنوسی.

۱۰- ناژانسه کانی دامه زراندن:

ئه م ناژانسه نانه ناوه ندگه لیکی باشن بؤ دوزینه وه ی به هره ی راسته قینه، چونکه به شیدیۆ که سانی پالیئوراوت بؤ ده خاته پوو. ئه م ناژانسه نانه باشترین کارمهندنت بؤ ده خه نه به رده ست له گه ل زه مانی یه ک سال. گهر پوویدا و کارخواریکت هه لبارد و به دلت

نه‌بوو ئه‌وا بۆتی ده‌گۆڕن، به‌پاستی هه‌لیکی زۆرباشه‌ بۆ هه‌لبژاردنی باشترین، به‌لام
تیچوونی زۆره‌.

ده‌توانی سود له‌ پازه‌ی پاوێژکاران وه‌ربگریت له‌سه‌ربه‌نهمای نیوچه‌کاتی و به‌چاوپۆشین
له‌و نامپازانه‌ی له‌پێگه‌یه‌وه‌ به‌هره‌کانت چنگ ده‌که‌ویت، گرنگ ئه‌وه‌یه‌ بزانیته‌ که‌ باشترین
پێگه‌ت به‌سودی دامه‌زراوه‌که‌ت گرتۆته‌به‌ر.

۸۴- چۆنیتی خستنه روو و ههلبژاردنی باشتیرین؟

((هه رگیز که س گه لیک دامه مه زیننه له شیوه و ناوه رۆکدا له تۆبچن" چون ده بنه هۆی دروستکردن و پیکهینانی دهسته یه کی که م کاریگه ر و توانا))

ریچارد. ئامۆزن

دوایین جار که ی بووه ده رکی دامه زانندن خستۆته سه ر پشت؟ چه ند که س ئاماده ی دامه زانندن بوون؟ په نگه پتر له سه د که س! توێژینه وه کان وه های ده گێرپه وه که تو پتر له سێ سه د که س ده بیننی بۆ دامه زانندن یه ک کارمه ند! له م کاته دا یه ک پرسیار به جوانی خۆی ده پرسینیت: چاوت به هه موویان که وتوووه؟ گه ر

وه لاهه که ت نه خیره که واته چیت کردوووه؟ په نگه بزانی زۆریک له وه که سانه ی به ده م داواکاریه که ی تۆوه دین که سانیکی پیشه و به هره جیاوازن، کورته ژیا ننامه ی خۆیان ده هه نێرنه هه موو جیه ک به ئومیدی زوودامه زانندن. په نگه هه ندیک که س ته واو گونجاوبیت بۆ دامه زانندن و هه ندیکی تریش نه گونجاو. بۆیه پتویستت به بینینی هه موو کارخوازه کانه، بۆنه وه ی بتوانی باشتیرینان هه لبژیری، بۆنه مه يش ده توانی سود له م رینمایانه وه ربگریت:

۱- نه و داواکاریه بدۆزه ره وه که وتاریکی له گه لدا هه نێردراوه، ئه مه ش مانای وه هایه ئه م که سه گرنگی زۆر به دامه زانندن ده دات.

۲- نه و داواکاریانه هه لبژیره که له گه ل کاره که تدا گونجاون و نه وانه ی نه گونجاون توپیان بده.

۳- هەر داوایەکی ناپاک و نارۆشن پەتەبکەرەوه، بەتایبەت گەر هەڵەى زمانەوانى زۆرى تێدابوو، ئەم جۆره داواکاریه مانای وههائه خاوهنهکەى ناریک و کار لهکۆل کارهوهیه .

۴- له وه که سانه بترسه زۆر به زووی له کارهکانیان دهپۆن وله سه ر ئیشیک نامیننه وه و له نیوان دامه زراوه کاندایه تهراتینیانه .

۵- له وه که سانهش وریابه زوو زوو کارهکانیان دهگۆرن، له وهی: ئەم که سه پیشووتر وهکو ئەندازیار کاری کردووه، دواتر بووه به مه یگێزو ئەوجا شاگرد و دواتریش کریکاری بلۆک... ئەم که سانه خۆشیان نازانن چییان دهوێت.

۶- به دووی دهستهاتى تايبه تدا بگه رێ، بۆ نمونه بپروانامه ی تايبه ت یاخود پله یه کی تايبه ت.

۷- له وه که سانه وریابه که به لگه ی پشتیگرییان پێ نییه، وهکو ئەو ده رچوانه ی زانکۆ که سالی ده رچون و جۆری بپروانامه کانیا نانوسن.

ئەم جۆره هۆکارانه و هیتریش به پشت به ستن به بیست و پینچ سال ئەزمون و شاره زایی خۆم له به رپوه بردندا له لاما دروست بوونه و یادم گرتون. بئێگومان مه رجیش نییه که سیک ئیشی زۆری گۆریبیت یاخود به ده ستوخه تیکی ناخۆش داوای دامه زرانده که ی نوسی بیت هه موویان نه گونجاوبن، گەر به خت هه بیت دانه یه کیان بۆتو گونجاو ده بیت، گرنگ ئەوه یه تۆ ئیستا تیگه یشتبیت و بزانیته چۆن کارمه ندی خوازراو و پتویست هه لده بزیریت و چێژ له هه لبژاردنیا ن ببینی و دواتریش سویدی باشی لی ببینی و په ژیا ن نه بیته وه و ناچار نه بیت ده ری بکه ی و به م هۆیه وه ش کات و پاره و وزه ی زۆرت له کیس بچێ .

۸۵- کرداره‌ی دامه‌زاندن:

((من بۆ جیاکردنه‌وه‌ی شته‌کان پشت به چاو نابه‌ستم، به لکو پشت به ئاوه‌ز ده‌به‌ستم که باشترین ریگه‌یه بۆ بریاردان له‌سه‌ر که‌سه‌کان))

سنیگا

دامه‌زاندن هونه‌ریکه پیویستی به فیریوون و یادگرتن و تیگه‌یشتن و نه‌نجامدان و یادگرتنه، ناتوانی به وشه‌یه‌ک یاخود به دیریکی ئاسان پیناسه‌ی دامه‌زاندن بکه‌ی " چون کرداره‌یه‌کی ته‌واوکاره و پیویستی به به‌هره‌ی هزری و پیشه‌یه‌یه. له‌به‌رئه‌وه‌ی به‌پیره‌یه‌ریکی سه‌رکه‌وتوو پیویسته فیری چۆنیتی هه‌لبژاردنی کارمه‌ندی گونجاوبیست، به‌تایبه‌ت له‌ریگه‌ی گرتنه‌به‌ری پینچ هه‌نگاوی پیویسته‌وه، نه‌وانیش: نه‌خشه‌پرزکردن، چاوپنیکه‌وتنی تایبه‌تی، هه‌لبژاردن، پینداچوونه‌وه به‌بروانامه و به‌هره‌کان و دواجاریش دامه‌زاندن. ئیستایش باوه‌کو بزانی چۆن ئه‌م هه‌نگاوانه به‌کارده‌هیتین و به‌باشترین شیوه سه‌رکه‌وتوو ده‌بین له‌به‌کاره‌یتانیاندا:

۱- نه‌خشه‌پرزکردن:

یۆرپیرس ده‌لێت: " سه‌ره‌تای خراپ هه‌کاره بۆ کۆتایی خراپ " ، بۆیه تو پیویستت به‌وه‌یه نه‌خشه‌یه‌کی ورد و دروستت هه‌بیست. ده‌بیست هه‌موو هه‌نگاوه‌کانی کرداره‌ی دامه‌زاندن یادبگیرین، بۆئه‌مه‌ش نه‌خشه‌ی چۆنیتی نه‌نجامدانی چاوپنیکه‌وتن له‌گه‌ڵ کارخوازا دیاریبکه له‌گه‌ڵ چۆنیتی لیکۆلینه‌وه له‌بروانامه خراوه پوهه‌کان و دواجاریش بریاردان، گرنگ نه‌وه‌یه بزانی بۆچی نه‌وکه‌سه هه‌لده‌بژیتری، پیویسته ئه‌م هه‌مووه بنوسیت و نه‌خشه‌ی گونجاو دابریژی یاخود لیستی پینداچوونه‌وه بۆ راستکردنه‌وه‌ی قسه‌ی کارخواز دابریژی. ده‌بیست بزانی له‌م کاته‌دا پیویستت به‌مانه‌شه:

- أ- جۆری بروانامه و به‌رپرسیاریه‌تیه‌کانی.
- ب- پئویسته‌یه‌کانی کاره‌که.
- ت- جۆری که‌سی مه‌به‌ست و خوازراو.
- پ- بروانامه و پیشه و شاره‌زاییه پئویسته‌کان.
- ج- کاتی دیاریکراو بۆداهمه‌زراندنی که‌سی مه‌به‌ست.
- ح- کاتی دیاریکراو بۆ چاوپیکه‌وتنی که‌سی کارخواز و ویستراو.
- خ- شوینی ئه‌نجامدانی چاوپیکه‌وتنه‌که.
- د- پئویستت به‌یارمه‌تی که‌سی تره‌یاخود نا؟ ئایا ئه‌م که‌سه شوین و کاته‌که ئاشنایه و ده‌زانیت چی پئویسته ئه‌نجام بدات؟
- ژ- لیستی ئه‌و پرسیارانه دابڕێژه‌ره‌وه که له کارخوازی ده‌پرسیت “بۆ خۆلادان له کردنی پرسیارای لابه‌لا و نه‌چچراندنی قسه‌کانی کارخواز.
- ر- لیستی هه‌لسه‌نگاندن دیاریبکه که ئه‌مه وه‌کو پئیه‌ری تۆ وه‌ها ده‌بیئت بۆ هه‌لبراردنی که‌سه‌که. ده‌توانی بیکه‌ت به‌پئوه‌ریک بۆ هه‌لبراردنی که‌سی گونجاو، ئه‌م لیسته ده‌توانریت له‌خۆگرته‌ی وه‌کو: به‌که‌م قسه‌و دیمه‌ن، سلأوی ده‌ست، که‌سیتی، ئامانجه‌کانی، ئاستی زانیاری، به‌هره و تواناییه‌کانی فیریبوونی، شاره‌زایی و... هتد ئه‌مانه‌بیئت.
- له‌کاتی دامه‌زراندنا پئویسته به‌هه‌موو ده‌قه‌کانی داواکاریه‌که‌دا برۆیته‌وه و به‌دووی هه‌موو شتانه‌دا بگه‌ڕێی که پئویستی به‌رشوونکردنه‌وه‌ی زیادتره. کاتیك ئاماده ده‌بیئت و له‌کرداره‌ی نه‌حشه‌ریژکردن ده‌بیته‌وه ده‌توانی برۆیته هه‌نگاوی دووه‌م و سود له‌وه هه‌نگاوه‌ش وه‌ربگیریت.

۲- چاوپیکه وتنی تایبه تی:

چاوپیکه وتنی تایبه ت له چوار برگه و ههنگاوی

سه ره کی پیکدیت، ئیستایش هه موویانت بۆ پوون

ده که مه وه:

أ- پیشوازی: بهر له وهی چاوپیکه وتن په گه ل که سی خوازو دا بکه یت گرنگی به ریکه ستنی شوین چاوپیکه وتنه که بده، ده توانی له ته نیشتی کارخوازه وه دانیشیت، یاخورد له کورسی به رامبه ری، ده ستنوانی له پشستی میزه که ی خۆته وه دانیشیت، ئه مه هیز و مه زنی ت پی ده به خشیت به لام بۆ کارخواز نا ئاسوده به خش ده بی ت. کاتی ک ده زانی ت هه مووشتی ک ئاماده یه به بزه وه به خیره اتنی که سی کارخوازی که و به ناوی خۆیه وه سلای لی بکه و سوپاسی بکه که هاتووه بۆ چاوپیکه وتنی تۆ. ئه و جا به و که سه شی بنا سینه که له گه ل ئدا هاتووه بۆ چاوپیکه وتنه که و دواتر داوای لی بکه دانیشیت. زۆری ک له به رپوه به ران پییان باشه به توندییه وه ده ست به چاوپیکه وتن بکه ن، وای ده بینن گوشار خسته سه ر کارخواز یارمه تی باشتر ناسینیان ده دات له پرووی که سیتی و په فتار و کاردانه وه گانی، بۆ چاره په شی ئه م به رپوه به رانه له بیران چووه که چاوپیکه وتن بۆ خۆی گوشاره له سه ر کارخواز جاوهره تۆیش گوشاری بخره ته سه ر! په نگه به هۆی ئه م هه مو گوشاره زۆرانه وه ئه و زانیاریانه ی ده ست نه که ویت که مه به سته تی له کاتی کدا ئه م کارخوازه که سی مه به سته شه. برواش ناکه م هه یچ که سیکه حه زبکات له گه ل به رپوه به ریکی وه ها توند و مه تر سیداردا ئیشبکات.

بیرۆکه ی پشت چاوپیکه وتن هاندانی

کارخوازه بۆ حه سانه وه و هه ست نه کردنیه تی

به ترس و دل په راوکی، بۆ ئه وه شه سه هۆلی

نیوانتان بتویته وه و هۆگری له نیوانتا چی بی ت،

هه روه ها پیویسته به وه ش ئاشنای بکه یت که له

چاوپیکه وتنه که دا باسی چی په گه ل ده که یت و

چه ندیش ده خایه نیت چاوپیکه وتنه که تان. فهرموو ئەمەش نمونه یه ک: ((به پیز کیفن
 چه زده که م زیادتر له باره ی تووه بزائم، ئەوجا زانیاریت له باره ی دامه زراوه که ت پی
 ده به خشم و تاوتویی کاره که ش ده که ین، ئەوجا وه لأمی هه رپرسیاریکی تۆیش ده ده مه وه
 که به مێشکتدابیت، ئەم چاوپیکه وتنه نزیکه ی یه ک کاتژمیری پی ده چیت"، ئەوجا
 لاپه ره و پینوسه که ت ناماده بکه و گهر که سیکی تریشت له گه لدایه ده توانی داوای
 لیبکه ی تیبینییه کانت به وردی و کورتی بۆ بنوسیته وه، له کاتیکدا تۆ له گه ل
 کارخوازه که دا تاوتویی کاره که ده که ن و قسه و زانیاری نالوگۆر ده که ن.

ب- ده سه به ری زانیاری: پئویسته تۆ که به رپوه به ری زۆر باسی ئیشه ورده کانی
 کۆمپانیا که ت نه که یه ت، گرنگ ئەوه یه به رچاو پوونیه ک به کارخواز بده یه ت و هه یچیت،
 ئەوجا راسته وخۆ باسی کاره که ی له گه لدا بکه، له گه ل له پێش چاوگرتنی کات و هه لی
 گونجاو بۆ پرسیارکردن و کۆکردنه وه ی زانیاریه کان.

ت- کۆکردنه وه ی زانیاری: به پشت به ستن به کورته زانیاریه پێشکه ش کراوه که ی
 تۆیش پرسیاری کراوه ئاراسته ی کارخواز بکه، کاتیک هه لی قسه کردنی له باره ی خۆیه وه
 پی ده به خشیت ئەمه یارمه تی ده دات بۆ پونیات نانی متمانه به خۆی و ئەمەیش هانی
 ده دات بۆئه وه ی به بویرانه تر و ژیرانه تر قسه بکات و وه لأم بداته وه. گوئی لێبگره و
 قسه کانی پی مه یچرینه، هانی قسه کردنی بده و گرنگی پێدانه کانتی بۆ دیاربخه. سه رت
 وه کو ئاماژه ی قایلمه ندی و به لئ گوتن بۆی بچولتینه و بزهی سه ر لئوه کان پابگره،
 ده بیته کردانه وه کانت هه میشه وشه ی زل و مه زنبن، جوانه! ئایا ئەمه راسته؟ بزانه که
 کردانه وه و ره فتاره کانی تۆی به رپوه به ره هه لی زۆرت ده داتئ بۆ سه رخستنی
 چاوپیکه وتنه که یاخود شکست پی هینانی. وه ک چۆن تۆ هه ولئ خویندنه وه ی ئەو
 ده ده ی به رامبه ریشته به هه مان شیوه هه ولئ خویندنه وه ی تۆ ده دات. بۆیه کاتیک
 پرسیاریکی ئاراسته ده که یه ت پئویسته کاتی ته وای پێبده ی بۆ وه لآمدانه وه.

ئەم چۆره پرسیارانە ی ئاراسته بکه بۆ زانینی توانای بۆ سه رکردایه تی کردن:

نمونه:

• گەر تۆ بەرپۆه بەر بويت و كارمەندىكت درەنگ مات چۆن پەفتارى پەگەن دەكەيت؟

• چى دەكەيت گەر كارمەندىك لەپيش چاوى ئەوانى تر شكاندىتپەو؟
 • چۆن دەتوانى بۆچوونى خۆت دەرپرېت گەر كارمەندىك پرسىياري لىكردى لەبارەى كيشە تايبەتپەكانەو؟

• گەر كپيارىك زۆر تورپەبوو چۆنى پەفتار پەگەلدا دەكەيت؟
 • لەكاتى دابەزاندنى بودجەدا چۆن پەفتاردەكەيت؟

ئەم پرسىيارانەشى ئاراستەبەكە “بۆ زانينى كەسپتپەكەى:

بۆنمونه:

- زۆر حەزت لەچىپە؟
- دوايىن كىتپ خويندودەتەو چى بوو؟
- باشترين ئەو سەرکردانەى كارت لەگەل كر دوون كى بوون؟
- خراپترين سەرکردە كەتو كارت لەگەلدا كر دىت كى بوو؟
- لەكاتى هەلسەنگاندنتدا سەرکردەكەت چى پى دەگوتى؟
- كەورەترين سەرکەوتن/شكست لەژيانندا چى بوو؟
- دەتەوېت چۆن كەسەكان چاوپېكەوتنت لەگەلدا بكن؟

هەولبەدە بى لايەنانە قەسەى لەگەلدا بکەى، بەهيمنى پرسىيارەكانى ئاراستەبەكە و گرنكى بەهەر قەسەى كى نەشياو و نابەجيش بدە كەلەبارەى كارەكەى پيشووترپەو حەزى پىپەتى. وريابە لەوەى كاتىك نەتوانىت كەلپنەكانى نيو نوسراوہ پيشكەشكراوہكانى پرېكانەو، بەتايبەت مېژووەكەى.

پ- کۆتایی : پاش ئه وهی هه موو پرسیاره کانی ئاراسته ده که یهت و وه لامی گونجاوت چنگ ده که ویت، پیویسته ئه م هه نگاوانه ش بنی:

- به هه نگاوی دواتری ناشناکه .
- پیی رابگه یه نه گه ر چاوپیکه وتنی تری هه بوو.
- کاتی به یاردان له سه ر وه رگرتنی یان وه رنه گرتنی پی بلی.
- سوپاسی بکه و تاوه کو ده ره وهی شوینی چاوپیکه وتنه که ره وانه ی بکه .

تۆیش پاش ته واویوونی کۆبونه وه که پیویسته ئه مه ئه نجام بده ی:

له لیستی هه لسه نگاندا هه موو شتیکی چاوپیکه وتنه که تۆماربکه ، هه موو تیپینه کان هه ر له کاتی هاتنه ژوره وه یه وه تاوه کو کاتی رۆیشتنی بنوسه ره وه . ادنانی هه ندیک کات بۆ نوسینه وهی بۆچونی تۆ به رامبه ری یارمه تیت ده دات بۆ هه لبژاردنی باشترین . گه ر که سیکێ تریشته له گه لدا بوو ئه وا داوای بۆچوونی ئه ویش بکه و سوودی لیوه ربگره و له راستی دلنیا به .

۳- هه لبژاردن:

کاتی که له ج.س.بینی م پرسی له باره ی چۆنیتهی هه لبژاردنی کارمه ندانی؟ گوتی: " من

بانگیان ده که م بۆ خواردنی قاره لته ی و هیلکه یان پیشکه ش ده که م . گه ر که سیک به بی تامکردنی هیلکه که راسته وخۆ خوی پیداکرد ئه وا من ئیشتی ناده می چونکه به بی ئه زمواندن له خۆیه وه کارده کات بۆیه ورده کار و ژیریش نییه " ، ره نگه بینی له مه دا زیده رۆیی بکات

به لام بۆچوونیکێ ساغی هه یه . هه لبژاردنی کارخوای گونجاو مانای وه هانییه که تۆ

ته‌واو کردوتن به کارمه‌ند. ئایا ئەمه به‌لای تۆوه نامۆیه؟ وەرە باوه‌کو بۆتی
 پوونتر بکه‌مه‌وه: دامه‌زاندنی کارمه‌ند پاش به‌که‌م چاوپێکه‌وتن وه‌کو کړینی ماسی
 وه‌هایه له‌ئاودا، که به‌تام دیاره و نازانیت ده‌ستت پیتی ده‌گات یان که به‌ده‌ستت گه‌یشت
 ژه‌هراویش نییه، کاتیک به‌که‌مین جار چاوت به‌که‌سێک ده‌که‌وێت وه‌ها هه‌ست ده‌که‌یت
 مروفیکێکی بالا و ناوازه‌یه، به‌لام کاتیک دووم جار چاوپێکه‌وتنی له‌گه‌لدا ئە‌نجام ده‌ده‌ی
 ده‌بینی که‌سێکی ئاساییه و بۆجاری سێیه‌میش ده‌بینی بۆ ئیشه‌که گونجاو نییه. بۆیه
 پێویسته پتر له‌جاریک کارخوازت ببینی و چاوپێکه‌وتنی له‌گه‌ل ئە‌نجام ده‌ی.

هه‌لبێژاردن مانای هه‌لبێژاردنی کارخواری گونجاو و شیاوه بۆئه‌وه‌ی دووم جار بێته‌وه
 بۆ چاوپێکه‌وتن. ئە‌وجا پاشی دووم چاوپێکه‌وتن دوو یان سێ‌که‌س هه‌لبێژێر و جاری
 سێیه‌م باشتربینان هه‌لبێژێره، به‌لێ ئە‌مه ئە‌وه‌یه که برایان تراپسی ناوی لیتناوه: بریاری
 سێیی له‌کتییی ((لایه‌نی ده‌روونی بۆ ئە‌نجامدان و ده‌ستکه‌وتن)). کاتیک له‌ کرداره‌ی
 هه‌لبێژاردنی کارخوازت ده‌بێته‌وه، ئە‌وجا باشتروه‌هایه ده‌سته‌ی کاره‌که‌شت له‌گه‌ل‌تدا
 یارمه‌تی ده‌ربن و پرسیان پێبکه و بزانه تاجه‌ند کارمه‌ندی گونجاوت هه‌لبێژاردوه. ئە‌وجا
 هه‌نگاوینی بۆ خالی داها‌توو:

٤- پێداچونه‌وه به‌ به‌روانامه‌ی که‌سانی شیاو/دلتیابونه‌وه له‌راستی سه‌رچاوه‌کان:
 بافلۆژ ده‌لێت: " فێریه، به‌راوردبکه، راستیه‌کان کۆبکه‌ره‌وه"، به‌ داخه‌وه زۆریک له
 به‌پێوه‌به‌ران خۆیان له‌ پشت راستکردنه‌وه‌ی زانیاریه‌ خراوه پووه‌کانی کارمه‌نده‌که
 ده‌دزنه‌وه و به‌دواداچوونی بۆ ناکه‌ن، ته‌نها پێشنیاریک ده‌که‌ن و وازی لێ ده‌هێنن و
 کاتیکیش کارله‌کار ده‌ترازیت سه‌یریان لێ دیت و ده‌لێن: بۆچی وه‌ها بوو؟! گه‌رانه‌وه
 بۆسه‌رچاوه‌ی زانیاریه‌کان کاریکی زۆر ته‌ندروس‌ت و گرنکه. به‌رله‌وه‌ی کارخواری
 هه‌لبێژێردراوت دابه‌زرتنی ده‌بیت هه‌موو ئە‌وزانیاریانه‌ی له‌باره‌یه‌وه پێویستن به‌رده‌ستی

بخەى جا باشبىت يان خراپ. دەتوانى چەند پىرسىيارىك ئاراستەى سەرچاۋەى زانىيارىە كانى بكةى:

- ئايا بەرپىز كىقن لاي ئىۋە كارى كىدۋە؟ كەى؟
- بۇچى وازى لەئىشەكە ھىناۋە؟
- ھەستەن چۆنە بەرامبەر پۇشىتنى؟
- كار و بەپىرسىيارىتى لاي ئىۋە چى بوو؟
- خالى لاواز و بەھىزى چىبە؟
- خوى خراپى ھەبوو؟ ياخود كىشەى تايبەتى؟
- لە بەرھەمە كانى كۆمپانىياكەدا چۆن بەشداربوۋە؟
- چى جۆرە كەسىكى پى باشە و پى خراپە؟

كاتىك لە ئاراستە كىردنى پىرسىيارە كانى پىشۋوتىر دەبىتەۋە، ئەم پىرسىيارە

ئاراستەى خۆت بكة:

- ھىچ شىتىكى تر ھەىە لەبارەۋە دەبىت بىزانم؟
- ئەم پىرسىيارە كۆتايىبەكى كراۋەى ھەىە و ۋەھات لىدەكات زانىيارى گىرنگىرت چىنگ بكةۋىت لەبارەى كارخۋازەكەتەۋە، گىرنگ ئەۋەىبە دىروستى بىروانامە و زانىيارىبە پىشكەشكراۋە كانى دوپات بكةىتەۋە، ھەرۋەھا دەتوانى لە تۆمارى دلىنباىى ئەۋكەسە بکۆلىتەۋە“ لەرپىگەى پەىۋەندى كىردن بە كۆمپانىياى دلىنباىەۋە.

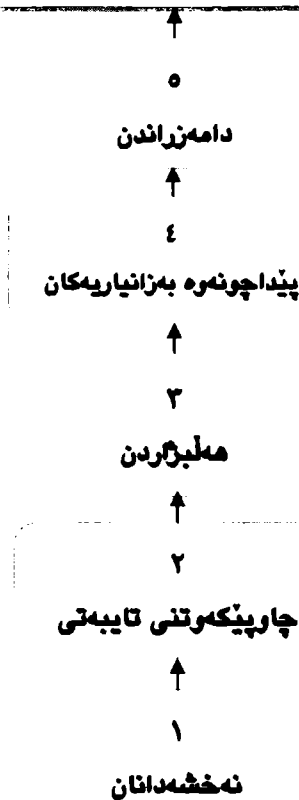
۵-دامە زىراندن: پاش لىبۋنەۋەت لە چۋار قۇناغەكەى پىشۋوتىر و بەدەست ھىنانى

كۆپراى دەستەكەت، ئەم پىرسىيارانە ئاراستەى خۆت بكة:

- ئايا ئەم كارمەندە باشترىن و بەسۋدترىنە بۆمن؟

- ئایا ئەمه له وجۆره که سانهیه که بۆ ماوهی پازده سالی داهاتوویش هه ره له م دامه زراوهی مندا ده مینیتته وه؟
 - گه ره به شی فروش کاریکات وه ها ره فتارده کات که خۆمیش شتی لیبکرم که خاوه نی کۆمپانیا که م؟
 - ئایا له گه له دهسته که مدا هاوکار و هاو جی ده بیت؟
- گه ره لا کانت هه مووی به به لی بوو، ههستی تایبه تی خۆیشت پیت ده لێن ئەمه که سی گونجاوه، ئەوا خۆت ته له فۆنی بۆیکه و ئەم هه واله خۆشه ی پێده .

کرداره ی دامه زراندن

۸۶- کرداره‌ی پاش دامه‌زراندن:

((دامه‌زراند کۆتایی سه‌ره‌تانییه، به‌لکو سه‌ره‌تای کۆتاییه))

د. ئیبراهیم فه‌قی

ئێستا ئیش تۆ پێویستت به‌ پێرۆزیایی لێکردنه، هه‌نگاوی گونجاوت گرتۆته‌ به‌ر و هه‌موو هه‌ولێکت داوه‌ بۆ دامه‌زراندنی باشتریان له‌و شوێنه‌ چۆله‌ی هه‌ته‌ و ده‌ته‌وێت که‌سی گونجاوی بۆ بدۆزیته‌وه‌. ئیتر چی؟ ئه‌مه‌ ئه‌و پرسیاره‌یه‌ که‌ زۆرێک له‌ به‌رپۆه‌ به‌ران به‌م شیوه‌یه‌ وه‌لامی ده‌ده‌نه‌وه‌: "باشه، ئێستا خراوه‌ ته‌سه‌ر کاره‌که‌ی، ئێستا پێویسته‌ بوونی خۆی سه‌لمینیت، هه‌لێکمان پێدا و پاقیمه‌نی له‌ ئه‌ستۆی خۆی

ده‌بی!"، ئه‌وکاته‌ی ئه‌م کارمه‌نده‌ نوێیه‌ ده‌ست له‌ کارده‌کێشیته‌وه‌ زۆریان سه‌یرلیدیت یاخود کاتی که‌ خوشیان پاشی شه‌ش مانگ بریاری ده‌رکردنی ده‌ده‌ن هه‌ر سه‌یریان لیدیت! بێگومانم له‌وه‌ی هه‌موو کارێکت کردووه‌ بۆ ده‌ستراگه‌یشتن به‌م که‌سه‌ خوازاوه‌، به‌لام ئێستا ئه‌رکیکی ترت که‌ وتۆته‌سه‌ر شان ئه‌ویش یارمه‌تی دانی ئه‌م ئه‌نجامه‌ تازه‌یه‌ی ده‌سته‌که‌ته‌ بۆ سه‌لماندنی بوونی خۆی له‌ کۆمپانیاکه‌ تدا. له‌ راستیدا له‌م کاته‌دا وه‌کو به‌رپۆه‌ به‌ر پێویستت به‌ ئه‌نجامدانی کرداره‌یه‌کی تریشه‌ که‌ ناوی ده‌نێن: ((کرداره‌ی پاش دامه‌زراندن))، له‌ چوار هه‌نگاوی سه‌ره‌کی پێکدیت:

۱- پێشکه‌شکردن یان خستنه‌ پوو:

زۆر به‌رپۆه‌ به‌ر ئه‌وپه‌ری هه‌ولی خۆی بۆ دامه‌زراندنی کارمه‌ندیکی ناوازه‌ ده‌دات به‌بێ ئه‌وه‌ی ئه‌و کارمه‌نده‌ بزانیته‌ موجه‌که‌ی چه‌نده‌ بێت و داها توری به‌چی ده‌گات، له‌ کۆتاییدا ئه‌م کارمه‌نده‌ باشه‌یان له‌ ده‌ست ده‌رده‌چیت. به‌پاستی شه‌رمه‌ ئه‌م هه‌موو

هول و ماندوبوونه بۆ دۆزینه وه و دامه زانندن باشترین کارمەند که چی دواتر به ناسانی له دهستی بدهی! بۆیه باشترو هه هابه هه له سه ره تاوه باسی موچه و پيشبيني زيادبوونی بکهی و له کاتی چاوپيکه و تنی تايبه تيدا بۆی پوون بکه يته وه و له سه ری پيک بکه ون و دواتر وه کو شتيکی چاوه پروان نه کراو نه بيبنيت. خستنه پروه کانت تو ماريکه له گه له پيش چاوی گرتنی نه مانه ش:

أ- دهسته واژه يه کی کورت بۆ به خيهرهاتنکردنی که سه به ربژير و کارپوره خساوه که وه کو نه نداميکی نوئی دهسته ی کارکردنت.

ب- نازناو و کاری دياربيکه.

ت- پۆژ و بهرواری دامه زانندن.

پ- ناوی سه رۆک کاره که ی.

ج- موچه ی مانگانه ی.

ح- لیستی سو ده کانی، گه ره بوو.

خ- مافی پشوه کانی.

د- ماوه ی کارکردن له ژير چاوديري و تاقیکردنه وه.

ژ- واژوی هه روولا.

زۆر گونجاوه باسی کاتی تاقیکردنه وه يشی له گه لدا بکه ی و کۆتایی ماوه که ی بۆ دياربيکه ی، هه روه ها ده بيت نه م خستنه پروه له لایه ن کارپوره خساوه که وه واژوو بکريت، نه و جا دۆسيه يه کی ده ده يتی بۆ نه وه ی له دۆسيه کانی خۆيدا هه لیبگريت، وینه يه ک له جۆری کار و شيوازی دلنیا یی يا خود باجی پتويست بهه نيره بۆ به شی هه ژمارکاری.

۲- گونجاندن و ناراسته کردن:

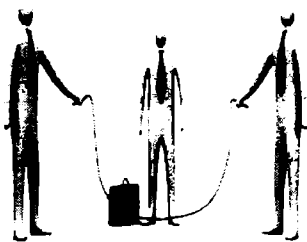
هه رله يه که م پۆژی کارکردنيه وه هه ولی ناسانندن نه م کارمەنده به وانی تری کۆمپانیا که ت بده، نه و جا خۆت يا خود که سيکی له گه لدا بهه نيره و به ناو کۆمپانیا و

بەشەكانى دامەزراوۋەكەتدا سۈرپخوات و ئاشنايان بېت و ھەر زانباريىبەكى دەربارەى دامەزراوۋەكەت گەرك بوو بیدەرى و باشتەر ئاشناى بکە بە دامەزراوۋەكەت، ئەم ھەنگاوش لە كۆمپانیايەكەوہ بۆئەوى تر دەگۆرپیت. ناساندنى تەواوى كارمەند بە ئەندام و بەشەكانى كۆمپانیاكە لەھەندىك كۆمپانیا يەك ھەفتەى بۆ دانراوہ و لەھەندىكى تىرىش دەگاتە يەك سال، ھەرچۆنىك بېت ئەمە پىويستى بە زىرى و تواناى زووفىرپوونى كەسى خوازراوہ. مەھىلە كارمەندە نوپپەكە لەخۆيەوہ كارىكات مەگەر تەواو دلتىابېت لەوہى كارەكەى راستە و توانادارە بۆ ئەنجامدانى. ھەرچۆنىك بووہ پىويستە لەيەكەم پۆزى دامەزراوندىدا تۆ لەگەلدايىت ياخود كەسىكى تىرى بخەيتە تەك ئەگىنا ئەو كارمەندە ھەلدى يان باش فىرنايىت.

۳- مەشق و پراھىتان:

مەشق و پراھىتان كىردارەيەكى بەردەوام و پىويستە ھەر لەسەرەتاوہ كۆلەكەكانى پونىيات بنرپیت.. مەشقكردن بەكارمەندە نوپپەكە ھەر لە يەكەم پۆزى دەست بەكاربوونەوہ دەست پىدەكات و ئەمەيش متمانە بەخۆكردنى پى دەبەخشىت، ئەوجا ئەمە فىرى ئەوہىشى دەكات چۆن بەباشترىن شىوہ كارەكانى ئەنجامدات.. ئەم كىردارەى مەشق پىكردنە باشتر وەھايە خۆت پى ئەنجامبەدەى، ياخود كەسىكى باشى بۆدانى و بەجوانى لەسەر كارەكەى رابېھىنپیت.

۴- ھەلسەنگاندن:

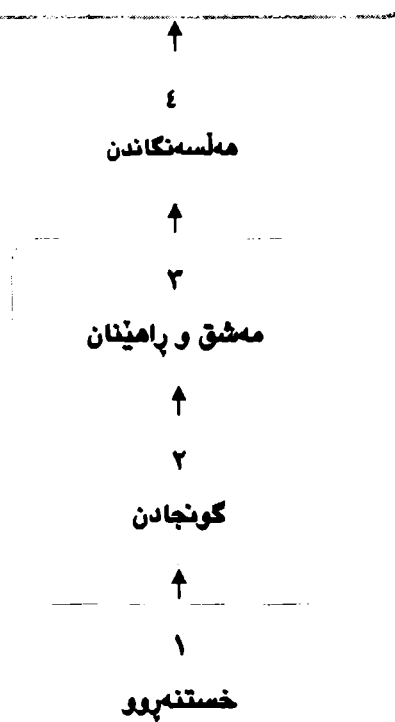
ھەلسەنگاندن ئامرازىكى زۆرباشە بۆ دروستكردنى پەيوەندىيەكى زۆرباش. زۆرىك لە كۆمپانیاكان پاشى مانگىك لەدامەزراوندن ھەلسەنگاندن بە كارمەندە تازەكەى دەكات، ئەوجا پاشى سى مانگ و دواترىش شەش مانگى داھاتوو، ئەوجا ھەلسەنگاندنى سالانە.

به لام من هه مو پۆژیک کارمه نده نۆییه کانم هه لده سهنگاند! پهنگه زۆرت له مه سهیرییت و بلئی: کات و دهستهپه تالی زۆری دهویت، له پاستیدا کارمه ندی تازه زیانی زۆرت پی دهگه به نیت گهر خۆاکپیدانی په رچدانه وه (فیدباک) ی ماوه ی به ک مانگی پی نه ده ی، پیویسته ئاراسته کانی راست بکه یته وه بۆنه وه ی له گه ل کار ی پۆژانه یدا بگونجیت، بۆیه نه و ئاراسته یه ی من گرتبووم به دواداچوونکردن بوو بۆ کاره کانی پۆژانه ی کارمه نده نۆییه که و یارمه تی دانی بوو بۆ گۆرپینی لاساریه کانی و نه و جا هه مو هه فتانه به ک پیکه وه داده نیشته ی و هه لسه نگانمان بۆ کاره کانی ده کرد و پیکه مستمان بۆ ده کرده وه. من بۆ ماوه ی سی مانگ به رده وام ده بووم له سه ر نه نجامدانی نه م کاره، نه و جا بپیری نه وه ده دم که پیش که وتوو یان هه ر له جیگه ی خۆیه تی، دواتر دانیشته ی هه فتانه م ده کرد به دو هه فته جار ییک و نه و جا هه مو مانگیک. له لای هه ر کارمه ندیک له دامه زراوه که مدا راپۆرتیک یان لاپه ره به کی هه لسه نگاندنی نه م کارمه نده تازه به هه بوو، که پاش نه وه ی ده یدا به سه ر کرده که ی نه ویش بۆمنی ده هینا. پهنگه به م قسانه ی من بلئی قسه ی زیاده و هیچن و که س بۆی نا کریت و نایپه رزیت نه م کاره نه نجامبدات، منیش بینگومانته ده که مه وه له وه ی که گهر هه لسه نگاندنی باش بۆ کارمه نده که ت نه که یته نه و به خیرایی ده ری ده که یته و دواتریش ناچار ی دووباره دامه زراندنه وه ی کارمه ندیکی ترده بیته. بزانه که کارمه ندانته باشترین یارمه تی ده ر و کارپه وانکاری تۆن و له رینگه ی هه لسه نگاندنیانه وه ده توانی خه وش ی و لاساریه کانیا ن نه هیلیته و بیانخه یته سه ر رینگه ی راست و بۆخۆتیا ن کیش بکه یته.

کرداری به دواداچوونی پاش دامه زراندان یارمه تی کارمه ندی نو ی ده دات بۆ زوو پزگار بوون له کاتی هه لسه نگاندن و گونجادن، نه مه یش پیزله خۆگرتنی به رزترده کاته وه و متمانه ی باشتری به خۆی ده بیته، هه روه ها ئاشنا ی ده کات به و کار و هه نگاوانه ی پیویسته بیانگریته به ر و نه نجامیا ن بدات که پیویسته ن له سه ری بۆ سه رخسته نی کاری دامه زراوه که ت و پایی کردنی ئیش و کاری خۆیا ن، نه مه یش به سه وود بۆخۆت و

دامه‌زراوه‌که‌شت ده‌گه‌ریتته‌وه، له‌به‌رامبه‌ریشدا کارمه‌نده نوئییه‌که هه‌ست به‌وه‌ده‌کات که به‌لیّ نه‌مه نه‌و جیگه دروسته‌یه که‌به دوویدا گه‌راوه و وادۆزیویه‌تیه‌وه.

کرداره‌ی پاش دامه‌زاندن

۸۷- يىست ھەنگاۋى بۈگە لەگاتى دامەزراندنى كارمەندى نويدا:

((ھەموو مەۋقەئىكى يىگە يىشتوو تامى شىكستى چىشتوو، بە لام شىكستى بەردە وام ماناى زامىنكى بە دىھاتنى سەرگە وتن نىيە))

گوتەى سەرچاۋە نادىيار

(۱) گەر بە تەواۋەتى خۆت نامادە نەكردوو ھىچ جۆرە چاۋپىكە وتنىكى تايىبەتى ئەنجام مەدە.

(۲) لەگاتى ئەنجامدانى چاۋپىكە وتندا رىگە بە پىچراندن مەدە.

(۳) تەنھا بە رىوخسار بىر يار لەسەر كارخوازەكە مەدە.

(۴) ھەر لەسەرتاۋە بىر يار مەدە.

(۵) كارخوازى ناۋازە لەجىگەى نەشیاۋدا دامە مەزىتە.

(۶) ئەوانەى كە بە دەست نوس كورنە ژياننامەى خۇيان پىشكەش كىردوۋى لەبىريان

مەكە، ھەلىكىان بەدەرى، مەرج نىيە دواكە وتوو و بى كەلك بن.

(۷) لە كارخوازە بى كارەكان مەسلە مېرەۋە.

(۸) ھەر خۆت قسە مەكە، رىگە بەۋى تىرىش بەدە.

(۹) پىرسىبارىك مەكە بە بۆچى دەست پىبىكات، رەنگە ۋە لامى بەرگىكارانەت چىنگ

بىكە ۋىت.

(۱۰) باسى شتە ھەستىيارەكانى ۋەكو "گانگاتۆكى، ئاين، بنچىنە ۋە تەۋە.. ھتە"

مەكە.

(۱۱) ھىچ بە ئىنىك مەدە.

(۱۲) ئومىدى درۋى پى مە بەخشە.

(۱۳) بە داخ مە بە بۆ دامەزراندنى ھىچ كە سىك.

- (۱۴) په له مه که له ده رکردنی بریاری دامه زراندن.
- (۱۵) به بی پشنگیری ده سته ی کارت هیچ کارخوایک دامه مه زینه .
- (۱۶) به بی پیداچوونه وه به داتا و زانیاریه کانی هیچ کارخوایک مه که ره کارمه ندنت.
- (۱۷) ماوه ی چاوپیکه وتنی که سیتی به بی مؤله تی کارخواز زور دریز مه که ره وه .
- (۱۸) به پشت به ستن به هه سته خوت هه لی کار به که س مه ده .
- (۱۹) به پشت به ستن به راستیه کان به ته نها هه لی کار به که س مه به خشه .
- (۲۰) به هزی پیشکه شکردنیکی ناباش و ناسه رنج پاکیشه وه کارخوایکی گونجاو له ده ست مه ده .

۸۸- دەرکردن .. کاریک هەر له سه ره تاوه له سه ری ریک که وتوون :

((ئەوان لێرەدا لە سه ره تاوا پیاو هەکان لە قەنارە دە دەن، دواتر تاقیبیان دە که نه وه))

مۆلیر

هەرگیز کارمه ندیکت دەرکردووه ؟ گەر به به ئی وه لام ده ده یته وه، ئە ی هه ستت به رام به ر ئە م کاره ت چۆ نه ؟ هەرگیز نه مبینیوه به پێ وه به ریک به به ئی و پیم خۆ شبووه ئە م کاره مه نده م دەرکردووه وه لامی دابیتمه وه. زۆر جار وه لامه کان به م شی وه یه ده بیت: "ههستم به تاوان کرد، زۆر نازارم چیش ت،

نه مه ده توانی به ئاسانی ده ری بکه م، ئە و پۆژه نه متوانی بنسووم، ته نانه ت زۆر ریک له به پێ وه به ران په تی به کاره ی تانی دەرکردنیشیان ده کرده وه و داوایان له که سیکی تر کردووه له بریاندا ئە م کاره ئە نجام بدات. هەر چه نده تو له کرداری دەرکردندا به هیزبیت، به لام هەرگیز به ئە نجامدانی هه ست به خۆ شی ناکه ی ت. جۆرچ ئالیۆت زۆر راستگۆ بوو کاتی ک گو تی: " له هه موو پۆ شتنی کدا و پنه یه کی مردن هه یه"، به لام زۆر جار ناچار ی خۆ پزگا کردنی له سی وه خراپ بو ه که بۆ نه وه ی سی وه کانی تریش خراپ نه کات. له راستیدا کرداره ی دەرکردن به شیکی گرنگی کاری به پێ وه به ره، هەر به پێ وه به ریک نه توانیت کرداره ی دەرکردن ئە نجام بدات ئە و با شتر وه هاه ی کرداره ی دامه زان دیش ئە نجام نه دات، یا خود به لای که مه وه نه بیته به پێ وه به ری یه که م. دەرکردن تواناییه که وه کو هەر به ره و تواناییه کانی تر، ده توانی تو یزینه وه ی بکه ی و لئی بکۆ لیته وه و فیری ئە نجامدانی بیت، یادی بگری ت بۆ نه وه ی بیته کاریکی ئاسان و بی مه لام و ته ندروست بۆ تو. ((هیچ کاریک ته واو نه بو ه تا وه کو به ته واو بوو داده نریت))

فوجی

به‌رله‌وه‌ی بریاری ده‌رکردنی هه‌ر کارمه‌ندیك ده‌ربگه‌ی، خوله‌کێك به‌خۆت بده‌ بۆ وه‌لامدانه‌وه‌ی ئەم پرسیارانه‌:

- هیچ نه‌گه‌ریکی ترم بۆماوه‌ته‌وه‌؟
- ئایاده‌توانم له‌ریگه‌ی گواستنه‌وه‌ی بۆ به‌شیکی تر بیهێلمه‌وه‌؟
- ئایا ده‌گونجیت هه‌لی تری پێدريت؟
- هه‌موو شتیكم به‌باشی له‌گه‌ل نه‌نجامداوه‌ بۆئه‌وه‌ی بگاته‌ سه‌رکه‌وتن؟
- به‌باشی پاهیتانم پێکردوه‌؟
- ئایا هه‌موو ئه‌و زانیاریانه‌م لایه‌ راستن؟
- ئایا من به‌خیرایی ئەم بریاره‌م داوه‌؟

گه‌ر وه‌لامه‌كانت بۆ هه‌موو پرسیاره‌كان به‌لی‌یه‌، ئه‌وا پێویسته‌ هه‌رئێستا ده‌ری بکه‌یت، ئه‌وجا ئەم پرسیارانه‌ له‌خۆت بکه‌:

- که‌ی ئەمه‌ نه‌نجام بده‌م؟
- ئایا من به‌ته‌واوی دۆسیه‌کانه‌وه‌ ئاماده‌م؟
- که‌سێکی تر هه‌یه‌ جیگه‌ی بگریته‌وه‌؟

پاش ئەمه‌ بوه‌سته‌ و خۆت ئاماده‌بکه‌ بۆ دانی بریاری ده‌رکردن و پێراگه‌یاندنی به‌سه‌رکه‌وتوویی.

۸۹- کردارەى دەرکردن:

((پىۋىستە توندوتىژىم تەنھا بۇئەۋەى بە سۆزىم))

ۋاىام شىكسپىر

پۇنى بە پىۋەبەرى گىشتى ئوتىلىكى
بىكۆلانە زۆرى سەير لىھات و گوتى: " چى
کردارەى دەرکردە، بۇ تۇ بىپوات ۋە ھايە كە
يەك خولە كىش لە دەستى خۇم دە دەم بۇ
توردانە دە رەۋەى سىۋىكى خراب لە نىو
سەبە تەكەم؟ " ، گوتم: كە واتە ھەمىشە چى
دەكە يت؟ گوتى: " كە سەكە بانگ دەكەم بۇ

نوسىنگەكەم و پىي رادەگە يەنم كە دەر كراۋى. بەلى من لە كاتى دەر كىردنى كارمەنددا بەم
شىۋەيە رەفتار دەكەم و ئەمەم بە لاۋە پەسەند و باشە " ، ئەوجا ھەمدىس لىم پىرسىيە ۋە:
خولى دامەزاندنى كارمەند لاي تۇ چەندە؟ گوتى: " بەدىارى كراۋى نازانم، بەلام ئەۋەش
دەزام كە ۰.۵۵% ناۋەندى تىكراى ئوتىلكارىيە "

بەپراستى سەيربۋو نەيدەزانى تىكراى خولى دامەزاندن لە ئوتىلەكەى خۇيدا چەندە
دەيزانى لە ئوتىلەكان بەگىشتى چەندە! لەپاستىدا دەيۋىست تىكرا بەرزەكە بشارىتەۋە و
سەرزەنشتى ئەۋانى تىرىكات.

دەر كىردن كارى بە پىۋەبەرە بۇيە پىۋىستە فىرى چۆنىتى ئەنجامدانى بىت ۋەكو ھەر
كارىكى تىرى كارگىرى، بۇيە پىنگەم پىبىدە كە کردارەى دەر كىردن بۇ پوونبەكە مەۋە كە لە
چۋار قۇناغ پىكىدەت:

۱- چاوپێکەوتن و نامەی بە دواداچوون:

فرانسێس بیکۆن دەلێت: " من هەموو مەژووێکم بە قەرزاری پیشەگەیی دەزانم"، لە هەنگاوی یەکەمدا لە نوسینگەگەیی خۆت چاوت بە کارمەندەکت بکەویت و هەلسەنگاندنی تەواوی بەدەرێ و بۆچونی خۆتی لە بارەیی پەفتارەکانیەوه بخەرەپروو. دنیایە لەوەی بەباشی لە هەلسەنگاندنەکت تیگەیشتوو، پێگەیی پێبەدە بۆچوونی خۆیت بۆ دەربەرپێت، ئەوجا نەخشەییەکی کاری بۆ دابەرێژە و پێیی پابگەییە نەکتۆ چیت لەو دەوێت و هەرپەشەیی ئەو هەشی لێبکە گەر خۆی نەگۆرپێت ئەم کارە باش و پێشنیار بۆکراوانەیی ئەنجام نەدات ئەوا داها تووی لەم کۆمپانیای تۆدا باش نابیت. ئەوجا پێگەیی پێبەدە باوەکو بپرواتەوه سەر ئەو کارەیی تۆ پێیی دەسپێری، لە نزیکەوه چاودێری بکە بەبێ خۆبارگاری کردن بەئەو، هەولبەدە وەها هەستبکات کەتۆ دەتەوێت یارمەتی بەدەیی و چاکی بکەیت.

۲- بۆچوونی ئاراستە بکە و کۆبوونەوهی بە دواداچوونی بۆ ئەنجامبەدە:

گەر پەفتارەکانی باش نەکرد، جارێکی تر بە دوویدا بەهەنێرەوه و ئەمجارەیان کاتیکی دیاریکراوی بۆ دانێ بۆئەوهی پەفتارە نەشیاوەکانی بگۆرپێت ئەگینا دەردەکریت.

۳- جارێکی تۆ بۆچوونی ئاراستە بکە و هەلی باشتربوونی پێبەدە:

گەر کارمەندەکت هەرلەسەر بۆچوون و پەفتارەکانی بەردەوام بوو ئەوا جارێکی تر ناگاداری بکەرەوه. باشتەر وەهایە ئەمجارەیان پێنج شەممەبیت و پێیی بلی: بوەستە، تائێرە و بەس، دواتر پۆژی یەک شەمەیشی بۆبکەرە پشوو" چونکە هەینی و شەممە خۆی پشوو و یەک شەممەیش ئەمە سی پۆژ دەکات، بۆئەوهی بەباشی بیر لە پەفتارە نەشیاوەکانی بکاتەوه.

کاتیك ئەم کاره ئەنجام دەدەى ئەوکات دەبینى پۆزى دوو شەممە کارمەندەکە خۆى پۆزى دووشەممە دیت و نامەى دەست لە کارکیشانەوت پێشکەش دەکات، هەندیکیان بە شیمانی دەردەبەرن و واز لەرەفتارە خراپەکانیان دەهینن و دەگەرینەوه سەر کارەکانیان، بەلام پاشى ماوهیەك دەست دەکەنەوه بە نواندنى هەمان جۆره کردار و رەفتار و بەهۆیەوه ناچارى خۆت دەریانبکەى.

۴- دواىن پۆز:

ئەمە ئەو پۆزەیه که چاوت بە کارمەندەکە دەکەویت و هەوالى دەرکردنى پێپارەگەیه نیت، بۆئەوهى ئەم کارەیهش ئاسان ئەنجامبەدهى پتویستە بزانی که ئامادەى و هەموو شتیکت لەبارەى ئەم کارمەندە و دەرکردنیەوه ئامادەکردوو، بەم شتیهیه:

أ- دۆسیەى ئەم کارمەندە بەگشتى بە چاوپۆشین لەم کاریه هەلەیهى.

ب- دواىن شیکى پاره و هەموو مافەکانى تری لەشتیهى زیاده موجهى و موجهى مەترسى ئەو ماوهیهش کارى تێداکردوو، بێگومان ئەمەیش پشت بەستە بەسالاکانى کارکردنى و پامیاریتی کۆمپانیاکە و هەموو مافیکی یاسایى کارمەندەکە.

کارمەندەکە بانگ بکەرە نوسینگەکەى خۆت و بپاری دەرکردنى پى بلى، لەگەڵ پاراستنى بەها مۆقفیوونى، بێگومان دەزانى دەرکردن کارىکی خوازاو و ئاسان نییه، بۆیه زۆر لەگەڵیدا قسەمەکە و باسى هیچى تری لەگەڵدا مەکەرەوه، لەم جۆره دۆخانهدا هەمیشه من دەمگوت: "کیفین ئەم جۆره پیشەیه وابزانم دەردى تۆ ناخوات، کاتیك داوات لێدەکەین واز لەم کاره بێنى یارمەتیشت دەدەین بۆ دۆزینەوهى کارىکی باشتەر و گونجاوتر لەگەڵ تۆ، بۆئەوهى بتوانى لەجینگەیهکى تر باشتەر خزمەتیکەى و بەهرەکانتیان بۆ دیاربخەى". ئەوجا هەواله خوشەکانى پێیده و پتیی بلى: "فەرموو ئەوهش موجهى پارزده پۆز لەگەڵ هەموو تاییه تمەندیه کانت لەو ماوهیهدا و موجهى دووهفتهى تری کارکردنیشت بۆ خەرچ دەکریت، بەبى کارکردن)) ئینجا لەچاوانى بڕوانه و پتیی بلى:"

ھیوام سەرکەوتنێتە"، ئەوجا تاوێکە لای دەرگای نوسینگە کەت بێبە. بە ئی پێویستە بە پێوە بەر بەم شیوەیە کارمەندانی دەریکات .

پێگە یوکی تریش هەیه کە بەر لەوەی دەری بکە ی داوای لێبکە ی کە خۆی داوای دەست لە کارکێشانه وه بکات" بۆئەوەی تۆ دەری نە کەیت. ئەم هەل پێشکەشکردنی دەست لە کارکێشانه وه یە کایە ی ئەوەی پێدەدات نەختیک خۆراگرانه تر پەفتاریکات و خۆی بە بەرپرسیار بزانییت و تۆیش تاوانبار نە کات.

دوایین چاوپێکەوتنی تاییبەتی: ئامانجی پشت ئەم چاوپێکەوتنی ئەوەیە هەموو هەلئیکی گونجاو بە کارمەندە کەت بەدە ی، بۆنمونه: دەتوانییت چاوی بەسەرۆکی کۆمپانیا یاخود خاوەنی کۆمپانیا بکەوێت و پای خۆی پێ بلێت، بە پێی ئەزمونی خۆم بۆم دیارکەوتوو کە دوایین چاوپێکەتن سویدی زۆره و گرنگترینیان :

١- یارمەتی کارمەندە کە دەدات لە ئێشە کە ی دەرنە کرێت گەر ستمی لێکرا بوو یاخود بوختان بۆ ئەم کارمەندە کرابوو.

٢- یارمەتی بەرپرسانی کارگێری دەدات خۆیان لە تێوێ گلان لە کێشە دیاریکراوه کان بە دوور بگرن.

کردارەى نەرکردن

↑

۴

دواين پۇڭ

↑

۳

دووم جار بۆچونى ئاراستەبکە

↑

۲

بۆچونتى ئاراستەبکە و ھەئى پىئبە

↑

۱

چاوپىئکەوتن و نامەى بەدواداچوون

۹۰- ده خالی بقیه له کاتی ده‌رکردنی هه‌ر کارمه‌ندیگدا:

((هه‌رگیز له کاتی توپه‌بیدا که‌س ده‌رمه‌که . کاتیگ توپه‌ده‌بم بیست و چوار کاتژمیر چاوه‌پوان ده‌بم که‌چی هیشتاکه هه‌ست ده‌که‌م توپه‌م، به‌لام له‌م کاته‌دا جیبه‌جی کردنی بپیاره‌کان باشتر و ئاسانتر و کاریگه‌رتتر ده‌بن))

فرانک باکتا

ده‌خالی مه‌ترسیدار و بقیه که پتویسته له کاتی ده‌رکردنی هه‌ر که‌سیگدا له‌پیش چاوی بگریت:

۱. به‌بی ئاماده‌کردنی دۆسیه و راپۆرته‌کانی تایبته به‌و کارمه‌نده کرداره‌ی ده‌رکردن ئه‌نجام مه‌ده .
۲. به‌بی قیلمه‌ندی کارگه‌ری ئه‌م کرداره‌یه ئه‌نجام مه‌ده .
۳. له‌به‌ره‌هۆکاری تایبته‌تی خۆت که‌س ده‌رمه‌که .
۴. په‌خنه‌ی مه‌که .
۵. به‌هۆی سۆزه‌وه ده‌ری مه‌که .
۶. کاتی زۆر بۆ ده‌رکردنی به‌فیرو مه‌ده .
۷. زۆر قسه‌ی له‌گه‌لدا مه‌که .
۸. په‌له‌مه‌که .
۹. زۆر چاوه‌پوان مه‌به “ چون به‌ تپه‌په‌پوونی کات په‌نگه دیسانه‌وه هۆگری بپه‌وه .
۱۰. پاش ده‌ست له‌کارکێشانه‌وه‌ی کارمه‌ندی نه‌رینی و خراب لای خۆت رامه‌گره .

ئێستایش بیر له‌وه بکه‌ره‌وه:

که‌ر به‌په‌وه‌به‌ر کارمه‌ندیکی به‌هۆی نالیهاتووبیه‌وه ده‌کرد باشه کێ جینگه‌ی ده‌گرێته‌وه به‌په‌وه‌به‌ر یان کارمه‌ندیکی لیهاتوو؟

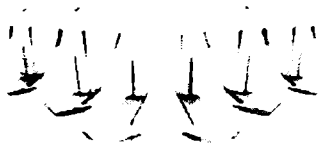
۹۱- چۆن دەزانیت تیشك خراوەتەسەر تۆ؟

((گەر نەتوانی راستی بدۆزیتەوہ لە ھەر کوئیەك بیت، كەواتە پیت وە ھایە لە كوی دەیدۆزیتەوہ))

سوگن

۱- كاتیك دەزانسی و ھەست دەكەیت سەرۆك كارەكەت زۆر پەخنەت دەكات.

۲- كاتیك نامەى خراب ئەنجامدانى كارەكانت بۆ دیت. نامەى نادەستخوشیانە.

۳- كاتیك سەركارەكەت لە ئیشە گرنگەكاندا پەنات پى ناگریت.

۴- كاتیك لە ئەنجامدانى فیدباك دەوہستیت.

۵- كاتیك ھیچ كەسك باس لە بۆچوونى تۆ ناكات.

۶- كاتیك دەوروبەرت پلەیان بەرز دەكریتەوہ و تۆیش ھیچ.

۷- كاتیك كۆمپانیاكە برپارى كەمكردنەوہى موچە دەدات و تۆیش كەمترین وەردەگریت.

۸- كاتیك موچەى تۆ زۆر لەوانى تر زیادترە. ئەوانەى موچەیان زۆرە زووتر لە موچە كەمەكان دەردەكرین.

گەر ھەستت بە ھیچ كام لە و ناماژانەى پیشووتركرد ئەوا بزانه تۆ بۆ دەركردن دیاریكراوى، بەدووى كاریكى تردا بگەرى، باشتەر وە ھایە خۆت دەست لەكاربیکشیتەوہ یاخود بەرلەوہى دەرت بگەن خۆت چاكبکە و فریای خۆت بگەوہ.

تۆ ئیستا به ته‌واوه‌تی ئاشنای دامه‌زراندن و ده‌رکردنیشی. بزانه‌ خۆپاراستن باشتره‌ له‌ چاره‌سه‌ر. هه‌ریۆیه‌ تۆیش وریابه‌ و به‌ژیرانه‌ کارمه‌ندانته‌ دابه‌زێنه‌ و زانیاریان له‌ باره‌وه‌ کۆبکه‌ره‌وه‌، پێویسته‌ متمانه‌ت به‌ په‌یهه‌ستته‌ بێت. گه‌ر بریاری ده‌رکردنی کارمه‌ندیکت دا ئه‌وا وه‌کو مرقۆفیکێ باش ئه‌م کاره‌ ئه‌نجام بده‌، وه‌ک بنیامین فرانکلین جارێکیان گوتی: " دادگه‌ری پاستیه‌وه‌ جێبه‌جێ ده‌کریته‌"، دامه‌زراندن بکه‌ره‌ ئامانجه‌ت، هه‌ولێ فیژیوونی بده‌ وه‌ک چۆن براوه‌ی خه‌لاتیکێ زیڕینی وه‌رزشی ئاشنای جۆری وه‌رزشه‌که‌یه‌تی، کتییی زۆر بخۆینه‌ره‌وه‌، گوی له‌ فیدیۆی زۆر بگه‌ره‌ و ببینه‌، ئاماده‌ی کۆره‌کان به‌، چهنده‌ ده‌توانی فیژیه‌، له‌مرۆوه‌ به‌لێن به‌خۆتبه‌ده‌ و مه‌وه‌سته‌ .

له‌کۆتاشدا گوتیه‌که‌ی فرانسیس دروبیت بۆ ده‌هینمه‌وه‌: " هه‌موو کارێکی مه‌زن سه‌ره‌تایه‌کی هه‌یه‌، به‌لام به‌رده‌وامبوون تاوه‌کو کۆتایی سه‌رکه‌وتن و شکرمه‌ندی پاسته‌قینه‌ به‌ره‌م ده‌هینی".

بریاربه‌ده‌ که‌ هه‌موو شتیکی تایه‌ته‌ به‌ دامه‌زراندن و ده‌رکردن فیژیته‌...

کوئاوشه کان

بروابونت به خۆت نهیینی سه رکه وتنته ..

((هه رچیه ک میتشکی مروؤ بتوانیت وهری بگریت و بروای پتیکات، ده توانیت بیگات

به راستی و به دیبهیینی))

کلیمنت سترن

پوژیک برایان به شاکیای خیزانی گوت: " نازانم چی بکه م، وه خته کاره که م له ده ست ده دم، کپیاره کانم له خراپه وه بۆ خراپتر ده گۆرپین و قه زده ره کانیشم له هه موو لایه که وه داوای قه رزی خویانم لی ده که نه وه. ده بیته من چی بکه م؟ باشه من بۆچی ئەم هه موو نه گبه تیه م توش بووه ؟" ، ژنه که یشی گوتی: " برایان گوی به سبه ی مه ده، ئیستا برۆ نه ختیک به سه یزه وه و سه یرائی شوینیک بکه ". برایان به قسه ی ژنه که ی کرد، رویشته سه یرائن، گه یشته دارستانیک و ماندوو بوون ناچاری کرد دابنیشی. له ناکاو له نیو دره خته کان وه پیاویکی پیر دیارکه وت و لی نیزیک که وته وه و لی پرسی: " نه ی کوری که نچ بۆچی خه مباری؟" ، برایان کیشه که ی خۆی بۆ پیاوه پیره که گپرایه وه، پیاوه پیره که ش پتیکه نی و به دهنگی به رز و نه رم پیی گوت: " وابزانم ده توانم یارمه تیت بده م!" ، شیکیکی دابه برایان و داوای لیکرد سالی داهاتوو بگه رپتته وه هه مان جینگه بۆئه وه ی وامه که ی بۆ بگپرتته وه .

برایان گه رایه وه مالی و دواتر کاتیک به جوانی سه یبری شیکه که ی کرد بۆی دیارکه وت که شیکه که ۵۰۰،۰۰۰ دۆلاری پی ده به خشیت! ئەم پیاوه ییش به کیکه له گه وره ترین ملیاردنیره کانی جیهان که ئه ویش جۆن د پوکفلر بوو. برایان زۆر دلشاد بوو، به ژنه که ی گوت: " قه رزی هه موو قه رزده ره کان ده ده مه وه و سه ره له نوێ ده ست پیده که مه وه" ، ئه و جا بۆ خوله کیک بیری کرده وه و گوتی: " نه خیر ئەم شیکه هه لده گرم و هه ولده ده م

به‌بی یارمه‌تی ئه‌وانی تر کاره‌که‌م بۆ باشتر هه‌نگاو پێبینیم " ، بۆیه بانگی هه‌موو خاوه‌ن قه‌رزه‌کانی کرد و له‌گه‌ڵیاندا پێککه‌وت که به مانگانه پاره‌کانیان بۆ بگێرێته‌وه .

برایان ده‌ستی دایه کارکردن، زۆری به‌ژیرانه کاری ده‌کرد و خۆیشی ماندوو ده‌کرد، به‌ماوه‌ی که‌متر له‌یه‌ک سال سه‌رکه‌وتنیکی مه‌زنی به‌ده‌ست هێنا .

سال تێپه‌ری و کاتی ئه‌وه هات بگه‌رێته‌وه نێو باخچه‌که و شیکه‌که‌ی به‌پێژ پۆکفر بگێرێته‌وه، کاتی که‌ برایان گه‌یشه‌وه جیگه‌ی مه‌به‌ست پیاوه‌که‌ی له‌نێو دره‌خته‌کاندا بینیه‌وه، کاتی که‌ ویستی به‌سه‌رهاتی خۆی بگێرێته‌وه ، له‌و کاته‌دا ئافره‌تێکی سه‌پی پۆشی بینی که‌ بۆلای پیاوه‌ پیره‌که‌ ده‌هات، ئه‌وجا ئه‌م ژنه سه‌پی پۆشه به‌ برایانی گوت: " هیوادارم بێزاری نه‌کردبیت، من نه‌خۆشه‌وانم له‌ خانه‌ی به‌سالدا پۆیشتوان، ئه‌م پیاوه زۆربه‌ی جاره‌کان له‌ماله‌که هه‌ڵدیت و به‌هه‌رکه‌سیک رابگات پتی ده‌لێت: " من جۆن د . پۆکلری ده‌وله‌مه‌ندم " .

ئێستایش ده‌مه‌وێت لێت بپرسم: " چی وه‌های له‌ برایان کرد وه‌ها سه‌رکه‌وتوو بیت؟ ئه‌م چه‌ک یان شیکه قه‌لبه‌ بوو، یان باوه‌ر و متمانه‌ی؟ " ، برایان به‌باشتر له‌جاران کاری کرد، ژیرتر و باشتر کاری بۆ گه‌یشتن به‌ ئامانجه‌که‌ی ده‌کرد . باوه‌ره مه‌زنه‌که‌ی وه‌های لێی کرد به‌ ته‌واوه‌تی هه‌موو هه‌یزه‌کانی بقوزێته‌وه و به‌ پێداگیری و ئارامگرییه‌وه کاریکات، به‌لێ ئه‌وه متمانه و باوه‌ری بوو به‌سه‌رکه‌وتن که ئه‌م که‌توارییه‌ی بۆ ئافراندا، تۆ و ئه‌وانی تریش ده‌توانن هه‌مان کار ئه‌نجام بده‌نه‌وه .

ده‌توانی تۆیش سه‌رکه‌وتوو بیت نه‌وه‌ک ته‌نها له‌ ئیش و کارتدا به‌لکو له‌ هه‌ر چوار به‌شه‌که‌ی ژیانتدا: تاییه‌تی و پیشه‌یی و دارایی و ته‌ندروستی. ئه‌م کاره‌یش ته‌نها پێویستی به‌ گرتنه‌به‌ری هه‌نگاوێکی پێویسته که ناوی کرداری لێ ده‌نێن . ئه‌و ستراتێژیه‌تیانه‌ی له‌م په‌رتوکه‌دا فیزی بووی به‌کاریان بێنه‌، به‌و مه‌رجه‌ی چه‌ندین جار بیان خوینته‌وه و به‌باشی لێیان تێبگه‌ی، بیان که‌ره خوت بۆ به‌دیه‌تانی سه‌رکه‌تنت .

ده توانی فیبری خووه کان بیت دهشتوانیت بیان گۆریت، بۆیه خۆت رابینه و سه رکه وتن بکه ره خووت. ئامانجه کانت دیاریبکه، کاته کانت هه لیسورینه، برپاری باشتر دروستبکه، سه رکه ده یه کی ناوه زه به، دامه زینه ریکی زۆرباشی دهسته ی کاری سه رکه وتوو به، هه ولیده دهستت به زۆرتین ئامانجه کانت بگات و چیژ له کاره کانت وه ربگریت، به به کاره یانی ئه م کلله کارا و مه زانه.

و شه کانی جۆرج بیرنارد شو زۆر راستن کاتیک ده لیت: "هه ولی به دهست هینانی ئه وه بده که هه زت لیه تی، نه گینا وه هات لیه سه ر دیت ئه وه ت خۆش بیئت که به دهستی ده هینیت"، بۆیه چاره یوان مه که تا وه کوشته کان پووده ده ن، خۆت بیان ئافرینه، گوئ بۆ که سانی نه ریئی مه گره، گه ر وتیان تۆ ناتوانی شتیك بکه یت ئه وا بزانه قسه کانی ئه وان دورن له راستییه وه و نه وه یشی ده یلین گرنگ نییه.

گرنگی به خۆتیده، له بیرى مه که پییکه نیت، هیرۆدۆت جاریک گوئی: "گه ر پیاو ناچار بوو هه میشه سور بیئت له سه ر شته کان و چیژ وه رنه گریت و نه هه سیته وه ئه وا توشی شیتی ده بیئت، له زۆر روانگه شه وه ناهاوسه نگ ده بیئت".

ئێستا که شاره زایی بیست و پینج سال له کاری پێشه یی و فیترکاری و گه رانی خۆمت بۆ به رده سته، بۆیه به باشترین شیوه به کاری بیته و سه رکه وتنی پی به رده سته به. سوپاست ده که م له به رامبه ر ئه وه ی ریگه ت پێداوم به بیست و پینج سالی ئه زمونم به شدارت پییکه م، هیوادارم سه رکه وتو بییت و خۆشبه ختی و ته ندروستی باشترت به به ش بیئت. به ختیکی باش و خوا ئاگای لیت بیئت.

ده راسپارده بۆسه‌رکه‌وتن و به‌خته‌وه‌ری

- (۱) بېروابکه کاتیک ئه‌وانی تر به‌گومانن.
- (۲) کاربکه کاتیک ئه‌وانی تر خه‌ون ده‌بینن.
- (۳) گوئیگره کاتیک ئه‌وانی تر قسه‌ده‌که‌ن.
- (۴) به‌شان و بالیاندا هه‌لبده کاتیک ئه‌وانی تر په‌خنه ده‌گرن.
- (۵) پێیکه‌نه کاتیک ئه‌وانی تر ده‌نالینن و گازنده‌ده‌که‌ن.
- (۶) دروستبکه کاتیک ئه‌وانی تر ده‌پووخینن.
- (۷) له‌بیربکه کاتیک ئه‌وانی تر پیداکیری ده‌که‌ن.
- (۸) لێبوردبه کاتیک ئه‌وانی تر تۆمه‌تبار به‌خشنه‌وه.
- (۹) خۆشه‌ویستی ده‌رپه کاتیک ئه‌وانی تر رقیان ده‌بیتنه‌وه.
- (۱۰) له‌بیری نه‌که‌یت که پێویستت به گیانینکی گالته‌جارانه و که مۆله‌که‌یه‌کی گه‌وره‌ی ئارامگریشه.

12

کلیل بۇ گەپشتن
بە لوتکە

نوسینی وانەپزى جەپانى
د. ئىبراهيم عەففىق
Dr. Ibrahim Elfikh

- ١) بېوابكە كاتىك ئەوانى تر بە گومانن.
- ٢) كارىكە كاتىك ئەوانى تر خەون دەبىنن.
- ٣) گوئیگرە كاتىك ئەوانى تر قسە دەكەن.
- ٤) بەشان و بالیاندا هەلبەدە كاتىك ئەوانى تر پەرخنە دەگرن.
- ٥) پىبەكەنە كاتىك ئەوانى تر دەنالىنن و گازندە دەكەن.
- ٦) دروستبەكە كاتىك ئەوانى تر دەپووخىنن.
- ٧) لەبىرىكە كاتىك ئەوانى تر پىنداگىرى دەكەن.
- ٨) لىبوردەبە كاتىك ئەوانى تر تۆمەتبار بەخشەنەو.
- ٩) خۆشەوىستى دەرىپە كاتىك ئەوانى تر رقیان دەبىتتەو.
- ١٠) لەبىرى نەكەیت كە پىوىستت بە گیانىكى گالتە جارانه و كەمۆلەكە یەكى گەورەى ئارامگرىشە.

لەبلا و كراومكانى خانەى چاپ و بەخشى رىنما

نرخ (٨٠٠٠) دینار